LOUIS BROMFIELD
EL DORADO

ROMAN

Traducere de C. IOSIF

EDITURA CONDOR – HYBRIS Bucureşti, 1992

Titlul original: McLeod’s Follies

Cu cât treceau anii, doamna McLeod îşi dădea seama că are tot mai puţină nevoie de somn; de aceea îşi făcu obiceiul să se scoale devreme, puţin după răsăritul, soarelui şi să lucreze la cartea ei. Faptul acesta îi îngăduia să consacre în fiecare zi câte două ceasuri cărţii şi câte un ceas pentru baie, pentru toaletă şi pentru a da dispoziţiunile necesare întregii zile, dispoziţiuni pe care le lua împreună cu Aida. Aida era bucătăreasă, de aproape treizeci de ani în casa McLeod, adică dinainte de ziua nenorocită când J.E. McLeod avusese primul atac de inimă, boală ce-l dusese la groapă, lăsând Scutul şi Drapelul – pe atunci cel mai însemnat ziar din Platteville – fără director.

Doamna McLeod nu avea copii, aşa încât s-ar fi putut crede că măsurile ce trebuiau luate în fiecare dimineaţă erau un lucru destul de simplu; totuşi nu era aşa. În primul rând, casa era foarte mare şi destul de prost întreţinută; în al doilea rând, mai era şi Jane Baldwin, nepoata dinspre soţ. fata unei surori a lui J.E. McLeod. Fata locuia împreună cu mătuşa şi avea obiceiul să se încurce în nesfârşite complicaţii sentimentale şi romantice. După aceea, erau cerşetorii, care-şi petreceau noaptea şi uneori chiar o parte din zi în subsolul casei. Şi în sfârşit: rubedeniile Aidei, numeroase şi de culoare întunecată,

care o considerau pe doamna McLeod ca pe un fel de divinitate a familiei, având puterea să le risipească necazurile. Putea întotdeauna să le dea ceva de mâncare când le era foame, să se ducă la judecătorul care trebuia să-i judece pe acei ce se trezeau luni dimineaţa în închisoare, să-i ajute la pregătirea lecţiilor pe acei membri ai familiei ce aveau înclinări intelectuale şi urmau şcolile.

Toate acestea, împreună cu alte încurcături, alcătuiau grijile casei McLeod; nu reprezentau însă decât începutul zilei doamnei. De obicei, casa aceea mare, cunoscută sub numele de „Trăsnaia lui McLeod”, adormea la opt şi jumătate dimineaţa şi reîncepea să trăiască seara, când doamna se întorcea sfârşită de oboseală, dar fericâtă – de la redacţia ziarului Scutul şi Drapelul; adeseori mai aproape de ora nouă seara decât de ora şase după amiază, în tot acest răstimp, doamna McLeod aparţinea ziarului şi oraşului Platteville.

Atunci când Aida venise din cartierul negru, avea treizeci de ani: era o femeie înaltă, cu pieptul plin, dornică de viaţă şi bogată în admiratori. Avusese un bărbat pierdevară, mort într-o cârciumă în acelaşi an în care domnul McLeod plecase dintre cei vii din pricina bolii de inimă; iar cele două văduve rămăseseră singure în imensitatea casei celei mari din St. Anthony Street. De atunci, vieţile lor se depănau împreună, iar legăturile dintre ele – după atâţia ani – erau mai degrabă acelea ale unor prietene gata să-şi ierte una alteia câte ceva, decât acelea dintre stăpână şi slugă.

De altfel nu prea era mult de iertat din nicio parte. Cel mai rău lucru pentru care doamna McLeod o putea mustra pe Aida, era tirania acesteia; şi cel mai rău lucru de care se putea plânge bucătăreasa, era zăpăceala stăpânei şi prietenei sale. De multă vreme nu mai fusese vorba de leafă; cele două femei trăiau într-o deplină comunitate. Când aveau bani, cheltuiau amândouă ca şi când ar fi fost

milionărese; când nu aveau, se întreceau amândouă să facă planuri pentru a scăpa de – creditori şi pentru a face economie şi aceasta nu atât pentru a ajunge la sfârşitul lumii, cât pentru a-i hrăni pe cerşetorii găzduiţi în pivniţă şi ca să nu scadă nivelul meselor, unele dintre cele mai bune din toată regiunea de Sud-Vest. Doamna McLeod avea obiceiul să spună: „Se poate face economie la orice, numai la mâncare nu”. Iar Aida, pe vremea când era tânără, adăuga la această maximă câteva cuvinte pentru ea: „Şi la iubire”; acum era însă bătrână, ca şi doamna McLeod şi nu mai trebuia să le dea bani îndrăgostiţilor platonici din cartierul negru. Cu timpul, ziarul Scutul şi Drapelul ajunsese din ce în ce mai puţin răspândit, iar reclamele tot mai rare, aşa încât erau tot mai puţini bani pentru doamna McLeod.

Din fericire, exista Scutul şi Drapelul; într-adevăr, dacă uneori nu prea aveau bani, ziarul reprezenta un fel de credit. De multe ori datoriile la băcan sau la măcelar erau plătite cu reclame gratuite în coloanele ziarului; şi se întâmpla chiar că până şi instalatorul, trebuia să fie plătit cu un sfert de coloană în paginile ziarului, pentru reparaţiile făcute la conducta de apă şi la robinete.

Casa fusese construită pe la începutul secolului XIX. de tatăl lui J.E. McLeod, vestitul „Jack Cangurul”, din câştigurile realizate cu vânzarea bumbacului, a vitelor şi a terenurilor, şi încă de multă vreme, pe când casă, grindă cu grindă, cărămidă cu cărămidă, îşi înălţa măreţia stil rococo în acel oraş de graniţă format din bordeie, cârciumi şi căsuţe modeste, locuitorii din Platteville o botezaseră „Trăsnaia lui McLeod”. După aproape şaizeci de ani, cu toate că pe Main Street şi în cartierele Alamo se înălţau vreo sută de case mai frumoase şi mai mari, numele acesta îi rămăsese.

Deşi clădirea era uriaşă, în interior avea de fapt foarte puţin spaţiu, pentru că atât arhitectul cât şi „Jack

Cangurul” dovediseră un gust pronunţat pentru măreţ şi fantastic, Camerele erau puţine, dar uriaşe, şi un spaţiu enorm fusese risipit într-un număr nesfârşit de turnuleţe, verande, scări şi colţuri în stil baroc. Casa se înălţa pe un teren foarte mare şi plătit foarte scump (deşi avea multe ipoteci), înconjurat de un gard vechi de lemn, dărăpănat, în mijlocul unei vegetaţii bogate, crescută la întâmplare, de liliac, merişor şi magnolii, umbrite de plopi uriaşi şi bătrâni ce presărau la sfârşitul verii o ploaie de puf alb pe iarba neîngrijită.

Odată, e mult de atunci, „Trăsnaia lui McLeod” fusese centrul districtului Platteville; dar puţin câte puţin, în cei şaptezeci de ani în care oraşul se întinsese, centrul se mutase, iar turnuleţele fantastice şi verandele priveau acum la o panoramă de magazii, depozite de benzină, birturi economice şi depozite de cărbuni. Zugrăvirea din nou a „Trăsnăii Lui McLeod”, cu toate colţurile şi reliefurile ei, ar fi costat o mică avere; şi nici chiar mirajul unei reclame gratuite nu îndemnase vreodată pe vreun zugrav să se apuce de această lucrare costisitoare, aşa încât de douăzeci de ani nicio bidinea nu mai atinsese zidurile, iar bucăţi de reliefuri şi de cornişe se desprinseseră de pe ziduri şi căzuseră sfărâmate.

Ca o garnizoană neîncetat asediată, care rezistă vitejeşte, doamna McLeod şi cu Aida împărţeau casa cea veche cu singurul lor oaspete, nepoata doamnei.

Locuitorii mai curioşi din Platteville ar fi spus că doamna McLeod e prea de tot sentimentală şi că toate necazurile ei veneau din romantismul şi din lipsa ei de bun-simţ. Într-adevăr, încă din tinereţe fusese o fiinţă deosebită: o femeie care iubise cu patimă şi fusese iubită la fel; o femeie care îşi găsise fericirea deplină cu un singur bărbat. Era fata unui crescător de vite din Calamons County; la nouăsprezece ani se îndrăgosti de ochii luminoşi şi albaştri, de mustăţile groase şi de statura

zveltă a lui J.E. McLeod, şi îl luase de bărbat. Timp de cincisprezece ani, până în ziua când el îşi dăduse sufletul, fusese fericâtă cu el; iar după aceea, de treizeci de ani, era fericâtă cu amintirea lui. Când soţul ei se prăpădi, văduva se hotărî să ducă singură mai departe ziarul pe care el îl iubise aproape tot cât o iubea pe ea, şi să nu plece niciodată din casa aceea fantastică, numită „Trăsnaia lui McLeod”; ci să o locuiască mai departe, până la moarte, cu toate că se părăginea tot mai mult.

Poate era o sentimentală, însă avea gânduri sănătoase; iar banii nu aveau în ei înşişi nicio însemnătate pentru ea. îşi purta rochiile – moderne sau nu – până se rupeau fâşii-fâşii. Era primitoare şi-i plăcea să mănânce bine, iar Aida se îngrijea de aceasta cu o cheltuială necrezut de mică. Toată viaţa ei – în care nu ştiuse ce este vacanţa – şi-o petrecuse între „Trăsnaia lui McLeod”, redacţia şi tipografia ziarului. Se ofilise, căci din ziua morţii lui J.E. McLeod nu mai avusese nici timp, nici motiv să se facă atrăgătoare. După moartea lui, ajunsese un fel de maşină destinată să continue ideile lui J.E., preocupată de bunăstarea oraşului Platteville, singurul oraş pe care-l cunoscuse vreodată şi pe care-l iubea tot atât cât îl iubea pe J.E. McLeod. Şi în treizeci de ani, „Trăsnaia lui McLeod”, Scutul şi Drapelul şi risipa ei, mâncaseră toată averea rămasă.

Era înaltă, slabă şi foarte dreaptă. În tinereţe fusese o frumuseţe, vestită în Calamons County şi în toată regiunea, iar acum, când era bătrână, cu toate grijile, cu toată îmbrăcămintea neîngrijită şi cu toată nepăsarea ei, rămăsese o femeie frumoasă, deşi frumuseţea ei stătea acum mai mult în glas, în ochi şi în expresia chipului, decât în trăsături.

Deşi faţa ei era zbârcită şi obrajii căzuţi, iar părul îi ieşea în şuviţe răzvrătite, dintr-o pălărie veche şi deformată, avea în ea ceva ce atrăgea atenţia şi te făcea să

spuţ ăh ghid: „Trebuie să fi fost o femeie frumoasă”.

Cât timp J.E. McLeod nu suferise încă atacurile de inimă, care-l uciseră, doamna McLeod nu se gândise nicicând că ar putea scrie altceva decât o biată scrisoare; dar când el, îmbolnăvindu-se, trebui să stea în pat zile întregi, soţia fu nevoită, ca să-l liniştească, să se ducă la redacţie şi să se ocupe de ziar. Şi cum J.E. era unul dintre acei oameni care fac totul singuri, ea trebui să înveţe, de la o zii la alta, multe lucruri. Scria chiar articole de fond, socotite de unii mai bune decât ale soţului ei. Iar după moartea lui, se gândi să scrie un roman despre el şi despre familia lui; despre locuitorii din Calamons County şi din Platleville, despre viaţa pionierilor pe marile câmpii prăfuite în timpul verii şi acoperite de noroi în timpul iernii, unde îşi petrecuse toată viaţa.

Odată început, îşi dădu seama că are destul de puţin timp pentru scris: trebuia să scrie în ceasurile cele mai ciudate, dimineaţa de tot sau seara târziu, şi când se sfârşea un capitol, îl punea într-un plic albastru şi îl închidea într-un geamantan vechi de piele de bou, în podul uriaş al „Trăsnăii lui McLeod”.

Era din câmpie, care zvâcnea în sângele ei, aşa cum mustea în seva plopilor bătrâni ce-şi fremătau frunzele, chiar în faţa ferestrei. Nu ştia ce va face cu romanul, după ce-l va fi terminat. Simţea numai că trebuie să-l scrie. Şi nimeni nu ştia nimic despre el, afară de Aida. Nici chiar nepoata ei, Jane Baldwin, nu bănuia că timp de două ceasuri, înainte ca ea să fie trezită de zbâmlitul fioros al deşteptătorului, doamna McLeod lucrase cu stăruinţă în cămăruţa de la etaj unde fusese biroul lui J.E. McLeod, şi unde stiloul, pipa şi punga lui de tutun rămăseseră neatinse, întocmai aşa cum le lăsase în seara când îl fulgerase moartea. O cămăruţă pe care doamna McLeod nuri îngăduia Aidei să o cureţe şi să o deretice; o ţinea închisă cu cheia, loc sfânt, ca şi apartamentul Prinţului

Consort la Osborne.

La ora opt, în dimineaţa zilei ce trebuia să însemne începutul unei revoluţii în viaţa sa, doamna McLeod părăsi biroul lui J.E., după ce scrisese două ceasuri. Închise uşa cu cheia şi coborî să ia micul dejun, la care Aida era mare meşteră. Plăcinte şi şuncă prăjită în unt (plătită cu două anunţuri în coloanele ziarului); o şuncă rumenită de jur-împrejur şi trandafirie la mijloc. Marmeladă de fragi (uscate la soare pe acoperişul porticului din spatele „Trăsnăii lui McLeod”), franzeluţe proaspete, miere, gelatină de mure, ochiuri la capac şi o cafea dumnezeiască; o cafea cu aromă mai minunată decât toate parfumurile Arabiei.

Cu timpul, Aida ajunsese atât de grasă şi de rotofee pe cât se uscase doamna McLeod; şi când intră, venind de la subsol şi aducând o farfurie cu plăcinte aurii, corpul ei rotofei umplu cu totul uşa. Pentru ea, doamna McLeod – acum îmbătrânită şi zbârcită – era încă tânăra drăgălaşe în serviciul căreia intrase atunci când J.E. era încă om voinic şi sănătos, cu mustăţile răsucite în sus şi cu o şuviţă de păr pe frunte. Privind-o pe Aida, nimeni nu şi-ar fi putut închipui că era în stare să-şi bată capul cu gânduri. Într-adevăr, acestea nu făceau parte din firea ei; obiceiul de a se gândi mult îi venise în timpul lungilor ani de singurătate bolnăvicioasă în imensitatea,} Trăsnăii lui McLeod. Visul ei ar fi fost să aibă o căsuţă comodă, cu perdeluţe luminoase la ferestre şi cu un sistem de încălzit care să nu se strice, să nu fie murdar şi să nu coste scump. În schimb, trebuia să locuiască într-un mausoleu vast ca un muzeu din secolul XIX, cu ferestre uriaşe şi cu perdele de catifea, cu mobile grele şi cu covoare înflorite. Dintr-un anumit punct de vedere, faptul că era o casă mare şi, importantă, deşi rău întreţinută, îi plăcea; era însă o casă în care avea mult de lucru şi Aida simţea neîncetat o spaimă nelămurită că într-o zi sau alta clădirea s-ar putea prăbuşi, îngropându-le sub

dărâmături pe ea, pe doamna McLeod şi pe domnişoara Jane. În aşteptare, era mereu îngrijorată din pricina tirajului tot mai scăzut al ziarului, de prietenia domnişoarei Jane cu acel pierde-vară de băiat al Bătrânului Dougherty, şeful Partidului Democrat, şi îşi făcea griji pentru oamenii din subsol şi pentru perspectiva că într-o zi sau alta va trebui să împartă cu doamna McLeod o celulă la închisoarea din Platteviile. Păstra însă, pentru ea aceste griji, căci ştia că doamna are ea destule la birou.

Totuşi, atunci când intră în sufragerie, chipul ei de culoarea cafelei cu lapte era voios, şi spuse zâmbind, ca în fiecare dimineaţă, de treizeci de ani:

— Nădăjduiesc, doamnă* că aţi dormit bine.

— Foarte bine, Aida, foarte bine.

Nu era adevărat. Stătuse trează câteva ceasuri, fră[mântată de gândul banilor ce trebuiau plătiţi la tipografie, şi întrebându-se dacă va izbuti să scape de la falimentul Bazarului Filman’s sumele ce le avea de primit pentru reclamele făcute. Dar treizeci de ani răspunsese mereu: „Foarte bine, Aida, foarte bine”, şi acum era prea târziu să mai schimbe, chiar dacă se simţea obosită.

Aida aşeză farfuriile pe masă, spunând câteva cuvinte, aşa cum obişnuia întotdeauna să vorbească cu doamna McLeod. O întrebă:

— Îmi închipui că acum cartea a ajuns destul de groasă, nu?

— Da, merge bine. Mai am puţin până la sfârşit.

— Unde aţi ajuns acum?

— Acolo unde bunicul domnului McLeod a fost prins de o furtună de zăpadă, pe când avea optzeci şi şase de ani.

— Atunci trebuie să fiţi foarte aproape de sfârşit.

— Da, foarte aproape.

Aida mai aruncă o privire stăpânei sale:

— Nu mâncaţi franzeluţa astăzi, doamnă?

— Ba da, Aida; ştii că o mănânc întotdeauna la urmă. Aida se făcu că scotoceşte după ceva în uriaşul bufet de stil gotic. Când îşi scoase capul afară, spuse:

— Poate cartea pe care o scrieţi ne va face din nou bogate doamnă.

— Nu-ţi face prea mari speranţe, Aida, râse doamna. Poate va fi o altă „Trăsnaie a lui McLeod”, mare şi goală.

— Ce titlu va avea?

— Nu m-am gândit încă. Cred că „Trăsnaia lui McLeod” ar fi un titlu bun.

Doamna puse furculiţa pe masă. Nu avea poftă de mâncare. dar se îndopase ca să-i facă plăcere Aidei. Nu prea ascultase până atunci vorbăria negresei, însă prin norul de gânduri ce o învăluiau, ultima frază îi ajunsese la ureche. Aida, cu capul în bufet, îşi arăta numai spatele lat, în rochia de bumbac, iar glasul ei părea că vine dinlăuntrul mobilei gotice, ca, glasul unui oracol însoţit de ecou.

Ani de-a rândul, doamna McLeod se gândise în fel şi chip la ti-tlul cărţii, şi iată că Aida îl găsise: „Trăsnaia lui McLeod”! Chiar aşa –! Un titlu ce avea în el un ecou de măreţie, îmbrăţişând şi cuprinzând o epocă întreagă, închizând în el toată viaţa bogată şi fantastică a regiunii în perioada premergătoare clipei în care se opriseră imigrările în Comitat; perioada în care Platteville era un mare oraş deschis, plin de oameni voinici, tărcaţi şi coloraţi, cu obiceiuri şi gusturi primitive; perioade în care nu erau încă cluburi feminine, conferinţe, în serie, greci conducători de restaurant şi irlandezi politicieni, ca de pildă Bătrânul Dougherty. Viziunea aceasta stârni în doamna McLeod un val neaşteptat şi dureros de melancolie. I se păru dintr-odată că vede Platteville-ul aşa cum era cu cinzeci de ani mai înainte, atunci când, tânără, vioaie şi neastâmpărată, venea în oraş cu bunicul ei, pe un căluţ tărcat pe care-l chema Satana, străbătea strada

principală şi trecea prin faţa cârciumilor şi a prăvăliilor să-l lege pe Satana de inelul de fier de la El Dorado. cârciumă şi local de dans ţinute de tatăl Mariei Cashouse, turnantă neîncetat de speranţa de a-l întâlni pe tânărul J.E. McLeod pe scările ziarului Scutul şi Drapelul.

Pe atunci era un oraş frumos; nu prea mare şi nici prea bogat, dar curat şi însufleţit, unde toţi cetăţenii erau liberi şi în cea mai mare parte cinstiţi. Nu era oraşul strălucitor de astăzi, dominat de Bătrânul Dougherty, caic

— Ca un păianjen în mijlocul pânzei sale – cerea tributuri de la fiecare cârciumă şi de la fiecare bazar, însuşindu-şi banii strânşi pentru îngrijirea străzilor şi pentru construirea canalelor. Nu, viaţa aceea de odinioară părea acum un vis. Tot ce va fi fost urât, necinstit sau stricat, dispăruse din imaginea rămasă acum în creierul de şaizeci şi şapte de ani al doamnei McLeod. Dorea cu deznădejde să poată schimba viaţa de acum, să facă o cruciadă pentru a mătura murdăriile şi pentru a-l doborî pe Bătrânul Dougherty din situaţia lui. Ar fi dorit să mai organizeze odată un Comitet de Veghe, cum făcuse bunicul ei atâţia ani înainte, în timpul imigrărilor dinspre câmpie. când Platteviile era copleşit de tot felul de indivizi îndoielnici, jucători, oameni de afaceri certaţi cu legea şi şarlatani. Astăzi, viaţa era aproape tot atât de imorală ca şi atunci, şi poate mai rău, fiindcă viciile şi nedreptăţile nu mai erau făţişe şi libere ca atunci, ci ascunse şi josnice. Scoase un oftat atât de adânc, încât Aida o întrebă:

— Ce aveţi, doamnă? Vreo plictiseală?

— Nu, n-am nimic.

Nu spusese bucătăresei că ofta fiindcă n-avea un băiat, un flăcău voinic, cu pumnii zdraveni ca toţi cei din familia McLeod şi ca rudele ei, un băiat care ar fi putut conduce ziarul şi ar fi făcut o campanie pentru a biciui I oameni ca Bătrânul Dougherty. Avea în schimb drept tovarăşi numai pe Jane Baldwin şi pe Willie Ferguson, un

bătrân reporter, sfârşit şi nenorocit, care nu avea altă dorinţă decât să se poată îmbăta sâmbătă seara, îndată după ce ziarul intra la maşină.

Aida, privind-o pe furiş, îi întrerupse încă odată gândurile:

— Fac prinsoare că domnişoara Jane a adormit din nou. Ar fi trebuit să coboare de zece minute. N-am văzut de când sunt o somnoroasă ca ea.

— E tânără, Aida. Tinerii au mai multă nevoie de somn decât bătrânii ca noi. Faafce ai face mai bine să te duci să vezi dacă n-a adormit iar.

Aida se îndreptă spre uşă, dar se opri în mijlocul camerei:

— Doamnă, ce-i povestea asta de dragoste cu tânărul Dougherty?

— Cred că nimic serios. Cine ţi-a spus?

— Doamne sfinte, doamnă! Tot oraşul vorbeşte. De aceea îi e mereu aşa de somn: în fiecare seară se plimbă cu acel pierde-vară alb.

— Nu trebuie să vorbeşti aşa, Aida.

— La urma urmei nu-s decât nişte irlandezi ticăloşi şi nu pot crede că o fată ca domnişoara Jane să intre într-o asemenea familie. Ce-ar* spune sărmanul ei bunic dacă ar trăi? Parcă nu i-ar fi lăsat o situaţie frumoasă!

Doamna oftă din nou şi spuse:

— Vezi, Aida, lucrurile nu mai sunt aşa cum erau odinioară. De altfel pe noi nu ne priveşte ce face domnişoara Jane. Iar familia Dougherty e bogată şi Mino Dougherty nu e om rău, ca bătrânul. E chiar un băiat chipeş.

— Nu înfăţişarea lui îmi dă de gândit. Da, e destul de frumos, răspunse Aida cu un fel de dispreţ şi apoi izbucni: Cei din familia Dougherty sunt oameni răi. Bani! Văd că noi ieşim din încurcătură şi fără să-i avem, nu-i aşa? De ani de zile nu mai avem o para!

Ar fi trebuit să-i bage în creierul obtuz al Aidei că în loc de bani avuseseră ceea ce câştigaseră prin coloanele de reclame ale ziarului Scutul şi Drapelul; şi că nici sistemul acesta nu putea continua la nesfârşit. Ziarul putea muri dintr-o clipă într-alta şi atunci sărmana Aida ar fi văzut ce înseamnă să n-ai bani.

Aida deschise uşa şi tocmai atunci Jane Baldwin, co-directoarea ziarului Scutul şi Drapelul, intră în cameră. Nu era prea înaltă, şi uşa foarte mare o făcea să pară încă şi mai mică. Drăguţă, cu părul auriu şi cu ochii albaştri, cu o gură încăpăţânată, avea un născior ridicat în sus, care se încreţea când râdea. Avea douăzeci şi trei de ani, dar părea de optsprezece, şi din pricina aceasta Aida se purta întotdeauna cu ea ca eu o fetiţă cu mintea copilăroasă. Intră grăbită, puţin plictisită, deoarece o mustra conştiinţa pentru că după ce se trezise, oprise soneria deşteptătorului şi se întorsese cu bună ştiinţă pe partea cealaltă să adoarmă iar; se mai temea şi de mustrările Aidei, fiindcă nu fusese la masă când se scoseseră plăcintele din cuptor.

— Nu ştiu ce mi s-a întâmplat, şopti în timp ce se aşeza. Trebuie să fie din pricina primăverii. Altă dată n-am să mai întârziu.

Aida refuză cu demnitate să răspundă, dar ieşi legănându-se, din cameră, cu o izbucnire mai elocventă decât orice răspuns, şi se duse să încălzească plăcintele pentru vinovată. Domnişoara Jane mânca mult, faţă de statura ei.

— Nu înţeleg, se plânse ea după ce bucătăreasa ieşi, ce drept are Aida să se poarte cu mine ca şi cum mi-ar fi mamă.

Doamna McLeod râse:

— Nu-i place când vine cineva târziu la masă. Toate bucătăresele bune sunt la fel. Aida e o adevărată artistă.

Ar fi voit să o întrebe pe Jane dacă în ajun ieşise iar

seara cu Mino Dougherty. O auzise întorcându-se acasă după miezul nopţii, când ea era încă trează, pradă gândurilor ce o frământau. Uneori Jane îi spunea când se duce cu tânărul; dar din cinci ori îi spunea o singură dată, ceea ce dovedea că avea ceva pe conştiinţă. Nu încăpea \ îndoială că fata se ruşina de doamna McLeod că iese la plimbare cu fiul Bătrânului Dougherty. Dar mătuşa ei îngândurată, fiindcă ştia că Jane e încăpăţânată, foarte mult deosebită de felul cum erau fetele pe vremea sa. Cu toată statura ei măruntă şi cu toată tinereţea ei, Jane nu avea nimic duios sau drăgăstos.

— Cred că va trebui să mă duc astăzi la nunta lui

Starburger, spuse tânăra. Va fi unul dintre evenimentele de lume cele mai măreţe pe care le-a văzut vreodată oraşul nostru.

— Şi nu uita că astăzi este corespondenţa provinciei.

— Măcar de-aş putea uita!

Tăcerea căzu între cele două femei. Niciuna, nici cealaltă nu ştiau ce să spună, deşi fiecare ştia ce gândea cealaltă. Amândouă se gândeau la Dougherty. Bătrâna îl privea cu duşmănie, fiindcă era fiul acelui bătrân stricat; dar avea şi alte obiecţii. îi displăcea în special gândul că o fată din familia McLeod, venită în Platteviile de multă vreme şi crescută odată cu oraşul, să se mărite cu băiatul unui politician ridicat din nimic. N-avea nevoie să-i spună Janei aceasta, deoarece fata ştia bine totul. Crescuse într-un rancho al familiei McLeod şi ştia ce înseamnă propria-i familie. Mai ştia că şi dacă erau săraci, niciunul dintre ei n-ar fi făcut vreun lucru necinstit pentru bani. De mai bine de cinzeci de ani tot districtul avusese ochii aţintiţi asupra tribului McLeod şi se bizuise pe ei în tot ceea ce priveşte ordinea, datoria şi buna gospodărie publică. Acum însă toate acestea se schimbaseră; Platieville. dezvoltându-se, părea că nu mai are nevoie de familia McLeod şi de obiceiurile ei învechite. Acum erau demodaţi. aşa cum era

demodată „Trăsnaia lui McLeod, ajunsă într-o stare tristă de decădere în mijlocul plopilor bătrâni.

Doamna McLeod tuşi, dădu scaunul înapoi şi se ridică în picioare, spunând:

— Acum plec. În dimineaţa aceasta trebuie să văd o mulţime de oameni. Apoi se întoarse şi strigă spre uşa bucătăriei: Aida!

Un glas îi răspunse:

— Viu, doamnă; şi silueta cunoscută apăru în prag.

— Mă întorc la cină. Se întoarse şovăind spre nepoată: Dar tu, Jane?

Jane înghiţi şi răspunse:

— Mănânc în oraş!

Doamna McLeod nu spuse nimic, dar Aida nu se putu stăpâni

— Ai să-ţi distrugi stomacul, domnişoară Jane mâncând tot timpul pe unde se întâmplă… tot felul de porcării. Arăţi foarte rău de câtva timp încoace. Dacă ai fi fata mea, ţi-aş da o porţie bună de sulfat de sodiu şi de magnezie.

— Las-o în pace, Aida! o mustră doamna McLeod. Şi Aida se întoarse în bucătărie, fără să spună nimic ce se putea înţelege, dar bombănind şi pufnind ca un vulcan.

Continuă să mormăie şi să vorbească în sinea ei, în timp ce făcea alt cuptor de plăcinte şi altă omletă. Nu pregătea însă pentru ea acest supliment de mâncare; ea n-ar fi mâncat decât după ce toţi locatarii, văzuţi şi nevăzuţi ai casei erau hrăniţi. Când sfârşi de gătit, încărcă o tavă uriaşă cu plăcinte, marmeladă, ouă, franzeluţe şi cafea, şi după ce împinse uşa bucătăriei cu piciorul, coborî treptele verandei din spatele casei, se întoarse şi coborî treptele de afară ce duceau la subsol. În asemenea împrejurări era întotdeauna nevoită să iasă afară ca să coboare la subsol; scăriţa interioară era prea strâmtă pentru a îngădui trecerea unei tăvi aşa de mari şi aşa de încărcate.

Ajunsă în subsol puse tava pe o masă de lemn grosolan şi strigă:

— Ei! Ieşiţi afară! Masa e gata!

După o clipă, apărură două siluete, venind din camera caloriferului. Una era a unui bărbat încovoiat şi cărunt de vreo şaizeci de ani, îmbrăcat cu haine uzate. Cealaltă era a unui tânăr de vreo nouăsprezece ani, îmbrăcat cu haină de postav albastru, grosolan, pătată de grăsime. Văzând tava cu mâncări calde, ochii lui albaştri sclipiră de bucurie.

— Ascultaţi, le spuse Aida. Mai bine mâncaţi-le cât sunt calde. Dacă nu vă ajunge, n-aveţi decât să bateţi în tavan. Bucătăria mea e chiar deasupra.

Sui scara, iar după puţin timp zgomotul loviturilor în podea o făcu să pregătească din nou plăcinte la cuptor.

În vestibulul uriaş, doamna McLeod luă dintr-un cuier de lemn sculptat în formă de trunchi de arbore pe care se căţărau ursuleţi, un pardesiu bleumarin, ros pe la cusături, şi o blăniţă de vulpe roşie, jupuită toată. Pe ciutul de păr îşi puse o pălărioară pe care se înălţa o pană prinsă prost. Apoi deschise servieta descusută de piele (care pentru ea era un fel de marcă de fabrică), să vadă dacă are destulă hârtie şi destule creioane, şi aruncând o privire fugară în oglindă, se întoarse şi ieşi. * În timp ce cobora aleea năpădită de buruieni, între două garduri vii de arbuşti ţepoşi, silueta doamnei McLeod avea în ea ceva aproape fantomatic, ca şi cum „Trăsnaia lui McLeod” ar fi fost un loc vrăjit unde timpul stătea pe loc.

Era silueta unei femei îmbrăcate cu lucruri vechi demodate ca şi ea însăşi. Întâlnind-o când ieşea pe portiţă, ai fi putut-o crede o fantomă, fără lumina din ochii ei. Privirea unei persoane care la şaizeci şi şapte de ani era încă plină de viaţă; privirea unei persoane care, deşi nu se îndepărtase niciodată de Platteviile mai mult de câţiva kilometri, nu lăsa să-i scape nimic din ceea ce se întâmpla

în jurul ei şi ştia aproape tot ce se poate şti despre oameni.

Se pregătea de obişnuita plimbare de dimineaţă, în timpul căreia aduna ştiri pentru reportaje. De ani de zile hotărâse astfel: dimineaţa se ducea să viziteze unele prăvălii şi centre de afaceri; Jane vizita după amiază altă serie de întreprinderi, Iar Willie Ferguson se ocupa de cartierul gării şi al magazinelor, în afară de Franklin Street cu casele ei sinistre, închise şi întunecate ziua, luminoase şi zgomotoase în timpul nopţii. Nu era bine să-l trimiţi pe Willie prin Franklin Street. Cu mulţi ani înainte îi dăduse voie; dar din trei vizite, două se sfârşeau cu o beţie cumplită a redactorului, care dispărea apoi câte două zile atunci, Myrtle soţia lui Willie, devenea isterică, şi întreaga redacţie era dată peste cap câteva zile. Aşa încât de multă vreme Franklin Street cu excepţia răstimpurilor de sâmbătă de la şase după amiază, până luni la ora nouă, nu mai făcea parte din domeniul supus stăpânirii lui Willie. Ceea ce făcea în acest răstimp îl privea numai pe el „atâta vreme cât nu stânjenea activitatea ziarului Scutul şi Drapelul.

Doamna McLeod ştia, dintr-o lungă experienţă, unde să culeagă informaţii. La agenţiile de pompe funebre afla despre morţi şi despre accidente. Hostetter era un cioclu modern „având şi o capelă mortuară, se îmbrăca elegant şi îşi spunea „antreprenor Agenţia lui nu dădea niciodată multe anunţuri, afară de câte un anunţ mortuar. Biroul, un fel de sală de aşteptare pentru barca lui Charon, era drapat în violet şi negru, având un covor verde închis şi un birou de mahon, îndărătul căruia stătea chiar domnul Hostetter, îmbrăcat întotdeauna impecabil în negru. Locul şi persoana cam mieroasă a domnului Hostetter avuseseră întotdeauna un efect deprimant asupra doamnei McLeod. Atmosfera grea a localului te făcea nu numai să simţi moarteaaproape, dar» făcea să semene cu o ceremonie pompoasă şi plictisitoare, ca pornirea unei persoane

oficiale. De la domnul Hostetter nu aflai niciodată nici cea mai mică bârfeală sau cea mai mică informaţie. În rolul de asistent al lui Charon, cane părea să-l ţină departe de viaţă s-ar – îi spus că nu avea nicio legătură omenească u. concetăţenii lui. De aceea vizita era întotdeauna scurtă.

Domnul Hostetter se ridică şi înainta să o primească, freondu-şi mâinile. Primirea aceasta o tulbura întotdeauna puţin, căci i se părea că ochii verzi ai antreprenorului o priveau ca pe o viitoare clientă. Nu o singură dată gândise în sinea ei: „Când voi muri, nu va putea ce ne să i se achite factura prin publicarea unor reclame; Scutul, şi Drapelul va muri odată cu mine”.

— Ce mai nou, domnule Hostetter?

— Nimic, doamnă McLeod. Nimic de ieri, de la înmormântaeea lui Jones. Aţi putut merge?

— Nu, la ora aceea nu sunt niciodată liberă.

— Păcat! A fost una dintre cele mai frumoase înmormântări văzute vreodată în Platteville.

— Nu-mi plac prea mult înmormântările „spuse doamna McLeod îndepărtându-se încet către uşă.

Prevenitor, căci chiar reclama unui ziar ce stă să moară, ca Scutul şi Drapelul, are oarecare preţ, domnul Hostetter se repezi să-i deschidă.

— Nu trebuie să priviţi înmormântările în felul acesta. Nu sunt decât o trecere printr-o portiţă.

— Poate ai dreptate, domnule Hostetter, dar… Nu voia să spună că nu-i plăcea felul lui mieros de a pregăti această trecere. Dar, în sfârşit am atât de lucru. Şi nu-mi place să mă gândesc la ziua de mâine.

— Bună ziua, doamnă McLeod

— Bună ziua, domnule Hostetter.

Odată în stradă, inspiră cu lăcomie aerul proaspăt şi Uscat, căruia îi datora Platteville renumele său. Puse creionul la loc, închise servieta şi se îndreptă spre cea mai apropiată prăvălie, agenţia de pompe funebre a lui Ján

Newman.

Jim făcea parte din generaţia ei şi din aceeaşi tradiţie, aşa încât lângă el se simţea la îndemână, şi se apropia de

Ifilocal fără groaza care-i pătrundea în oase când deschidea uşa prăvăliei lui Hostetter. îl cunoştea pe Jim de când era copil. Venise din Calamons County, cel mai apropiat sat de ferma tatălui ei. Agenţia lui Jim ocupa o clădire veche, simpatică, de cărămizi roşii, puţin retrasă de la stradă, cu un grajd alături, pentru caii de culoarea abanosului şi pentru dricurile negre. Lucrul acesta îi plăcea doamnei McLeod; simţea că mai erau încă pe lume cel puţin o pereche de cai care ar fi putut-o duce cu demnitate la groapă. Gândul de a fi dusă spre veşnicie în autocarul funerar al domnului Hostetter îi făcea greaţă.

Deschizând uşa, îl găsi pe Jim cu o jumătate de duzină – de prieteni în jurul unei sobe de tuci. Aerul era cald şi plin de fum de tutun şi de miros nelămurit de dezinfectant, însă mirosul acesta puţin acru nu se simţea mai mult decât mirosul de bere în prăvălia lui Hostetter. Făcea parte din local şi nu avea nimic sinistru în el. Prietenii erau toţi cam de vârsta lui Jim, adică trecuţi de şaizeci de ani; oameni de la ţară, cu aceleaşi amintiri din copilărie ea ale doamnei McLeod. îi cunoştea pe toţi. Veneau din ranchos şi din fermele de la ţară. Veniseră în oraş fiindcă era sâmbătă, folosindu-se de automobilele lor vechi. Unul dintre ei, Sam Henderson, om încăpăţânat, nici nu voia însă să audă de automobil. Şti abătea cele douăzeci de mile dintre casa lui şi oraş într-o careta trasă de o pereche de cai suri tărcaţi, de care era foarte mândru. Când o văzură intrând, toţi o salutară. Sam zvârli o gură de scuipat amestecat cu zeamă de tabac în scuipătoarea plină de nisip de lângă sobă şi strigă:

— Hello, Vinia! De câte ori te văd, eşti tot mai tânără!

Jim îi spuse lui Sam Henderson să se scoale şi să-i

dea scaunul, căci aici doamna McLeod nu stătea niciodată în picioare, cum obişnuia să facă în anticamera paradisului de la Hostetter; aci şedea la pălăvrăgeală. Culegea frânturi de informaţii, ştiri despre naşteri, despre morţi şi despre logodne din toate părţile întinsei provincii. Scotea creionul şi foile de hârtie şi zmângălea cu scrisul ei necâteţ o informaţie după alta despre marea şi bogata regiune pe care o iubea atât.

Jim Newman era gras. Când şedea pe scaun, burta îi atârna înainte, rezemându-se de genunchi. Nu se sculă când o văzu pe doamna McLeod intrând; se ridică şi îşi mişca burta de pe genunchi cât putea mai rar. Se margini să zâmbească şi să întrebe.

— Ce mai nou, Vinia?

Nimic, răspunse doamna McLeod.

Sam Henderson îi dădu o ţigară mexicană şi i-o aprinse spunând: v

— Fata lui Heni y Goddard s-a logodit cu băiatul lui Jim Wolson.

— Care?

— Aceea care a făcut şcoala de coafură la St. Louis.

— Asta înseamnă că probabil va uita să se facă coafeză şi se va ocupa cu broderiile, spuse Jim.

Din servieta roasă ieşiră hârtii şi un creion.

— Cum merge baraca?, întrebă Sam.

— Aşa şi-aşa, răspunse doamna McLeod, continuând să scrie.

— Ai avea nevoie de un tânăr să te ajute, se amestecă Jim în vorbă. Nu mai suntem tineri, ca odinioară… Nici chiar dumneata. Vinia…

— Şi Cum să-l găsesc?

— Încearcă cu rugăciunile, o sfătui Hal Pierce. Metodiştii organizează un mare pelerinaj spre Little Canyon. Ai putea să te duci să-l rogi pe pas tor să pună o vorbă pentru dumneata.

Rând pe rând îi dădură informaţii despre viaţa de la ţară, şi doamna McLeod lua notiţe despre tot. Scutul şi Drapelul era un bun ziar provincial; nu uita niciodată să publice informaţii ce priveau orăşelele şi satele, iar abonamentele de la ranchos şi ferme nu lipsiseră niciodată, Era ţara ei şi lumea ei. Le cunoştea. Numai în oraş ziarul ei părea cam învechit şi cam gol. Doamna McLeod nu înţelesese niciodată pe greci şi pe irlandezi. Nu izbutea să înţeleagă şi nici să iubească pe toţi oamenii aceia care se îmbulzeau în oraş. În timp ce-şi zmângălcă notiţele, cei cinci prieteni vechi de la ţară continuară să glumească eu ea, fumând şi scuipând de departân scuipătoare. Toţi o cunoşteau de când era fetiţă; iar acum, când era bătrânăca şi ei, se purtau cu ea ca şi cum toţi ar fi fost încă ştrengarii, iar ea frumoasa satului, culegând informaţii despre tot ce se întâmplast. t? tiau că pardesiul ros, blana roasă, pălărioara caraghioasă cu pană erau puţin ridicole; dar ştiau şi câtă tărie, câtă dreptate, câtă cinste şi câtă integritate se ascundeau sub această înfăţişare ciudată. Şi toţi fuseseră prieteni cu J.E. McLeod şi cunoşteau mândria ciudată şi neînfrântă şi dârzenia ce caracterizau pe membrii acestei familii; chiar şi pe Jane Baldwin, care se dusese la şcoală într-un oraş din Est.

— Sunt contagioase, obişnuia Jim Newman să spună despre mândria şi încăpăţânarea familiei McLeod. Toţi cei ce intră în familia aceasta dau dovadă de ele… deşi Vinia McLeod are destul şi de la familia ei.

Când i se păru că adunase destul material din pălăvrăgeala din jurul sobei, doamna McLeod se ridică, spunând:

— Băieţi, acum mă duc. Dacă se întâmplă ceva mai de seamă, scrieţi-mi. Şi ieşi salutată de un cor de „La revedere, Vinia, toate celebune”.

Străbătu spaţiul îngust din faţa casei, simţindu-se înviorată, însă abia fu din nou în stradă, şi deprimarea o

învălui ca un nor. Era întotdeauna plăcut să se ducă la Jim Newman mai ales sâmbăta, când prietenii de la ţară veneau în Platteville; însă ceea ce avea să înfrunte acum nu era menit să-i liniştească sufletul. Trebuia să se ducă la Palatul de Justiţie, atât de melancolic, şi la poliţie; după aceea trebuia să treacă pe la Bătrânul Dougherty şi, dacă-i mai rămâne timp, să se ducă pe la Maria Gashouse. Singurul loc unde putea nădăjdui să găsească puţină prietenie şi simpatie.

Pe stradă, din trei persoane, una o saluta cu un „Bună ziua, doamnă McLeod”. Altă dată îi cunoştea pe toţi locuitorii oraşului; acum aproape numai pe cei mai în vârstă. Dintre aceştia, unii o găseau caraghioasă; şi toţi tinerii, fără deosebire, aveau această părere despre ea. Cel puţin jumătate dintre cei ce o salutau erau negri; unii de vârsta ei, alţii mai bătrâni. Străbătu Louisiana Street şi intră pe Main Stilet, strada elegantă a oraşului, de care îşi «mintea de pe and era o străduţă prăfoasă».

nnepavată, mărginită de cârciumi şi de case de joc. Acum era la iei cu strada principală a mii şi mii de oraşe americane, plină de prăvălii şi de bazaruri, de cinematografe şi de birouri, de automobile ce staţionau. Vederea acestei străzi, mai mult decât orice alt lucru din oraş, o făcea pe doamna McLeod să-şi simtă bătrâneţea. De câte ori o vedea, simţea o uşoară strângere de inimă şi avea un sentiment duios de nostalgie dureroasă.

Nu dorea prea mult să se ducă la Bătrânul Dougherty, însă palatul lui era pe strada pe care trebuia să treacă pentru a se duce la Maria Gashouse; şi se gândi deodată că dacă s-ar duce numaidecât la Maria, s-ar simţi mult mai voioasă. Se hotărî să se ducă mai târziu la Tribunal, care până atunci îşi va sfârşi probabil şedinţa şi va fi închis până luni; apoi s-ar duce la poliţie, unde cu puţin noroc – nu va avea de copiat decât lucruri obişnuite.

Dacă s-ar fi putut, ar fi dorit să se ferească de drama

şi de mizeria a tot ceea ce venea în legătură cu poliţia; în special constatarea felului cum se petreceau toate sub administraţia Bătrânului Dougherty şi a acoliţilor lui, o umplea de milă şi de deznădejde.

Totuşi, un bun reporter nu putea ocoli un asemenea spectacol. Ştia că abonaţilor ziarului le plăceau povestirile despre furturi, crime şi răpiri; şi uneori i se întâmpla să dea la poliţie peste câte o întâmplare plină de umanitate; ştia bine că acestea erau sângele necesar vieţii şi răspândirii ziarului.

Nici omenie şi nici măcar inteligenţă nu se puteau găsi la Tribunalul închisorii. Bill Flynn, judecătorul, i se păruse întotdeauna mai degrabă un om care se foloseşte de mizeriile omeneşti decât un magistrat. Era nespus de ră U cu bieţii nenorociţi ce veneau la Platteviile să caute de lucru; nu haimanale ce cunoşteau oraşul şi ştiau să st; furişeze, ci oameni cinstiţi ce căutau de lucru ca să poată trăi. Bill Flynn nu făcea nicio deosebire între cerşetorul de meserie şi omul cinstit care căuta o ocupaţie. Niciunul dintre aceştia nu găsea nici cea mai mică înţelegere, deoarece fiecare dintre ei însemna bani în punga clicii lui Dougherty. Acuzaţia de „vagabondaj* îi aducea foloase mai mari decât orice alt lucru. Orice străin fără ocupaţie putea fi trimis la închisoare două-trei luni; nefericâtul săpa şanţuri, căra cărămizi, aduna gunoaiele şi murdăriile prin oraşul Platteville; dar munca lui nu aducea nicio economie contribuabililor, deoarece Bătrânul Dougherty storcea Primăriei sume foarte mari şi încasa banii pentru el. În toate şi pentru toate era un sistem neruşinat, căci în felul acesta cetăţenii din Platteville se vedeau lipsiţi de o posibilitate de muncă ce altfel li s-ar fi cuvenit lor. Doamna McLeod ştia totul; însă nu ştia în ce fel s-ar putea schimba această situaţie ruşinoasă. Nu poţi aduce învinuiri, dacă n-ai dovezi şi bani să le susţii.

Rumegându-şi gândurile şi temerile, părăsi Main

Street şi coti în uliţa Cherokee, luând cel mai scurt drum spre Dougherty. Uliţa era strâmtă şi întunecoasă; aci se afla restaurantul „La albinele harnice” şi berăria „Euieka”, două localuri ce atrăgeau prin preţurile lor scăzute pe nenorociţii de coate-goale. Depărtându-se în linie dreaptă de malul fluviului, aceştia veneau aci ca albinele atrase de lucernă; iar clica Dougherty, ştiind aceasta, îşi trimitea mereu paznicii să-i culeagă alţi lucrători învinuiţi de „vagabondaj”. Doamna McLeod apuca întotdeauna pe drumul; acesta, nu. numai fiindcă era mai scurt, dar fiindcă i se întâmplă adesea să dea peste câte un nenorocit pe care îl putea preveni din timp să plece din oraş. Colind în ulicioară, uită de deprimarea ei şi privi împrejur cu grijă, să descopere vreun nenorocit în căutare de lucru.

Mal înainte de-a fi făcut o sută de metri, văzu venind spre ea un zdrenţăros de vârstă mijlocie, vădit în mizerie. Avea barbă lungă şi purta o pălărie de fetru, care fusese cândva de un verde aprins, însă ploaia, vântul şi soarele îi dăduseră o culoare gălbuie. Hainele erau roase, umflate la coate şi genunchi, în privirea descurajată era o expresie de oboseală, de deznădejde şi de groază, ca în privirea unui animal care a avut multe de îndurat vreme îndelungată. Doamna McLeod cunoştea semnele acestea. De mai bine de o mie de ori i se întâmplase să dea peste astfel de oameni, în ultimii trei-patru ani.

Îl privi în timp ce venea spre ea, şi când era tocmai să treacă de ea, îi spuse cât putu mai vioi:

— Bună ziua.

— Bună ziua.

— Eşti fă: a lucru?

— Da, doamnă. Nu cumva îmi puteţi da vreo indicaţie? în glasul lui era un accent de disperare. Ori ce fel de lucru.

— Nu. Însă e mai bine să umbli prin oraşul acesta după lucru.

— De ce? Nu vreau decât să înrxez.

— Fireşte, dar oraşul acesta nu este pentru dumneata. Dac» te vede vreun poliţist, te arestează pentru vagabondaj şi atunci va trebui să lucrezi două luni pentru comună.

Omul o privi ca şi cum aceste cuvinte ar fi însemnat pentru el o lovitură definitivă. Doamna McLeod continuă:

— Ascultă. Te învăţ eu ce trebuie să faci. Mergi drept înainte, până la prima stradă pe dreapta; când vei ajunge în vârful dealului, coteşte din nou la dreapta, şi după ce vei străbate două terenuri virane, vei găsi o casă: mare, cu o curte uriaşă. E singura casă mare pe strada aceea, deci nu te poţi înşela. Ajuns acolo, du-te la uşa de ser –, viciu. Vei găsi o negresă. Spune-i că te-a trimis doamna McLeod. îţi va da mâncare şi vei putea să faci şi o baie. să-ţi calci hainele şi să stai ascuns până se înnoptează, când vei putea pleca din oraş.

Omul o privi fără să vorbească, cu o înfăţişare nedumerită.

— Dacă te opreşte cineva (vreau să spun vreun poli-l ţi st) – adăugă repede doamna – spune-i că faci un drum pentru doamna McLeod. Ai înţeles bine?

— Foarte bine, răspunse celălalt.

Ea îi repetă încă odată, rar, sfaturile; apoi adăugă:

— Dacă te rătăceşti, întreabă pe oricine unde e „Trăsnaia lui McLeod”. Aşa i se spune casei. Oricine va şti

I s-a te îndrepte.

— Bine, doamnă. Omul păru puţin nedumerit, însă îşi e ridică pălăria şi murmură: Mulţumesc, doamnă! apoi fcâşi continuă drumul spre deal. Câteva clipe, doamna în McLeod rămase nemişcată, să vadă dacă mergea în direcţia arătată. Într-un timp, omul se întoarse să privească îndărăt, cu o înfăţişare de uimire. Văzând că doamna se e oprise acolo, i-i scoase iar pălăria.

Întâlnirea aceasta o întări oarecum. Dacă omul

trecea de Main Street, era probabil că vă ajunge teafăr la Aida, care-l va ascunde în subsol; iar la lăsarea nopţii va putea pleca din oraş cu un tren local sau cu unul dintre trenurile de marfă din timpul nopţii. Doamna. McLeod ştia mersul trenurilor. Tom Higgins, cantonierul, o informa regulat. Ştia toate locurile unde se opreau trenurile să ia apă sau îşi încetineau mersul. Acestea făceau parte din sistemul născocit de ea şi de Aida. Bucătăresei îi plăcea tot ce mirosea a taină şi îi plăcea să aibă vagabonzi în subsol. (îi ţinea acolo şi încuia uşa scării din interior). Însă mai mult îi plăcea să dea de mâncare oamenilor prost hrăniţi de săptămâni de zile. Aceasta costa bani şi îşi avea riscurile sale; iar dacă şleahta lui Dougherty ar fi aflat vreodată despre existenţa „Gării subterane” din „Trăsnaia lui McLeod”, s-ar fi putut ajunge la încurcături serioase.

Cele mai ciudate tipuri se adăposteau acolo: oameni care, prin mijlocirea Aidei, împrumutau cărţi prăfuite din biblioteca clasică a lui J.E.; cutare care spunea că fusese director de bancă; altul care fusese profesor şi un al treilea care se dădea drept conte spaniol. Cea mai mare parte a acestor refugiaţi erau descoperiţi de doamna McLeod în partea oraşului situat de-a lungul fluviului; alţii erau aproape întotdeauna scăpaţi din ghiarele poliţiei pe uliţa Cherokee. Dacă trecea vreo zi fără să trimită pe cineva la „Trăsnaia iui-McLeod”, Aida rămânea dezamăgită şi mâhnită.

Ajungând în piaţa Tribunalului, prima persoană pe care o zări doamna McLeod fu Sam Hildreth, poliţistul a cărui grijă era să înhaţe vagabonzii de pe uliţa Cherokee.

O salută cu glas tare:

— Bună ziua. doamnă McLeod.

Auzindu-i glasul, ea tresări şi roşi tare, pe când răspândea:

— Bună ziua.

— Păreţi foarte grăbită. Arde undeva?

Simţi cum îi bate inima tare şi trebui să recurgă la toată putere ei de voinţă ca să-şi stăpânească glasul, când răspunse: – Nu, dar sâmbăta e o zi foarte încărcată.

Se grăbi până ce ajunse lângă fântâna ridicată în mijlocul pieţii, în amintirea soldaţilor şi marinarilor, şi aci se întâlni cu un alt individ, care-şi ridică pălăria şi o întrebă politicos:

— Lertaţi-mă, doamnă, n-aţi putea să mă ajutaţi să iau o cafea 7

Era un tânăr în haine de stofă cenuşie, pline de pete; iar pălăria pe care o ţinea în mină era decolorată şi fără panglică. Faptul că îi vorbise o uimi, deoarece de obicei indivizii de soiul acesta nu-şi pierdeau vremea cu ea, judecând desigur după îmbrăcămintea ei modestea nu făcea să-i ceară ceva. Mai întotdeauna ea era aceea care vorbea întâi.

Deschise grăbită geanta de piele, scoase o monedă şi în timp ce i-o întindea iar el îi mulţumea, îşi dădu deodată seama că semăna mult cu J.E. McLeod când era tânăr. Nu avea mustăţi, nici şuviţa de pe frunte, dar în chipul lui şi chiar în linia maxilarelor şi în privirea ochilor albaştri-cenuşii era ceva care-i aduse aminte imaginea lui J.E., aşa cum îl vedea de obicei, cu atâţia ani înainte, pe treptele redacţiei Scutul şi Drapelul.

Privi repede înapoi şi-i spuse:

— E mai bine să-mi asculţi sfatul şi să pleci de aci înainte de a fi arestat pentru vagabondaj.

— Mulţumesc doamnă, am să fac aşa cum spuneţi.

Ea mai făcu câţiva paşi, în aşa fel încât fântâna să-i

1 ascundă privirile lui Sam Hildreth, oprit acum în faţa

I

bodegii lui Hennesey.

— Ascultă, îi spuse; şi îi dădu aceleaşi indicaţii ca şi celuilalt.

Tânărului parcă nu-i păsa de ceea ce spunea ea. Ducea

I mereu privirile de la poliţist la ea. U interesa atât de pu

1 ţin, încât pe neaşteptate ei i se păru că vorbeşte singură: şi se întrerupse, întrebându-l:

— Mă asculţi?

— Da, doamnă.

— Bine, atunci grăbeşte-te şi şterge-o înainte ca poliţistul acela să te vadă, căci altfel vei sta două luni în închisoare.

— Mulţumesc, doamnă.

Doamna McLeod se îndreptă grăbită, inic; undu-se de două ori să privească sfioasă înapoi. Când ajunse la colţ. îşi dădu seama că tânărul stătea tot lângă fintmă şi-l privea pe Sam Hildreth.

„Ce Dumnezeu are?”, se întrebă singura „S-ar spune că doreşte să fie arestat şi pus lg răcoare”.

Continuă să se gândească în timp ce mergea spre biroul Bătrânului Dougherty. În tânărul acela era ceva ciudat. Nu numai asemănarea cu J.E… Avea? i o înfăţişare hotărâtă, aproape autoritară. îi lipsea expresia aceea deznădăjduită şi abătută a celor mai mulţi vagabonzi, iar hainele lui, deşi murdare şi necălcate, nu erau haine de – cerşetor. Meseria de reporter pe care o făcea de treizeci de ani îi ascuţise spiritul de observaţie. Accentul tânărului îi dovedise că venea din Est; iar când îi spusese „Mulţumesc, doamnă”, ca orice cerşetor, i se păruse că aceste cuvinte erau lipsite de sinceritate. Parcă ar fi fost un actor. – şi un actor diletant – care repeta un rol învăţat pe dinafară.

„Ei!” gândi cu filosofie, dacă vrea să fie prinş, treaba lui. Fjăc prinsoare că nu ştie câţ de aspru st poartă poliţia cu vagabonzii aci în Vest”. Era totuşi puţin neliniştită de teamă că păruse neroadă şi de g: neH.i că tânărul i idea

acum de ea în spatele ei.

Biroul Bătrânului Dougherty era în V – tul. clădirii care-i purta numele, singurul zgârie-novi d; r; tot oraşul, puţind., îl văzut de la o. depărtare de zece. r-ue pe vreme senină. Pe uşa cu geamuri erau scrise e: → W. Dougherty § Fiul, antreprenori”. „Fiul” Invarmă Mino Dougherty, cel ce se plimbă cu Jane. Într-un oraş în creştere, făceau multe afaceri ca antreprenori; dv: doamna McLeod ştia prea bine că nu acesta era iOvinii cel mai de seamă al câştigurilor lui uriaşe. Acestea aveuu de obicei *o* origine nu tocmai curată, fie că erau bani plătiţi de oameni nevoiaşi, ca bietele femei ce locuiau.r. Întunecoase de pe Franklin Street, fie că era vorba de mici învârteli publice. Bătrânul Dougherty avea în mim” * Partidul Democrat; iar în Platteviile. Partidul Demoi… i era totul.

Urcând scările cam obosită, începu să se gândeuscă ce frumos ar fi să înceapă o campanie pentru liberarea oraşului de banda aceea, pentru a doborî clica Bătrânului Dougherty şi a o sfărâma. Citea mereu că directori de ziare din alte state ale Statelor Unite duceau campanii pentru curăţirea oraşelor lor. Se gândi nedesluşit la medalii şi la premii date unor ziarişti pentru servicii aduse statelor loi\ Lucruri la care visa, la care se gândea uneori noaptea când nu putea să doarmă. Bunul simţ îi răspundea însă întotdeauna: „Nu poţi face aceasta cu o foaie învechită ca Scutul şi Drapelul. Ar trebui mulţi bani, multă energie şi multă influenţă; şi tu n-ai nimic din toate acestea. Eşti bătrână, obosită şi încărcată de ipoteci”.

Uneori, când se simţea neobişnuit de bine şi de tare, se gândea că romanul va rezolva totul. Vedea „Cartea” – cum îi spunea Aida – terminată şi vândută unui editor

O vedea răspândindu-se în toată ţara ca o ştafetă grecească, îşi amintea că auzise vorbindu-se despre averi câştigate de unii scriitori din vânzarea romanelor unor case de t filme, şi câteodată, chiar în clipele de optimism

nemăr[ginit, i se întâmplă să acopere pagini şi pagini de cifre [bazate pe ipotetica avere pe care i-ar fi adus-o cartea. e cu banii ce nu existau, cumpăra în gând alte linotypuri.

L repara vechea rotativă, zugrăvea de două ori „Trăsnaia dui McLeod” şi plătea doi-trei reporteri care s-o ajute în (campania împotriva Bătrânului Dougherty.

t

Dar când clipele acestea de optimism şi de înflăcărare [treceau. îşi dădea seama că toate erau visuri şi nebunie, clar cifrele o prostie. Orice ar fi spus Aida despre părţile pe leare le câtise, romanul era învechit şi prea lung; şi de fapt, pe nimeni nu l-ar fi interesat povestea unei familii de pionieri. Mai rău încă, ştia că din pricina timidităţii care o chinuise încă de când era fetiţă, pentru tot ce făcea cea însăşi, n-ar fi avut niciodată curajul să trimită vreunui «editor paginile manuscrise ce umpleau vechiul geamantan! de piele de bou din podul „Trăsnăii lui McLeod”. Niciun editor nu şi-ar fi luat pe cap plictiseala să le câtească pinii la capăt.

În biroul său, Bătrânul Dougherty dicta câteva scrisori, pentru a încheia activitatea săptămânii înainte de a pleca lupescuit. Înalt şi gras, roşu la faţă, avea o ceafă de taar, un] spate de atlet şi ochi irlandezi albaştri şi pătrunzători. Părul îi încărunţise şi smocuri negre îi acopeueau dosul palmelor lui mari Era urit: un tip de spaniol ieşit din mlaştinile Irlandei; în forţa animală a trupului său era însă o anumită măreţie; şi din – când în cindl ochii lui mici albaştri, clipeau în aşa fel încât să-l dezarmeze chiar pe cel mai rău duşman al lui Avea un temperament de artist; artist din aceia înflăcăraţi care, în ultimii ani ai secolului trecut, colindau teatrele de Vest declamând melodrame irlandeze, violente şi sentimentale.

Când uşierul intră să-i vestească vizita doamnei 3 McLeod, Dougherty şovăi o clipă, gândindu-se; apoi spusei

secretarului său:

— Mai bine s-o primesc şi să scap cât mai repede de ea. Pofteşte-o înăuntru şi după aceea poţi pleca.

O cunoştea destul de bine. Mai venise şi altă dată l-ai el, să-i ceară informaţii asupra construirii străzilor, său. asupra planurilor aripii Dougherty din localul Partidului! Democrat. Şovăise acum. nu fiindcă se temea de ea: cum] s-ar fi putut teme un om puternic ca el de o bătrână caraghioasă, proprietara unui ziar ce sta să moară, ca Scutul! şi Drapelul? Nu-i era frică de ea, însă în faţa ei simţea!

O strângere nelămurită, pe care, cu toată şiretenia lui, nu o putea înţelege. Ştia că doamna McLeod făcea parte dint tr-o lume ce apunea. Era respectabilă şi puţin cam fantastică; cinstită şi dârză. Acestea nu erau în să motive suficiente pentru ca faţa zbârcită şi ochii ei albaştri, limpezi, sub pălăria caraghioasă cu pană, să-l facă întotdeauna să se înfiorase în sinea lui. Dougherty era un cinic conştient1 de necinstea lui: şi obişnuia să-şi spună sieşi că, dacă n-ar fi luat-o el, bucăţica ar fi ajuns în mâinile altora: prin Urmare nu îl mustra conştiinţa la vederea doamnei McLeod. Poate neliniştea aceea uşoară pornea de la faptul; că era vorba de o femeie: o femeie bătrână şi urâtădeşi odinioară fusese drăguţă şi poate chiar frumoasă. Dacă directorul ziarului Scutul şi Drapelul ar fi fost un bărbat, Bătrânul Dougherty i-ar fi dat o ţigară, bătându-l cu palma pe umăr şi l-ar fi trimis la plimbare îndopat eu pălăvrăgeli în loc de informaţii. Dar eu e femeie ca doamna

McLeod?”

Uşa se deschise şi ea intră sfioasă, oprindu-se o clipă în prag să privească silueta greoaie şi grosolană a bătrânului rezemat nepăsător de scaunul turnant.

— Bună ziua, doamnă McLeod. Luaţi loc. Cu ce vă pot fi de folos?

Doamna McLeod înaintă şi se aşeză; şi dintr-odată e nu mai u în stare să-şi amintească de ce venise acolo şi [ce dorea să-l întrebe. Ieşind din biroul lui Jim. îşi adunase [tot curajul şi se hotărâse să-l întrebe pe şleau de ce lu-Icpările noului apeduct mergeau atât de încet şi costau atât

I dt mult. Mai voia să-l întrebe şi de ce felinarele cele noi Ide pe Hillyard Street nu erau încă instalate. Şi se mai gân ea să portesteze împotriva brutalităţii poliţiei şi a Imagistraţilor faţă de vagabonzi, al căror număr – cu (toate acestea – era tot mai mare.

Acum însă toate îi fugiseră din minte. îşi dădea seama că în această privinţă, informaţ-iile trebuiau luate de Ela primar şi de la Consiliul comunal; acesta g ar fi fost singurul răspuns pe care i l-ar fi dat Dougherty, deşi i-ar fi putut răspunde mai bine decât toţi ceilalţi; era (foarte sigură de aceasta. Înţelegea acum că dacă i-ar fi spus asemenea întrebări, el s-ar fi purtat cu ea ca faţă ide o proastă ce era. Vederea corpului acela voinic şi a Kigurii aceleia mari şi compacte o făcea însă să-şi dea Beama de propria-i slăbiciune feminină. Cunoştea foarte ibinr această senzaţie, care o trădase nu numai o singură dată. Fără slăbiciunea aceasta, ar fi fost o ziaristă şi

I o directoare de ziar destul de bună.

fac aşsză pe marginea scaunului şi spuse încet:

— Nimic deosebit. Am trecut numai pentru a afla Elacă din întâmplare aveţi vreo noutate. Şi, pe neaştep-I? tate, dori să-l linguşească pe omul acela tiranic şi necinstit fjpe care-l dispreţuia din tot sufletul. Spre marea ei ruşifie.

! le auzi spunând aceste cuvinte:

t – Cred că directorii de ziare ar trebui să aibă legături mai stxănse cu persoanele influente dia oraş.

Băcrânul Dougherty zâmfei

— Mulţumesc pentru – compliment, doamnă McLeod. 1 îşi scoase ţigara de foi din gură şi întorcându-se în scaun strigă: Mino, vino aici o clipă. Apoi, întors Spre ea: B Mi no

ştie mai bine decât mine ce se întâmplă. Eu m-amb cam lăsat de afaceri. 1

Din camera alăturată un glas răspunse: 1

— Vin îndată; acum telefonez”. 1

Bătrânul Dougherty continuă să o măsoare pe doamna.

McLeod: I

— E drăguţă verişoara care lucrează cu el – Coastrăă la ziar.

— E o nepoată, lămuri doamna McLeod; nepoataie mea, fata Hallyei Baldwin. Hally era din familia McLecă.» Sora lui J.E. Şi în clipa aceea îşi dădu seama că toate e amănuntele acestea nu-l puteau interesa pe un nou-venitM în regiune, ca Bătrânul Dougherty; şi simţi din nou căi e o neroadă.

— Frumoasă fată, spuse celălalt. Lui Mino i s-au* cam aprins călcâiele după ea. Sâmbăţa trecută a dus-o i s-a danseze la „Ulmul”. Am băut un pahar de beră împreună, e

Doamna-McLeod simţi un fel de junghi în stomac. Jane nu-i spusese că se dusese la „Ulmul”. Lucrurile trebuie să fi ajuns mai departe decât ştia ea.

Răspunse cu glasul slab:

— Da. a fost crescută la Wellesley, în Est.

— Păcat că nu aveţi un bărbat să vă ajute să daţi puţină viaţă ziarului. Nu v-aţi gândit niciodată să-l] vindeţi?

Doamna simţi că roşeşte. Individul acesta făcea acum pe protectorul cu ea. purtându-se ca şi cum ea au fi; fost una dintre figurile caraghioase ale oraşului. Răspunse:

— Nu, şi cred că nu mă voi gândi niciodată la aceasta i când a murit J.E., i-am făgăduit să mă ocup de ziar.

Dougherty strivi mucul ţigării şi aprinse alta.

— Oricum, dacă vreodată, vă tr-ece prin gând să-i vindeţi, spuneţi-mi şi mie. Mi-ar plăcească am un ziac al meu. Sunt coproprietar la Gazeta, dar mi-ar face plăcere

să am un ziar cu totul al meu. De eltăva vreme mă gândesc la aceasta. Şi de altfel sunt prea multe ziare, la Platteviile, care nu-i un oraş tocmai mare.

I se păru că simte un fel de ameţeală, căci pentru prima oară înţelese deplin că dacă lucrurile vor merge tot fitât de rău, într-o zi sau alta va trebui să vândă, eu să u fără Voie, Scutul şi Drapelul, iar monstrul acela bătrân l-ar fi cumpărat la ce preţ ar fi vrut. Scutul şi Drapelul, ziarul pe care J.E. îl iubise atât şi aparţinuse întotdeauna familiei McLeod, să sfârşească în mâinile Bătrânului Dougherty!

Uşa se deschise şi Mino Dougherty intră. Doamna McLeod abia îl cunoştea, dar îl ţinea minte de când era copil. îl văzuse crescând hoinărind prin oraş, apoi îl văzuse când se întorsese de la Universitate şi din când în când la adunările politice; dar acum, văzându-l intrând „înţelese că nu-l văzuse cu adevărat până atunci, fiindcă îl socotire întotdeauna drept unul dintre cei patruzeci de mii de locuitori din Platteviile. pe când acum îl privea. ca pe., tânărul” Janei.

Şi văzu un tânăr care era o reproducere în mai bine a Bătrânului Dougherty; mai bine chiar decât ceea ce trebuie să fi fost bătrânul înainte de a fi ajuns atât de gras, de greoi şi de păros. Înalt şi zvelt, cu părul negru ondulat şi cu ochii albaştri; şi era elegant. Când se apropie şi o salută, zâmbetul lui era plin de sinceritate f simpatică. Văzându-l doamna McLeod gândi: Zău, nu [pot spune că Jane greşeşte. Gura era poate puţin prea E senzuală şi unghiul bărbiei era atât de precis încât

I dădea o impresie de – încăpăţânare ce putea semăna cu

* cruzimea. Şi poate era puţin prea sigur de sine, având B un nu ştiu ce comun. Nu puteai spune însă că n-ar fi V într-adevăr un tânăr frumos.

— Bună ziua, doamnă McLeod. spuse intrând; şi străIbătu camera, ca să-i strângă mâna. N-avem des plăcerea

% să vă vedem.

— Te-am chemat să ne spui dacă ai vreo ştire carp ar putca-o interesa pe doamna, spuse tatăl.

Mino zâmbi:

3 – EI Do rade – Nu cunosc multe întâmplări despre care dumneavoastr & sau Jane să nu fiţi informate. De ăte ori ştiu ceva, o înştiinţez pe Jane.

— Da, mi-a spus, minţi doamna McLeod. Jane nu-i pomenise niciodată nimic asemănător; avusese însă un instinct de apărare, mai ales pentru că cei doi păreau că o socotesc pe Jane ca făcând parte din familia lor. Nu putea să-i lase să creadă că Jane nu-i spusese nimic.

— E totuşi banchetul în aer liber organizat de Partidul Democrat, adăugă Mino. Tocmai facem planuri măreţe. Veţi putea scoate o bună jumătate de coloană. Se îndreptă spre uşă. O secundă. Mă duc să aduc un program. După o clipă se întoarse cu un program scris la maşină. Anul acesta banchetul va fi la Millersville. Vor fi premii pentru cei ce vor prinde mai mulţi peşti şi pentru cel mai mare peşte; şi o cupă de aur pentru cel mai frumos copii şi un concurs de frumuseţe pentru înotători; călătorie gratuită cu autobuzul... şi multe alte lucruri. Le va întrece pe cele dinainte!

Doamna McLeod luă foaia, o îndoi şi o puse în geantă. Apei se ridică tot cu simţământul ciudat că se purtau cu ea ca faţă de o nebună bătrână şimurmură sfioasă:

— Nu vreau să vă fac să mai pierdeţi timp.

— Mai daţi pe la noi din când în când, spuse bătrânul ridicându-se să o însoţească. îmi face întotdeauna plăcere să vă văd.

După ce uşa se închise, tatăl şi fiul se priviră zâmbind.

— Nu strică să fim drăguţi cu bătrână asta nebună, spuse Dougherty. Nu ne costă nimic şi e mai bine să o

avem de partea noastră. Chiar, şi gazetuţa ei ne-ar putea aduce plictiseli.

Mino răspunse:

— Cu atât mă mult, cu cât în scurt timp va face parte din familie.

— Ţi-a spus da fata?

«— Nu încă, dar va spune.

— Bagă de seamă, nu face vreo prostie, cum ai făcut cu fata lui Ritchie.

— N-ar fi uşor, chiar dacă aş vrea, râse Mino. Nu ştii ce fel de fată e Jane.

Doamna McLeod păcăsi casa Dougherty eu, un sentiment de deprimare. Deşi soarele strălucea – soarele puternic din Sud-Vest, uneori aşa de vesel şi de binefăcător, alteori atât de arzător şi de neîndurat – nu-şi dădea seama. Dacă ar fi întrebat-o cineva cum e vremea, ar fi răspuns că cerul e acoperit şi soarele ascuns, căci în ea soarele se stinsese.

Se ruşina de propria-i feminitate şi slăbiciune; se ruşina că cei doi Dougherty, tată şi fiu, îşi bătuseră joc – într-un anumit fel – de ea. Nu ştiuse niciodată cum să se poarte cu oamenii nesinceri şi cruzi; în faţa lor simţea că se prosteşte şi mintea ei nu era în stare să li se adapteze. îşi spusese singură de mai multe ori. „Împotriva focului, trebuie să lupţi cu focul. Ca să prinzi un hoţ, trebuie să fi hoţ!” Dar de câte ori încercase să întrebuinţeze metode machiavelice, nu izbutise, şi în cele din urmă i se înfundase, simţindu-se şi puţin caraghioasă. Altă dată puţin îi păsase de lucrul acesta; acum însă îi dădea impresia că e bătrână, obosită şi descurajată. Şi se ruşina că fusese atât de slabă şi atât de femeie încât să-l găsească simpatic pe un hoţoman, ca Mino Dougherty, când îl privise cu ochii Janei.

Plecase de la „Trăsnaia lui McLeod” cu gândul să se ducă să o vadă pe Maria Gashouse în Franklin Street* dar

acum, pe când mergea pe Main Street, aproape fără să vadă persoanele care-i zâmbeau şi o salutau, i se părea zadarnic. Ce folos să încerce să descopere dovezile ticăloşiilor celor doi Dougherty. dacă era de ajura ca aceştia să vorbească zece minute cu ea, ca să o dezarmeze?

Ar fi renunţat, dacă n-ar fi fost vorba chiar de Maria. Oricum, femeia aceasta îi fusese întotdeauna simpatică. Era în ea o anumită dârzenie, un simţ al realităţii nepervertit de cinism, din care ea însăşi îşi sorhea energie. Se gândi că Maria Gashouse nu era o fiinţă neroadă şi sentimentală, cu capul în nori, ca ea care scria romane şi le ascundea timidă în geamantane. Maria Gashouse umbla întotdeauna cu picioarele pe pământ.

Iar Maria putea avea noutăţi, ştiri din acelea din lumea îndoielnică, ce nu puteau fi aflate în alt loc din Platteville.

Ajunsă la colţ. coti aproape fără să-şi dea seama spre fluviu şi spre Franklin Street. În direcţia aceea, strada era cu fiecare pas tot mai murdară, mai neîngrijită, tot mai josnică. Până şi copacii păreau mai obosiţi şi mai îmbătrâniţi decât sicomorii, stejarii şi plopii ce se înălţau în partea de sus a oraşului.

Franklin Street mergea de-a lungul fluviului; o stradă mai degrabă scurtă, cu trei grupe de case. Într-un cartier inundat cam la fiecare trei ani. când fluviul se revărsa umflat de ultimele ploi de iarnă. Inundaţia se retrăsese de puţină vreme, lăsând în urma ei un strat gros de mâl, care uscându-se umplea aerul de un miros greu de putregai. Pentru a apăra de noroi încălţămintea cu tocuri înalte a femeilor de stradă ce locuiau acolo, fuseseră puse scânduri; doamna McLeod o luă de-a lungul acestor scânduri, trecând prin faţa a zece sau douăsprezece case murdare şi neîngrijite, cu ferestre mari la faţade. Acum toate erau închise: însă doamna McLeod ştia că se vor

deschide după apusul soarelui

Atunci bezna de pe Franklin Street, cufundată acum în umbră, se schimba în veselie nebună şi gălăgioasă, acompaniată de sunetul pianelor mecanice ce răzbea pe ferestrele închise.

Cea din urmă casă din strada aceea era deosebită de celelalte din două motive: mai întâi fiindcă fusese zugrăvită de curând în alb şi galben, şi apoi pentru că într-o parte ora lipită de o clădire mare cu un singur rând, pe care se câtea inscripţia pictată în litere uriaşe, repetate de becuri electrice: El Dorado, Bar şi local de dans. Casa avea aceeaşi arhitectură ciudată ca şi celelalte; aceeaşi, la drept vorbind, care caracteriza uriaşa „Trăsnaia lui McLeod”; nu făcea însă nicio încercare să se ascundă după obloane. Căci Maria Gashouse, proprietăreasa, era singura locatară din acest cartier care funcţiona în chip legal. Vederea clădirii joase, cu firma El Dorado, bar şi local de dans, trezi în doamna McLeod un noian de amintiri, ducând-o înapoi la copilăria ei, pe vremea când

Platteviile era un oraş de graniţă deschis tuturor, cu o cârciumă El Dorado, unde se dansa, pe Main Street, acolo unde acum se înălţa palatul Dougherty; un local în faţa căruia era un stâlp de care erau legaţi caii negustorilor de vite. Maria Gashouse era fata proprietarului primului El Dorado, şi dusese acum tradiţia în cealaltă parte a oraşului.

Doamna McLeod trecu prin curtea noroioasă ne o, punte de scânduri şi sună, nu fără să simtă o uşoară emoţie. În tot cartierul şi în localul Mariei era un aer de libertate, un nu ştiu ce. sălbatic şi neîmblânzit. care-i răscolea întregul ei romantism. De pe când era fetiţă, în timp ce-l aştepta pe tatăl ei în faţa Băncii Fermierilor, ascultase cântecele, strigătele şi muzica sălbatică ce veneau de la primul El Dorado de pe Main Street, l-ai târziu, de-a lungul vieţii, avusese clipe în care simţise o

dorinţă aprigă să vadă, cel puţin odată, ce fel de viat era îndărătul uşilor unui local de felul acesta. Nu fusese însă niciodată în stare să o vadă în toată desfăşurarea ei. Atunci când era copilă, ar fi fost cu neputinţă să se ducă într-un asemenea local; iar după ce se căsătorise, îi fusese şi mai cu neputinţă să se ducă, ea, soţia primului cetăţean al oraşului şi proprietar al ziarului Scutul şi Drapelul. Deşi era ziaristă şi proprietara unui ziar nici acum nu se putea libera de prejudecăţile unei doamne din timpurile de odinioară.

De aceea, când uşa se deschise şi o văzu pe Minnie, negresa cameristă a Mariei Gashouse, încă neîmbrăcată pentru primire, purtând un şorţ cenuşiu şi vechi de pânză decolorată, simţi o uşoară tresărire la această fugară atingere cu viaţa dinlăuntrul unui local ca El Dorado, şi spuse:

— Bună ziua Minnie. Doamna McGovern s-a sculat?

— Tocmai se îmbracă. Poftiţi.

1 – Nu vreau să o stânjenesc.

— N-o stânjeniţi deloc; îi face întotdeauna plăcere să vă vadă. Ce face Aida?

— Foarte bine, răspunse doamna McLeod intrând.

— Transmiteţi-i omagiile mele. Nu-mi mai vorbeşte de când lucrez pe Franklin Street.

37

1 – Aida e cam ciudată, observă cu bunătaite doamna McLeod.

Minnie deschise larg uşa şi o conduse pe doamna McLeod în salonul Mariei Gashouse, spunându-i;

— Luaţi loc. Apoi, tocmai când ieşea, se întoarse: Ponţi puţină bere, sau cafea?

— Cafea, Minnie.

— Doamna McGovern vine îndată.

— Mulţumesc.

Văzuse de multe ori camera aceea De atunci de când

îşi dăduse seama că nu-l mai poate trimite pe bietul beţivan bătrân de Willie Ferguson în cartierul acesta şi se hotărâse să se ducă ea însăşi, venise mereu la Maria Gashouse să ia informaţii şi fusese primită în salon ca un oaspete însemnat. Încăperea era destul de mare, şi avea un cămin cu o poliţă sculptată în multe compartimente micuţe, pe fiecare dintre acestea fiind pus câte un obiect de porţelan pictat de mână. În faţa oglinzii, un mănunchi prăfuit de ierburi nemuritoare din Pampas; în partea cealaltă, un portret al lui Knobly McGovern. boxer de mâna treia, care timp de douăzeci de ani fusese soţul Mariei Gashouse, şi peste tot pe unde soţia lui ţinuse un local public, îşi luase sarcina să-i dea afară pe scandalagii. Portretul era o mărire pictată de mână a fotografiei unui bărbat cu mustăţi mari, cu urechile blegi şi nasul turtit şi cu o privire melancolică în ochii albaştri. Doamna McLeod nu-l văzuse niciodată, dar înfăţişarea lui îi plăcea. Semăna cu nenumăraţi oameni pe care-i văzuse pe Main Street când era fetiţă.

Restul camerei era încărcat cu mobile ce semănau cu acelea din salonul „Trăsnăii lui McLeod”: scăunele aurite, perne brodate, un divan mare de lemn de nuc, o masă sculptată din lemn de tek, cu catifea deasupra, un album şi un palmier prăfuit. Camera părea învăluită în lumina slabă ce pătrundea prin crăpăturile obloanelor.

Minnie se întoarse după puţin timp, aducând cafeaua şi riteva felii de pâine prăjită unse cu unt; pe când mânca şi bea, doamna McLeod simţi că mintea ei începe să se trezească, iar imaginaţia ei romantică să lucreze ameţitor.

Oare ce se putuse întâmpla – se întreba – în camera aceea ciudată cu obloanele închise? Pe cine mai primise Maria în afară de ea? Cum fusese de fapt domnul McGovern, cu chipul lui turtit şi cu ochii prea albaştri, de copil? Mai mult de orice se întreba însă cât de departe mersese Maria Gashouse. Casa ei nu era ca celelalte de pe

aceeaşi stradă. În chip oficial era un local de dans, funcţionând cu autorizaţie în regulă; şi totuşi…

Vecinătatea era îndoielnică, şi nu putea crede că Maria Gashouse, cu tot felul ei prietenos de a se purta, nu-şi Vârâse nasul şi în alte afaceri decât-localul ei. Era sigur că între Maria şi Bătrânul Dougherty trebuia să fie vreo înţelegere. Încet-încet, începu să se indigneze şi totodată se trezi vechea-i dorinţă de a-l demasca şi de a-l doborî pe bătrân. Poate că Maria ar fi putut să-i dea ajutor şi informaţii. Avea un singur lucru de făcut; să-şi ia. inima în dinţi şi să se destăinuiască Mariei.

Abia sfârşise cafeaua şi uşa cea mare se deschise şi intră Maria Gashouse. O femeie voluminoasă, atât de grasă şi de voinică încât în localurile îndoielnice din Memfis, Natchez şi New Orleans se spunea că la început chiar ea însăşi zvârlea afară pe clienţii nedoriţi. Se mai spunea că înfăţişarea plouată a răposatului McGovern nu se datora atât nereuşitei carierei de boxer, cât isprăvilor soţiei sale. Chiar acum mai era ceva puternic în femeia aceea de vreo şaizeci de ani, care intra în salonul ţinut în semiîntuneric, după obiceiul burghez. Era măreaţă şi impresionantă. împreună cu ea intră parcă şi altceva în cameră: fceva mare şi sălbatic, plin *de* viaţă. Se îmbrăcase cu o rochie de casă, de catifea purpurie, şi purta pantofi roşcaţi împodobiţi cu pene de struţ. Corpul ei strâns într-un corset vechi, foarte înalt, se revărsa în toate părţile. Avea părul roşcat de culoarea mahonului şi chiar la ora aceea timpurie pieptănătura ei era o clădire complicată de şuviţe, bucle şi cocuri strânse sus de un pieptene de broască ţestoasă împodobit cu briliante. Tot tabloul avea ceva strălucitor şi aprig, rămăşiţă din vremurile când Platteviile era un oraş foarte primitor,

Zâmbea. arătându-şi cele două rânduri de dinţi falşi şi silulind-o pe doamna McLeod, care puse ceaşca jos, se ridică pe jumătate, puţin sfioasă, şi răspi; nii:

— Bună ziua, Maria

Cu mulţi ani înainte, pe când doamna McLeod era o fetiţă şi-l aştepta pe tatăl ei să-şi sfârşească treburile, ca să se întoarcă cu el la ranc no, se jucase împreună cu Maria pe micul teren viran din faţa cârciumii El Dorado. Terenul acela era acum un parc cu un monument înconjurat de plopi, dedicat soldaţilor şi marinarilor, iar ele două trecuseră de şaizeci de ani. Doamna McLeod îi spusese întotdeauna Maria. ca atunci când erau copii; dar cealaltă, după ce se întorsese din diferitele-i peregrinări, îi spusese întotdeauna „doamna McLeod” fostei sale prietene din copilărie. Lucrul acesta o cam plictisea pe doamna McLeod, însă nu îndrăznise să se plângă, de teamă să n-o pună pe Maria în încurcătură.

— De ce n-a deschis obloanele proasta de Minnie? spuse Maria. Nu vezi nici să-ţi bei cafeaua. Deschise tereastra şi împinse cu putere obloanele. Zgomotul făcut de oblonul trântit de perete fu auzit pe toată Franklin Street.

Apoi femeia se aşeză şi-i oferi vizitatoarei o ţigară. Doamna McLeod nu fuma de obicei, fiindcă nu-i plăcea, iar ţigările costau bani, de care avea nevoie pentru a ţine în viaţă Scutul şi Drapelul şi pentru plata dobânzilor nesăţioase ale ipotecilor puse pe „Trăsnaia lui McLeod”; când venea la Maria Gashouse. fuma însă întotdeauna, căci i se părea că fumul le apropie mai mult.

— Luni merge?, întrebă Maria.

— Foarte bine, mulţumesc.

— Şi Scutul şi Drapelul?

— Şi e! e bine.

fylaria Gashouse desluşi în glasul prietenei sale o umbră de oboseală şi de deznădejde şi-i spuse:

— Ceea ce-i trebuie ziarului dumitale, doamnă McLeod, este o transfuzie de sânge nou. Nu mai suntem tinere ca odinioară.

— Şi unde l-aş putea găsi?

— Dumnezeule, răspunsul nu-i uşor. Păcat că n-ai avut un băiat să te ajute. Teniându-se să nu fi atins sensibilitatea doamnei McLeod, adăugă: nici eu n-am avut... cel puţin n-am avut nici unu] care să fi trăit. Da, fireşte, de vreme ce n-ai avut, se emane să duci mai departe singură ziarul.

Nepoată-mea Jane lucrează şi ea la Scutul.

— Da. am văzut-o de câteva ori pe stradă. Mi se pare că-i cam încrezută.

— A fost crescută în Est; dar nu de aceea e încrezută.

PCeea ce îţi trebuie e un tânăr voinic, cu muşchi de oţei şi care să ştie ce are de făcut.

— O, da. ştiu.

Urmă o tăcere puţin încurcată. Apoi Maria continuă:

— Săptămâna aceasta n-am nicio informaţie pentru dumneata. Nu s-a petrecut nimic de seamă prin părţile noastre.

Doamna McLeod tuşi; apoi îşi luă avânt:

— N-am venit să iau informaţii, ci pentru altceva. O pauză ucigătoare...

— Ce anume?, întrebă Maria. Nu trebuie să te sfieşti de mine.

— Uite... M-am gândit, şi mi se pare că oraşul acesta are nevoie de o purificare straşnică.

— Foarte adevărat. Dar în ce fel?

Mâinile doamnei McLeod îi tremurau.

— M-am gândit că dacă aş putea începe o campanie în Scutul şi Drapelul... ştii, câtind fapte. etc... în legătură cu corupţia, despre şperţurile ce se dau şi despre felul în care sunt risipiţi banii contribuabililor... *

— Ai vrea să-l ataci pe bătrânul Dougherty şi pe clica lui?

— Da: cred că aşa ar trebui să fac.

Maria Gashouse zâmbi. Un zâmbet aspr.u. plin de

dinţi falşi, de experienţă şi de cunoaşterea unei lumi păcătoase care n-o putuse învinge niciodată pe ea, fiindcă ea era o materialistă, şi nu o sentimentală ca doamna McLeod.

— Şi cine ai putea face acest lucru? Dumneata, cu verişoara dumitale încrezută şi cu bătrânul beţivan de Willie Ferguson?

— Ei… ar putea fi sprijinită şi de alţii», cel & ţenţ cisstiţi, ca dumneata şi, ca mine, indignaţi din pricina sisteme* lor acestea ruşinoase.

— Adevărat? După mine – nu te poţi încrede în cetăţenii cinstiţi, decât dacă ai ceva să le oferi. Trebuia un şef bun şi o organizaţie bună, şi ceilalţi te vor urma poate. Mi s-a întâmplat să văd alte campanii de felul acesta în regiunea Mississippi, dar prea puţine au ajuns la un rezultat apreciabil. Tocmai atunci când ai nevoie de ei, e cetăţenii de treabă se dau înapoi. Eu am respectat întotdeauna legea, fiindcă mi-am dat seama că e mai bine şi costă mai puţin, şi în bani şi în necazuri. De aceea nimeni n-a izbutit să mă gonească din vreun loc. Şi mie mi-ar plăcea să văd că se face curăţenie. A trebuit să pun la punct unele lucruri cu Bătrânul Dougherty, şi nu-mi poate face nimic pe cale legală… cu desăvârşire nimic.

Doamna McLeod respiră adânc.

— Vrei să spui că ai fi dispusă să mă ajuţi?

— Fără îndoială, dacă am găsi mijlocul potrivit. Nu poli crede însă că Scutul şi Drapelul ar putea fi o armă potrivită. Eălrânul Dougherty l-ar vin în buzunar cât ai clipi din ochi. Şi e zadarnic să vorbeşti cu Hoppins, de la Ei onica zilnică, fiindcă este proprietarul a jumătate din casele acestui cartier. Veşnic aceeaşi poveste. Îţi spun că am văzut atâtea… Mai întotdeauna pungaşii sunt prea bine organizaţi şi multe oraşe nu doresc să se facă o „curăţenie”, de teamă să nu piardă câţiva gologani în felul acesta.

Doamna McLeod tăcea, şi Maria Gashouse continuă Snfierbântindu-se:

— Nu spun că nu e multă lume josnică în cartierul acesta; Însă nu preţuieşte mai puţin decât ticăloşii care trăiesc pe spinarea ei. Chiar acum plătesc o sumuliţă…

— De ce? întrebă doamna McLeod. Firma dumitale e recunoscută legal.

— Puţin se sinchiseşte Bătrânul Dougherty, izbucni cealaltă, dar se linişti îndată. Iartă-mă că vorbesc aşa, doamnă McLeod; însă lucrurile acestea mă scot din sărite”.

— Înţeleg. Dar spune-mi ce ţi s-a întâmplat.

Maria Gashouse. îşi trase scaunul lângă doamna McLeod.

— Dacă îţi spun, trebuie să-mi dai cuvântul dumitale că nu te vei folosi de aceasta în ziarul dumitale. O femeie în situata mea nu-şi poate îngădui luxul să se ciocnească ca Bătrânul Dougherty… cel puţin până nu are în mână tot ce trebuie ca să-l poată distruge.

— Fireşte că tot ce-mi vei spune rămâne între noi.

— Dacă tipăreşti ceva, răspunse Maria, voi nega că N-am spus un singur cuvânt. Aprinse o ţigară şi continuă: Vezi, mi-a plăcut întotdeauna Platteviile, de când (ram ietiţă; iar când muri sărmanul McGovern, m-am hotărât să părăsesc ITew Oricans şi să viu să mă aşez aci, deschizând un bar cu local de dans, aşa cum avusese Uita. Îmi plăcea gândul să-mi petrec bătrâneţele aci. Aruncă altă privire doamnei McLeod şi continuă: întotdeauna am ţinut localuri ocrotite de lege; aşa e şi cu El Dorado. Nu e într-o parte prea frumoasă a oraşului, dar nimeni nu poate spune că e ceva neregulat.

Câteva clipe făcu rotogoale de fum, ca şi cum ar fi şovăit să continue. Apoi reîncepu:

— Bătrânul Dougherty a stors gologani de la Marnie Farnoy, de la Estella Laverne şi de la alte fete care locuiesc prin părţile acestea, ca să nu le sâcâie, şi abia am deschis

eu El Dorado, când unul din şleahta lui veni a A-mi ceară să plătesc o contribuţie săptămânală pentru Fondul Orfelinatului Oraşului: aşa se cheamă venitul acesta special. L-am întrebat: De ce? N-am nicio nevoie să fiu ocrotită. El Dorado e un simplu debit de băuturi şi un local de dans. Pentru ce să cer ocrotire? Individul plecă, şi după două zile veni în local un grup de flăcăi şi trântiră o bătaie în care îmi sparseră pahare şi alte lucruri de vreo două sute de dolari. Trimisei pe Minnie să caute un poliţist şi telefonai şi la Poliţie dar gardianul care trebuia să fie la colţ nu era acolo, iar când sosiră poliţiştii, bătăuşii dispăruseră. Asemenea lucruri nu mi se întâmplaseră niciodată până atunci în localfirile mele săptămâna următoare se întâmplă la fel, şi apoi din nou, până când fui chemată de primar (unul dintre oamenii de paie a lui Dougherty) să-mi spună că, dacă se mai petrec dezordini, va fi silii să închidă localul El Dorado, deoarece calcă regulamentul poliţiei.

Tăcu iar; chipul ei era acum roşu de mânie şi de indignare.

— Şi ce-ai făcut?, întrebă doamna McLeod.

— Ce era să fac? Când omul Bătrânului Dougherty a venit iar la mine, am plătit contribuţia pentru orfelinate. Strivi mucul ţigării. Lucrul acesta mă înfurie la nebunie.

Pe vremea când dumneata şi cu mine eram micuţe, doamnă McLeod, era tobiceiul să se spună că Platteville e un oraş deschis, plin de haimanale; dar în comparaţie cu ceea ce csre acum. era o grădiniţă de copii. Ori unde le îndrepţi, dai peste unul din clica lui Dougherty care săvârşeşte vreun abuz. O adevărată ruşine să vezi un oraş frumos ca al nostru intrat pe mâinile unei bande de politicieni murdari. Ar trebui făcut într-adevăr ceva pentru a pune capăt acestei stări de lucruri; dar cine e în stare să facă ceva?

— Nu ştiu, răspunse obosită doamna McLeod. Aş

vrea ca J.E. să fi trăit acum.

Câtva timp Maria Gashouse şi directoarea Scutului rămaseră tăcute, gânditoare. Amândouă se gândeau la vremurile când, în timpul imigrării, nu exista încă Palatul Dougherty pe Main Street, iar în faţa parcului era un şir de cârciumi şi de localuri de dans, şi exista o comisie de supraveghere care dădea fiecăruia un teren. J.E. McLeod retrăi în amintirea celor două femei, sever, cinstit, bun cetăţean, răpus de moarte în puterea vârstei. Ce putea face însă văduva lui fără parale şi numai cu puterile ei, ale bătrânului beţivan Willie şi alo nepoatei Jane?

În cele din urmă, doamna McLeod spuse:

— Mda, gândeşte-te, Maria: mă voi gândi şi eu şi poate vom găsi mijlocul să ne luptăm cu el.

— Să mă gândesc? Dar acesta e singurul meu gând: să fac curăţenie şi să fac din nou din Platteville un oraş aşv cum trebuie. N-am fost însă niciodată învinsă şi nu doresc să fiu neum.

Pe neaşteptate. doamna McLeod simţi n izbucnire de iubire faţă de Maria Gashonte şi de simpatie pentru dârzenia ei. Amândouă femeile aparţineau unor vremuri când viaţa era simplă, sănătoasă şi plăcută. Şi îşi dădu seama deodată, cu un sentiment de deznădejde, că Maria Gashouse era. ca şi ea, o rămăşiţa, o relicvă. O clipă înţelese chiar că amândouă trebuiau să pară destul de caraghioase celor mai mulţi locuitori din Platteville; adevărate ciudăţenii pentru cei tineri.

Oftă şi se ridică în picioare.

— Bine, Maria; dacă n-ai alte ştiri, plec.

— N-am altele; şi bagă de seamă să nu sufli nimic din ceea ce ţi-am spus.

— Ai cuvântul meu.

Merseră împreună spre uşa mare de nuc.

— Vino oricând vrei. De obicei dorm până la zece şi jumătate; însă după aceea mă apuc de lucru. Nu e uşor să

conduci singură un local ca acesta. Nu mi-am dat seama de ajutorul pe care mi-l dădea McGovern, decât după ce a murit.

Trecură în vestibul şi Maria Gashouse o însoţi pâm la uşă.

În lumina puternică ce venea din stradă, cu toată înfăţişarea ei voinică, părul vopsit şi pieptănătura complicată, cu tot fardul şi cu toată pudra, părea îmbătrânită, obosită şi zbârcită…

— Şalută-l din partea mea pe Willie Ferguson, îi spuse doamnei McLeod. îi simt lipsa; dat nu-i spune, rogu-te, căci altfel îi va veni gust să-şi reînceapă vizitele pe aci.

— Atât. ar mai lipsi! răspunse doamna McLeod.

Palatul de Justiţie era o clădire melancolică, zidită pe la 1P>»! O, în acelaşi stil pompos şi încărcat ca şi casele de pe Franklin Street şi ca şi „Trăsnaia lui McLeod”. Până cu doi ani înainte avusese un acoperiş frumos de aramă, din care Bătrânul Dougherty scosese zece mii de dolari. În aula lui se desfăşura toată viaţa oficială a districtului; şi când doamna McLeod intră şi străbătu coridoarele luminoase şi mirosind tare de fumul aciu de tutun şi de scuipătoare necurăţite, fu salutată de crescătorii de vite şi de rancheros veniţi în oraş să plătească taxele, să înregistreze acte, sau să stabileascăhotarele diferitelor proprietăţi. Mulţi se opreau să-i vorbească spunându-i „doamnă McLeodşi câteodată „Vinia”. Schimbară strângeri călduroase de mină ţi trei sau patru o invitară să vină la ei la ţară pentru o săptămână, două. Nu primi însă invitaţiile, răspunzând că ar fi bucuroasă dacă le-ar putea primi, dar era ocupată toată săptămâna cu ziarul, iar Duminica era foarte obosită şi trebuia să-şi spele părul şi să se îngrijească puţin de casă.

Pierdu în felul acesta puţin timp, aşa încât atunci când ajunse în sala de şedinţe, judecătorul Flynn plecase. Ajutată de grefier, trecu în revistă tot ce se făcuse în cursul

dimineţii, mulţumind în gând lui Dumnezeu că nu fusese de faţă la interogatoriile amintite simplu şi cu zgârcenie în registru. Nimic nou: un caz nenorocit de beţie, bătăi conjugale, adultere, furturi şi în sfârşit trei cazuri de „vagabondaj”, ceea ce însemna alţi trei lucrători închişi ce vor lucra pentru Bătrânul Dougherty. După ce îşi însemnă faptele, puse la loc în servietă hârtia şi creionul, o închise bine, mulţumi grefierului şi plecă.

Ieşi pe sub uşa împodobită cu struguri, străbătu coridorul ce mirosea a putregai, şi se îndreptă spre biroul poliţiei. Aci, ca şi în Palatul de Justiţie, se bucura de toate privilegiile ziariştilor. îi cunoştea pe toţi „băieţii” şi îi simpatiza pe cei mai mulţi. Ştia că şeful, Harvey Bingham, nu era un mieluşel, altfel n-ar fi rămas în postul acela; în orele libere însă era un om de treabă, nu era rău şi avea opt copii de crescut. Harvey Bingham îi plăcea: îl cunoscuse întotdeauna, şi înaintea lui îi cunoscuse pe tatăl şi pe mama lui. Era localnic, nu un nou venit ca Bătrânul Dougherty şi cei din şleahta lui, toţi oameni stricaţi. În fond, Harvey nu era om rău: era numai un om care lua lucrurile uşor. Dacă Bătrânul Dougherty şi banda lui nu şi-ar fi întins plasa peste tot oraşul, Harvey ar fi fost un cetăţean simplu şi drept.

Îl găsi în camera unde se aduceau arestaţii pentru stabilirea identităţii, stând la birou cu picioarele puse pe masă.

Noroc, Vinia I îi spuse când o văzu intrând; şi îşi lăsă picioarele joc. Cum merge?

Ca de obicei. Alţi doi poliţişti o salutara, zâmbind, aşa cum făceau întotdeauna văzându-i silueta subţire, părul ciufulit şi îmbrăcămintea demodată.

— Tocmai mă pregăteam să mă duc la masă, continuă şeful. Ce pot face pentru dumneata?

— Am venit numai să aflu noutăţile.

— Niciuna; vechea poveste.

Doamna McLeod luă registrul şi începu să-l câtească în grabă. Şeful se ridică şi îşi puse pălăria.

— Bine, Vinia: dacă nu-ţi pot fi de folos mă duc să înghit ceva.

— Fă cum crezi, răspunse doamna McLeod fără să ridice privirea.

Continua să copieze din registru. Auzi uşa închizându-se, şi apoi, după un anumit timp, îşi dădu seama că intrase un alt poliţist, împreună cu un arestat. Unul dintre gardieni se aşeză automat lângă ea la birou, deschise un registru şi luă un toc. Nimic nou în toate acestea. Stând atât de mult de vorbă cu Maria, Doamna McLeod îşi dădea seama că se făcuse târziu; iar ediţia de sâmbătă seara, cu toate corespondenţele din provincie, era întotdeauna o mare încurcătură. Scrise deci mai departe, aproape fără să audă răspunsurile date de cel interogat despre identitatea lui.

Auzi nedesluşit numele „Thomas Richardson”, locul de unde venea „New York”, vârsta „douăzeci şi nouă de «ni”, locul de naştere „Boston, în Massachusetts, profesiunea „ziarist”, învinuirea „vagabondaj.

La cuvântul „ziarist” doamna McLeod ridică privirea şi văzu, în faţa poliţistului ce scria în registru, pe tânărul lăsat lângă fântâna monumentală închinată soldaţilor şi marinarilor. Gândi: Mare nătărău! I-am spus că dacă se tot învârteşte pe acolo va fi agăţat 1 Totuşi nu reuşi să se supere pe el. Acum, din profil, nu i se mai părea că seamănă deloc cu J.E.: era însă tipul de tânăr pentru care avusese slăbiciune de când fusese fetiţă.

În trăsăturile feţei şi în forma umerilor, era ceva ce-i dădea ei o conştiinţă puternică despre propria-i feminitate; şi iată că, de treizeci de ani împliniţi, Vinia McLeod, cea mai feminină dintre toate femeile Sudului, conducea im ziar, se ciorovăia cu bărbaţii şi se prefăcea t-a este ea însăşi un bărbat. Atâţia alţi bărbaţi – de pildă chiar

Bătrânul Dougherty – aveau bărbia puternică şi umerii hiţi. tânărul acesta avea însă în el altceva – cum avusese: şi J.E. – o anumită linişte, care îi făcea mai atrăgătoare trăsăturile feţei şi forma umerilor. Liniştea aceea senină, care odinioară îi îngăduise lui J.E., dezarmat, să domina o cârciumă întreagă plină de jucători şi de oameni de la graniţă ce urlau cât îi ţinea gura. Iată ce-i amintea de J.E. În tânărul acela. Nu o asemănare adevărată cu soţul ei mort de treizeci de ani, ci aceeaşi seninătate.

În timp ce îl privea, tânărul întoarse capul, şi recunoscând-o, îi zâmbi şi o salută:

— Noroc! Un zâmbet prietenesc, aproape d. Ăgăstos; chiar surâsul pe care l-ar fi putut aştepta de la un fiu, dacă ar fi avut unul.

— Noroc! îi răspunse; şi încercă să-i spună din ochi: Ţi-am spus ce ţi se va întâmplă!

— Agentul aşezat la birou ridică privirea şi întrebă:

— Îl cunoaşteţi pe arestat, doamnă McLeod?

Ea răspunse repede:

— Nu. Dar azi dimineaţă mi-a cerut de pomană.

— Ai1 fi trebuit să-mi spuneţi numaidecât.

— N-am avut timp. Sunt atât de grăbită.

Simţi că roşeşte şi se aplecă iar pe foaia pe care scria.

Cu o anumită răutate, agentul aşezat la birou îi spuse tânărului:

— Cred că va trebui să stai la răcoare duminica. Azi e sâmbătă. şi până luni nu mai e nicio şedinţă.

Tânărul nu răspunse, şi doamna McLeod înţelese că celor doi agenţi le era necaz pe el fiindcă era tânăr şi simpatic, pentru felul lui de a se purta şi pentru că se vedea de la început că nu e un nătărău. În înfăţişarea lui era ceva tăios şi provocator, un fel de sfidare şi de dispreţ, care nu i-ar fi priit la Platteville – doamna McLeod era sigură. Liniştea lui făcea ca purtarea sa să pară şi mai

sfidător, accentuându-i înfăţişarea provocatoare. Cei doi agenţi zâmbeau, ca şi cum ar fi gândit: Te facem noi să-ţi pleci capul, tinere. Oraşul nostru e vestit prin puterea lui de a-i face pe tipii ca tine să-şi mai lase nasul în jos.

— Du-l afară Jim, şi în chide-l, spuse cel care era aşf r. at.

Doamna McLeod ridică privirea. Era gata să spună „Lăsaţi-mă să-i vorbesc o clipă”, dar îşi muşcă limba, zâmbind: Dacă vorbesc cu el, agenţii ar putea bănui ce se întâmplă la mine în subsol şi totul va fi distrus.

Ar fi vrut să întrebe dacă îi putea trimite cărţi sau ceva – deosebit de mâncare, gătit de Aida, însă nu îndrăzni.

Când poliţistul ieşi cu el afară, doamna întrebă:

— Unde a fost arestat?

Agentul de pe scaun zâmbi:

— În parc, lângă fântâna monumentală. Parcă a vrut cu tot dinadinsul să fie înhăţat. S-a vârât în sufletul lui Sam Hildreth. Mare nătărău trebuie să fie să umble prin centrul unui oraş ca Platteviile! Mi se pare într-adevăr cam prost.

Doamna McLeod îşi puse fciie de hârtie şi creionul în servieta voluminoasă şi o închise. Nu, fireşte că nu ei a un nătărău, dar nu-l putea trăda.

Avem noi grijă să-l punem să muncească, urmă poliţistul. Mi se pare destul de voinic. Avem nevoie de oameni ca el pentru săparea canalului cel nou de pe Bellmere Avenue.

Ducându-se spre redacţie, doamna McLeod nu izbuti să-l alunge pe tânăr din minte, tot timpul drumului. Ar fi fost într-adevăr păcat să vezi un tânăr atât de simpatic săpând două luni la canale.

Trecuse de ora unu când doamna McLeod ajunse la redacţia ziarului Scutul şi Drapelul din Platteviile şi trecu prin faţa ghişeului îndărătul căruia Myrtle, soţia lui Willie Ferguson, şedea pentru a primi abonamentele şi a încasa

puţinii bani pentru reclamele publicate în ziar. Casieriţa era o femeie rea şi colţoasă, întruchiparea integrităţii nedezminţite şi încezute a femeilor din vremea ei Purta o bluză albă învechită, cu guler înalt, o fustă cu buzunare mari şi mâneci scurte de alpaca neagră. Pe nasul ei subţire jucau o pereche de ochelari prinşi cu un lănţişor de aur de un nasture al bluzei. Ochelarii îi folosea numai pentru ci [re ţi socoteli; de aceea, când vorbea cu un abonat sau cu cineva venit pentru un anunţ, era nevoită să-şi «plece capul înainte şi să privească peste sticlele ochelarilor.

Văzând-o pe doamna McLeod că intră roşie la faţă şi nepăsătoare, Myrtle se mulţumi să-i spună „Bună ziua”, pe un ton brusc: dar glasul ei voia să însemne mult mai mult. Voia să-i spună fără cuvinte: Leafa soţului meu şi a mea n-a fost plătită de două a Aptămâni. Nu s-a plătit lumina. N-am izbutit să iau nicio para acont de la bătrânul Weissman. Şi tu probabil ai colindat oraşul, rumegând în creierul tău nebun vreo nouă idee.

Dar doamna McLeod, recunoscătoare că Myrtle îi spunea toate acestea numai în gând, se grăbi să treacă, de teamă să nu-şi schimbe gândul şi să nu fie mai desluşită. Fu deci foarte bucuroasă când, ajungând la scara ce ducea la redacţie, auzi trântindu-se uşa în urma ei, în timp ce Myrtle rămânea pradă gândurilor ei melancolice.

Scutul şi Drapelul ocupa aceeaşi clădire construită în chip special cu şaptezeci de ani înainte, pe vremea întemeierii ziarului, de tatăl lui J.E. Alte clădiri mai măreţe şi mai moderne se ridicaseră pe marginea Pieţii: clădiri ce strângeau căsuţa de cărămizi roşii cu două caturi în îmbrăţişarea neîndurătoare a progresului neîngăduitor. Faţada cu tablă mare, pe care era scris cu litere aurite, acum decolorate. Scutul şi Drapelul din Platteville, avea ceva ciudat şi trist. Arhitectura aparţinea fireşte altor vremuri; printre surorile sale mai moderne, apărea puţin ca o frumuseţe de pe la 1860 într-o horă ţărănească.

La parter, în dosul birourilor administraţiei, învechitele maşini tipografice uruiau şi bâzâiau până târziu, în timp ce la etajul de deasupra, vechiul şi preţiosul linotype ţăcănea, topind şi turrrind literele lui vrăjite, îndărătul poliţelor la care Zimmerman, bătrânul zeţar, pregătea corecturile, punea în pagini şi scotea greşelile, de ia nouă dimineaţa până la şase după masă.

La etajul al doilea, la faţă, cu ferestrele dând spre piaţă, era o încăpere mare cu o cămăruţă într-un colţ. Aceasta din urmă era Sancta Sanctorum a doamnei McLeod; de acolo conducea destinele ziarului Scutul şi Drapelul, în felul ei nelămurit şi distrat. Aci primea reclamele şi încerca să pună ordine într-o contabilitate care de treizeci de ani nu avusese niciodată un bilaitţ precis. În încăperea cea mare erau şiruri de rafturi plifie cu ziare prăfuite, şi o masă lungă cu numere din cotidianele admirate de J.E. şi care procurau Scutului, cu o tnlirziere du două zile, cea mai mare parte dintre ştirile interne şi externe. Într-o parte, de-a lungul peretelui, erau birourile celorlalţi redactori: Jane, nepoata doamnei McLeod, şi Willie Ferguson: unul curat şi îngrijit ea Jane însăşi, celălalt o învălmăşeală de foi de hârtie, corecturi, mucuri de ţigări, creioane, borcănaşe cu gumă de lipit, agrafe pentru hârtie şi pacheţele de gumă de mestecat. Aceeaşi neorânduială care-l caracteriza şi pe Willie.

Încăperea mirosea a clei, a praf şi a fum de ţigară stătut, cu care se amesteca uneori şi un miros îndepărtat de latrină sau un parfum uşor de whisky, venit din sticla ţinută de Willie în ultimul sertar al biroului. În fond era un loc murdar şi prietenos, unde se respira atmosfera a cincizeci de ani de ziaristică intimă şi învechită.

Cu toate că birourile Janei şi al lui Willie Ferguson erau apropiate, legăturile dintre cei doi erau foarte puţine. Rareori schimbau vreun cuvânt care nu privea ziarul şi editarea lui. Jane socotea necuviincios haosul biroului lui

Willie, considerându-l pe Willie însuşi drept un beţivan bătrân; la rândul lui, Willie socotea că Jane e încrezută şi că avea purtări reci şi dispreţuitoare, deprinse în colegiul unde studiase. După părerea lui – pe care nu se sfia să şi-o arate, atunci când mintea îi ei; a îmboldită de sticla de whisky – locul femeilor, chiar al Viniei McLeod, era acasă, nu într-un loc ca redacţia unui ziar, unde zilnic erau în contact cu nenumărate întâmplăi i josnice şi vulgare, pe care o femeie n-ar fi trebuit mei să le cunoască. Willie era bătrân şi înăcrit, şi fusese crescu t în marea tradiţie a cavalerismului meridional. Era nestrămutat în credinţa că până şi o mamă cu zece copii n-ar fi trebuit să arate, chiar faţă de soţul ei, că ştie în ce fel fuseseră făcuţi aceşti copii.

Nu-i plăcea să audă cuvinte ca „nelegitim”…răpireşi „sedusă”, în gura unei tinere ca Jane; şi de vreo două ori fusese surprins de doamna McLeod pe când ştergea aceste cuvinte din informaţiile în care se găseau, numai fiindcă nu trebuiau să cadă sub ochii Janei sau să ajungă la urecliile ei; un gest simbolic al acelui cavalerism nu tocmai plăcut, de care Jane nu voia să audă în sufletul lui n-o iertase niciodată pe văduva lui J.E. pentru că îi luase rubrica Franklin Street şi fiindcă se ducea ea însăşi la Maria Gashouse; această supărare se născuse atât de nemulţumirea că-i luase lui rubrica, ci din groaza de a şi le închipui pe Lavinia McLeod şi pe Maria Gashouse stând împreună de vorbă într-o casă de pe Franklin Street.

Era un omuleţ mic, slab şi muşchiuâos. cu ochii albaştri, batjocor tori şi cu mustăţi mari ţepoase, părând întotdeauna că se pierde înhainele prea largi. De obicei era mai degrabă acru, acea acreală plăcută pe care o au anghinarii în oţet; dar erau şi clipe în care mânia îi răscolea corpul lui mic de bătrân, într-o frământare care semăna mai mult cu mofturile unui copil decât cu mânia unui bărbat.

Când doamna McLeod deschise uşa redacţiei, găsi

atmosfera încărcată de acea încordare ce nu te poate înşela, care urma de obicei după o ceartă între nepoata Jane şi Willie Ferguson. Mai erau şi alte două semne % lămurite; Willie îşi întărită mânia cu o duşcă bună de whisky, iar Jane îşi trăsese scaunul în aşa fel încât să-i întoarcă de tot spatele duşmanului ei. În faţa ei „pe birou, era un cartonaş cu tartine şi o sticlă eu cafea...

— Mu te duci la masă?. Întrebă doamna McLeod.

— Nu, trebuie să sfârşesc redactarea corespondenţei din provincie.

Willie se ridică. îşi săltă pantalonii prea lungi şi prea largi şi îşi încheie haina roasă, spunând:

— Mda, mă duc să mănânc ceva caid. nimic nu strică mai mult stomacul decât mâncările reci şi apa murdară.

O clipă aşteptă, privind spatele Janei cu o uşoară expresie de speranţă pe chipul supt: speranţa că o va face să-i răspundă. Dar Jane părea că nu auzise cuvintele lui şi speranţa dispăru de pe chipul lui Wilie. făcând loc

* unei expresii de descurajare acră şi caraghioasă, obişnuităla el. Nu ştiu ce să facă altceva decât şi trântească uşa când ieşi.

După ce Willie ieşi. Jane lăsă creionul şi spuse:

— Nu înţeleg de ce îl ţii aci pe beţivanul acesta bâitrân.

— Nu e chiar aşa rău, răspunse mătuşa.

— N-ar putea fi mai rău. Nu e niciodată în toate minţile. Nu-şi aduce aminte de nimic, strică toate informaţiile şi-mi cade pe nervi.

— Lucra şi cu J.E. Nu-l pot da afară.

Jane vorbi atunci întâia oară aspru mătuşii ei:

— Ziarul nu va putea merge bine câtă vreme redacţia va fi plină de vechituri. Va merge din ce în ce mai rău.

Doamna McLeod o privi o clipă dojenitor:

— Şi ce s-ar întâmpla cu Willie dacă l-am da afară? Nu e în stare să facă altceva.

— S-ar putea duce la azilul de bătrâni.

— Nu, n-ar putea. Pentru el aceasta ar însemna moartea. Jane nu răspunse, şi doamna McLeod adăugă: Şi Myrtle? Gândeşte-te la situaţia ei!

Jane îşi luă creionul şi începu iar să lucreze; dar doamna McLeod rămase câtva timp în picioare în spatele ei. Apoi adăugă:

— Vezi., tu nu poţi înţelege mândria lui Willie. Nu eşti încă destul de bătrână, ca să înţelegi cum era Platteville odinioară şi provincia de demult.

Jane n-avea însă nimic de spus. Ridică din umeri şi îşi văzu de treabă. Mătuşa intră în cămăruţa ei şi închise uşa: singurul semn de dezaprobare pe care cei din redicţie o vedeau făcându-l vreodată. Când doamna Mc-Lood închidea uşa cămăruţei, însemna «a lucrurile nu merg prea bine.

Dar nu închisese uşa bine din pricina celor spuse de Jane: îşi dodea foarte bine seama de ceea ce gindea nepoata ei. Înţelegea că Jane era tânără, ambiţioasă şi nerăbdătoare, având asprimea şi lipsa de îngăduinţă a tinereţii; şi înţelegea de ce bietul beţivan de Willie era înfuriat, plictisit şi înăcrit de propria-i slăbiciune şi de friptul că nu izbutise în viaţă. Nu-l puteai critica prea mult pentru sticla de whisky din ultimul sertar al biroului.

Era îngândurată din pricina Janei: Jane şi Mino Dougherty. Ştia că Jane mânca la birou, fiindcă dorea să poată pleca mai devreme; şi bănuia că era nervoasă nu din pricina copilăriilor lui Willie, ci din pricina conştiinţei sale încărcate.

Doamna McLeod nu era nici pe departe în stare să facă ceea ce se numeşte un proces intelectual; avea însi instinct din belşug. Dezordonată din punct de vedere intelectual şi foarte sensibilă, ştia atâtea lucruri din instinct. Ceea ce o neliniştea era greutatea de a se înţelege cu nepoata ei. Nu numai din pricina marei deosebiri de

vârstă ci din pricina deosebirii de creştere şi din alte puncte de vedere. Jane şi toată generaţia ei o intimidaseră întotdeauna şi o speriaseră puţin. Nu pricepea bine ce înţelegeau când vorbeau de îndrăgostire; şi în sufletul ei nu înţelegea cum se poate îndrăgosti un bărbat de o creatură aşa de aspră şi de sigură de ea însăşi ca Jane. Vedea că e destul de drăguţă şi avea chiar un anumit farmec. Fireşte că un bărbat putea fi atras de chipuşorul ei frumos şi de corpul ei elegant, dar mai erau atâtea alte lucruri care, cu timpul, aveau poate mai multă însemnătate decât calităţile fizice. Iubirea pentru doamna McLeod, fusese întotdeauna ceva dulce şi duios, în care intra un sentiment de umilinţă şi de adoraţie. Şi nu i se părea cu putinţă ca un bărbat să poată simţi duioşie şi adoraţie pentru o fiinţă atât de dezgheţată şi de plină de încredere în ea, ca Jane. Cât despre sentimentele de duioşie şi de umilinţă sau admiraţie din partea Janei, pentru vreun bărbat oarecare, acestea i se păreau de neînchipuit. Ştia că nepoata ei o socotea învechită şi sentimentală. O socotea în sinea ei nebună pentru că se încăpăţânase să ţină în viaţă Scutul şi Drapelul, ruinându-se puţin câte puţin, numai fiindcă iubise un bărbat mort de acum treizeci de ani. Şi Jane avea idei noi, strălucite, moderne, câştigate – în cea mai mare parte – în oraşul unde studiase, idei asupra libertăţii şi independenţii femeii şi asupra a ceea ce numea ea „dreptul femeii de a-şi trăi viaţe”. Doamna McLeod nu se temea că Jane ar putea i sedusă nicichiar de un tânăr frumos ca Mino Dougberly: care avea reputaţia de a II Don Juan-ul oraşului Platteviile. Nu, Jane nu avea niciodată de suferit din prea mare slăbiciune, dar putea să aibă de suferit din pricina prea marii sale nepăsări şi îndrăzneli.

Simţea că trebuie să facă ceva pentru fată, că trebuia să-i dea vreun sfat scos din lungii săi ani de experienţă şi de observaţii; dar habar n-avea cum trebuie să procedeze,

fiindcă orice i-ar fi spus Janei, ea ar fi socotit-o tot o bătrână neroadă. Ceea ce o neliniştea mai mult decât orice, era faptul că atunci când Mino Dougherty intrase în biroul tatălui său, iar ea îl văzuse pentru întâia oară cu ochii Janei, i se păruse un tânăr frumos, simpatic şi atrăgător – cu toate prejudecăţile ei împotriva familiei Dougherty şi a partizanilor acesteia. Roşind puţin, gândi: La vârsta ei, eu aş fi putut să fiu sedusă de un tânăr ca Mino Dougherty.

Ceasuri întregi ar fi rămas pe gânduri la biroul ei vechi cu rulou, dacă zbârnâitul telefonului n-ar fi făcut-o să tresară. Se îndreptă, luă receptorul şi auzi un glas care întrebă:

— Doamna McLeod?

— Da.

— Aci e Tom Higgins.

— Vorbeşte, Tom.

— S-a întâmplat o ciocnire de trenuri la două mile de Spooneville şi am crezut că e bine să vă înştiinţez la târnD, pentru ziar. Azi dimineaţă, după ce a trecut Willie pe ael

— Sunt morţi?

— Nu; era un tren de marfă. Mecanicul şi-a rupt o mână şi fochistul un picior.

— Cum îi cheamă?

— Nu ştiu încă. Vă telefonez îndată ce voi afla.

— Mulţumesc, Tom.

— La revedere.

— La revedere.

Telefonul acesta o linişti întrucâtva, fără să ştie de ce. Toţi încercau, în oraşul acesta, să o ajute: oameni ca Tom Huggins, paznicul sălii de aşteptare de la gară, îitelefona să-i dea informaţii. Aceştia erau adevăraţii reporteri ai ziarului Scutul şi Drapelul: reporteri fără leafa. Şi totuşi u ajutau. Era ceva ce nu pute? înţelege Jane, cel puţin deocamdată: îi lipsea acel fel de înţelegere ce vine cu

vârsta şi cu experienţa. Jane însă nu ştia că lumea îţi înapoiază tot ceea. ce îi dai cu prietenie, bunătate şi înţelegere.

Privirea i se opri în clipa aceea la deşteptătorul pu3 pe partea de sus a biroului, şi văzu că e ora două: avea mai puţin de un ceas pentru a pune în ordine informaţiile care ar fi pul ut găsi loc în ediţia de sâmbăt-a seara.

Deschise servieta, scoţând foile de hârtie acoperite cu însemnările zmingălite în grabă, şi întorcându-se pe vechiul v. scaun turnant al lui J.E... începu să lucreze bătând cu un deget pe literele bă t cinci zgomotoase maşini de scris.

Nu avea multe informaţii: de fapt mai nimic, afară, de puţinele mărunţişuri aflate la Poliţie, la Palatul de Justiţie şi la agenţia de pompe funebre a lui Jim Newman.

„Bucata „cea mai lungă era aceea pe care trebuia să o scrie despre programul banchetului în aer liber oferit de cei doi Dougherty în fiecare an acoliţilor lor şi familiilor acestora. Informaţia aceasta umplu jumătatea de coloană de care avea nevoie pentru încheierea ziarului. Făgăduise să nu se folosească de povestirea Mariei Gashouse. care ar fi impresionat oraşul şi ar fi stârnit un adevărat scandal. Deprimată, „simţea acum că n-ar fi fost niciodată în stare să se folosească de această povestire. Era pre). bătrână, obosită şi istovită. Tocmai în dimineaţa aceea pornise cu gândul să înceapă o campanie pentru purificarea oraşului, şi iat-o scriind la maşină programul banchetului, ceea ce îi folosea lui Dougherty, în loc să-l lovească.

Pe când sfârşea de scris, telefonul zbârnâi din nou; auzi 5 n receptor glasul lui Willie Ferguson. îşi începuse „sfârşitul săptămânii” mai devreme decât de obicei: glasul lui şi felul în care pronunţa cuvintele, arătau că se ameţise puţin.

— Am ceva straşnic. Nu voi putea veni la ziar decât târziu”. – *Sff* „rifeâţ

— Despre ce este vorba?, întrebă doamna McLeod.

— Aci în vecini o femeie tocmai naşte. Până acum a născut trei gemeni şi doctorul Harllet spune că mai vin şi alţii.

— Cum o cheamă?

— Maria Kowlski… k de la Kaiser, o de la O Harra, vv de la Willie, 1 de la Livorno, s de la sare, un alt k, i de la idiot.

— Foarte bine.

— Bărbatul ei lucrează în fabrica Chain; adresa e – Franklin Street, no. 62. îl cheamă John…

— Am înţeles. Telefonează îndată ce stror naşte şi ceilalţi.

— Bine.

— Unde te pot chema, la nevoie?

O clipă de şovăire; apoi un glas slab spuse:

— La Maria Gashouse.

— Foarte bine.

Dintr-odată se simţi din nou descurajată. Willie îşi călcase cuvântul şi se dusese la localul Mariei Gashouse înainte ca ziarul de sâmbătă seara să fi intrat în maşină.

Începu iar să bată literele maşinii: „Doamna Maria Kowlski, locuind pe Franklin Street „No. 82, a născut astăzi patru gemeni. Bărbatul ei lucrează în întreprinderile Chain din Platteviile. Doamna Kowlski va fi după cât se pare. câştigătoarea premiului oferit de W.M. Dougherty familiei care va fi avut cei mai mulţi copii în anul *lv & l!*

Tocmai termina, când linotypistul Alf Kvman îşi băgă pe uşă chipul ascuţit care – sub sprâncenele zbârlite – îi dădea înfăţişarea unui corb flămând, şi întrebă:

— Mai e material, doamnă?

— Numai acesta, răspunse doamna întinzându-i infor. tnaţia cu banchetul şi aceea cu ciocnirea de trenuri. Şi apoi mai este o femeie care a născut patru copii… trei 6-au născut şi al patrulea e pe drum; de aceea am scris patru

gemeni.

— Străină?

— Da, poloneză.

— Atunci mai bine să aşteptăm înainte de a culege informaţia. S-ar putea să aibă mai mulţi.

— Bine. Pune informaţia deoparte.

Ştirea aceasta neobişnuită Îi învioră întrucâtvi; mintea.

şi dupji zece minute telefonă la localul Mariei Gashouse şi-l ceru pe Willie, spunându-i:

— Ziarul intră în maşină. Mai sunt şi alţii?

— Cinci! răspunse Willie triumfător; doctorul spune că s-a terminat. Tocmai sărbătorim evenimentul.

Doamna McLeod străbătu în grabă camera şi-l chemă pe Alf, strigându-i tare, ca să acopere ţăcănitul linotypului:

— Sunt cinci! O naştere quintuplă!

— Vedeţi că aveam dreptate?, strigă Alf.

Închirind uşa, îşi aminti de fraza asupra premiului oferit de W.M. Dougherty. Avusese de gând să-l atacş, şi în schimb Scutul şi Drapelul din seara aceea nu era altceva decât o foaie a familiei Dougherty, pusă să-i facă cea mai mare reclamă bătrânului.

În timp ce doamna McLeod lucra îndărătul uţii închise a cămăruţii sale, Jane continua să-şi scrie coloana ei despre viaţa mondenă şi să pună la punct corespondenţa din provincie. Căsătoria nu avea loc înainte de ora patru; ea se dusese însă pe la doamna Vanderpfool, mama miresei, şi obţinuse toate informaţiile necesare: împodobirea casei, lista invitaţilor, descrierea darurilor, meniul. Restul îl scoase din propria-i închipuire, folosind frazele înflorite care, după părerea mătuşii Vinia, plăcea câtitorilor. Toate frazele pe care le scria i se păreau groaznice şi-i era ruşine că le scrie. Doamna Vanderpool fusese neghioabă şi plicticoasă, şi repetase. neîncetat: „Te

rog să fii atentă. Dumneavoastră ziariştii faceţi atâtea greşeli”. Oricum, slavă Domnului!, putea să se scutească de a lua parte la nuntă şi să o vadă pe Mazel Vanderpool zâmbind prosteşte în rochia ei de mireasă, lui Herman Starburger, plin de furuncule, sub pergola de trandafiri şi de liliac. La ora patru va putea să se întâlnească cu Mino şi să meargă cu el în automobil la Millersville şi să ia cina la hotelul unde se şi dansa de obicei.

Sfârşind cu nunta, se ocupă de corespondenţa din provincie. De la început, de când venise să lucreze la Scutul şi Drapelul, obişnuia să taie şi să corecteze neSudurătoare aceste corespondenţe, schimbând cuvintele şi frazele pentru a întrebuinţa altele mai moderne, condensând şi distrugând perioadele înflorite ce făceau pasiunea mătuşilor şi ale văduvelor care în fiecare săptămână, din fiecare colţ al provinciei, se osteneau să trimită reportajele acelea. Doamna McLeod, prinsă de ocupaţiile sale, le publicase întotdeauna fără să le câtească măcar; şi îşi dădu seama de nelegiuirea săvârşită de nepoata ei numai când Scutul şi Drapelul începu să primească un val de proteste de la corespondenţi şi de la prietenii lor. Atunci îi spuse Janei:

— Nu te îngriji de stilul lor. Şi aşa corespondentele nu le câtesc decât ei singuri. Au scris întotdeauna aşa şi acesta este stilul care le place.

— Dar sunt şi negramaticale, protestă Jane.

— Şi ce importanţă are gramatica? Nu putem jigni sentimentele lor. Le place, cum îţi place şi ţie, să vadă tipărit ceea ce au scris.

— Şi totuşi gramatica are însemnătate. E unul dintre lucrurile cele mai însemnate din lume.

Dar mătuşa Vinia zâmbise, spunând:

— Fii bună şi lasă-le în pace. Îngrijeşte-te numai de ortografie, căci ajunge.

Când mătuşa Vinia vorbea aşa, Jane n-o putea suferi,

mai cu seamă pentru că atunci când mătuşa era drăguţă, zâmbitoare şi hotărâtă, nepoata avea senzaţia că ea este nemaipomenit de tânără şi de proastă. Se simţea aproape mai rău decât dacă ar fi strigat la ea, cum făcea Aida. După această discuţie, lăsă în pace corespondenţele, corectând numai ortografia.

Fireşte, nu era plăcut pentru ea să câtească: „D-na Curtis s-a dus duminică la ferma lui Henry Billings şi a primit două şunci şi ouă, darul mărinimosului Henry”. Sau: „Doamna Bert Peare a născut un copil drăgălaş. Felicâtările noastre, Bert!;

Sau de pildă:

„Se aşteaptă dintr-o clipă într-alta ca domnişoara Elvira Sefton să-şi anunţe logodna cu Homer Banks”.

Când se întorsese acasă de la colegiu, corespondenţa aceasta de provincie îi dăduse un anumit sentiment desuperioritate; în ultima vreme însă şi acesta dispăruse, lăsând în loc numai o plictiseală cumplită. Aceasta era lumea ei. Crescuse în mijlocul ei. ti cunoştea pe toţi, a doua şi a treia generaţie a pionierilor care, dintr-un loc pustiu şi sălbatic, făcuseră o regiune bogată şi înfloritoare. Dacă mama ei, rămasă acasă la ferma sa lângă Pottstown, ar fi scris o corespondenţă, aceasta ar fi fost întru totul la fel cu acelea pe care în fiecare săptămână trebuia să le (iţească şi să le corecteze câte o jumătate de zi.

De aceea numai rareori se ruşina că este ceea ce Maria Cashouse şi cu Aida numeau „încrezută”.

N-ar fi fost aşa, dacă n-ar fi fost şi nefericâtă. Şi era nefericâtă din mai multe pricini: fiindcă după război ferma de lângă Pottstown dădea lot mai puţine câştiguri, fiindcă ea însăşi nu făcea parte dintre cetăţenii oraşului natleviiie şi nu reuşea să se adapteze la acel mediu destul: le deosebit: şi mai ales fiindcă simţea că nu se putea fi: ea nicăieri. Uneori stătea multă vreme trează în camera uriaşă pe care o ocupa în „Trăsnaia lui Mc-Leod”.

gândindu-se: Am douăzeci şi doi de ani şi n-am l acut nimic. Lucrez la un ziar vechi şi învechit, unde n-am nici măcar o leafă regulată. îJ-am nici rochii frumoase, şi nimic altceva. Nu m-am măritat încă. Voi ajunge o mătuşică bătrână şi sâcâitoare, care-şi va petrece zilele într-un birou, ca Myrtle Ferguson.

Nu dorea totuşi să se instaleze, măritată. Într-o căsuţă oarecare din Platteville. Dorea o casă mare şi două automobile, şi destui bani ca să-şi poată ajuta părinţii şi ferma din Pottstown, locul pe care îl iubea mai mult decât orice pe lume. Dorea să aibă bani şi să fie cineva. Fusese destulă vreme săracă. Privind îndărăt, îi era acum de anii aceia petrecuţi în Est, când trebuise să lucreze în sala de mese a colegiului, pentru a contribui la plata taxelor şi a întreţinerii sale.

Ambiţia o făcea nefericâtă. Voise să plece la un colegiu în Est, în loc să meargă la Universitatea de Stat, ca celelalte fete din judeţ. Dorise să cutreiere lumea. Dar în cele din urmă nu reuşise. Trăise numai puţină vreme singură şi se întorsese mai descurajată decât ducă n-ar fi văzut şi alle locuri.

Mai nefericâtă era însă din pricina lui Mino Dougherty.

Se îndrăgostea de el, ceea ce de fapt n-ar fi voit. Ştia că aceasta o o trădare faţă de mătuşa Vinia, faţă de părinţii şi de ideile lor, ba chiar o trădare de ea însăşi. Uneori, când’s» afla cu el într-un restaurant, se ruşina gândindu-se la acei ce o puteau vedea împreună cu el.

Înşela pe mătuşa Vinia şi pe Aida, fiindcă îi era ruşine.

Şi totuşi nu se putea împiedica să meargă cu el. De câtăva vreme luase chiar obiceiul să rămână privind îndelung în gol. Încercând fără voia ei să vadă ochii albaştri şi zâmbetul acela simpatic, batjocoritor şi puţin pervers. Şi auzea mereu un glăscior groaznic care-i spune:

Dacă te măriţi cu Mino Dougherty, vei putea avea o casă foarte frumoasă şi două automobile, şi vei putea să te plimbi lanţ; w Orléans, la St. Louis şi chiar la New York. Vei fi cineva. Şi în scurtă vreme vei izbuti să faci în aşa fel încât nimănui să nu-i pese că este băiatul Bătrânului Dougherty.

Ne o ceruse încă în căsătorie; şi Jane se temea că dacă o va cere, îi va răspunde „da”, din pricina părului său negru, a ochilor albaştri şi a zâmbetului său. Şi din pricina banilor, cu care ar fi putut face tot ce-i plăcea. Aceste două motive o făceau să se simtă ruşinată şi nefericâtă.

Noaptea nu adormea, gândindu-se: Am împlinit douăzeci şi doi de ani şi n-am făcut nimic.

La ora cinci făcu ordine pe birou, închise sertarele şi se duse să-şi aşeze părul şi să-şi pună pălăria la oglinjoara opacă, reclamă a ţigărilor de foi Reiselman. Se mijcă nervoasă, temându-se să nu vadă uşa deschizându-se şi pe Willie Ferguson intrând înainte de plecarea ei, Dorea cu deznădejde să plece de la redacţie fără să o vadă pe mătuşa Vinia şi fără să îndure vreo observaţie acră de la Willie; De aceea se grăbi cât putu de mult. Când se întoarse, îl văzu însă în prag pe Willie care, împleticindu-se puţin, o privea cu expresia batjocoritoare a ochilor săi de beţiv şi se întreba cam răguşit:

— Mergem la plimbare, hai?

Ea îşi dădu capul pe spate şi nu-i răspunse; dac glasul beţivanului continuă: – Bine fad că te porţi Inimos eu tânărul Dougherty; nu vei ajunge la nimic bun.

Jane simţi cum 1 se roşesc obrajii de mânie nes & ăpl* nită şi spuse:

— Am eu grijă de mine. Dumneata gândeşte-te la ce faci dumneata, bătrân nătărău şi beţiv.

Nu primi însă alt răspuns decât un râs răguşit şi glasul beţivului care spunea:

— La vârsta dumitale şi eu făceam pe grozavul; dar

am coborât din nori. Aşteaptă să ai un bărbat şi o duzină de copii. Aşteaptă să ajungi la vârsta mea. Atunci vei vorbi altfel.

Jane se pregăti să răspundă, însă uşa cămăruţei se deschise şi mătuşa Vinia intră cu părul mai ciufulit ca oricând, cu faţa şi mâinile pătate din pricina încercării făcute de a schimba panglica maşinii de scris. Apariţia aceasta tocmai în clipa când încerca să o şteargă, fu o lovitură pentru Jane; şi mai rău fu însă când mătuşa Vinia o întrebă:

— Vii acasă la cină?

Răspunse răstit fără să vrea:

— Ştii prea bine că nu. N-ai auzit când i-am spus azi dimineaţă Aidei 7

Mătuşa Vinia nu-şi pierdu cumpătul şi răspunse potolit:

— Se vede că am uitat.

Deschizând uşa, Jane mai auzi încă glasul răguşit.

— Fetiţo, nu trebuie să vorbeşti cu tonul acesta mătuşii Vinia.

Fata nu ştiu ce să răspundă şi trânti uşa, ceea ce o făcu să se simtă mai prost ca oricând.

Pe când cobora scările, lacrimile îi inundară obrajii abia pudraţi: lacrimi de mânie, de ruşine şi de umilinţă.

În redacţie, doamna McLeod tocmai îi spunea lui Willie Ferguson:

— Las-o în pace, Willie; e o fată bună.

— Prea e mândră.

— Îmi aduc aminte, Willie, de pe când erai şi dumneata mândru. îmi amintesc de pe când erai cel mai mar* hoţ de inimi din district. Cuvintele acestea îi făcmă plăcere lui Willie. Chipul îmbătrânit şi zbărcât se încreţi într-un zâmbet, izbucni într-un hohot de râs, care ar fi vrut să fie batjocoritor, şi scoase din sertarul biroului sticla de whisky.

— Nu luaţi o înghiţitură, doamnă? E sâmbătă seara, împotriva obiceiului, doamna McLeod îi răspunse:

— Nu zic nu.

Bătrână rotativă continua să duduie la etajul de dedesubt. Doamna McLeod îşi terminase lucrul şi se simţea obosită, îmbătrânită ţi deprimată.

Willis scoase două pahare de carton, turnă în amândouă băutura şi îl ridică pe al lui. O expresie ciudată apăru în ochişorii albaştri şi spuse:

— În amintirea lui J.E.

Sorbi paharul dintr-o înghiţitură şi adăugă:

— Totuşi whisky-ul nu are gustul lui adevărat în pahare de carton.

Din pricina lacrimilor care-i şterseseră fardul, Jane fu nevoită să se oprească în Boston Square şi să intre la un coafor de doamne să-şi refacă faţa. Lucrul acesta o întârzie şi contribui să-i înrăutăţească starea de spirit, nu tocmai veselă nici până atunci. Mino aştepta în automobilul lui cel nou cu două locuri, de culoare verde deschisă, oprit în faţa palatului Dougherty. Vederea automobilului, nou şi clipitor, şi vederea tânărului ce sărea jos zâmbindu-i. îi dădură un simţământ de bucurie. N-ar fi putut spune ce-i făcuse mai multă bucurie: tânărul sau automobilul nou.

— Îmi pare rău că am întârziat, spuse, cerându-şi iertare, dar azi toate mi-au mers pe dos.

— Te pot aştepta oricând, dacă te pot vedea.

— Nu-mi plac complimentele.

Se urcară amândoi în automobil şi el porni motorul.

— Eşti fata cea mai ciudată pe care am cunoscut-o vreodată.

— De ce?

— Îmi spui întotdeauna lucruri neplăcute. Te porţi mereu rău cu mine.

— Iartă-mă; dar frazele acelea ml se par luate din filme.

De fapt, nu-i displăceau complimentele. Ba chiar îi plăceau; i se părea însă că el vorbise la fel cu alte o sută de fete. Instinctul îi spunea că Mino era un asemenea bărbat; mai rău chiar; era simpatic tocmai fiindcă era. aşa. I se păru vulgar faptul că-i plăceau complimentele acelea; şi totuşi, auzindu-le de la el, o măguleau. Iar în sinea ei avea o înclinare nefericâtă să spună lucruri neplăcute persoanelor care-i plăceau mai mult.

După o clipă adăugă:

— Şi apoi, astăzi sunt rău dispusă.

— De ce?

— Fiindcă de când m-am trezit azi dimineaţă, toate mi-au mers pe dos.

— Ce anume, de pildă?

— Nimic: n-are importanţă.

Nu putea şi nu voia să-i spună că dimineaţa începuse cu strigătele Aidei. Nu voia nici să-i povestească vreunul din incidentele din timpul zilei, fiindcă povestirea lor ar fi însemnat să o trădeze pe mătuşa Vinia. Acesta era unul dintre lucrurile ce tulburau prietenia ei cu Mino: să nu poată fi sinceră cu el, să nu i se poată destăinui fără să-şi trădeze mătuşa şi toată familia McLeod. Îşi spunea în sinea ei: Mai curând mi-aş tăia o mână.

— Nu te pot ajuta în niciun fel? o întrebă tânărul.

— Nu.

Tânărul zâmbi, folosind înşelătoria aceasta, care o dezarma întotdeauna:

— Îţi va trece când vom ajunge la Millersville şi vom lua un apetitiv. i

— Poate.

— În orice caz e o zi minunată.

Era adevărat. Ziua era cum nu se poate mai frumoasă, iar ea simţea aproape fizic frumuseţea aceea. Începutul verii îmbrăcase în verde câmpiile şi malurile pârâiaşelor şi ale şanţurilor. O seară în care fiecare trebuia

să simtă bucuria de a trăi, aşa cum o simţea Mino; în schimb ea stătea lângă el potrivnică şi supărată. Străbătură o parte din drum fără să vorbească, peste câmpia presărată cu ferme ce ducea spre un şir de dealuri pe care apusul le făcea să scânteieze ca opalul; şi în timp ce automobilul gonea, starea ei de spirit se schimbă. Încordarea nervilor se potoli şi o cuprinse un simţământ uşor de pace.

În clipa aceea Mino spuse:

— Mătuşa dumitale a venit azi dimineaţă pe la no!

Bănui un accent de dispreţ în glasul lui şi înţelese că Mino zâmbea; nu voi încă să-l privească, de teamă să nu-şi piardă stăpânirea asupra ei însăşi. Întrebă cu oare –, care asprime:

— Care mătuşă? Doamna McLeod?

— Da; nu ştiam că ai altele.

— Am mătuşi în toată provincia. Familia mea e aşetală aci de foarte multă vreme. Voise să-i spună o obrăznicie în schimbul batjocurii lui. Însă aproape numaidecât îi păru rău.

— Ne face plăcere să o vedem, continuă tânărul.

— Da; sunt sigură că atunci când pleacă râdeţi de vă prăpădiţi în spatele ei.

De data aceasta tânărul nu-i răspunse. Însă după ce conduse un timp în tăcere, îi spuse j

— Eşti una din femeile cele mai puţin binevoitoare pe care le-am cunoscut vreodată. Nu ştiu de ce mă interesez de dumneata; poate fiindcă eşti aşa de frumoasă.

— Mulţumesc.

— Şi fiindcă în fond ştiu că nu eşti aşa cum vrei să pari.

— Ştiu eu cum sunt într-adevăr! şi ar fi yoit să adauge: Sunt egoistă, răutăcioasă şi cârcotaşe; nu voi însă să-i dea această satisfacţie.

— Un bărbat care ar şti cum să se poarte, te-ar face

mai maleabilă.

Fraza i se păru destul de insultătoare, aşa încât n-o putu răbda. Ochii i se umplură de lacrimi şi acestea o orbiră, iar mânia o cuprinse din nou, izbucni:

— Dacă nu încetezi să vorbeşti despre mine, săr jos şi mă duc acasă.

Lică odată el nu, răspunse, însă spre uimirea ei duse automobilul pe marginea drumului şi opri moterul; apoi îi spuse

— Ascultă, trebuie au ne înţelegem. N-are rost să ne ducem la Millersville dacă trebuie să ne certăm toată seara.

5 – EI Doratlo

— Eu nu mă cert.

— Nu ştiu dacă aceasta înseamnă a se certa sau nu, dar e sigur că niciunul dintre noi nu se distrează.

— Iartă-mă. Voi încerca să fiu mai bună; dar e şi yina dumitale.

— Se poate.

Îi luă mâna. Mâna lui era frumoasă, mare şi liniştitoare.

— Voi fi bun şi eu, dacă vrei.

Jane răspunse încă neîmblânzită:

— Bine. E destul să nu vorbeşti până ce ajungem la MIU – ersviue.

— Ne-am înţeles.

Mino porni automobilul şi conduse tăcut; iar ea începu să se gândească la ceea ce o frământa de atâtea ori noaptea, când nu dormea; că era o pl ostie să-l mai întâlnească, de vreme ce ştia că din legătura lor nu va putea ieşi nimic bun. îşi spuse că aceasta va fi ultima oară, că la sfârşitul serii va rupe orice legătură cu el şi poate că atunci îşi va regăsi liniştea şi chiar firea i se va îmblânzi. Şi toţi vor fi fericiţi; mătuşa Vinia, Aida, şi până şi urâciosul de Willie Ferguson.

Tăcură vreo jumătate de ceas, când odată ajunşi la poalele dealurilor, ea spuse aproape fără să vrea:

— Îmi place regiunea aceasta; n-o voi părăsi niciodată.

— Nici chiar ca să te duci iar în Est?

— Nu. Acolo e prea mare îmbulzeală. Numai aci să i respiră în voie.

— Da, e mai mult spaţiu.

Spaţiu! Nu era în stare oare să vadă altceva? îi veni să râdă dispreţuitoare, însă se stăpâni. Ce putea şti un nou-veni. t despre o regiune unde fiecare piatră şi fiecare pomişor avea oarecare legătură cu familia McLeod.

Când începură să suie dealurile spre Millersville, Jane uită de ceartă, iar reaua dispoziţie îi dispăru. Dealurile acelca aveau ceva ce uşurau întotdeauna sufletul acelora care zi de zi, an de an, trăiau pe câmpia nesfârşită. Vechii crescători de vite şi familiile lor, socotiseră întotdeauna dealurile ca un loc de refugiu sufletesc, – şi se duceau, în zilele de sărbătoare, să facă plimbări şi să pescuiască în lăcuşoarele ascunse în văile cele mai îndepărtate. Dealurile aveau asupra lor o înrâurire de vrajă; şi tocmai această vrajă încânta acum sufletul şi mintea Janei. Erau aci copaci robuşti şi flori sălbatice, precum şi foarte multe animale, tot sălbatice. Prima adiere a verii dăduse o culoare deosebită dealurilor ce străluceau în lumina apusului. *i* Suiră mai departe în tăcere; ajunseră pe neaşteptate pe creasta unei înălţimi şi văzură jos Millersville cu crângurile lui, hotelul şi o tabără pentru turişti pe malul lăcuşorului; în umbrele amurgului ce cuprindeau valea cea mică, lacul avea o culoare închisă de safir. Un loc cunoscut foarte bine de Jane, de pe când era fetiţă. Millersville şi lacul făceau parte din tradiţia familiei McLeod, căci acel Miller care descoperise lacul şi construise hotelul, era fratele bunicii Janei. Familia locuia tot acolo, iar Ira Miller, nepotul întemeietorului conducea

hotelul şi tabăra de turişti, care aduseseră belşugul locului acestuia. Jane cunoştea lacul albastru şi adânc, şi toţi copacii crângurilor de pe mal; iar acum, în timp ce coborau şoseaua în serpentină ce ducea jos, priveliştea aceasta îi goni neliniştea şi îi aduse în loc un val de amintiri plăcute. În clipa aceea nu se mai simţi supărată pe Mino, nici pe mătuşa Vinia, nici pe ea însăşi şi nici măcar pe bătrânul beţivan de Willie Ferguson. În lumina apusului simţi pe neaşteptate înflorindu-i sufletul, precum şi o bunătate ce semăna cu iubirea pentru toţi acei pe care-i cunoştea. Şi se simţi fericâtă fiindcă era tânărău Mai înainte ca amurgul ce cuprinsese vâlceaua să se fi schimbat în întuneric, luară o barcă de la Ira, să vâslească pe lac, vorbind puţin, dând câte o lovitură de lopată de-a lungul malului, printre nuferi, deşteptând păsările ce zburau înspăimântate scoţând strigăte în timp ce barca aluneca printre trestii. Şi Jane simţi că-l priveşte pe Mino Dougherty aşa cum nu-l privise până atunci, cercetându-l pe furiş, întrebându-se cum arăta atunci când nu făcea pe încrezutul pentru a le impresiona pe femei, întrebându-se ce anume dorea de la ea, ce avea în el care o făcea să simtă nevoia să-l vadă cu orice preţ şi de ce se gândise uneori că într-o clipă de slăbiciune ar fi pututchiar să se mărite cu el. îi ştia defectele: era cu mult prea vesel, se îndrăgostea uşor ca o pisică, nu era prea bine crescut. O plictisea faptul că el nu-i vorbea niciodată despre teatru, despre cărţi, despre problemele sociale, sau despre politică, afară de lumea restrânsă a oraşului Platteville, a cărui politică o cunoştea chiar prea bine. Nu era în stare să vorbească despre altceva decât despre ceea ce îl interesa atunci şi despre ceea ce făcuse în ziua aceea. Trăia fără să privească împrejur, fără să preţuiască toate lucrurile subtile pe care ea învăţase să le admire în Est. Şi îşi repeta sieşi că nu s-ar fi putut mărita nicicând cu un bărbat fără niciun fond de cultură, căci printre visurile ei dfe mărire era şi proiectul

de a avea un salon ca acela de altă dată. Îşi închipuia că ar înviora societatea din Platteville. căci ar putea organiza conferinţe. expoziţii de pictură, concerte simfonice; că „ar fi...

Uită toate acestea, într-o străfulgerare neaşteptată pricinuită de o privire aruncata de Mino pe când îşi întorcea capul să îndrepte barca. Mino îşi scosese haina, suflecându-şi mânecile cămăşii, şi vâslea cu uşurinţa cuiva care-şi cunoaşte corpul şi îi ştie puterile: a cuiva în care trup şi suflet sunt deplin armonizate, fără complicaţiuni, fără temeri, fără prostii. În clipa aceea Jane gândi: „Se potriveşte cu lacul acesta dintre copaci, ca animalele sălbatice ce trăiesc aci. Mult mai bine decât mineM. Din pricina; aceasta o fermeca. De aceea era încântător: fiindcă era un animal sănătos şi puternic. îşi dădu seama atât de lămurit de faptul acesta, încât se ruşină la gândul a ceea ce înseamnă cu adevărat iubirea; se ruşină fiindcă se crezuse deasupra acestui fel de emoţii. Şi se înspăimântă. În timp ce el împingea lin barca grea pe apele transparente, văzu în el ceva ce o făcu să simtă dorinţei să plângă.

Apoi clipa aceea drevelaţie trecu şi îndată izbuti să-şi amintească ceea ce i se revelase. Îl auzi spunându-i:

— Bine să ne întoarcem şi să mergem să luăm un apetitiv.

v şi fiindcă umbra spaimei fele o mai copleşea încă. răspunse grăbită:

— Da. se face întuneric. Schimbând direcţia bărcii, tânărul vâsli în tăcere, ra Arginindu-se să zâmbească de două ori, ca şi cum ar fi vrut să spună că era o seară frumoasă şi că se simţea fericât văzând-o în faţa lui. Apropiindu-se de micul debarcader îi spuse:

— Mai târziu trebuie să te întreb ceva.

Fără voie inima îi zvâcni. Nu dorea să fie cerută în căsătorie de Mino, fiindcă ar fi trebuit să-l refuze. Şi totuşi

girtdul era plăcut şi ispititor. Ar fi voit să-l măi vadă; dacă el o cerea în căsătorie, trebuia totuşi să-i răspundă „da” sau „nu”. Şi nu putea spune da. Erau prea multe motive împotrivă. Iar dacă spunea nu, ar fi trebuit să renunţe să-l mai vadă, ceea ce o mâhiâea. Se simţi cum roşeşte şi, mulţumind în gând umbrei amurgului răspunse: v

— Foarte bine.

Când ajunseră la debarcader, văzură că tot terenyl din fdţa hotelului era plin de automobile de toate felurile. Jumătate din tineretul „de familie” din Platteviile venise aci pentru dansul de sâmbătă seara.

O lume pe care ea n-o cunoştea prea bine, căci înainte de a se duce la colegiu trăise aproape mereu în rancho, văzând numai familiile vechilor crescători de vile; iar de când se întorsese acasă şi venise la Platteviile să lucreze cu mătuşa Vinia, cunoscuse prea puţină lume. deoarece se simţea o străină, neadaptabilă, aproape ca şi cum ar fi fost în altă ţară. Lumea acelor automobile nu era lumea de la ţară, ci aceea de la oraş: fii de bancheri, de avocaţi şi de industriaşi, printre care nu se simţea niciodată la îndemână. Apoi lumea vilegiaturiştilor, pentru care nici ea nici familia ei şi nici chiar mătuşa Vinia nu fuseseră vreodată destul de bogate.

De aceea, când intră în sala cea mare de mese, se simţi sfioasă şi încurcată: sfioasă fiindcă vedea adunat tot tineretul din Platteviile, şi încurcată fiindcă aceştia o vedeau cu băiatul Bătrânului Dougherty. Luă însă o înfăţişare de sfidare, plină de mânie împotriva sentimentului ei de ruşine.

Luară un apetitiv şi dansară; apoi vărul Ira Miller veni şi le arătă măsuţa lor. Era un om voinic, de aproape şaizeci de ani, tăiat dintr-o bucată, cu mâinile şi picioarelegroase, părul cărunt şi ochii albaştri pătrunzători. Moştenise Millersville şi hotelul cel mic în cele mai rele condiţii şi trăise aproape douăzeci de ani într-

o modestie mediocră, vânând, pescuind, cultivând puţin pământ şi aducând pe lume opt copii: o viaţă idilică, foarte apropiată de aceea a plantelor şi a animalelor. Şi iată că, ajuns la o anumită vârstă, automobilele îi aduseseră belşugul la Millersville şi în micul hotel părăginit de pe marginea lacului. În serile de vară, venea lume din Platteviile şi chiar din oraşe mai îndepărtate; venea lume să-şi petreacă sfârşitul săptămânii pescuind şi vâslind; şi venea l jme să locuiască în tabăra turiştilor, care crescuse tot mai mare, până ce umpluse tot crângul din spatele hotelului. Tatăl lui Ira fusese primul alb care descoperise lacul şi acum, după şaizeci şi cinci de ani, Ira trăgea foloase instinctului care îl îndemnase pe tatăl lui să se aşeze acolo.*

Ira e sărută pe Jane, cerându-i veşti despre familie şi despre mătuşa Vinia; apoi îi spuse:

— Nu trebuie să pleci până nu treci pe la bucătărie şi să-i dai bună seara Elbei. Sâmbătă seara e foarte ocupată, căci veghează să meargă toate strună.

Când Ira se îndepărtă, Mino spuse:

— Îmi face întotdeauna plăcere să-l văd pe Ira. Mi se pare un personagiu dintr-un film ce se petrece în Vest.

Masa fu bună: un păstrăv prins de Ira în heleşteul săpat în spatele pădurii şi o bucată minunată de muşchi. Băură bere de St. Louis; apoi dansară iar, şi în cele din urmă Mino spuse:

— Să ne plimbăm puţin cu barca pe lună.

Şi Jane gândi pesimistă: „Acum îmi va face cererea* iar eu nu-l pot opri. Of, de ce nu pot rămâne lucrurile mai departe tot aşa?”

Pe lac, vâsliră multă vreme fără să vorbească, tăcuţi din pricina frumuseţii nopţii; Jane gândi însă mai departe: „Ce-i răspund dacă mă cere în căsătorie? Ce să-i spun?” Nu voia să-l ia de bărbat. Nu putea. Darii auzi pe Mino spunând cuvintele:

— Ţi-am spus că vreau să te întreb ceva.

Şi îi răspunse scurt J – Ce anume?

— Ţi-ar plăcea un post bun la Gazeta?

Întrebarea o făcu să tresară şi se gândi: } (Ce ciudat fel da începe”. Spuse însă:

— Ce vrei să spui?

— Că pot face să ai un post bine plătit. M-am gândit de mult. La Scutul şi Drapelul nu poţi ajunge departe. Nu-mi place să te văd pierzându-ţi timpul pentru un ziar învechit şi care stă să moară.

Mândria Janei se aprinse. Se simţi pe neaşteptate cuprinsă de mânie. Simţi nevoia să plângă şi chiar să-l bată pe Mino, şi încercând să se stăpânească, protestă:

— E un ziar destul de bun. Pentru nimic în lume n-aş părăsi-o pe mătuşa Vinia.

Şi în clipa aceea înţelese că într-adevăr aceasta era tot ceea ce voise Mino să-i spună; că nu gândise niciodată să o ia de soţie; şi în penumbra tainică pe care razele lunii n-o împrăştiau de tot, simţi că obrajii i se aprind de mânie, ca şi cum tânărul ar fi insultat-o.

— Nu ştiam, răspunse umil Mino. Credeam că ţi-ar fi făcut plăcere.

— Nici cu vârful ghetei n-aş atinge un ziar murdar ca Gazeta.

Mino nu-i răspunse. Însă Jane fu sigură că el înţelesese tocul cuvintelor ei: că nu ar fi dorit să aibă nicio legătură cu un ziar care aparţinea familiei Dougherty. Trecuse măsura: trecuse într-adevăr măsura, dacă şleahta aceea, cu Mino cu tot, îndrăznea să-i ofere ceva ei, unei McLeod! Era prima dată când făcuse aluzie la faptul că ea era o McLeod, iar el fiul Bătrânului Dougherty; că ea se trăgea din acei ce creaseră regiunea pe când el nu era altceva decât copilul unui politician ticălos şi îndoielnic, nou-venit aci.

Tânărul tăcu, mărginindu-se să îndrepte barca spre

micul debarcader. Când ajunseră, spuse cu un glas ciudat:

— Cred că ar fi mai. bine să ne întoarcem acasă.

— Cum vrei.

Din tonul lui înţelesese că îl jignise.

Se întoarseră împreună la automobil. Împreună, unul lângă altul, se întoarseră la Platteville. Nu schimbară însă nici un singur cuvânt de-a lungul drumului; şi când în sfârşit ajunseră în faţa „Trăsnăii lui McLeod”, el sări jos, deschise uşiţa şi o ajută să coboare. Apoi, fără să spună un cuvânt, îi deschise poarta aproape scoasă din ţiţ ni: fata îi spuse atunci:

— Nu-i nevoie să vii până la uşă.

Însă tânărul îi răspunse:

— Nu te voi lăsa în niciun caz să mergi singură. pe alee printre tufişuri.

Jane simţi dintr-odată nevoia să plângă şi să strige: „Am fost o proastă. Nu trebuie să ne certăm. Nu trebuie Nu spuse însă nimic şi intră în curte, cu o demnitate înţepată, despre care inima ei îi spunea că e cu desăvârşire caraghioasă.

Ajunşi la uşă, în timp ce ea punea cheia în broască, Mino îi spuse: „

— Mătuşa dumitale n-ar trebui să adăpostească vagabonzi în subsol. Într-o zi sau alta unul dintre ei ar putea încerca să o omoare.

Fala nu putu răspunde decât un melodramatic:

— Ce vrei să spui?

Mino se mulţumi să-şi scoată pălăria, murmurând „Noapte bună”, aşa încât ei nu-i rămăsese decât să deschidă uşa şi să intre în casă.

Abia i-i vestibulul luminai cu gaz aerian îşi dădu seama că nu o întrebase ca întotdeauna: „Ce faci joi? u Sau: „Când ne vedem”? îi spuse numai „Noapte bună” şi plecase.

Atunci gândi: „Cum Dumnezeu a aflat despre

cerşetorii din subsol? Trebuie să fi ştiut întotdeauna. Iar acum îi va face neplăceri mătuşii Vinia”. În sufletul ei era însă. sigură ca Mine nu va face una ca aceasta.

Sus, în camera ei, după ce se dezbrăcase şi se întinsese în patul uriaş de lemn de nuc, nu izbuti să adoarmă: era frământată de gândul a ceea ce dorea în viaţă. Fusese o zi îngrozitoare şi totul îi mersese pe dos încă de dimineaţă. Ceea ce îi spusese Mino cu privire la vagabonzii din subsol începu să o îngrijoreze atât de mult. Încât nu reuşi să se liniştească până ce nu coborî din pal şi nu încuie uşa cu cheia nu mai făcuse niciodată acest lucru de când venise să locuiască în Trăsnaia lui McLeod. Şi dintr-odată avu închipuiri tulburătoare de indivizi ciudaţi, cerşetori cu obraji acoperiţi de peri ţepoşi, ce colindau prin încăperile mari ale casei cele vechi.

Ajunsă acasă, doamna McLeod mâncase într-o doară Una dintre mesele cele mai îngrijii pregătite de Aida. Îndurând neîncetatele mustrări ale bucătăresei pentru nepăsarea ei şi pentru lipsa de poftă de mâncare: aşa încât sfârşitul cinei şi, odată cu el. sfârşitul mustrărilor Tu o uşurare. Înainte de a-i spune „noapte bună Aidei. îi vorbi despre tânărul pe care îl văzu la poliţie.

— Păcat că l-aţi zărit înaintea lor. spuse negresa. E dureros să vezi un tânăr voinic agăţat de banda Bătrânului Dougherty.

Când Aida se duse la culcare, doamna McLeod stinse toate luminile, afară de aceea din vestibul, şi urcă la etaj să îacă obaie şi să-şi spele părul cărunt şi fin. I se părea că nu mai fusese niciodată atât de obosită şi stătu un ceas în apa caldă, gândindu-se la ceea ce s-ar fi întâmplat. ftcum când lucrurile mergeau aşa de rău cu ziarul, dacă ea şi-ar fi pierdut puterile de care avea mai multă nevoie ca oricând.

— După ce se culcă, nu adormi până ce auzi zgomotul motorului în faţa porţii şi apoi pe-acela al uşii ce se

închidea. Se ridică şi caborî în vestibul, cu gândul să-i spună Jane)... noapte bună”. Un gând duios, căci ştia că Jane e nefericâtă; însă în gândul acesta nu era şi curiozitate, deoarece ştia cu cine îşi petrecuse seara nepoata ei. Străbătând vestibulul uriaş, se simţi cuprinsă iar de dorinţa să o ajute pe fală. fără să ştie în ce fel. Când ajunse la uşa Janei. O auzi suspinând şi se opri puţin speriată şi nesigură. Nu avusese niciodată copii, aşa încât nu ştia cum. să se poarte. O clipă i se păru chiar că Jane era mai înţeleaptă şi avea mai multă experienţă decât ea. Mai la urmă. fata fusese într-un colegiu din Est şi făcea parte dintr-o generaţie care ştia ce voia şi cum să obţină aceasta. Într-un fel pe care ea nu-l cunoscuse nicicând. Rămase multă vreme nemişcată, şi. În eeje din urmă, copleşită de sentimentul propriei sale nerozii şi neputinţe, se întoarse în camera ei.

Dar nu putu dormi. Stătu trează în întuneric, apăsată de propria-i oboseală şi de preocupările; ce o frământau. Se gândi la şleahta lui Dougherty, la Jane. la facturile pentru hârtia de ziar care trebuiau plătite de mult, la ipotecile pe „Trăsnaia lui McLeod”, la tânărul chipeş arestat la poliţie şi care îşi va petrece duminica în închisoare, Uf ceea ce îi spusese Maria Gashouse; iar amintirea Mariei o făcu să-şi aducă aminte cum era oraşul pe vremea când amândouă erau letiţe. Şi îşi spuse: „Se vede că îmbătrânesc”, căci i se părea acum mai plăcut să admire trecutul decât să privească prezentul şi să facă proiecte pentru viitor.

Amintirea trecutului deveni atât de stăruitoare, încât se ridică, puse pe ea o rochie de stofă cenuşie şi, luând cheia unei casete de lac chinezesc pe care i-o dăruise cu mulţi ani înainte verişoara Elena, misionară în China, coborî încă. odată în vestibul, aprinzând chibrituri ca să-şi lumineze drumul. Odată ajunsă. În josul scării, se îndreptă spre biroul lui J.E., deschise uşa şi aprinse vechea lampă

de gaz aerian. Se aşeză în fotoliul de piele roasă şi rămase o clipă cu ochii aţintiţi la biroul de mahon, la tocul II & J.E., la pipa lui de spumă de mare şi la tăviţa de creioane t toate rămase întocmai cilm le lăsase el cu treizeci de ani mai înainte. Şi amintirile fericirii ei de odinioară o răpiră, făcând-o să se simtă iar tânără. umilă şi mulţumită. Ştia că avusese ceea ce puţine femei cunoscuseră: o fericire deplină, o iubire întreagă şi veşnică: iubirea care dorea cu deznădejde să o întâlnească şi Jane, însă pe care fata, atât de tânără şi încăpăţânată, nu ştia să o preţuiască şi nici să o înţeleagă; o iubire căreia Jane i-ar fi spus sentimentală şi nesuferită.

Învierera vechilor amintiri îi alungă oboseala; scoase dintr-un sertar un teanc de hârtii şi un creion (nu unul din creioanele sfinte ale lui J.E., ci al ei) şi începu să lucreze la carte.

Scria acum repede şi nestăpânită – cu o putere şi o uşurinţă nemaicunoscute nicicând până în seara aceea. paginile finale ale cărţii în care picurase sfioasă toată bogăţia amintirilor şi experienţei sale, toate tradiţiile şi tot focul şi patima pe care treizeci de ani de văduvie nu le stinsese, negândindu-se niciodată, în umilinţa ei, că viaţa meschină pe care o trăise la Platteviile, nu era, în esenţă, deosebită de aceea a lumii largi din afară. Scria fiindcătrebuia să scrie, fundei simţea în ea ceva ce trebuia spus. Era o recoltă coaptă de multă vreme.

Începuse de multă vrane cartea, ruşinându-se de pretenţia ei: ea, Lavinia McLeod, îndrăznea să se creadă scriitoare! Voise să scrie numai ceea ce ştia şi ceea ce îi amintea de viaţa de odinioară; şi fără să vrea, ceea ce* scria devenise un roman al cărui erou principal era J.E., şi scrisese mereu, până ajunsese foarte lung: sute de pagini ascunse în vechiul geamantan de piele de bou, sus, în mansarda prăfuită a „Trăsnăii lui McLeod”. Nimeni nu-l ya vedea înainte de moartea ei, nici chiar Jane. Cartea era,

într-un anumit fel, creatura maternităţii ei neîmplinite, asupra căreia revărsase toată dragostea rămasă fără obiect după moartea lui J.E., afară de Aida şi de Jane, de cerşetorii nenorociţi găzduiţi în subsol şi de săracii din Platteville, ca şi de vreun individ ciudat, rămăşiţă a altor vremuri, ca Maria Gashouse sau sărmanul beţivan de Willie Fqrguson.

Continuă să scrie până ce întunericul, dincolo, de ferestre, începu să se risipească într-o uşoară lumină cenuşie. Atunci se simţi pe neaşteptate sfârşită, o sfârşeală pe care n-o mai simţise până atunci: ca şi cum tot sufletul i s-ar fi golit. Obosită, puse paginile manuscrisului în sertar, împreună cu creionul, se ridică şi stinse lampa. Acum i se făcuse frig, şi în timp ce urca scările, se gândi că frigul era grozav de neplăcut şi se gândi la frigul pe care să-l îndure săracii fără adăpost. Aceasta îi aminti de tânărul care fusese arestat şi în clipa aceea îi trecu prin minte o idee atât de firească încât fu uimită că nu-i venise mai înainte. Avea putinţa să-l scape; avea mijlocul să-l cruţe de dormitul în fiecare noapte în închisoare, să-l scape de măturatul străzilor, de spălatul canalelor şi de căratul gunoaielor. Era ziarist. îi oferea deci un post, aşa încât să nu mai fie fără lucru. Nu era prea târziu, căci, din fericire, şedinţele judecătoriei erau suspendate până luni. Harwey Bingham, şeful poliţiei, îi era prieten vechi; o va ajuta desigur să descurce lucrurile. Nu-i putea da leafă mare tânărului; aceasta nu putea avea însă mare însemnătate pentru el. Desigur că va fi bucuros să împartă câştiguri săptămânale ale Sculului ţii, Drapelul. Era tânăr. Părea voinic şi energic. Pulea fi tocmai omul de care avea nenoie, trimis de Dumnezeu. Oricum, va fi în orice caz mai bine să lucreze pentru scutul şi Drapelul decât să mature gunoaiele din Platteviile şi să-şi petreacă nopţile într-o celulă rece şi neprimitoare.

Tremurând de frig, se culcă în patul cel mare pe care

îl împărţise cu J.E., şi zorile se iviseră de mult când adormi în cele din urmă. Aida n-o scula niciodată duminica, aşa încât dormi până la ora patru după amiaza.

Seara, Jane cină cu mătuşa şi apoi se duse numaidecât la culcare. Convorbirea nu fusese prea vioaie; niciuna dintre ele nu pomenise de Dougherty. Şi nici doamna McLeod nu aminti deloc despre planurile ei cu privire la ziaristul ce lâncezea în închisoarea oraşului. Tăcuse fiindcă ştia că Jane ar fi spus că planurile acestea sunt neroade şi nebuneşti; că nu ştia nimic de tânărul acela, care putea fi foarte bine un hoţ sau un ucigaş. La drept vorbind, doamna McLeod nu se temea atât de argumentele Janei, cât de ea însăşi; dacă ar fi vorbit cu fata, era sigură că n-ar fi ajuns până la capăt, deoarece chiar bunul ci simţ îi spunea că e o neghiobie. Fusese întotdeauna neroadă şi ciudată; şi preţuise întotdeauna bucuria de a iräi, chiar când, după moartea lui J.E., i se părea că n-a mai rămas pe pământ nimic pentru care să merite să trăiască. Chiar dacă tânărul era un om de nimic, faptul acesta n-ar i i făcut rău nimănui.

De aceea, luni dimineaţa luă dejunul cu o jumătate de ceas mai devreme, pentru a putea ajunge la închisoare înainte de şedinţă, să vorbească cu tânărul deţinut. Dacă ajungea târziu, ar fi putut să fie condamnat la două luni închisoare, pentru „vagabondaj”.

Schimbarea aceasta a orei la care mânca îi dădu de bănuit Aidei; ori de câte ori intra în sufragerie cu vreo farfurie, arunca aluzii care ar fi trebuit, după părerea ei, să-i smulgă vreo informaţie precisă doamnei McLeod.

Curiozitatea Aidei era o patimă neîndurătoare. Trebuia să ştie tot, altfel „punea botul” *, sau „avea nervi”. Mai înainte de a sfârşi de mâncat, doamna McLeod putu să-şi dea seama de nervii” Aidei: negresa târa picioarele şi trântea uşile de câte ori ieşea din cameră; sau îşi privea stăpâna cu priviri piezişe, şterse, aproape sinistre. Iar în

cele din urmă scoase un geamăt uşor. ca şi cum ar fi fost chinuită de un rău ascuns şi necruţător.

În clipa aceea, doamna McLeod înţelese că se cuvenea să o întrebe despre motivul acestei tânguiri; la întrebarea ei. Aida răspunse, cu o înfăţişare de martir creştin.

— Mereu aceleaşi rele, doamnă. Într-o bună zi mă vor duce la mormânt.

— Nu spune prostii. Aida, răspunse aspru doamna McLeod. N-ai nimic să le facă să mori aşa de cu rând. Ce te doare: stomacul, dinţii, sau ce?

— Nimic «pecial, doamnă. Mă simt rău peste tot.

— Voi spune doctorului Craig să vină să te vadă.

Cu un oftat adânc, Aida spuse:

— Doctorii nu-mi pot face nimic, doamnă. E o boală a sufletului.

De data aceasta doamna McLeod rămase nepăsătoare la durerile Aidei. O lăsă să târască un picior după altul. ca o condamnată la moarte, ştiind bine că dacă s-ar fi întors acasă cu acel tânăr, „nervii”, ar fi dispărut îndată.

Cu presimţirea aceasta porni de-a lungul aleii mărginite de merişor. Lunea era o zi proastă la ziar. Nu era niciodată nimic nou, iar Willie Ferguson – dacă venea cumva – suferea de dureri de cap şi de dispepsie). la parter, soţia lui, Myrtle, ţeapănă în gulerul ei înalt şi alb, era acră şi îmbufnată fiindcă Willie se îmbătase în localul Mariei Gashouse şi nu venise acasă sâmbătă seara. Pe de altă parte, Jane era prost dispusă, fiindcă o mustra conştiinţa ei pentru că se petrecuse ceva neplăcut între ea şi Mino. Da. Lunca era întotdeauna o zi proastă, fiindcă i se părea că trebuie să ducă în spate toată greutatea ziarului şi jumătate din povara creaţiunii.

Nu întâmpină nicio greutate la şeful poliţiei. Trebui să-l aştepte, să sosească şi de îndată ce-l văzu, îi vorbi

despre ceea ce îi stătea pe inimă.

Dacă dorea să-i dea o slujbă tânărului – îi spuse şeful

— El nu avea nicio obiecţie; şi era sigur că nici judecătorul n-ar avea. Tânărul i se părea un nătărău nvpiimejdios, petrecându-şi timpul câtind cărţi, cu care îi erau pline buzunarele. În orice caz – adăugă şeful – nu părea, într-adevăr, una dintre obişnuitele secături ce năpădiseră Platteviile. Probabil că n-ar fi fost de niciun folos la curăţitul străzilor şi pentru repararea acestora. Dacă avea slujbă, fireşte că nu mai era un vagabond, şi deci legea n-ar fi putut face nimic împotriva lui.

— Oricum, adăugă mărinimos, sunt întotdeauna gata fiă-ţi fac pe plac, Vinia. Dumneata ai fost întotdeauna drăguţă cu mine.

Auzind cuvintele acestea, doamna McLeod se ruşina, fiindcă simţea că tocmai atunci nu fusese sinceră; dar se linişti şi spuse:

— Poate că ar fi mai bine să vorbesc cu II mai înainte.

— Fireşte, e o idee bună. Unul dintre băieţi te va însoţi la închisoare.

Doamna McLeod îi strânse mâna, mulţumindu-i; – acum nu-i mai păsa că e luni, de vreme ce avea sa de întâmple ceva mişcător.

Când ajunse, deţinutul se bărbierea şi o rugă înainte de a intra, ca să se spele de săpun pe faţă. Părea acum *i* mult mai curat şi avea o înfăţişare mult mai vioaie decât atunci când îl văzuse lângă fântână; zărindu-l dincolo de zăbrele, avu impresia că era un tânăr ordonat şi chiar elegant, iar hainele acelea mototolite şi pătate şi pălăria Veche erau un costum de bal mascat. Paznicul deschise uşa celulei şi-l chemă pe deţinut în coridor, unde îl lăsă cu doamna McLeod.

— Bună ziua, spuse doamna McLeod, şi el îi răspunse la fel.

O clipă de tăcere, şi apoi, ca şi cum ar fi fost stăpâna

casei, doamna McLeod adăugă:

— Nu vrei să şezi?

— Mulţumesc.

O privi rece, cu ochii lui albaştri pe care până atunci ea nu-i văzuse bine. Erau într-adevăr cinstiţi şi – ca şi glasul lui – mai degrabă reci.

— Sunt doamna McLeod… Doamna J.E. McLeod.

Da, răspunse tânărul cu nepăsare. Şi cu ce vă pot fi de folos doamnă? Iar ea îşi dădu seama că dacă a fi J.E.

McLeod putea să însemne ceva în Platteville, pentru lumea cealaltă nu însemna chiar nimic.

— Sunt proprietara ziarului Scutul şi Drapelul, cea mai veche gazetă din Platteville, şi eu însumi sunt ziaristă.

— Înţeleg; tonul era încă rezervat, cu o umbră de dispreţ.

Iar ea avu din nou impresia că în bărbatul acela era ceva ciudat. Cu toată înfăţişarea lui mândră, i se păru că nu-i pasă deloc că fusese arestat şi închis în închisoarea de drept comun. Se purta cu o demnitate ciudată, aproape ca şi când situaţia lui ar fi fost foarte onorabilă. Şi sentimentul că e o neghioabă şi caraghioasă, o făcu să-l întrebe deodată:

— Dar dumneata nu vrei să ieşi de aci?

Simţi cum roşeşte când spuse aceasta şi gândi: „Poate e un falsificator sau poate ceva de felul acesta, şi vrea să se ascundă în închisoarea din Platteville”.

Apoi îi povesti nervoasă cum, văzându-l arestat, bănuise numaidecât că făcea parte dintr-o categorie mai bună şi i se părea un păcat să-l vadă pus să facă o muncă de măturător de străzi.

Tânărul, nu păru tulburat de descrierile ei catastrofale, aşa încât, tot mai nervoasă şi simţindu-se tot mai prost, continuă să le umfle. Descrise ceasurile lungi de muncă, mâncarea. păcătoasă şi (făcând cu ochiul spre paznic) suferinţele crude îndurate de deţinuţi. Exageră aşa

de mult, încât la sfârşit tabloul zugrăvit de ea era mai degrabă acela al unei închisori medievale cu instrumente şi roţi de tortură.

Când ea se opri să răsufle, tânărul spuse!

— Nu-mi pasă de acestea.

— Îţi voi da slujbă la ziarul meu şi în felul acesta nu vei mai fi vagabond. Am stabilit totul. Nu ţi-ar place să ai o slujbă?

— Nu acum.

— Doreşti să stai în închisoare?

— Da.

Un gând trecu prin mintea doamnei McLeod: „Sunt cumva nebună? Sau el e nebun?”, dar întrebă cu glas tare l – De ce?

— Nu vă pot spune.

Fireşte, trebuie să fii o într-adevăr un vxeroc, un ucigaş sau altceva. Totuşi i se părea cu neputinţă, din pricina chipului lui.

Simţi că părea neroadă şi că ar fi trebuit să se ridice demnă şi să-l lase pe încăpăţânat în plata sorţii. Era luni şi proiectul acesta îi mersese la inimă; pe de altă parte era în el ceva aşa de tineresc, aproape copilăresc, care nu-i îngăduia să renunţe la asemenea plan fără luptă. Şi mai era şi puţin necăjită, fiindcă îşi dădea seama că deţinutul o socotea o femeiuşcă mediocră şi sentimentală.

Privind încă odată pe furiş spre paznicul rămas la oarecare depărtare, continuă:

— Vezi, am obiceiul să mă ocup de asemenea lucruri. şi îi povesti despre „gara subterană* pentru nenorociţii fără lucru, organizată de ea şi de Aida în subsolul „Trăsnăii lui McLeod”. Aminti despre corupţia adusă în oraş de Bătrânul Doughetry, despre şperţurile necinstite şi despre neomenia întregului lor sistem. Şi în timp ce vorbea, o lumină ciudată şi tinerească îi lumina chipul obosit şi zbârcât.

Sfârşi spunându-i că nădăjduia de multă vreme să inc capă o mişcare de reformă, o campanie menită să provoace o purificare care să facă din nou din Platteviile oraşu plăcut de odinioară. Când i se tăie respiraţia şi nu mai putu să vorbească, se opri; tânărul îi zâmbi:

— Trebuie să vă cer iertare. Dacă m-am arătat nepăsător faţă de ajutorul dumneavoastră, e fiindcă v-am crezut una dintre acele femei sentimentale care-i viziteză pe deţinuţi. Sunt cu duiumul.

— Nu; am venit într-adevăr fiindcă socoteam că o slujbă ţi-ar face plăcere şi pentru că am nevoie de un tânăr dezgheţat şi activ.

Tânărul o privi şi zâmbi:

— Mulţumesc pentru compliment: dar doresc să rămân în închisoare.

— De ce?

— Fiindcă doresc să o cunosc întocmai aşa cum este şi am venit aci la Platteviile. lăsându-mă înadins arestat, pentru că am auzit ca acesta este unul dintre cele mai rele locuri din Sud-Vest. De data aceasta el fu acela care aruncă o privire furişe spre paznic. Dacă ar fi ştiut de ce am venit, mi-ar fi dat drumul numaidecât. Vedeţi: tocmai, am scris o serie de articole asupra tratamentului la care sunt supuşi oamenii fără lucru dar cinstiţi. Mai târziu vor fi publicate în volum, aşa încât lumea va putea şti ce se întâmplă.

— O!, exclamă doamna McLeod.; şi se simţi pe neaşteptate dezarmată. Se hotărâso să scape un tânăr nenorocit şi iată că aceasta nu dorea deloc să fie scăpat. Voia să rămână în închisoare, să fie prins în plasa Bătrânului Dougherty. Şi avea un motiv foarte temeinic; un motiv pe care ea îl înţelegea şi pe care J.E. l-ar fi respectat. Ceva ce chiar J.E. ar fi putut face. Făcu o sforţare deznădăjduită să-şi adune ideile şi să găsească un argument împotrivă, căci nu voia încă să cedeze. Cu cât vorbea cu tânărul acela, cu atât îl găsea mai simpatic. Şi

intuiţia ei feminină îi spunea că la rândul ei era simpatică celuilalt”, că, în ciuda vârstei şi a îmbrăcăminţii ei neîngrijite, îi plăcea şi îl impresiona puţin pe tânăr.

În cele din urmă îi spuse:

— Dumneata şi cu mine am putea face multe lucruri împreună.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Iată: am un ziar cu vreo zece mii de abonaţi, şi. dacă vrei să lupţi pentru această reformă, ţi-l pun la dispoziţie. De multă vreme caut un tânăr ca dumneata. Poţi face cu ziarul meu tot ce vrei.

— Mă tem că nu pot primi. Cel puţin deocamdată.

— Şi totuşi ar fi multe de făcut chiar aici. Aşteptă să-i răspundă ceva, dar fiindcă tânărul tăcea, continuă: Ai putea obţine nenumărate informaţii pentru cartea dumitale: în Platteville şi în alte localităţi, şi, locuind aci, ai putea avea toate informaţiile direct de la izvor.

Tânărul o privi o clipă gânditor şi în ochii lui linppezi cenuşii se putea câţi că propunerea îl interesează.

Apoi murmură:

— Poate.

La acest semn de încurajare, entuziasmul doamnei McLeod se înflăcăra; apropiindu-se mai mult de el, îi povesti alte amănunte asupra ticăloşiilor Bătrânului Dougherty, îi vorbi despre neputinţa ei din pricină că avea aşa de puţini bani şi numai pe Jane şi pe Willie Ferguson drept colaboratori.

— Ai putea vâna doi iepuri cu o împuşcătură, şi e întotdeauna mai bine să vânezi doi iepuri decât unul singur.

— Da, dacă reuşim, răspunse. tânărul. Apoi tuşi şi îşi îndreptă privirea în altă parte câteva clipe; după aceea spuse: Trebuie să mă gândesc puţin.

— Dar n-ai timp. Peste un ceas vei fi dua în faţa judecătorului şi cu siguranţă îţi va da două luni.

Câteva clipe tânărul o privi cu ochii lui cenuşii ce i se părură că o pătrund în adânţul sufletului. Apoi spuse!

— E nemaipomenit.

— Ce anume?

— Să se dea două luni de închisoare unui om care caută să muncească cinstit.

— Şi totuşi e aşa şi chiar mai rău… Apoi adăugă tulburată: N-u-ţi poţi închipui grozăvia unei asemenea vieţi…

— Am un ceas de gândit, răspunse tânărul gânditor.

— Da, însă eu trebuie să ştiu ce ai hotărât înainte de a fi dumneata dus la interogatoriu, ca să pot afirma că ai venit ia Platteviile să lucrezi pentru mine.

Tânărul se gândi iar. Se vede bine că nu e un uşuratic dintre aceea ce se aruncă pe negândite în orice aventură, în cele din urmă propuse:

— Putem face în felul următor: Când voi intra în sala de şedinţe, vă voi face un semn că primesc propunerea dumneavoastră.

— Ai putea face mult bine.

— Poate că aveţi dreptate. În orice caz vom vedea. Se ridică şi dădu mâna. Nu vreţi să ştiţi nimic despre mine?

— N-ai spus că eşti ziarist?

— Da; aş putea să fiu însă un şarlatan sau un hoţ.

— Nu cred; în orice caz, dacă ai fi, n-ai putea să-mi furi nimic fiindcă nu e nimic de furat.

— În sfârşit, nu ştiu. La revedere şi vă mulţumesc pentru grija arătată. Ne vom vedea în sala de şedinţe.

— Foarte bine.

Tânărul strigă:

— Paznic! Şi când acela se întoarse, îi spuse: Vino să mă închizi în celulă.

Doamna McLeod aşteptă ca păznicul să închidă uşă celulei şi să vină să o conducă afară.

„Ce ciudat tânăr! gândi. Poate că e aşa de rece fiindcă e născut în Nord”.

Ceasornicul Palatului de Justiţie arăta nouă şi cinci, aşa încât avea mai puţin de jumătate de ceas pentru a da o fugă până la redacţie să vadă dacă totul merge bine.

Willie şi Jane erau amândoi la locurile lor; Willie ceva mai puţin abătut decât era de obicei luni dimineaţa. Intrând, doamna McLeod se gândise să-i spună Janei unde fusese; o privire spre fată o făcu să înţeleagă însă că nu era timpul potrivit. Jane se aşezase în aşa fel încât să-i întoarcă spatele de tot lui Willie; dovadă că mai fusese o furtună. Şi doamna McLeod îşi dădu seama că fata plânsese. Cât despre Willie, lui n-avea de ce să-i spună noutăţile, mai ales într-o luni dimineaţă, când atmosfera redacţiei era încărcată de miros de whisky. Va fi destul de greu dacă şi când tânărul îşi va face apariţia în redacţie.

Aşa încât, după un „bună ziua” nepăsător, intră în cămăruţă, adună telegramele, deschise corespondenţa, văzu ce era de făcut şi le dădu Janei, spunând:

— Am ceva anume de făcut la Palatul de Justiţie. Las totul pe tine, până la întoarcerea mea. Nu ştiu sigur la ce oră voi putea fi înapoi.

Când ajunse în sala de şedinţe, judecătorul deschisese şedinţa, însă nu văzu nici urmă de tânăr. Trebui deci să aştepte, ascultând procesele meschine care o dezgustau întotdeauna: două servitoare învinuite de furt (condamnate); un mexican învinuit că-şi bătuse soţia (vinovat); doi vagabonzi învinuiţi de cerşetorie (condamnaţi). După aceea uşa se deschise şi tânărul pe care voia ea să-l scape din acel iad în miniatură, intră însoţit de un poliţist.

De un ceas, închipuirea ei romantică bătea câmpii. Cât timp mersese pe stradă şi chiar când vorbise cu Jane şi cu Ferguson, se gândise mereu la el Era aproape ea şi cum ar fi compus un roman. Inventa o poveste lungă şi foarte

complicată, în care el ajuta la purificarea oraşului şi la întinerirea îmbătrânitului ziar Scutul şi Drapelul, îi schimba întreaga ei existenţă: Ba chiar se îndrăgostea de Jane şi o smulgea din ghearele lui Mino Dougherty. Într-un ceas, devenise o figură legendară. Fără să-şi dea seama, îi dăduse tocul băiatului pe care nu-l avusese niciodată. Şi acum. văzându-l însoţit de realitatea groaznică a unui poliţist, simţi că-i stă inima în loc. deoarece tânărul i se păru iar rece, depărtat, aproape duşmănos, cu felul nordic de a se purta. Aceasta o făcu să se socotească singură o bătrână nebună, neghioabă şi romantică. Încercând mereu să facă din lumea aceasta un toc mai bun decât era în realitate.

Iar tânărul nu scăpase încă de ghearele legii, ba chiar nici nu părea că doreşte să scape.

Îi zvâcnea inima privindu-l cum străbate sala de şedinţe şi se duce să se aşeze în faţa bătrânului judecător Flynn. îl auzi răspunzând la întrebările cu privire la identitate, profesiune şi la motivele care-l aduseseră la Platteviile. Până atunci tânărul nici măcar nu privise în sală să vadă dacă doamna McLeod era în public.

Cu mâinile la piept, doamna McLeod se rugă, în gând: „Dumnezeule fă-lsă vină să lucreze la Scutul şi Drapelul”.

După aceea, când judecătorul îl întrebă cu asprime ce fel de lucru nădăjduise să găsească la Platteviile. tânărul ridică încet mâna şi se scărpina în cap. În aceeaşi clipă ea sări în picioare şi se grăbi să străbată sala pentru a ajunge în faţa judecătorului.

Restul fu simplu în ceea ce priveşte procedura, dar nu tot atât de simplu în ceea ce priveşte emoţiile doamnei McLeod. Era o femeie incapabilă de intrigi; şi nu mai fusese niciodată aşa de emoţională din ziua când. cu îmbine de patruzeci de ani înainte, J.E. O ceruse de soţie. Roşi şi se sili să arate ceea ce voia să spună. Dar, după

douăzeci de minute, în timpul cărora toţi, afară de deţinut, discutară întâmplarea, judecătorul spuse:

— Mă rog, acum vă spun eu ce vom face. Prevenitului i se pot aduce două învinuiri (doamna McLeod simi oi că – i stă inima în loc): mai întâi de toate „vagabondajul”, şi în al doilea rând faptul că a înşelat societatea de cale ferată, călătorind fără bilet. Ţinând seama de intervenţia doamnei McLeod, cetăţeancă c-minentă şi de seamă, voi fi îngăduitor şi-l voi pune în libertate, pe cuvântul de onoare şi cu obligaţia că timp de două luni purtarea lui va fi fără greşeală; şi va fi încredinţat răspunderii doamnei McLeod.

Ei i se păru că-i vine să leşine şi se aşeză. Judecătorul continuă:

— Deţinutul e liber din clipa aceasta.

Atunci doamna McLeod îşi luă inima în dinţi şi spuse:

— Nu-l voi pierde din vedere, domnule judecător şi în entuziasmul ei, adăugă: îl voi ţine în pensiune la mine acasă.

Nu era cum se aşteptase. Dorise să-l vadă liber, fără nicio obligaţie; iar libertatea aceasta condiţionată era

O obligaţie cu care putea să-l înhaţe în orice clipă. Dacă ar fi ajutat-o într-o campanie menită să doboare corupţia din Platteville, oamenii aceia ar fi găsit un pretext să-l închidă din nou şi să-l silească apoi să sape canale. Bătrânul Flynn era mai şiret decât îl crezuse. Şi acum, iat-o cu un tânăr încredinţat răspunderii sale. Privindu-l, nu

I se mai păru un tânăr simpatic care ar fi putut să fii o băiatul ci: un personagiu de roman. Era un străin despre care nu ştia cu desăvârşire nimic şi pentru care îşi luase toată răspunderea. îşi dădu seama că el stătea în faţa ei, liber, şi că amândoi se priveau într-o tăcere încurcată. Simţi că trebuie să facă ceva; şi cu o înfăţişare aproape aspră, ca şi cum ar fi avut înainte un şcolar, îi spuse:

— E mai bine să vii cu mine.

Era o zi frumoasă de iunie: când fu din nou în aerul

proaspăt de afară, după atmosfera înăbuşitoare din sala de şedinţe, se simţi înviorată şi uşuratăşi-i spuse:

— Cred că mai înainte de toate ar fi bine să-ţi cumperi haine.

— Nu e o idee rea; dacă-mi puteţi dă bani necesari, vi-i voi înapoia mai târziu. Nu mi-am luat bani cu mine: am plecat cu buzunarele goale, întocmai ca un om fără lucru. Voiam să pot a-ea informaţii autentice.

— Poate ţi-ar face plăcere o ţigară?

— Da… mai mult decât orice.

Doamna McLeod intră sub gangul cel mai apropiat şi, Beezându-se în aşa fel încât să nu fie văzută de trecători, Scoase o hârtie de cinci dolari din talmeş-balmeşul servietei celei mari, în care erau amestecate de-a valma hârtii, notiţe, creioane şi pastile de tuse.

— Poftim, îi spuse. Ia aceasta; un acont.

— Mulţumesc. îi voi înapoia peste câteva zile.

Iar doamna McLeod gândi: N-am vorbit nici despre leafă, nici despre altceva. Ce proastă sunt!

Ca şi cum i-ar fi cânt gândul, tânărul continuă cu nepăsare:

— Nu vă îngrijiţi de aceasta.

O părăsi pe neaşteptate şi trecu strada, intrând într-o tutungerie, în timp ce ea se prefăcea că priveşte lucruri din vitrina unei băcănii; de fapt, nu vedea nimic, nici măcar reflexul chipului ei în geam. Gândea că fusese o neroadă dându-i o hârtie de cinci dolari în loc de o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi. Cinci dolari! Ea, Jane şi Aida trăiau o săptămână cu atâţia bani! Şi îi dăduse aşa, ca şi cum ar fi fost o bucăţică de hârtie nefolositoare, unui om despre care nu ştia nimic.

Îl văzu dintr-odată lângă ea, nu cu un pachet de ţigări, ci cu o cutie mare. Se vedea cât de colo că e risipitor.

Tulburată de vederea acelei cutii de ţigări, se

răzgândi, şi în loc să-l ducă la croitoria Blackmore, îl însoţi la magazinul Frendlich de haine gata. Aici alese cu răbdare, dintre multele costume pe care le examină, unul mai puţin rău croit decât celelalte. Când îl văzu ieşind din cămăruţa unde se dusese să se îmbrace, doamna McLeod se ruşină de propria-i bănuială, deşi în costumul lui pătat tânărul îi plăcuse mult mai mult. Spuse domnului Frendlich:

— Treceţi costumul acesta în contul reclamelor dvs. la ziar. Apoi, ieşind din prăvălie, se întoarse spre tânăr's Acum trebuie să te gândeşti să mănânci. Mai bine să vi la mine acasă.

Spre uimirea ei, tânărul răspunse 1

— Nu; dacă nu vă supăraţi, mă voi duce la un restaurant, tot trebuie să arunc o privire asupra oraşului şi să încep să-l observ.

Neavând cum să se împotrivească, doamna McLeod îi spuse cu toată tăria de care fu în stare:

— Atunci te aştept la cină. Oricine îţi va putea arăta unde e casa mea. Întreabă de „Trăsnaia lui McLeod”.

— La ce oră?

— Către şapte şi jumătate.

Îi întinse mâna spunând:

— Mulţumesc. Cred că ne vom înţelege bine.

După aceea, cu mâinile în buzunar şi cu ţigara în gură, întoarse spatele şi se îndepărtă.

Câtva timp rămase locului, privindu-l. Era fără îndoială un tip ciudat. Acum vedea că nu seamănă deloc cu J.E., şi nu putea înţelege cum i se păruse să descopere oarecare asemănare; poate din pricină că în ciudăţenia ei toţi linerii îi aminteau de J.E. aşa cum fusese acum patruzeci de ani. Cunoştinţa aceasta nouă avea însă ceva rece şi rezervat. Da; „rezervat” era cuvântul potrivit. Nu-i destăinuise nimic şi plecase cu cei cinci dolari şi cu costumul nou, plătit de ea.

Se înspăimântă, şi pentru întâia oară înţelese adâncimea propriei sale nerozii. Fireşte că nu-l mai va vedea niciodată. Va dispărea, iar ea va ajunge de râsul întregului oraş, când se va cunoaşte povestea. Se gândise să-i vorbească Janei despre el, când se va întoarce la redacţie, dar acum nu se mai simţi în stare. Mai bine să aştepte până ce va vedea dacă tânărul se întoarce sau nu. În cea de a doua ipoteză, nu-i va vorbi deloc Janei şi poate nepoata ei nu va afla niciodată despre această întâmplare.

Ajungând la redacţie, află cu oarecare uşurare că Jane plecase, lăsându-i un bilet în care-i spunea că se va întoarce după masă. Faptul acesta i se păru ciudat, deoarece de obicei Jane mânca la birou sau se întorcea cu ea acasă, să se desfăteze cu mâncările pregătite de Aida. Văzându-l pe Willie, îi păru rău că nu plecase şi el, în loc să mănânce la birou două sandviciuri cu brânză şi să bea jumătate de pahar cu whisky, aşa cum obişnuia să facă lunea.

„Zadarnic”, gândi; „Lunea e întotdeauna o zi proastă. Totuşi, pe de altă parte –, dacă n-ar fi tăcut ceva în ziua aceea, ar fi pierdut urma tânărului. La ora aceea, împreună cu uiţi trei sau patru vagabonzi, ar fi golit găleţile cu gunoi într-o căruţă mare”.

Privirea aţintită şi stăruitoare a lui Willie îi întrerupse însă gândurile. O simţi, deşi era cu spatele la el, aplecată pe biroul Junii. Câtva timp rezistă, răsfoind ziarele, iar în cele din urmă trebui să cedeze ca întotdeauna când Willie era timid, fiindcă îşi dădea seama că era un ratat; când era însă numai ameţit, devenea un amestec de leu şi de bătrân colonel meridional care le socotea pe toate femeile biele fiinţe neputincioase.

Spre a înrăutăţii lucrurile. Willie vorbi, spunându-i pe nume:

— Ei, Vinia ce-ai făcut?

Încercă să facă pe supărata şi chiar pe indignata,

însă nu izbuti deeâl să roşească toată ca o şcolăriţă şi întrebă:

— Ce vrei să spui?

Willie risc:

— Nu mă poli înşela. Nu încerca să-mi spui că te-ai plimbai toată dimineaţa. Lăsă capul pe umăr şi întrebă: Ai fost iar la Maria Gashouse?

— Nu.

— Sigur că te-ai dus să pui ceva la cale, Vinia; să nu-ţi închipui că nu voi afla.

De data aceasta nu numai că roşi, dar se şi mânie, spunându-i supărată:

— Nu vei afla nimic. Şi. În orice caz. nu e treaba dumitale!

Se îndreptă spre biroul ei şi. după ce intră, trânti uşa. mai supărată pe ea însăşi decât pe Willie, pentru că deşi uşa era închisă, ştia că Willie şedea de partea cealaltă, zâmbind pe jumătate ameţii, cu un zâmbet care spunea: „Toate femeile sunt nişte biete creaturi neputincioase; şi Vinia s-a băgat acum în altă încurcătură”.

Stând la vechiul birou cu rulou al lui J.E., se simţi zăpăcâtă, că fetele cărora Willie le făcuse curte şi pe care le seduse cu atâţia ani înainte. Şi nu ştia de ce intrase în încurcătura aceea, decât, poate, fiindcă într-o clipă fugară i se păruse că tânărul acela semăna cu J.E.

Restul zilei nu fu mai bun. Jane se întoarse prost dispusă, şi pe măsură ce trecea timpul. numeroasele libaţii de whisky nu ajutară la împră. ştierea consecinţelor orgiei săptămânale a lui Willie. care fu toi mai cârcotaş, şi mai nesuferit, până când, pe la ora patru, doamna McLeod îi spuse:

— Mai bine du-te acasă şi culcă-le. Willie.

Iar Willie, fără să răspundă. îşi luă pardesiul ros şi pălăria deformată şi plecă de data aceasta fără să mai discute.

Abia ieşi. că Jane, roşie la faţă. se întoarse pe scaun şi-i strigă mătuşii:

— Ce-ai de gând să faci, mătuşă Vinia? Individul acesta este din ce în ce mai rău. Astăzi a încercat să mă ciupească.

— Dar nu ţi-a făcut niciun rău. nu-i aşa?

Jane nu se mai stăpâni:

— Nu-ţi fie teamă, nu mi-a făcut nimic. N-a izbutit să mă atingă: i-am tras însă o palmă zdravănă, de care îşi va aduce aminte multă vreme.

— Aşa trebuie să-i faci. O femeiv are întotdeauna dreptul să se apere.

— Şi asta-i tot ce-mi spui?

— Ce vrei să spun. Jane? Eşti destul de mure şi destul de puternică să ştii să te aperi singură. Pe nenorocitul acela poţi să-l sperii cu un deget.

— Frumos vorbeşte o doamnă din sud, cu altă doamnă, n-am ce spune!

Doamnei McLeod îi veni să râdă cu hohote, hi gând ui că Jane îi spunea ei, o doamnă din sud”, însă izbuti să se stăpânească. Apropiindu-se de nepoată. îi spuse:

— Ascultă-mă. Jane. Willie e un biet nenorocit, ratai şi dezamăgit.

— Şi ce mă priveşte pe mine?

— Dacă l-aş da afară, ar însemna să se prăpădească.

— Mă rog, trebuie să alegi între el şi mine, fiindcă cu m-am saturai…

— Singurul lucru ce i-a mai rămas pe lume, e să fie reporter la Scutul şi Drapelul. Dacă i-l iei şi pe acesta, nu mai e nimic de el.

Jane se ridică şi îşi luă pardesiul şi pălăria!

— Atunci mă voi întoarce la raijeho.

— Nu poţi face aceasta, Jane. Ar trebui să renunţ şi eu…

Fata izbucni în plânsete şi se repezi spre uşa

redacţiei. Ieşind pe uşă, strigă:

— M-am săturat dă Willie şi de Scutul şi Drapelul. M-am săturat de toate!

Rămasă singură, doamna McLeod stătu o clipă în mijlocul camerei; apoi se lăsă pe scaunul lui Willie, foarte obosită, şi îşi acoperi faţa cu mâinile. N-avea decât o singură dorinţă, nestăpânită: să se întoarcă la „Trăsnaia lui McLeod”, să se întindă în pat şi să rămână acolo pentru totdeauna, fără să mai vadă niciodată persoane cu care nu se putea înţelege, fără să-şi mai bată capul, vreodată cu banii trebuitori pentru a ţine ziarul în viaţă, fără să trebuie să se mai gândească la Bătrânul Dougherty şi la ticăloşiile lui. Înţelese că e o nebunie să crezi întotdeauna lumea mai bună decât era. Aceasta fusese nebunia ei; şi a lui J.E. Dacă cel puţin ea şi soţul ei ar fi fost cruzi şi egoişti, dacă ar fi avut o părere rea despre aproapele lor, în loc să aibă una bună. Scutul şi Drapelul nu ar fi ajuns ceea ce era astăzi. Şi iată că dezerta şi Jane; nu într-un avânt neaşteptat de luciditate, nu pentru că Willie o sâcâia şi încerca să o ciupească, ci fiindcă n-avea nicio îndoială, orice ar fi spus ea, că se îndrăgostise de Mino Dougherty şi întreba – firea omenească era întotdeauna atât de îndrăcât de complicată şi de nemulţumită? De ce Willie. altă dată don Juanul provinciei, ajunsese acum, când era un bătrân ratat, beţivan şi înăcrit? De ce Jane nu putea fi simplă şi sinceră, în loc să fie complicată şi capricioasă, voind să se răzbune” pe ea şi pe Willie şi chiar pe Aida pentru prostia ei faţă de Mino Dougherty?

Într-o izbucnire de deznădejde avu siguranţa că tânărul pe care-l ocrotise îşi bătuse joc de ea. Reuşise să-i şterpelească o cutie de ţigări, cinci dolari şi un costum nou.

Obţinuse libertatea *şi* o ştersese, făcând din ea încă odată subiectul glumelor întregului oraş.

Dori din nou să se ducă acasă, să se întindă în pat şi

să nu se mai scoale, aşa cum făceau altă dată femeile atunci când le învingea viaţa; ştia însă că n-ar putea face aşa, fiindcă în orânduirea care dă un loc tuturor lucrurilor, nu-i era îngăduit unei femei ca ea să se poarte în felul acesta. Se ridică încet şi ducându-se la chiuveta nu tocmai curată, îşi răcori faţa cu apă, pentru ca Myrtle, ţâfnoasa soţie a lui Willie, să nu-şi dea seama că plânsese. Se luptă puţin cu părul ei răzvrătit care îi dăduse o înfăţişare rebelă de pe când era tânără şi drăguţă, iar acum ajunsese o adevărată. pacoste. După aceea, se întoarse să facă puţină ordine pe biroul lui Willie, pe al Janei şi în cele din urmă pe al său, răsfoind numeroasele facturi ce umpleau întotdeauna primul sertar, să vadă care trebuiau să fie plătite la sfârşitul săptămânii. îşi spuse neliniştită: „Trebuie să fac ceva. Nu pot lăsa Scutul şi Drapelul să moară”.

Căci atunci ar fi fost ca şi când ar fi murit ea însăşi, chiar mai rău, fiindcă dacă murea ea, se sfârşeau toate şi s-ar fi odihnit pentru totdeauna. Pe când dacă murea ziarul, ea ar fi trebuit să trăiască mai departe, cu nostalgia celor o mie de preocupării nostalgia mirosului de hârtie şi de cerneală de tipar şi chiar al mirosului de whisky ce ieşea din biroul lui Wilue; ciudat, acesta era singurul miros pur din toată redacţia.

La ora şase coborî la parter, şi-i ceru doamnei Myrtle puţini în locul celor cinci dolari daţi tânărului ce-şi bătuse joc de ea Casieriţa întunecată şi ţeapănă şedea în dosul gratiilor ruginite, neîncrezătoare în nimic şi în nimeni. Era întotdeauna o fiinţă neplăcută; însă lunea, după beţia săptămânală a lui Willie, era de-a dreptul nesuferită.

Spuse rece:

— Cred că vă pot da un dolar şi jumătate, doamnă. A trebuit să plătesc factura de gaz, căci altfel lynotipul ar fi trebuit să se oprească.

Cu acel dolar şi jumătate ascuns în păptuşeala servietei, se îndreptă spre casă în întunericul serii, de-a lungul străzilor familiare ţii prin piaţa unde cu atâţia ani înainte pe când Platteviile ora un oraş deschis, se jucase împreună cu Maria Gashouse. Ceva mai departe, dincolo de piaţă, se înălţa „Trăsnaia lui McLeod”, uriaşă şi fantastică pe azurul limpede al serii de vară. Vederea aceasta o uimi, fiindcă – aşa bătrână cum era – până în clipa aceea, visase oraşul aşa cum fusese odinioară, înainte de a se construi „Trăsnaia lui McLeod”.

Descuind poarta aproape scoasă din ţâţâni, străbătu aleea printre tufişurile de Liliac şi de merişor, înspre casa întunecată, simţindu-se puţin deprimată. căci nu-i era foame, iar rugăminţile şi stăruinţele Aidei, ameninţările* şi silniciile ci, vor sfârşi prin a o face să mănâpce cu toate protestările sale. Casa era în întuneric, fiindcă Aida făcea mare economie de gaz aerian. Fără să se ostenească măcar să aprindă un chibrit, Vinia McLeod străbătu vestibulul cel mare şi se duse prin sufrageria uriaşă, spre subsol. Un zyon de glasuri venind din bucătărie o făcu să înţeleagă că Aida nu era singură; celălalt era un glas bărbătesc. O clipă, fiindcă plutea încă nelămurit între trecut şi prezent, crezu că Aida primise un admirator; îşi aminti numaidecât că negresa era aproape tot atât de bătrână ca şi ea, şi de multă vreme nu mai avea admiratori în înţelesul romantic al cuvântului.

Luându-şi inima în dinţi, se hotărî să deschidă uşa şi o văzu pe Aida lângă maşina de gătit, iar lângă ea şedea un bărbat, fără îndoială tânărul care o părăsise în mijlocul străzii. Scria ceva într-un carnet, în timp ce Aida spunea:

— Şi alte lucruri se mai petrec pe aci! Ar trebui să staţi puţin la Platteviile, să vă convingeţi! Veţi vedea lucruri să vi se facă părul măciucă!

Cât ai clipi din ochi, doamna McLeod nu se mai simţi abătută şi pofta de mâncare îi reveni ca prin farmec.

„Nervii” Aidei dispăruseră şi ei. Negresa era voioasă ca o privighetoare, fiindcă îi trimisese Dumnezeu ceea ce dorea ea mai mult. Tânărul era un reformator înnăscut; se şi apucase de lucru, luând notiţe.

După ce fugise din redacţie, lacrimile Janei se opriseră; i se părea acum că simte un gol în inimă. Ajunsese în stradă fără să ştie încotro merge Dacă ar fi plecat de la slujbă la ora obişnuită plănuise să se ducă la biserica prezbiteriană să ajute la servitul cinei anuale date pentru strângerea fondurilor misiunilor; era însă prea devreme, şi dacă se ducea acum, ştia că va trebui să ajute la curăţatul cartofilor să pună mesele şi să facă multe alte lucruri care nu-i plăceau. Pe deasupra ar fi trebuit să stea de vorbă cu celelalte doamne şi să le asculte pălăvrăgelile despre copii, despre servitoare şi despre fleacurile oraşului. Altă dată lucrurile acestea ar fi distrat-o; dar de când fusese în colegiul din Est, socotea prostiile acestea mai prejos de ea. Cu toate acestea, se înflăcără puţin la gândul că va ajuta la servitul cinei date în folosul misiunilor. Sentiment izvorât în parte din tradiţie, căci mama şi bunica el se ocupaseră întotdeauna de misiuni, şi fiindcă ea însăşi, înainte de a se duce la colegiu, „ajutase” întotdeauna la servit, de la vârsta de patrusprezece ani. De fapt îi plăceau mamele şi soţiile bune şi simple pe care le-ar fi găsit acolo. Căci aceasta era lumea ei; lumea provinciei, nu aceea a cercurilor de vilegiaturişti pe care nu-i iubea, nici lumea străină, ca familia Dougherty.

De aceea, odată plecată de la ziar, fiind răudispusă făcu tocmai ceea ce n-ai fi vrut să facă; şi în loc să se ducă de-a dreptul în biserică, începu să se plimbe prin piaţă. În sinea ei se simţea supărată, aşa încât vitrinele bine eunoseute ale prăvăliilor nu-i treziră în niciun fel interesul, ci i se părură străine şi duşmănoase. După ce făcu. ocolul pieţei, neştiind ce să facă, începu altul. De data aceasta, din pricina acţiunii fizice, starea ei sufletească era puţin

deosebită: începu să se simtă nemulţumită de felul cum se purtase cu mătuşa Vinia şi chiar cu Willie Ferguson. Şi în timp ce supărarea i se potolea, sentimentele ei nelămurite deveniră tot mai lămurite;, Jane îşi dădu seama că se gândea la Mino Dougherty şi că dorea să-l vadă. Dacă s-ar fi întâlnit din întâmplare şi el i-ar fi venit în întâmpinare spunându-i „Salve”, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic… Ar fi fost minunat! Şi ea ar fi renunţat – cu toate că făgăduise că se duce – chiar la cina misionarilor şi sau şi dus cu el la cinematograf. Fără vo t a ei, porni spre palatul Dougherty, făcându-şi închipuiriromantice asupra celor ce s-ar Îi întâmplat dacă l-ar fi zărit pe neaşteptate venind spre ea pe Main Street.

Ajunsese aproape de intrarea palatului, când îşi schimbă iar planurile, gândind: „Ce Dumnezeu faci? Alerg după un bărbat ca orice slujnică de rând! Ar trebui să-mi fie ruşine”. Şi aproape numaidecât logica îşi spuse cuvântul – „Şi cu ce scop? N-am nicio intenţie să mă mărit cu el. Nu se poate. Trebuie să fi înnebunit”.

Se opri deci şi se întoarse din drum; nu apucă însă spre „Trăsnaia lui McLeod” şi nici spre biserica prezbiteriană. Trecu strada şi intră într-o prăvălie spunându-şi „De aci îl voi vedea când iese”. Dar după ce trecu pragul, înţelese că trebuie să cumpere ceva, fiindcă vânzătoarele, domnişoarele Hamilton şi Reeves, s-ar fi întrebat de ce intrase şi ar fi bârfit pe socoteala ei, dacă ar fi intrat numai să privească. Le dădu deci „bună ziua” la amândouă, zâmbindu-le voioasă, şi pierdu multă vreme căutând un mosor de aţă care să se potrivească cu culoarea unei rochii închipuite pe care o descrisese nervoasă, în toate amănuntele. În tot timpul acesta ţinu privirea îndreptată spre intrarea luminată a palatului Dougherty. Observă cu o uşoară tresărire un lucru pe care nu-l văzuse la început, din pricina emoţiei: automobilul cu două locuri, de culoare verde deschis oprit îndărătul altor

două automobile, în faţa intrării.

După câtva timp sfârşi şi descrierea rochiei închipuite; înţelegând că nu putea să mai rămână acolo şi, neavând destui bani să mai facă şi alte cumpărături, plăti mosorul şi urându-le „bună seara1 celor două vânzătoare, se îndreptă spre uşă, dându-şi foarte bine seama că cele două femei o urmăreau cu priviri curioase şi că – de îndată ce va pleca – vor începe să vorbească despre ea.

Afară, se pomeni că trece strada, fără să ştie cum. Şi în clipa când se sui pe trotuar. Mino ieşi din clădire, îndreptându-se spre automobil. Când îl zări, simţi dorinţa să o înghită pământul; şi în acelaşi timp simţi îndemnul să alerge spre el şi să-i spună: „Iartă-mă penir” ceea ce a fost seara trecută. Vrei să fim iar prieteni?”

Dar nu făcu nimic. Se opri şi rămase nemişcată, simţindu-se neroadă şi ruşinată. Şi nici măcar nu izbuti să-şi dea seama dacă el o văzuse sau nu; nici dacă dorea sau nu să o vadă. El trecu pe dinaintea ei, sări în automobil şi se îndepărtă, lăsând-o dezgustată şi simţindu-se prost, frământată de un gând: „Trebuie să fi înnebunit. Mi-am pierdut minţile. Nu-i voi mai vorbi şi nu mă voi mai gândi la el niciodată”.

La cina misionarilor, Jane avu o durere cumplită de cap, tot timpul cât ajută la servit. Încercă să nu vorbească cu nimeni şi îşi dădu osteneala să fie drăguţă. Serviciul ei fu destul de prost, răsturnă de câteva ori câte ceva, gândindu-se: „Ar fi trebuit să fac ce-am spus. Ar trebui să mă întorc la rancho şi să mă căsătoresc cu cineva de la ţară”. Şi aproape numaidecât plănui să se ducă la şcoala publică de agricultură. Se hotărî să uite lucrurile nefolositoare învăţate la colegiu şi care ajutau parcă la înmulţirea necazurilor ei; se gândi că se va ocupa numai de grajduri, de brânzeturi, de unt şi de hrana vacilor de rasă. La sfârşitul mesei n-o mai durea capul şi se tot gândea cum să revoluţioneze rancho tatălui ei şi să

înfiinţeze o mare lăptărie la Platteviile. Câteva clipe uită chiar şi de Mino.

În cele din urmă cina se sfârşi; stând şi ea la masă; mâncă mult mai mult decât crezuse că poate; nu-i mai rămânea decât să se ducă acasă. În drum de la biserica prezbiteriană la „Trăsnaia lui McLeod” se gândi la alte lucruri, supărată că e atât de sănătoasă încât chiar când avea durerile cele mai cumplite, pofta de mâncare n-o părăsea. Pentru întâia dată îşi dădu seama cât e de singură, iar singurătatea aceasta i se păru ciudată într-un oraş mare ca Platteviile. Chiar acasă se simţea singură, fiindcă de fapt nu o cunoştea nici pe mătuşa Vinia, nici pe Aida. Fireşte, nu din vina lor: ele ar fi vrut să fie prietenoase, împărtăşindu-i şi ei totul. Făceau ce puteau să se apropie de ea, pentru a-i împărtăşi bucuriile şi necazurile ei. Nu era vina lor; prin urmare trebuia să fie vina ei.

„Trebuie să fie ceva în mine”, gândi, „care îndepărtează oamenii. La rancho va fi acelaşi lucru. Trebuie să fie tocmai ceea ce l-a îndepărtat pe Mino”.

Ajunsese la gardul „Trăsnăiei lui McLeod” şi Tgândul lui Mino îi aminti de primejdiile despre care îi vorbise el: indivizi ascunşi prin tufişuri, vagabonzi ce ar fi putut ieşi din întuneric să o atace. Nu se gândise la asemenea lucruri mai înainte; acum însă, în timp ce deschidea poarta cea veche, până şi scârţâitul ţâţânilor o făcu să se înfioare. Se opri o clipă în întuneric, ascultând cu grijă, nefiind în stare să-şi ia inima în dinţi şi să înfrunte liliacul şi merişorul ce-i fuseseră altă dată prieteni. Trecuse de ora zece şi nu se vedea nimeni în umbra plopilor şi a stejarilor ce străjuiau St. Anthony Street; nici ţipenie de om, să-i poată veni în ajutor dacă ar fi strigat.

În cele din urmă îşi spusese: „Nu pot sta uiţi toată noaptea. Trebuie să străbat aleea”. Numără până la zece şi porni, încercând să nu lugă, deşi picioarele făceau fără

voie paşii mult mai lepede decât se cuvenea pentru a-şi păstra demnitatea şi mândria.

Şi iată că sui treptele şi răsuci cheia în broască. N-o atacasc nimeni.

Deschizând uşa. văzu că vestibulul nu era aşa de in –, t. unecat cum obişnuia zgârcâta Aida să-l ţină. În fund era o pată de lumină ce venea pe uşa-întredeschisă a bibliotecii HHJJL, şi Jane gândi: „Trebuie să fie mătuşa Vinia care lucrează. Voi intra să-i spun „noapte bună” şi să-i cer iertare pentru că am fost atât de mojică”. I se păru ciudat însă faptul că mătuşa Vinia alesese, pentru ca să lucreze, biblioteca aşa de rai folosită, în loc de biroul lui J.E.

Îşi scoase pălăria şi pardesiul, agăţându-le în cuier, şi se îndreptă spre uşa bibliotecii; tocmai ajunsese lângă scară, când uşa se deschise şi silueta unui bărbat se profilă în lumină.

Într-o clipă o cuprinseră iar toate spaimele ei şi scoase un ţipăt sălbatic, nu atât din pricina groazei de omul care se ivise, cât din pricfria imaginilor stârnite în închipuirea ei de Mino. Bărbatul nu se opri, ci continuă să vină spre ea; ea ţipă din nou, şi printre strigăte auzi un glas bărbătesc spunându-i: „Nu vă fie teamă. Eu sunt”. Simţi însă cum i se taie genunchii şi chiar lumina slabă din bibliotecă se şterse din ochii ei.

Deschizând ochii, se găsi într-unul din marile fotolii din piele ale lui J.E. Mătuşa Vinia şi Aida, în halate, erau aplecate asupra ei. iar îndărătul lor stătea un tânăr cupărul castaniu şi eu ochelari eu rame de oţel. Mătuşa Vinia tocmai îi spunea:

— Nu-ţi fie frică. Nu-ţi face niciun rău. Locuieşte în casa noastră. Toate acestea i se păreau fără înţeles, deşi i le spunea mătuşa. Atunci Aida o făcu să soarbă câteva înghiţituri de whisky şi mătuşa îi lămuri că tânărul era un anumit domn Richardson, care va lucra la Scutul şi

Drapelul; îi povesti cum îl liberase din închisoare şi îi spusese că este un ziarist, care va sta la ele în pensiune.

Şi în timp ce mătuşa Vinia îi explica acestea, Jane – simţindu-se mai bine şi cu capul mai limpede decât ar fi. crezut cu putinţă – îl privi pe noul oaspete.

Ascultând ultima şi cea mai fantastică dintre isprăvile mătuşii Vinia, îşi dădu seama că tânărul, deşi nu se putea spune că era cu adevărat frumos, avea o înfăţişare plăcută. Ochelarii cu rame de oţel îi dădeau o expresie intelectuală, întrucâtva de bufniţă, dar nu era slab, uscat şi anemic, aşa cum sunt de obicei intelectualii: avea umeri laţi şi un corp bine făcut. Cu toată slăbiciunea şi nervozitatea ei, nu se putea împiedica să nu-şi spună că prezenţa lui va face puţin melancolică viaţa în „Trăsnaia lui McLeod”.

— Îmi pare foarte rău că v-am speriat, spunea tină*l* rul. Căutam o carte în bibliotecă şi am găsit memoriile lui Grant. Am dorit întotdeauna să le câtesc, dar n-am izbutit niciodată să le am la timpul potrivit. Aşa încât mă aşezasem şi începusem să câtesc.

Fata îl asigură că totul trecuse; apoi urmă o clipă de tăcere încurcată, căreia Aida îi puse capăt, spunând;

— Mă duc să pregătesc puţină cacao şi câteva tartine. Vă vor potoli nervii la toţi.

O urmară pe Aida în bucătăria cea mare, şi în timp ce negresa pregătea ceştile de cacao, doamna McLeod şi Jane făcură câteva tartine. Whisky-ul începu să-i încălzească sângele şi Jane se simţi dintr-odată foarte voioasă şi se gândi că la urma urmei gospodăria şi chiar gătitul.

1 care i se păruseră întotdeauna groaznice, puteau fi plăcute. Tânărul nu se purta deloc ca un străin. Ajuta la prepararea tartinelor, pălăvrăgind şi povestind anecdote

7 – El Dorado care nu-i plăceau Janei, dar care o făcură pe Aida să râdă. cu poftă.

Când totul fu gata, doamna McLeod, împreună cu Jane şi cu tânărul, se aşezară la o masă. Aida, după ce-i

servi.

«e aşeză la altă măsuţă. Totul era foarte plăcut şi după puţin timp tânărul începu să le povestească aventurile de drum de la New York. Şi Jane, ascultându-l, uită în cele din urmă de necazurile ei şi se simţi cu desăvârşire fericâtă. Fu mai ales bucuroasă atunci când auzi că studiase la Harvard şi gândi, puţin ameţită de whisky-ul care o înviorase: „Acum voi avea la Platteville un intelectual ca mine”.

Câtva timp uită chiar de şcoala de agricultură şi de gândul de a se ocupa de ferma, şi-l privi ca pe un nou candidat la însurătoare. Oricum, va fi. plăcut să aibă şi un bărbat în casă.

Trecuse de miezul nopţii când, în cele din urmă, toţi se duseră la culcare, lăsând-o pe Aida să cureţe şi să stingi lămpile.

Marţi dimineaţa, demnul Richardson veni la slujbă; şi din clipa intrării lui în redacţie, se simţi o schimbare în localul ziarului Scutul şi Drapelul. În tipografie, linctypiştii bătură cu energie înnoită pe clape, iar bătrânul Zimmernian, care de patruzeci de ani culegea literele? şi le punea la loc, simţi din nou plăcere să culeagă rândurile. La parter, chiar soţia lui Willie Ferguson se apleca puţin la ghişeu şi timp de o secundă, doamna McLeon o văzu schiţând un zâmbet rece.

Noului-venit i se dădu un birou. vechi, aşezat lângă o fereastră a redacţiei ce dădea spre piaţă, unde se aşeză întorcând spatele lui voinic Janei şi lui Willie. Pentru sărbătorirea acestui eveniment doamna McLeod îşi puse o rochie de mătase uşoară. Pentru Jane, ziua aceea fu la fel cu ziua când venise întâia oară să lucreze la Scutul şi Drapelul abia ieşită de la colegiu, cu mintea plină de idei pentru transformarea ziarului într-o foaie legalizată. Faptul acesta se întâmplase înainte de a se fi simţit nemulţumită şi umilită din pricina datoriilor acumulate din cauza

inerţiei personalului şi a zăpăcelii mătuşii Vinia

Acum, privind silueta voinică din faţa ferestrei, avea iar un sentiment de încredere şi de înflăcărare. De câteva ori în timpul dimineţii îşi întrerupse lucrul şi privi spinarea aceea îmbrăcată cu haine ieftine de la Frendlieh. Avea în el ceva solid şi încurajator. Toţi ceilalţi din redacţie erau bătrâni, obosiţi şi plictisiţi. Aparţineau vremurilor de odinioară, pe care Jane, în modernismul ei, le socotea efârşite.

De aceea, tânărul era pentru ei mai mult o atracţie şi un simbol, decât un bărbat. Deşi se purtase ca o neghioabă, leşinind, deşi stătuseră în bucătărie împreună cu mătuşa \Zinia şi cu Aida, vorbind până la miezul nopţii, simţea că nu-l cunoştea deloc. I se parcă simpatic – poate fără ochelari i s-ar fi putut spune frumos – însă era în el o anumită rezervă, un fel de răceală şi de încredere, un fel abstract de a privi lucrurile, care o ţineau departe. Ca şi cum şi-ar fi ţinut semenii la depărtare de riteva zeci de centimetri, ea şi cum în intimitatea bucătăriei le privise pe ele trei numai ca pe trei indivizi oarecare. Poate, gândi Jane, aceasta vine din pricină că era din Nord. Şi poate puţin şi fiindcă era un intelectual.

Fără voia ei se gândi iar la Mino Dougherty şi văzu cât de deosebit era. Chiar când privea umerii aceia laţi îl revăzu pe Mino cu ochii lui albaştri, cu părul negru şi cu zâmbetul lui larg şi prietenos. Pe Mino îl puteai cunoaşte uşor, ca şi cum ţi-ar fi spus, fără cuvinte, din prima clipă când îi vedeai: „Lumea e frumoasă. Să fim prieteni”. Şi i seipăru că şi după multă vreme nu l-ar fi putut cunoaşte cu adevărat pe domnul Richardson.

Începu însă să facă planuri în sinea ei. Poate că noul venit va fi mai prietenos când cineva s-ar apropia mai mult de el. Poate s-ar fi putut îndrăgosti de ea, se va însura cu ea şi ar duce-o în Est, unde ar fi putut ajunge cineva. Dar chiar dacă nu se întâmplă nimic din toate acestea, putea

să-i facă curte. Putea să meargă cu ea la cinematograf, să ia masa împreună la Beauregard şi în atâtea locuri unde i-ar fi văzut Mino-Nu s-ar mai fi coborât atât încât să cumpere un mosor de aţă în magazinele Boston numai ca să-l zărească pe Mino când iese din palatul Dougherty. Acum putea să-l facă să vadă că nu era singurul bărbat din Platteviile.

Îşi dădu însă seama că, de fapt, în dimineaţa aceea Richardson se ocupa foarte puţin de ea. Tânărul îşi petrecu jumătate din timp reparând cât putu mai bine maşina hodorogită de scris dată de mătuşa Vinia, şi cealaltă jumătate studiind toate numerele ziarului Scutul şi Drapelul, câtindu-le rând pe rând cu atenţie prin ochelarii lui cu rame de oţel. Fata căută să nu-şi facă sânge rău din pricina nepăsării lui, însă nu izbuti decât pe jumătate.

În birourile ziarului, numai Willie Ferguson nu părea mişcat de apariţia noului redactor. Ritmul vieţii lui de toate zilele nu se iuţise, din pricină că – deşi nu mai era atât de sensibil la urmările intoxicaţiei alcoolice – marţea se găsea în faza a treia a evoluţiei sale săptămânale, în timpul căreia se simţea aprig şi sever faţă de toată lumea, şi în parte fiindcă socotea aducerea acestui necunoscut ca una dintre nebuniile mătuşii Vinia, şi poate cea mai mare dintre toate. Era conservator şi nu-i plăceau schimbările: şi instinctul îi spunea că tânărul acela va aduce o mare schimbare. îi era apoi antipatic şi pentru faptul că putea fi bănuit voinic chiar prin hainele gata de la Frendlich, energii, cu inteligenţa vie, iar după filosofia lui Willie toate aceste calităţi răpeau vieţii farmecul ei. Ăcând-o un lucru de nimic.

De aceea Willie era îmbufnat şi scotocea în ultimul sertar mai des decât obişnuia marţea, scoţând de fiecare dată câte un mârâit dispreţuitor sau un fel de miorlăit batjocoritor, la care noul redactor părea că rămâne supărător şi nepăsător.

Pe lângă înflăcărarea ce însoţea apariţia noului redactor, era pe la birouri şi un sentiment de adevărată emoţie. Până şi bătrânul Zimmerman, compunând titlurile cu mâna, îşi dădea seama de aceasta. Într-un cuvânt, în redacţia aceea prietenoasă şi învechită, toţi – afară de Willie Fergusonerau gata să-l îmbrăţişeze pe noul-venit şi să-l facă să se simtă la îndemână. Cu cât trecea timpul, emoţia scădea întrucâtva, şi personalul îşi dădea seama puţin câte puţin că nu putea fi vorba să se gândească la îmbrăţişări. Nu pentru că străinul ar fi rezistat în vreun fel, sau s-ar fi arătat ostil. Nu, era însă numai ca o mobila nouă, poate un mecanism nou şi minunat, care lucra cu nespusă îndemânare, dar fără nicio căldură personală.

Cei mai mulţi rămaseră tulburaţi şi nedumeriţi. Willie, simţind dezamăgirea celorlalţi pe măsură ce treceau ceasurile, deveni triumfător, ca şi cum ar fi spus: „Vedeţi? V-am spus eu!” Mai mult. decât încurcată Jane se simţi de-a dreptul supărată. I se părea că are drept măcar la puţină atenţie din partea noului venit. Privind umerii aceia voinici, se aştepta ca tânărul să se întoarcă să-i vorbească, sau cel puţin să-i vorbească prietenos. Doafhne sfinte! Atâţia bărbaţi observară albastrul ochilor ei, culoarea umbrită a pielii sale, culoarea părului, eleganţa siluetei sale; atâţi bărbaţi, atâţi imbecili care nici măcar nu o cunoşteau. Iar el nici cel puţin nu se întorcea, decât atunci când punea întâmplător vreo întrebare în privinţa stilului preferat, la Scutul şi Drapelul, sau despre gusturile doamnei McLeod în legătură cu titlurile, sau ca să o întrebe numele vreunui cetăţean de seamă.

În timpul primei săptămâni, totul continuă neschimbat. Richardson nu cina niciodată acasă, ci îşi petrecea serile în oraş; nici Jane, nici doamna McLeod nu izbutiia să afle unde se duce. De obicei venea acasă când amândouă erau culcate, şi se ducea în bibliotecă să lucreze cam oră. Luase din raft al doilea volum din Memoriile îi i

lllysse S. Grant să-l câtească înainte de a adormi, şi-l ţinea pe măsuţa de noapte. De cinci ori pe săptămână, cele doiu; femei, când coborau să ia cafeaua, constatau că el mânca-o şi plecase la birou. Aida le spuse că de a treia zi, în fiecare dimineaţă, primea o scrisoare eu poşta aeriană, purtând ştampila din Boston. La sfârşiuil săptămânii, doamna McLeod puiu spune triumfătoare judecătorului Elynn. că tânărul-ce-i fusese.: încredinţat se purtase* – atât cât putea şti ea – în chip desăvârşâl, şi era pe cale să devină un demn cetăţean al oraşului Platteville.

Nu săvârşise fireşte nimic ce nu se cuvenea. Fusese sobru, liniştit, bine crescut. Însă doamna McLeod, neliniştită iar. Începea să aibă îndoieli. Tânărul acela nu era aşa cum şi-l închipuise mintea ei romantică; nu juca rolul pe care i-l crease ea. Nu era – aşa cum crezuse şi nădăjduise – un tânăr „strălucit”. Gânditoare, începu să creadă că săvârşise o neghiobie. Se temu că-şi luase pe cap, cu masă şi casă, un om care ii-va rămâne toată viaţa pe cap, din pricina bunătăţii ei. Un fel de „nobil de ţară”, adăugat la personalul ce lucra. Şi cel mai rău era faptul că Willie Ferguson devenea din zi în zi mai triumfător şi mai supărător, cu ajutorul whisky-ului Bourbon.

Şi iată că vinerea următoare veni schimbarea.

Mai întâi, în dimineaţa aceea, Richardson apăru eu Bâte haine, nu noi, însă sigur scumpe, atât ca stofă cât şi ca tăietură. Avea altă cămaşă, altă cravată şi alţi pantaloni, şi toate păreau destul de scumpe. Doamn McLeod nu fu singura care observă aceasta; şi Jane văzu numaidecât. Acum era îmbrăcat şi avea înfăţişarea unui domn din Est; a unuia dintre tinerii aceia eleganţi şi siguri de ei, pe care îi văzuse prin hoteluri şi pe străzi la Boston. Văzându-l aşa, inima ei – avu o mică tresărire şi fata gândi: „Poate nu e atât de rău cum credeam”.

Pe la ora unsprezece, tânărul bătu la uşa cămăruţei directoarei, ţinând în mână un teanc de foi pline de

însemnări, şi o întrebă dacă poate să-i răpească o jumătate de ceas; cerere pe care o încuviinţă cu un amestec de teamă şi bucurie.

Închizând uşa în urma lui, Richardson se aşeză şi puse teancul de însemnări pe marginea biroului acoperit cu hârtii răvăşite. îşi potrivi ochelarii şi o privi:

— Sunt sigur, doamnă McLeod – fură primele lui cuvinte – că vă daţi seama că nu mi-am câştigat pensiunea în cursul săptămânii trecute; vă asigur însă că am lucrat temeinic. Eram străin de toate şi trebuia să mă deprind cu ele.

Îşi scoase ochelarii, iar doamna McLeod, văzând ochii aceia sinceri, cenuşii-albaştri, simţi din nou că instinctul n-o înşelase în dimineaţa aceea la poliţie.

— Nădăjduiesc că nu mă veţi socoti necuviincios, continuă tânărul. Am multe propuneri de făcut.

— Dimpotrivă… dimpotrivă… răspunse doamna ţicleod. Tocmai nădăjduiam că-mi vei face propuneri.

— Trebuie* să încep de la ceea ce priveşte ziarul propriu-zis?

— Da… dacă crezi. Chipul ei obosit se însenină şi toată emoţia i se concentră în degete, care începură să bată toba pe birou.

Richardson zâmbi, ca pentru a-şi cere iertare, şi în clipa Beeea fugară semăna din nou cu J.E. Zău, dacă ar fi avut mustăţile blânde ale lui J.E., asemănarea ar fi fost desăvârşită.

— Nădăjduiesc că nu mă veţi socoti necuviincios, repetă tânărul.

— Ţi-am spus că nu. Tocmai ce dorea şi ea: propuneri, sugestii, schimbări, organizare, energie.

— Foarte bine, doamnă McLeod; cred că Scutul şi Drapelul are nevoie să fie dezmorţit. Numele îmi place. Are vin ecou frumos şi vechi de luptă. Şi ar trebui să fie bătăios.

— E tocmai ce doresc… numai că… şovăi o clipă, apoi tfirşi: Numai că nu ştiu cum să lupt.

Tânărul zâmbi iar:

— Poate vă pot ajuta eu. De unde vine numele ziarului?

— A fost întemeiat de tatăl lui J.E., care i-a dat şi numele acesta… Numaidecât după războiul civil, în timpul Refacerii. îşi aduse aminte atunci că deşi în Platteville toată lumea ştia cine fusese J.E., iniţialele acestea nu puteau spune nimic domnului Richardson. De aceea adăugă: J.E. era soţul meu. Când s-a îmbolnăvit, am luat eu conducerea ziarului, şi apoi a murit.

Spre uimirea ei, Richardson răspunse:

— Da, ştiu. Am aflat totul despre el. Trebuie să fi fost un om cu adevărat însemnat. Apoi luă foile de hărţie şi continuă: Voi începe deci cu ziarul şi punându-şi iar ochelarii, adăugă: N-am uitat campania pe care trebuie că o facem. Mi-am luat note şi pentru ea.

— Bine.

Îşi făcu propunerile una câte una, sugerând schimbări de paginaţie şi de stil, adăugarea unei coloane* de „pălăvrăgeli” în legătură cu locuitorii oraşului şi chiar o ediţie specială, sâmbătă, pentru agricultori şi fermieri.

— Interesele lor, continuă, sunt atât de deosebite de acelea ale orăşenilor… articole despre vaci de rasă, despre noile îngrăşăminte… Multe lucruri de felul acesta.

În timp ce asculta, doamna McLeod se înflăcăra tot mai mult. Ideile acestea erau minunate. De ce nu-i veniseră şi ei? Şi apoi îşi aduse aminte că avusese destule, una, odată, alta altă dată, dar că nu lefolosise niciodată. Se pierduseră pe drum.

— Vedeţi, reluă Richardson. trebuie să facem ziarul mai interesant, să atragem atenţia asupra lui. sporind astfel numărul abonaţilor. după aceea vor veni şi reclamele. Înţelegeţi: înainte de a putea fi o forţă în stare

să începem o campanie, trebuie să avem câtitori. Atunci, când vom începe lupta, abonaţii şi cei ce fac reclame vor veni cu duiumul.

Doamna McLeod simţea că emoţia ei ajunge aproape de nesuferit pentru inima ei: Scutul şi Drapelul din nou un /iar însemnat! Scutul şi Drapelul o l'orţă, aşa cum era pe timpul lui J.E! Scutul. şi Drapelul un mare ziar de luptă! însă un glăscior începu să vorbească în sinea ei, silind-o să spună:

— Dar toate acestea vor cere mulţi bani. Ţi-am spus că Scutul şi Drapelul nu prea stă pe trandafiri, dar nu ţi-am spus cât de rău stăm.

— Nu vor trebui mulţi bani. răspunse redactorul; ba chiar la început nu vor trebui deloc. Am socotit totul. Dar va fi mult de lucru. l? i scoase din nou ochelari îşi aprinse o ţigară. Apoi continuă: Domnişoara Baldwin; mereu tânără şi voinică. îi plăcea să lucreze.

— Jane… Da, Jane e ca un taur de voinică. Uneori e însă puţin cam mofturoasă.

— Mi-am dat seama, zâmbi tânărul. Dar cred că activitatea îi va face bine. O va face mai puţin aprigă.

Cuvintele acestea o durură o clipă pe doamna McLeod: i se păru că redactorul e încrezut şi chiar puţin necuviincios. El observă expresia din ochii ei şi-i spuse:

— Iertaţi-mă dacă vorbesc aşa; dar dacă trebuie să facem ceva, trebuie să fim tuti sinceri, prietenoşi şi să avem încredere unii în alţii.

— O. da. da. Înţeleg. Cred că o vom putea face pe Jane mai maleabilă.

— Nu cred că Ferguson ne va putea ajuta prea mult. Nu: dar nu-l pot da afară.

— Vom încerca să-l. facem şi pe el mai maleabil.

După aceea luă al doilea teanc de notiţe:

— Acum să vorbim despre campania ce trebuie începută. Am făcut cercetări în această privinţă. M-am

făcut puţin cunoscut prin oraş. Înţelegeţi, în domeniul acesta nu poţi lucra bine dacă nu cunoşti terenul.

Îi spusese ceea ce aflase colindând restaurantele, cârciumile şi alte localuri publice. Nu era, fireşte, atât de puţin prietenos cum părea, dacă se împrietenise cu tot felul de oameni şi obţinuse de la ei tot felul de informaţii şi de ştiri care nu ajunseseră niciodată la urechile doamnei McLeod: scandaluri recente şi informaţii asupra ticăloşiilor săvârşite de Bătrânul Dougherty şi de banda lui. Doamna McLeod asculta cu nespus de mult interes, simţind că-i dispărea oboseala, părându-i-se că întinereşte şi că se întorc zilele când trăia încă J.E. şi combătea corupţia oriunde scoica capul. Totul era minunat, mai mult decât în aşteptările ei.

Când tânărul termină, ea îi spuse:

— Într-adevăr. văd că nu (i-ai pierdut vremea.

— Mai osie şi problema politicii din statul nostru. Nu ştiu cum stă acest Dougherty cu organele politice ale statului.

— Dar ce ne priveşte?

— O campanie nu are sorti de izbândă dacă nu eşti susţinut şi nu ai oarecare putere. Dacă trebuie să ne ocupăm de politică, dacă într-adevăr trebuia să ne ridicăm în cap banda lui Dougherty. trebuie să ştim cum stau lucrurile.

Doamna McLeod tăcu, gândindu-se. Apoi începu să vorbească:

— Mi-aduc aminte că am auzit spunându-se că inlir Doughet ly şi Swain erau neînţelegeri. Bill Swain e şeful statului. Nu ştiu însă dacă e adevărat. Se pare că Bătrânul Dougherty vrea să ia locul lui Bill Swain.

O nouă licărire apăru în ochii cenuşii:

— Dacă e adevărat, e un lucru straşnic. E tocmai ce ne trebuie. Şi eu am auzit câte ceva în acest sens.

— Şi când începe campania? Săptămâna viitoare?

Richardson râse:

— Nu atât de repede. Deocamdată sunt încă în libertate pe cuvânt de onoare.

— Şi ce importanţă are aceasta?

— Până nu trece primejdia, mă pot pune oricând la răcoare şi la săpat canaluri.

— Dar cum, dacă nu Iaci nimic rău?

Richardson râse iar, de data aceasta de naivitatea ei. aşa încât ea roşi, ruşinându-se.

— O, vor găsi ei un pretext, nu vă îndoiţi de aceasta. Vor face aşa încât să fac eu ceva. Nu e greu. Deveni din Bou serios: Nu; deocamdată, adică primele două luni, ne vom da silinţa să facem din Scutul şi Drapelul un ziar modern., de mina întâia. Şi între timp ne vom pregăti.

— Prin urmare ai de gând să stai multă vreme la Platteviile?

— Fireşte; voi rămâne până când voi duce la îndeplinire această sarcină.

Doamna McLeod îi întinse mâna şi el i-o luă:

— Atunci e un contract.

— Da.

— Ziarul e al dumitale, poţi face cu el ce crezi.

— E tocmai ce aşteptam să aud de la Dumneavoastră.

În clipa aceea doamna McLeod îşi aminti pe neaşteptate de Maria Gashouse. Trebuia să se ducă numaidecât la ea, să-i spună ce se întâmplase. Nu-i putu spune nimic până atunci, căci nu era sigură de el; dar acum da. Acum ştia. îl întrebă:

— Ai fost la Maria Gashouse?

— Aceea care ţine un local de dans lângă fluviu?

— Da.

— Nu, nu o cunosc.

— Te voi însoţi eu. Când zici să mergem?

— Astă seară?

Astă seară.

După aceea tânărul plecă; iar ea rămase mult timp privind ţintă parcul prin geamurile murdare ale ferestrei, fără să vadă nimic, cu o frământare lăuntrici din pricina emoţiei. Ce minunat era să se simtă din nou tânără; parcă treizeci de ani s-ar fi risipit în vânt. Gândi înfrigurată: „Acum trebuie să-mi fac curaj şi să fiu la înălţimea situaţiei. Şi simţind că trebuiasă înceapă îndată, îşi spuse sieşi că primul lucru de făcut era să pună ordine pe birou. Se apucă îndată de lucru, examinând hârtiile, alegându-le, făcând tot ce se putea pentru a pune ordine în haosul acela, încercând să facă din biroul ei ceva asemănător celui al lui Richardson, orânduit precis, îngrijit. În sinea ei, ştia însă că a doua zi va fi iar acelaşi haos…

Când sfârşi, ieşi din cameră să o caute pe Jane; se gândise să meargă cu ea să ia masa la cofetăria Pasadena, ca să-i povestească ceea ce se întâmplase; dar Jane nu era acolo. Willie îi spuse că plecase cu o jumătate de ceas mai devreme decât de obicei, spunând că se va întoarce înainte de ora două. Doamna McLeod înţelese ce însemna aceasta. Jane era iar supărată.

Avea dreptate, Jane era supărată. Neputând îndura sa mai vadă spatele nepăsător al lui Richardson, se dusese să ia masa singură: şi abia ajunsă în stradă, începu să meargă spre palatul Dougherty.

După o săptămână, nerăbdătoare, renunţase să mai trezească interesul noului redactor; acum nu mai dorea decât să-l uite. Şi îl dorea mai mult ca oricând pe Mino cu zâmbetul lui. Tânjea după ceva omenesc, obraznic, ba chiar rău. Dorea să-i arate ceva acelui nordic încrezut pe care-l chema Richardson.

Se plimba de trei ore în sus şi-n jos prin faţa clădirii; nu văzu însă nici urmă de Mino şi nici de micul automo-l bil verzui. Şi atunci, ca şi cum acea înfrigurare îi dispăruse pe neaşteptate, îşi veni în fire, spunându-şi Trebuie să fiu nebună. Ce-ar spune de mine oricine dacă m-ar vedea aci,

plimbându-mă încolo şi încoace ca o zănatecă? Ce Dumnezeu pune stăpânire pe mine şi mă face să mă port aşa?”. Mâniată pe ea însăşi, se întoarse şi merse spre fluviu, la bodega lui Kirschbaum, unde era sigură că nu va da peste mătuşa ei. Înclipa aceea liniştea şi simplitatea mătuşii Vinia i-ar fi fost nesuferite.

Mâncarea era bună; dar Jane nici nu se uita la ceea ce mânca. Rămase acolo un ceas, cu primul volum din Memoriile lui Grant deschis şi rezemat de pahar, întrebându-se ce Dumnezeu găsea Richardson atât de interesant în cartea aceea. Şi din când în cpid i se întâmplă să rămână cu privirea ţintuită pe pagină, fără să vadă altceva decât ochii albaştri şi zâmbetul lui Mino.

Când se întoarse la redacţie, doamna McLeod o chemă în cămăruţa ei şi, după ce închise uşa, îi spuse totul. Ascultă fără entuziasm, iar când mătuşa ei sfârşi, rămase tăcută şi îmbufnată.

— Mă rog, de ce nu vorbeşti?, întrebă doamna McLeod. Nu-i un lucru minunat?

— Da, dacă e adevărat… dacă va reuşi.

Observaţia aceasta fu ca o găleată de apă pe înflăcărarea doamnei McLeod, care întrebă îngrijorată:

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că Richardson acesta al tău n-are destul dinamism ca să reuşească. E rece ca un peşte.

Doamna McLeod înţelese cum stau lucrurile, însă nu arătă nimic. Răspunse liniştită:

— Vom vedea, în orice caz, va fi interesant. Nu trebuie însă să spui nimic nimănui. Dacă află cineva, cade totul baltă. Pot să-l înhaţe din nou pe domnul Richardson şi să-l închidă.

Jane se ridică în picioare, cu înfăţişarea obosită:

— Şi cui vrei să i-o spun în oraşul acesta de văcari?

De data aceasta doamna McLeod lua taurul de coarne:

— Lui Mino Dougherty. şi aşteptă izbucnirea.

Dar aceasta nu. veni. Jane se mulţumi să deschidă uşa şi să-i spună pe când ieşea:

— Nu-l văd deloc pe Mino Dougherty. Ce, crezi că eu mă duc la plimbare cu irlandezi păcătoşi ca ei?

Doamna McLeod rămase uluită; însă după o clipă se făcu lumină în mintea ci şi înţelese că Jane n-arâi voi bit cu alila dispreţ, dacă sentimentul ei n-ar fi fost foarte puternic. Ştia că într-adevăr Jane nu-l mai vedea pe tânărul Dougherty de o săptămână; şi acum ştia că fata ar fi dorit, în clipa aceea, să nu-l fi cunoscut niciodată.

Gândi: „lată ceea ce va îngreuia mult compania noastră: îndoielile ei asupra lui Richardson şi sentimentele ei faţă de băiatul acela”.

Cu o lună mai înainte, lotul ar fi fost simplu şi limpede ca un cristal; acum, în schimb, totul părea iar complicat. Se întoarse în biroul ei şi îşi dădu seama că, fără să ştie cum. toate erau din nou într-o dezordine asemănătoare cu aceea din mintea ei.

„E zadarnic”, gândi uluită… Nu pot ţine nimic la locul lui.

Luă telefonul şi ceru numărul Mariei Gashouse. Şi când auzi glasul cunoscut răspunzându-i, spuse numai atât:

— L-am găsit.

— Pe cine?

— Pe tânărul pe care-l căutam… care mă va ajuta să fac cruciada. Şi-i povesti în grabă Mariei cum i-l trimisese Dumnezeu.

Maria întrebă cu glas foarte prevăzător i

— Eşti sigură de el?

— Cum nu se poate mai sigură.

— E bine să fi prevăzătoare, doamnă McLeod. Dumneata eşti întotdeauna prea încrezătoare…

— Adevărat. Dar astă seară, după cină, ţi-l voi aduce,

aşa încât vei da seama singură.

— Foarte bine. Voi fi în sala de dans. N-aş vrea însă să mai vorbesc la telefon.

După această convorbire, doamna McLeod se simţi mai bine şi uită de haosul de pe birou.

Serile Mariei Gashouse începeau devreme, spre ora opt; ora de deschidere depindea de numărul bărcilor şi al vaporaşelor ce se aflau atunci pe malurile fluviului. Sala de dans de la El Dorado era aproape tot atât de strălucitoare cum fusese la început, pe vremea pionierilor. Îndemnată de o amintire sentimentală, Maria modelase noul El Dorado cât mai asemănător cu putinţă eu cel vechi.

O sală lungă, aproape cât o baracă, cu o tejghea lungă pentru vânzarea berii la un capăt şi o tejghea cu casa şi prăjiturile la celălalt capăt. Aci se puteau găsi sandviciuri. câmăciori şi plăcinte calde. De-a lungul unui perete era un fel de incintă mare unde şedeau „fetele” între un dans şi celălalt. Grinzile aparente ale tavanului erau împodobite cu ghirlande de hârtie colorată şi cu steguleţe de ale tuturor ţărilor. Centrul ţării era rezervat pentru dans, afară de un locşor pătrat unde cânta o orchestri mică de negri, de la ora opt până când nu mai erau clienţi. În două privinţe localul se deosebea cu totul de El Dorado: nu avea mese de ruletă* de poker şi de alte jocuri, iar „fetele” erau – cum spunea Maria – mai „rafinate”, ceea ce însemna că atunci când erau în incinta lor, aveau înfăţişarea de institutoare vesele, dar de treabă. Fete care lucrau ziua, unele ca funcţionare, altele ca vintoare în vreo prăvălie de mode sau în vreun bazar. La FI Dorado puteau să danseze şi totodată să câştige ceva: cinci cenţi pentru fiecare dans şi doi cenţi şi jumătate pentru fiecare pahar de bere. Maria Gashouse nu primea în localul ei pe niciuna dintre acelea cărora le spunea „femeiuşte vesele” şi adăugă:

Fireşte, nu ştiu ce fac „fetele” când părăsesc localul

meu; dar câtă vreme stau aici, trebuie să se poarte cum se cuvine”.

Şi în felul acesta, cu toată clientela de marinari şi de tineri din oraş, El Dorado îşi păstra un fel de demnitate aspră. Observând publicul acela, studiind chipurile aspre de oameni neîmblânziţi, un străin s-ar fi putut întreba ce-i putea sili pe oamenii aceia să-şi stăpânească patimile. Motivele erau mai multe: nu se serveau băuturi tari, iar Maria Gashouse nu îngăduia să se aducă nici din afară: şi chiar Maria, îmbrăcată elegant şi aşezată la o măsuţă lângă tejgheaua cea lungă, avea un nu ştiu ce care impunea reţinerea: în silueta prea strâns încorsetată, încununată cu pieptănătura complicată a părului vopsit, era ceva ce umplea de respect şi de teamă inima oamenilor celor mai neîmblânziţi; şi dacă acesta n-ar fi ajuns, Maria avea pe cel mai bun „dă-l afară” din tot oraşul. Îl chema Jack şi era puternic ca o gorilă. De obicei era destul de paşnic; dar când se întărită, devenea un demon. Atunci îi făcea plăcere să pocnească cu sticla în cap.

În sfârşit, El Dorado era un local foarte căutat, adurând venituri frumoase; rezultatul a şaizeci de ani de experienţă în oraşele de frontieră şi de pe malurile fluviilor, experienţă începută cu atâţia ani mai înainte, când Maria se juca în piaţă, în vremea venirii pionierilor.

Era aproape de nouă când sosiră doamna McLeod şi domnul Richardson; sala era plină de lume; toate scaunele de lângă barurile cu bere şi cu prăjituri erau ocupate şi toate fetele din incintă vedeau de clienţi. Maria Gashouse îi aştepta la măsuţa ei, îmbrăcată într-o rochie de stofă purpurie de merinos, strânsă pe corp, de un model pe care ea îl numea „pentru începutul serii”, având toate bijuteriile pe ea. îşi dăduse în chip vădit toată osteneala pentru această împrejurare. Şedea ca de obicei în faţa uşii şi a spaţiului rezervat pentru dans, aşa încât să poată supraveghea tot ce se petrece. Putea să vadă şi barul la

care se vindea berea, supraveghind în acelaşi timp cum merg încasările. Doamna McLeod şi domnul Richardson se aşezară în faţa ei.

După ce le comandă bere, Maria Gashouse spuse tânărului:

— Sunt foarte bucuroasă că te-am cunoscut. Doamna McLeod mi-a povestit cum te-a scos de la poliţie.

În timp ce comandase berea şi îi invitase să şadă, îl cercetase pe tânăr cu ochii ei pătrunzători. Nu avea idei preconcepute, nici teorii; ci obişnuia să-şi lase instinctul în voie. La tânărul acela îi plăcu forma capului, bărbia voluntară şi gura mai degrabă mică, nasul drept şi fruntea largă. Şi mai presus de toate îi plăcu expresia cinstită, aproape nevinovată, a-ochilor îndărătul ochelarilor cu rame de oţel. Spuse aproape numaidecât în sinea ei: „E băiat cinstit. Dacă-l calci pe bătătură, sigur că sare în sus. Nu e dintre aceia cărora le place să se certe; dar dacă îşi pune ceva în gând, luptă până în pânzele albe pentru aceasta. Nu e bărbatul pe care mi l-aş alege; poate să fie însă foarte bun pentru atâtea alte lucruri”.

Vorbiră câtva timp despre diferite lucruri: despre iete, despre timp şi despre muzică.

— Frumoasă muzică, spuse Richardson, ridicând glasul ca să acopere cacofonia orchestrei negrilor.

— Nu frumoasă, ci zgomotoasă, răspunse Maria Gashouse. Asta place publicului. Daţi-mi voie o clipă. Se ridică

IU

şi străbătu sala, apropiindu-se de o pereche ce se certa lângă bariera incintei. Pe când mergea, ceilalţi doi văzură că rochia roşie are o crăpătură. Spuse câteva cuvinte celor doi care se îndepărtară numaidecât; apoi se întoarse la masă:

— Nu dau voie să se certe aci. Apoi, pe neaşteptate, ca şi cum i se păruse că vorbise destul despre lucruri

indiferente, se întoarse spre Richardson: Acum spune-ne ceva.: despre dumneata.

Deşi se lăsase în voia instinctului, observase totuşi două-trei lucruri: mai întâi că hainele lui erau prea bune pentru un ziarist: prea scumpe, dovedind şi gust şi pricepere. Erau „distinse”, nu din acelea pe care defunctul McGovern, cu gustul lui pentru pătrăţele şi cravate roşii, le boteza „distinse”, ci de o eleganţă adevărată. Maria recunoştea „distincţia” ori unde o vedea, deşi lucrul acesta i se întâmplase rareori în viaţa-i zbuciumată. Şi felul lui de a vorbi, ca şi îmbrăcămintea era tot „distins”. Spuse în sinea ei: „Nu e un ziarist obişnuit, dacă într-adevăr e ziarist. Şi nu e nepăsător cum pare. Poate că Vinia McLeod a găsit într-adevăr ceea ce ne trebuie”. O clipă în pieptul ei bogat se trezi speranţa, odată cu înflăcărarea pricinuită de gândul că poate acum vor putea să-l doboare pe duşmanul ei, pe Bătrânul Dougherty.

Richardson fu însă foarte rezervat şi nu destăinui nimic mai mult decât ceea ce spusese doamnei McLeod. Apoi zâmbi deodată, un zâmbet neaşteptat şi luminos, un zâmbet care transformă chipul acela nepăsător, dezvăluind adâncimi nebănuite de simţire, de umor şi de experienţă. Văzând zâmbetul acela, Maria gândi instinctiv: Trebuie să cunoască lumea. Nu e tip de predicator*”.

În clipa aceea Richardson spunea:

— Fac prinsoare că tocmai acum vă gândiţi că-mi bat joc de dumneavoastră. Vă asigur că am făcut tot ceea ce trebuie făcut la un ziar. Cunosc foarte bine meseria; trebuie să vă mulţumiţi însă cu cuvântul meu.

Mai înainte ca Maria să răspundă, uşa se deschise; şi ochiul ei deprins îi spunea îndată că intra cineva neobişnuit. Nu spuse nimic; însă doamna McLeod, urmărin. – du-i privirea, se întoarse şi-l văzu pe Mino Dougherty intrând pe uşă. Era puţin ameţit, aşa încât mergea cu paşi nesiguri; împreună cu el era o fată,

îmbrăcată în verde, cu o blăniţă de vulpe roşcată şi cu o pălăriuţă minusculă pusă pe fruntea încadrată de bucle platinate. Era tânără, dar avea chipul aspru şi gura senzuală. Doamna McLeod îşi aminti că o mai văzuse şi altă dată. Fireşte, se deosebea mult de fetele din local, cu rochiţele lor ieftine şi cu ondulaţiile făcute acasă…

Maria Gashouse se aplecă puţin înainte şi se aşeză din nou.

— Nu-mi place să vină aci tânărul acesta; şi nu-mi place ea.

— Cine e?, întrebă doamna McLeod.

— Fata sărmanului Hedges, bătrânul meşter de vase de ositor. A alunecat spre viaţa veselă. Pentru moralul fetelor, nu e bine să-i vadă blana de vulpe. Nu-mi place să vină aci femeiuşte vesele. I-am mai spus-o. Şi desigur n-ar fi îndrăznit să vină dacă n-ar fi fost împreună cu Mino Dougherty. Şi el e destul de neruşinat… după câte i-am spus lui şi Bătrânului, ultima dată când i-am văzut. L-aş de pe uşă afară: da chiar acum mi-am cumpărat din nou toate lucrurile şi m-ar costa o grămadă de bani…

Mino Dougherty se întoarse şi îi văzu; lăsând-o pe fata platinată lângă barul eu bere, înaintă clătinându-se puţin. Ajunse lângă masă, se opri:

— Bună seara, Maria. Bună seara doamna McLeod. Apoi îl privi obraznic pă domnul Richardson, fără săvorbească. După aceea continuă, întors spre doamna McLeod: Vreau să vă rog să-i transmiteţi Janei salutările mele călduroase.

— Îi voi spune, răspunse doamna McLeod.

— Mulţumesc.

Şi pe neaşteptate, tot cu paşi nesigari, se întoarse spre bar. În afară de Willie Ferguson, toţi beţivanii îi călcau pe nervi doamnei McLeod, care se simţi puţin mâhnită văzân. cu-l pe Mino în starea aceea, deoarece, oricum, nu se putea opri să nu-l găsească simpatic.

Maria Gashouse spunea:

— Mino nu e băiat rău. Ar putea ajunge departe, dacă – ar putea părăsi pe hoţomanul de lată-său. Doamna McLeod nici d-o auzi însă: se gândea ia Jane şi se întreba dacă trebuia sau du să-i transmită salutările lui Mino. Dacă i-ar fi spus totul Janei, povestindu-i unde îl văzuse, în ce stare şi cu cine, ar fi scăpat-o, ar fi lăsat-o cu mâinile libere pentru campania ce trebuia începută. În fond înst, nu dorea să-i vorbească Janei despre Mino şi nici să-i spună ce văzuse.

Maria Gashouse spuse:

— Cred că pot lipsi câteva minute. Să trecem în salon. Ridică tonul şi strigă: Jack, ia „Dă-l afară”, care stătea lângă uşă, se apropie cu mâinile atârnându-i până la genunchi.

— Ascultă Jack; dacă se întâmplă ceva, trimite să mă cheme înainte de a face vreo mişcare.

— Da, doamnă.

Maria se sculă şi intră cu demnitate înaintea oaspeţilor săi, pe uşa ce dădea în salon, Aci, sub tabloul mărit al răposatului McGovern, cei trei stătură de vorbă cam un ceas. Maria Gashouse făcu planul campaniei. Se pricepea în politică. Avea o adevărată intuiţie politică şi era foarte dornică să-i încurajeze pe ceilalţi doi – fără să le destăinuiască nimic – în intenţia de a-l doborî pe Bătrânul Dougherty din poziţia lui puternică. Doamna McLeod trebuia să se asigure de Sam Henderson şi de Jim Newman şi să-i pună la lucru, organizându-i în tăcere pe provinciali. Richardson. Îşi lăsase destul timp instinctul în voie, şi el îi va veni vremea să se treacă la atac. Aveau destul timp * – aproape opt săptămâni – până să treacă perioada de libertate condiţionată acordată tânărului. În ochii Mariei se câtea înflăcărarea luptei. Acum avea încredere în domnul Richardson. îşi lăsase destul timp instinctul în voie, şi el îi spunea că Richardson e omul potrivit.

Poate că în loc să o gonească din oraş pe Maria Gashouse, va fi gonit Bătrânul Dougherty. Se bătu cu palma pe şoldul plin. Foarte bine. Va fi un lucru straşnic. Închise puţin ochii, spunându-i lui Richardson:

Şi dumneata ai face bine să nu încerci să ne înşeli, tinere. Spusese aceasta pentru cazul că instinctul ei ar fi înşelat-o cumva.

— Vă puteţi bizui pe mine, răspunse Richardson.

s – Singurul lucru pe care nu-l înţeleg, este de ce vrei să-ţi iei pe cap grija de a curăţi un oraş de văcari plin de străini ca noi.

— Poate fiindcă îmi place ăă fac curăţenie. O boală a mea… îmi place lupta, şi-mi place să lupt de partea celui mai slab.

Şi Maria, amintindu-şi de îndelungata ei experienţă cu reformatorii, gândi: Da, trebuie să fie o boală. Se găsea pentru prima oară de parcea acelora ce făceau o cruciadă. De obicei nu-i plăceau. Nu se simţea în largul ei; şi nici chiar acum nu era tocmai sigură că se poartă înţelept.

Când se întoarseră în sala de dans, Mino Dougherty şi cu însoţitoarea lui nu mai erau acolo. Comandară câte o bere; între timp, văzându-i, „Dă-l afară” se apropie scărpinându-se în cap:

— Îmi pare rău, doamnă McGovern, dar a trebuit să-l dau afară pe tânărul Dougherty.

— Dumnezeule! De ce?

— Fiindcă a pocnit pe unul care spusese o obrăznicie individei cu care venise. Nu mai era timp să vin să vă spun. I-am dat pe toţi afară, cu individă cu tot.

Când Jack se îndepărtă, Maria spuse:

— Cred că aceasta îmi va pricinui neplăceri. Nu era însă necăjită în privirea ei strălucitoare era o lumină nouă. îi plăcea politica, îi plăcea lupta; şi nu i se întâmplase să mai ia parte la ceva de felul acesta, după moartea lui.

McGovern.

Afară, bălăcindu-se în noroiul rămas de la inundaţie, Mino îşi veni în fire. Bărbatul pocnit de el tocmai dispărea în ceaţa ce se ridica de pe fluviu în lumina lunii. Se simţea ameţit şi îl durea capul în faţa lui era Fern Hedges, fata cu părul de platină, fata cositorarului.

— De ce nu l-ai pocnit?

— Dar i-am dat un pumn care l-a trântit jos!

— Nu vorbesc de acela. Întreb de ce nu l-ai pocnit pe Jack.

Mino se uită la ea:

— Eşti nebună? E ca şi cum ai vrea să pocnesc un rinocer.

— Mă rog. cum îndrăzneşte coţofana asta bătrână de Maria Gashouse să ne dea afară?

— Ea nu ştie nimic.

— Zău? De câteva luni îmi poarlă simbetele. O plictiseşte concurenţa mea.

— Se poate.

În lumina slabă ce venea de la singurul felinar fixat pe uşă, Mino încerca să-şi cureţe noroiul de pe haine. Continuă cu nădejde, cu multă grijă, fără cine ştie ce rezultat.

Fern îl privi câtva timp în tăcere; apoi strigă:

— Mă rog, trebuie să stăm toată noaptea aci?

— Nu vreau să mă întorc în centru în halul acesta. Glasul ei se îndulci puţin când îi spuse:

— Nu trebuie să ne întoarcem în centru. Poţi veni la mine acasă şi-ţi voi curăţa hainele.

— Nu merg la tine acasă.

— De ce?

— Fiindcă nu vreau. îşi potrivi pălăria şi adăugă: Haide să mergem împreună.

Porniră prin ceată, de-a lungul caselor prin ale căror ferestre zăbrelite trecea o muzică înăbuşită şi suiră dealul

spre centru. Câtva timp nu vorbi niciunul. Apoi Fem întrerupse tăcerea:

— Ce ai? Eram sigură că doreai să vii la mine.

— N-am nimic.

— Eşti beul… Asta ai.

— Nu-i adevărat.

— Atunci trebuie să fie din pricina redaclorei aceleia de la Scutul şi Drapelul. Ştiu, umblai cu ea. Credeaţi că sunteţi şireţi, dar tot am aflat. Ştie toată lumea.

— Nu vorbi despre fata aceea.

— Ba vreau să vorbesc. De ce n-aş vorbi? Nu-i mai brează ca min ştiu eu bine!

— Dacă nu închizi gura, te fac şi pe tine să-mi simţi greutatea pumnilor.

Fata se opri şi începu să ţipe:

— Ai fi în stare. Te cunosc! Eşti un Dougherty… băiatul spurcăciunii aceleia de Dougherty. Ho-ul bătrân! Nu-ţi dau voie să-mi vorbeşti aşa!

Mino o apucă de braţ:

— Încetează cu ţipetele! Şi o zgâlţâi: încetează, înţelegi?

— Nu! Nu! Dă-mi drumul! Şi începu să urle: Ajutor! Ajutor!

Mino olăsă, îşi urmă drumul la deal, dar fata nu plecă după el. Rămase unde era, ţipând. Fără să se întoarcă, el îşi văzu de drum şi după câteva clipe auzi zgomotul paşilor ei apropiindu-se în goană. Când îl ajunse, reîncepu, dar fără să strige:

— Nimeni nu s-a purtat aşa cu mine… Să pui mâna pe o femeie! Nu eşti gentleman… Dacă ai fi un „domn” din Sud te-ai purta altfel. Nu eşti decât un irlandez blestemat. Mă duc singură acasă, şi dacă îndrăzneşti să mă urmăreşti, voi striga după ajutor. Voi urla aşa încât să mă audă tot oraşul!

Îi întoarse spatele şi începu să suie dealul în goană,

în timp ce Mino stătea nemişcat, urmărind-o cu privirea. La colţ, sub felinar, femeia se opri şi aruncă o privire înapoi, să vadă dacă Mino o urmăreşte; apoi începu să meargă ceva mai încet. Când o văzu trecând de felinar, Mino coti într-o stradă laterală.

Fiind beat, se rătăci pe strada întunecată. O străduţă mărginită de căsuţe scunde rezemate unele de altele; parcă ar fi fost pereţii unui canal îngust. Nu-i păsa că se rătăceşte. Se simţea îngreţoşat şi dezgustat de el însuşi şi de purtarea fetei. O cunoştea de multă vreme; de pe când el şi tatăl lui veniseră în Platteville şi prea puţină lume le dădea „bună ziua” şi le vorbea. Înotase împreună cu Fern. În frumoasele zile de vară, când aveau amândoi zece ani.

O întâlnise din nou la şcoala secundară şi apoi la şcoala superioară, unde trecuse clasele fără ruşine, ca „fată itşoară”. Se obişnuise să se gândească la ea ca la o veche prietenă: şi iată acum se purta ca o femeie de stradă.

„Ceea ce probabil este” îşi spuse. Nu înţelegea cum nu se gândise niciodată până atunci la ea în felul acesta; poate fiindcă o cunoscuse de totdeauna. Deodată simţi remuşcări pentru că se îmbătase, şi în loc să se îndrepte spre bodega lui Hennesey, cum avusese de gând. se întoarse şi se îndreptă spre casă. Pe vremuri, când familia Dougherty venise în Platteville, ar fi fost o plimbare foarte scurtă; acum era însă lungă, fiindcă de nouă ani Bătrânul Dougherty locuia în partea cea mai elegantă a oraşului, într-un mare palat care reprezenta ideile sale despre măreţie. Construia în „stil antic”, având prea puţină legătură cu stilul obişnuit în Sud-Vest, se înălţa pe Fleming Avenue, puţin retras de la aliniere, înconjurat de tufişdri de arbuşti rari, transplantaţi de un grădinar din St. Luis. În felul lui, palatul acesta era „Trăsnaia lui McLeod” a altei generaţii.

După o jumătate de ceas, încă nesigur pe picioare,

Mino suia treptele ce duceau la veranda cea mare. Văzând lumină în încăperea pe care arhitectul o numise „bibliotecă”, înţelese că tatăl lui nu dormea încă. Perspectiva de a-l vedea pe tatăl lui era neplăcută, nu fiindcă s-ar fi temut de observaţiile lui pentru starea în care se afla, ci fiindcă de câtva timp i se părea tot mai limpede că împlinind douăzeci şi şase de ani, venise vremea şi pentru el să-şi facă un rost.

Descuie cu cheia şi se duse drept la bibliotecă, ţinându-se ţeapăn printr-o mare încordare de voinţă, în speranţa că tatăl său nu-şi va da seama de starea lui. I se păru că reuşeşte de minune, până în clipa când intră în cameră şi ochişorii pătrunzători ai bătrânului, ridicându-se după teancul cu hârtii ţinute în braţe, îl ţintuiră în timp ce glasului întrebă:

— Zău, o făcurăm iar, nu-i aşa?

Bătrânul Dougherty şedea tolănit pe divan, fără ghete, cu picioarele puse pe marginea divanului. Fuma o ţigară de foi şi se vedea că făcuse socoteli pe foile de hârtie ţinute. În braţe. Îndărătul lui, în umbră se aflau poliţele lungi, aproape virgine de cărţi. Pentru prima oară Mino îşi dădu seama, fără să ştii de ce, de această goliciune.

Zâmbi în silă; încercarea aceasta îi schimbă înfăţişarea, care nu mai semăna cu a lui însuşi. Răspunse:

— Sigur. De ce nu? Am ieşit cu Fem. Trebuie să te distrezi din când în când, nu?

— Nu prea pari să te fi distrat mult. Cine te-a trântit în noroi? Uitase. îşi privi haina bleumarin; arăta ca şi cum cineva ar fi rostogolit-o într-o mociiia. Dacă şi-ar fi amintit, s-ar fi strecurat tiptil-tiptil la etajul celălalt. Zâmbi însă iar:

— M-au dat afară.

— De unde?

— De la El Dorado.

— Nu te-ai împotrivit?

— Nu se putea. îl cunoşti pe Jack? Nu făcea să mă aleg cu nasul turtit şi cu vreo ureche ruiptă.

— Tot e bine să ai puţin bun. simţ. Se ridică şi se aşeză Pe marginea divanului, punând picioarele jos. Totuşi Maria Gashouse are curaj, nu glumă, dacă îndrăzneşte să-l dea pe uşă afară pe un Dougherty!

— Maria n-a ştiut nimic. Se dusese în salon să stea de vorbă cu doamna McLeod şi cu tânărul acela care este acum la ziar.

— Care tânăr?

— Acela care l-a scăpat de învinuirea de „vagabondaj”. E ziarist.

— Aha! acela! Bătrânul luă sticla de whisky şi turnă Puţin într-un pahar pentru băiat. Vino aci, şezi jos şi bea o duşcă. Vreau să te întreb câteva lucruşoare.

Mino se trânti într-un fotoliu şi ridică paharul.

— Ce-i cu tine de vreo zece zile?

— Nimic. Nu mi se pare că…

— Mi se pare că nu te simţi bine deloc.

— Se poate.

— Prea mult de lucru?

— Se poate.

— Ce-ai spune să te duci pentru două săptămâni la alveston, la pescuit?

— Să mă gândesc.

— Şi încă un lucru.

— Care anume?

— Tu umbli mult mai mult ca mine. Ce pune la cale bătrâna McLeod?

— Nu ştiu. N-am observat nimic.

— Nici astă seară?

— Nici nu m-am gândit.

— În schimb eu m-am gândit de când mi-ai spus. Ce dracu’ s-a duş să facă la Maria Gashouse?

— Poate vrea să scrie istoria localului.

— Nu-i ea destul de modernă pentru aceasta. Şi de ce l-adus şi pe tipul acela cu ea? Despre ce au vorbit. În salonul Mariei?

— Nu ştiu. Nu eram acalo.

Ochişorii albaştri ai Bătrânului Dougherty se închiseseră. Strivi mucul ţigării, spunând:

— Hm. nu-mi place povestea aceasta. Maria Gashouse ar fi încântată să ne facă neplăceri… vrăjitoarea! Şi bătrână McLeod e Obsedată de multă vreme de ideea reformelor… de când a murit J.E. Aprinse altă ţigară şi continuă: Ce fel de tip e ziaristul?

— Nu ştiu. Mi se pare om de treabă… foarte elegant. Se vede că vine din Est.

— Şi ce dracu’ vine să facă aci?

— Nu ştiu.

— Mă bate gândul că trebuie să fie un radical afurisit. Studie câtva timp capătul ţigării. Apoi fălcile i se încleştară, gura i se subţie şi spuse: Tu umbli mult mai mult decât mine. Trebuie să descoperi ce-au pus la cale. Dacă baba are gânduri de reformă, va trebui să-i sugrumăm ziarul. E destul de uşor. îl privi ţintă pe Mino şi continuă: Ai ieşit des cu nepoata ei, nu-i aşa?

— Da.

— Foarte bine. ai putea căpăta vreo informaţie de la ea.

— Nu se poate. Totul s-a sfârşit.

— De ce? N-a viul să cedeze?

— Nu-i vorba de asta… Nu e fală de enul acela.

— Trebuie să fi făcut tu vreo greşeală de „tactică.

— Să nu mai vorbim despre aceasta.

— Cum vrei.

Mino sfârşi de băut în tăcere şi puse jos paharul. După Un minut tatăl său reîncepu să vorbească:

— Îmi pari puţin cam abătut. Mai bine du-te şi le culcă, iar mâine vom vorbi despre concediu. Mino se ridică

şi se îndreptă spre uşă. Adu-ţi însă aminte ce ţi-am spus. Dacă au de gând să facă ceva. trebuie să-i împiedicăm chiar înainte de a începe. Acum doi uni acest lucru n-ar fi avut Hlita însemnătate. Dar de când cu Bill Swain –, lucrurile s-au schimbat.

— Înţeleg, răspunse Mino. şi ieşind din bibliotecă sui scara şi se duse în camera lui. Odată în pat, nu putu însă să adoarmă. Stătu treaz două ore. În întuneric, încercând să-şi adune şi să-şi amintească gândurile şi emoţiile. Ei: i nemulţumit de sine, fără să înţeleagă de ce. În cei douăzeci şi şase de ani de când trăia nu se simţise niciodată aşa.

Jos în bibliotecă. Bătrânul Dougherty îşi încheie socotelile şi puse foile în casa de bani construită în perete, hiar sub portretul soţiei sale. Apoi se tolăni din nou pe divan şi rămase mult timp privind tabloul. Nu era un tablou faimos: avea însă calităţi fotografice care-i plăcuseră întotdeauna şi care acum i-o readuceau pe răposata foarte lămurit în faţa ochilor. Avea o fată dulce şi senină, cu Părul cărunt şi cu aceiaşi ochi albaştri ce sclipeau pe chipul frumos al lui Mino. Tabloul fusese pictat înadins Pentru camera aceea din „casa nouă, care însemnase un Pas frumos înainte în averea familiei Dougherty; „casa Nouă” construită pentru ea şi în care nu pusese niciodată piciorul, fiindcă murise înainte de a fi terminată.

În seara aceea, bătrânul simţea lipsa soţiei sale. Nu încetase niciodată să o regrete. Aparţinuse unei familii mult filai bună decât a lui şi primise să-l ia de bărbat împotriva tuturor obiecţiunilor: şi îndurase de la el – ştia aceasta – ţiuite lucruri ce nu-i plăceau, căci aşa era ea făcută: tind filama muri. băiatul avea numai şaptesprezece ani. şi murind. ea i-l lăsase în grijă rugându-l duios să-l facă să-şi aleagă altă carieră decât politica. Dacă Bătrânul Dougherty: ar fi fost în stare de remuşcări, acestea l-ar fi chinuit, căci fiu-i ascultase rugămintea. De fapt nu-şi prea

bătuse capul CU Mino. Avusese atâtea de făcut, lucrând şi luptând. Încât Mino crescuse maţ; e fără să-i fi dat nimeni vreo îndrumare. Era însă un bărbat bun – gândi Bătrânul Dougherty; violent, ce-i drept, dar nu i-ar fi plăcut ca băiatul lui să fie L-n molâu. Pe de altă parte era inevitabil ca Mino să se dedice politicii. Chipul lui frumos şi felul lui de a fi, care-l Miceau atât de simpatic, ar fi fost altfel irosite.

În seara aceea se simţea obosit, o oboseală care, de câtva timp, îl cuprindea tot mai des. În clipa aceea, stând întins pe divan, simţea că s-a săturat de politică şi de toate plictiselile pe care i le aducea aceasta. I-ar fi plăcut mult să se ducă şi el la Galveston; nu puteau lipsi însă amândbi odată; iar Mino părea că are într-adevăr nevoie de puţină schimbare.

Era atât de distrat, încât lăsă ţigarească se stingă, Dezgustat, o azvârli cât colo şi începu să se gândească ce frumos ar fi fost să se ducă la Dayton, chiar pe tot timpul iernii, fără să aibă nimic de făcut decât să bea, să joace popice, să pescuiască şi să trândăvească pe plaje. Ar fi păl răsit casa fără părere de rău, căci nu-i plăcuse niciodată; – era prea mare şi atât de pretenţioasă, încât atunci când îşi scotea ghetele ca să se simtă mai bine, se ruşina. Şi apoi, fără o femeie să o conducă, nu era o casă adevărată; era numai o hardughie mare, foarte bogată, care fusese încă de la început o greşeală. Soţiei sale i-ar fi plăcut: avea destulă nobleţe pentru a se simţi superioară şi a face umană clădirea uriaşă. Nu-i putea lua lui Mino în nume de rău dacă ieşea în fiecare seară şi socotea casa numai un loc de dormit. Pentru un tânăr, era prea melancolică; o pensiune ar fi fost fără îndoială mai veselă.

Ceasornicul uriaş din vestibul bătu ora două. Era timpul să se ducă la culcare. îşi puse picioarele în papucii

de stofă, stinse lumina şi sui scările, lăsând în întuneric biblioteca cu rafturile goale. Da, mâine dimineaţă îl va trimite pe Mino la Galveston pentru două săptămâni. îi îngrijora mereu înclinarea lui pentru băutură; răul trebuia curmat de la început. Şi apoi dorea ca Mino să arate cât mai bine şi să se poarte fără greşeală când va sosi epoca banchetului democratic anual. Avea un fel de presimţire. Ceva îi spunea că în anul acela banchetul şi adunarea vor avea o însemnătate mai mare decât în trecut.

Când doamna McLeod şi cu domnul Richardson se întoarseră la „Trăsnaia lui McLeod”, casa era cufundată în întuneric; Jane se şi culcase. În vestibul, pe râne doamna McLeod îşi scotea pălăria şi pardesiul, Richard-Bon o întrebă:

— Vă supără dacă rămân să lucrez în bibliotecă? Scriu câteva articole, şi trebuie să le scriu seara, în afara orelor de birou.

— Fă cum crezi. Era sigură de el, şi simţiodu-se plină de avânt şi de prietenie, i-ar fi putut striga: „Şi eu scriu o carte”. Însă chiar în aceeaşi clipă vechea ei sfială o copleşi; se simţi roşind de propria-i încredere în sine şi se grăbi să adauge: Fă în toate şi întotdeauna cum îţi place. Doresc să te simţi ca şi cum ai fi la dumneata acasă.

Se simţi pe neaşteptate dornică de vorbărie. Înfierbântarea şi sentimentul acela de încredere îi alungaseră orice oboseală, şi acum simţea o dorinţă puternică să dărâme zidul de rezervă ce-l înconjura pe tânăr, şi să vadă ce era dincolo de zid.

Însă înainte de a avea timp să-i propună o ceaşcă de cacao, el îi spuse politicos:

— Nu vreau să vă mai reţin. Am mult de lucru. Aşa încât nu-i rămase altceva de făcut decât să se & ale sus la etaj şi să se culce. O clipă se gândi să se ducă în biroul lui J.E. şi să mai corecteze ceva la carte; dar renunţă îndată la

această idee. Era prea înfierbântată pentru a lucra liniştită. A doua zi era sâmbătă şi trebuia să se ducă la Jim Newman să vorbească despre campanie cu vechii prieteni ce se adunau acolo. Trebuia să înceapă să se gândească la organizarea provinciei.

Trecu prin faţa uşii Janei; răsuflarea liniştită îi arătă că fata doarme. Cu atât mai bine; nu mai trebuia să-i transmită salutările lui Mino şi să-i spună unde şi cu cine îl văzuse, şi că era puţin cam ameţit. Mâine se va putea preface că uitase.

Revoluţia începu luni dimineaţă. Începu în clipa când domnul Richardson intră în redacţie şi se aşeză la biroul cel vechi de unde se vedea piaţa. Toţi cei din redacţie – chiar şi Willie Ferguson cu toate fumurile băuturii

— Îşi dădură numaidecât seama că era ceva în atmosferă. Schimbarea fu cu desăvârşire vădită la ora zece, când doamna McLeod, cu atitudine puţin teatrală de autoritate şi de mulţumire, ieşi din cămăruţa ei şi spuse că vor ţine o consfătuire, cea dintâi în istoria ziarului Scutul şi Dra

1

oelul. Pentru o consfătuire trebuia însă o masă; aşa încât i în timp ce doamna McLeod se duse să-l clicme pebătrânul Zimmerman, domnul Richardson goli de ziare masa cea lungă din mijlocul redacţiei.

Zile, săptămâni, poate luni şi ani, trecuseră fără ca nimeni să strângă grămezile de ziare şi să facă orânduială pe masă; iar activitatea domnului Richardson stârnea nori de praf străvechi» care umplură încăperea, făcându-i pe Jane şi pe Willie să tuşească. Jane tuşi tare, în semn de revoltă pentru ocara adusă mândriei-sale, şi Willie tuşi totuşi ostentativ, ca să dovedească primejdiile şi lipsa de rost a inovaţiilor. 4 n cele din urmă Jane deschise fereastra, lăsând intrarea liberă aerului curat şi îmbălsămat de început de vară. cu un gest inconştient

simbolic.

În sfârşit, se aduseră scaune în jurul mesei şi toţi se aşezară: doamna McLeod la un capăt, domnul Richardson la celălalt, şi Jane, Willie şi bătrânul Zimmerman pe laturi. Richardson se pregătea să deschidă şedinţa când Willie Ferguson spuse:

— Dacă e vorba de o adevărată consfătuire, cred că trebuie să ia parte şi Myl de de vreme ce se ocupă de administraţie.

— Foarte adevărat, aprobă doamna McLeod. Du-te şi o cheamă. Şi spune-i lui Alf să lase linotypul şi să stea în locul Myrtlei până ce vom termina.

Întunecat, ca şi cum fiecare mişcare a lui ar fi însemnat o prevestire tristă, Willie se duse să-şi cheme soţia, în timp ce ceilalţi aşteptau într-o tăcere încordată7Sct ţi soţie se întoarseră, şi Myrtle, cu guleraşul oi imaculat şi cu înfăţişarea mai ostilă decât de obicei, se aşeză lângă Willie. Totul era gala; dar numai doamna McLeod părea entuziasmată şi voioasă. Ceilalţi, în afară de Zimmerman, erau ostili. Bătrânul nu trăda nicio emoţie, continuând liniştit să mestece tabac.

Domnul Richardson îşi adună notiţele şi, după ce îşi drese glasul. Începu:

— Doamna McLeod* a binevoit să mă roage să vă expun propunerile mele pentru reorganizarea ziarului. M-am gândit la ei te va schimbări şi îmbunătăţiri, dintre care niciuna nu poate întâmpina multe greutăţi şi nu cere mulţi bani… La aceste cuvinte, Myi de «ispita zgomotos aerul, într-un fel plin de înţeles; auzind zgomotul acela. Richardson îi zâmbi respectuos şi continuă privind spre eu

— Doamna McLeod mi-a explicat greutăţile băneşti ale ziarului şi eu n-am uitat să ţin seama de ele. Nădăjduiesc că în puţine săptămâni sau în puţine luni schimbările şi îmbunătăţirile voi; da asemenea rezultate încât să putem înfrunta altele mai mari şi mai costisitoare.

Făcu o pauză, şi aruncând o privire pe notiţele sale. spuse mai departe: La început greutatea cea mai mare va cădea probabil pe umerii mei; sunt însă deplin hotăril să primesc această situaţie.

Cei din jurul mesei începură, unul câte unul. să fie impresionaţi: în primul rând de seriozitatea şi de demnitatea pe care domnul Richardson izbutea să le impună în împrejurarea aceea pe care numai doamna McLeod o luase în serios, fără urmă de bătaie de joc; şi în al doilea rând fiindcă tuturor le plăcea sunetul cuvintelor cam ceremonioase de care se folosea. Tânărul avea autoritate şi se vedea bine că e obişnuit să vorbească în public. Doamna. McLeod era strălucitoare, ca o mamă al cărui fiu primea premiile, la sfârşitul anului şcolar. Myrtle se juca cu cravata şi respira ca şi cum ar fi luptat să reziste. Jane era într-adevăr uimită, fiindcă ceea ce făcea Richardson era tocmai ceea ce dorise: ea să facă anul trecut, când venise să lucreze cu mătuşa Vinia. Mai era impresionată şi dedirzenia. claritatea şi precizia tânărului.

Înţelese dintr-odată că era unul dintre oamenii aceea care înfrunta viaţă cu linişte şi cu dârzenie şi o supun scopurilor lor. Inima lui Willie se zbătea între administraţie şi duşmănie. Bătrânul Zimmerman nu dădea niciun semn de viaţă pe chipul care luase o înfăţişare solemnă, afară de mişcarea ritmică a fălcilor ce mestecau tabacul

Richardson continuă liniştit., lămurind toate schimbările pe care dorea să le facă, arătându-le rând pe rând celor pe care îi priveau aceste schimbări, aşa încât fiecare dintre el fu la rândul lui măgulit de atenţia şi de felul politicos cum îi vorbea. Jane, cu ochii sclipitori, făcu oarecare obiec ţii şi exprimă câteva păreri asupra paginii pentru femei şi a paginii agricole. Primea să se ocupe de redactarea amândurora. La început din pricina cheltuielilor, Myrtle se împotrivi fiecărei propuneri; dar puţin câte puţin, cu o cunoaştere a lucrurilor care o ului

puţin, Richardson o făcu să treacă de partea lui. Cu tact şi puţină linguşire, îi sugeră lui Willie să scrie o coloană de „pălăvrăgeli plină de informaţi personale, scurte şi măgulitoare, despre cetăţenii din Platteville. Şi Willie, fiind prin temperament un palavragiu, înzestrat cu o bună doză de umor, având şi obiectul să dea cu nasul aproape prin toate localurile publice ale oraşului, primi propunerea şi se înflăcără pentru ea. deşi coloana trebuia scrisă luni dimineaţa. Când veni rândul bătrânului Zimmerman, el primi toate propunerile, fără cuvinte, înghiţind mereu. Chipul său îmbătrânit şi zbârcât părea că devine tot mai palid la cuvintele tânărului.

Consfătuirea ţinu mai bine de un ceas; în sfârşit, domnul Richardson încheie:

— Vom începe schimbările cu numărul de luni. Între timp nu vom spune nimănui nimic; numai sâmbătă voi scrie un articol de fond, care va atrage atenţia asupra noului Scut. Făcu o pauză, îşi scoase ochelarii şi adăugă! Putem îndeplini această operă numai dacă vom colaboratoţi împreună, ca buni tovarăşi, spre binele acţiunii nostre şi pentru tradiţia aceluia care a fost odinioară şi va fi din nou unul dintre cele mai mari ziare din Sud-Vest.

Cuvintele acestea fură primite cu aplauzele Janei şi ale doamnei McLeod, la care se uniră şi acelea puţin cam acre ale doamnei Myrtle. Willie, căpătând curaj dintr-o grăbită cercetare prin ultimul sertar al biroului, începu să strige: Bine! Bravo!

— Dacă sunteţi de acord, spuse Richardson punându-şi iar ochelarii, vom ţine săptămânal aceste consfătuiri... ce pildă în fiecare luni.

— Da, da, aprobă Jane cu înflăcărare.

— Poate marţea e mai bine, observă Willie, gândindu-se la sâmbătă seara şi la duminică.

— Foarte bine, încheie Richardson rămâne deci

marţea. Bătrânul Zimmerman, alb ca varul, îşi înghiţi aprobarea.

Doamna McLeod, strălucind de bucurie, se ridici în picioare şi spuse:

— Mi se pare că trebuie să arătăm că suntem de acord cu domnul Richardson şi că-i aprobăm părerile. Amintindu-şi de „Cercul Feminin”, adăugă: Aşi crede că un vot de aprobare ar fi cel mai bun lucru. Cine e de acord să spună da.

De jur-împrejur se auzi un cor de da din partea tuturor, cu excepţia bătrânului Zimmerman. Dintr-odată, pe neaşteptate cu chipul verde, el sări în picioare şi alergă repede afară. Fu o clipă de nedumerire şi de tăcere; apoi doamna McLeod întrebă:

— Ce dracu’ are bătrânul Zimmerman?

— Nimic, răspunse Willie, râzând răutăcios; dar n-a mai luat parte la nicio consfătuire şi tot timpul a înghiţit suc de tabac.

Restul săptămânii. domnul Richardson folosi din când în când câteva minute pentru încurajarea individuală a tuturor redactorilor. Doamna McLeod nu avea nevoie de aşa ceva; dimpotrivă, trebuia domolită, spre a evita exagerările: buna femeie fierbea de entuziasm şi începuse să aibă idei pe care Richardson era nevoit să le respingă, deoarece nu li s-ar fi putut face faţă cu mijloacele restrânse ale ziarului. Ceilalţi treceau însă de la entuziasm la descurajare, după dispoziţie. Jane eră fireşte nud mulţumită decât înainte şi se ducea ba la bibliotecă, ba la librărie, să-şi procure vreo revistă feminină şi ziare agricole, din care fură fără remuşcare idei, propuneri şi articole întregi, pe care le scria din nou, în stilul ei curgător, pentru noua pagină feminină şi pentru pagina dedicată grădinăritului, albinăritului şi fermelor.

— Ceea ce ne trebuie, repeta mereu Richardson, este materialul original cu un colorit personal şi local. Toate

lucrurile acestea plate şi neinteresate nu ne vor duce la niciun rezultat bun.

Îndoielile Janei asupra faptului dacă tânărul era sau nu Hm ziarist dispăruseră cu desăvârşire. Nu încăpea nicio îndoială că era un om care cunoştea meseria; cunoştea toţi termenii tehnici, ştia tot ce priveşte un ziar şi felul cum se face. Un singur lucru nu-l ştia: cum să fie apropiat şi prietenos. După părerea Janei, nu era altceva decât un mecanism desăvârşit. Totuşi, noul regim îi plăcea; pe de altă parte, nu mai era silită să privească zilnic spectacolul acelui spate indiferent aproape până la duşmănie.

Domnul Richardson nu-şi bătea capul numai cu idei şi cu planuri, ci chiar cu reorganizarea materială a locarlului. Pentru întâia oară de când se ţinea minte, birourile fură curăţite. Dulapurile şi rafturile fură golite; se descoperiră chiar cuiburi de şoareci şi documente vechi, ba chiar şi un pachet întreg de articole de fond scrise de mâna lui J.E., pe care văduva le căutase într-o doară ani de zile. Se stârniră nori de praf. Podeaua murdară fu răzuită, iar scuipătoarea lui Willie Ferguson pusă într-o cutie de metal. Vechile hărţi îngălbenite fură legate într-un sul şi în cele din urmă pereţii fură spoiţi de trei ori. Când doamna McLeod se sperie de cheltuială, Richardson se mulţumi să-i spună- Lăsaţi pe mine. Nu vă îngrijiţi Dumneavoastră. Veţi vedea! Şi din nou doamnei îi trecu o clipă prin minte gândul că scăpase din închisoare un om care o ruina.

Veni în sfârşit şi sâmbătă seara şi articolul domnului Richardson despre Scutul şi Drapelul cel nou.

Era liniştit, demn, bun şi puţin cam ceremonios, ca şi cuvântarea lui de la consfătuire, şi ocupa o pagină întreagă, începea cu evocarea originii glorioase şi & trecutului ziarului. cu elogii respectuoase amintirii lui J.E. şi tatălui acestuia. Continua apoi cu istoria oraşului însuşi; de la început – când nu era decât o colonie de graniţă – povestind vremurile când turmele de vile aproape sălbatice

rătăceau prin toată provincia, până la vremea imigrării celei mai mari. pentru a ajunge la importanta actuală a oraşului Platteviile.

„Scutul şi Drapelul – scria Richardson. ca şi cum el ar fi fost unul dintre cei mai vechi locuitori ai oraşului

— A fost întotdeauna cel mai bun reprezentant al vieţii locale; Scutul şi Drapelul înnoit va continua în acelaşi fel, dezvoltându-se, nădăjduim, într-o formă nouă şi modernă a excelentului ziar întemeiat acum atâţia ani de bătrânul Angus McLeod, care a ajutat la eliberarea Sud-Vestului de perfidia tiraniei mexicane, şi a continuat în acelaşi spirit, sub direcţia pricepută a răposatului J.E. şi apoi a văduvei sale, doamna Lavinia McLeod”. La început scrisese „văduvei sale, una dintre doamnele cele mai cunoscute şi mai respectate din oraş”. Însă doamna McLeod se împotrivi acestei fraze cu toată autoritatea de care era în stare, şi o suprimă, căci spunea că i se părea că în felul acela ar fi socotită neghioabă.

Sfârşitul articolului câta foarte frumos câteva fraze ale răposatului J.E., scoase dintr-unul din articolele de fond găsite printre cuiburile de şoareci, în fundul unui dulap din perete.

„Platteville a fost întotdeauna un oraş de care toţi putem fi mândri; regiunea noastră, cu câmpiile sale, cu dealurile sale şi cu clima-i aşa de sănătoasă, ar putea stârni invidia tuturor cetăţenilor acestei mari şi glorioase naţiuni. Pământul nostru a fost întotdeauna leagăn de oatneni cinstiţi, tinzând neîncetat spre progres; iar Scutul şi Drapelul va lupta mereu pentru a-l păstra aşa”.

După cum recunoscură chiar Willie şi Myrtle, era un editorial frumos, care restabilea sentimentul de demnitate şi înviora sufletele tuturor acelora ce făceau parte din familia ziarului, de la primul redactor până la băieţii ce împărţeau ziarul rarilor abonaţi din oraş. Iar în afara redacţiei, avu efectul exploziei unei bombe care pusese în

mişcare toate limbile oraşului, două ceasuri după ce ultima foaie ieşise din rotativă. Acei ce nu ştiau încă despre venirea lui Richardson, gândiră cu cinism. „Altă trăsnaie a Viniei McLeod”; alţii se întrebară: „De unde dracu’ va lua bani?”

Dar duminică dimineaţa o mare parte din oraş aştepta numărul de luni cu nerăbdare şi curiozitate.

Cel mai înciudat dintre toţi cetăţenii din Platteville era l Probabil Bătrânul Dougherty. Sâmbăta aceea se tolănise seara, ca de obicei, pe divanul din bibliotecă, punând picioarele goale pe spetează, şi recâtise de mai multe ori Articolul de fond. Nu-i plăcea; şi ar fi dorit ca Mino să [fie acolo, să-l discute cu el, în loc să stea la Galveston pescuiască, pentru a uita de nepoata doamnei McLeod.

Ultima parte era cea mai ameninţătoare din tot articolul, căci McLeod, mort înainte de venirea Bătrânului Dougherty la Platteville, vorbea din mormânt. Nu-i plăcea fraza aceea: „Pământul nostru a fost întotdeauna l*E Dorada leagăn de oameni cinstiţi, tinzând neîncetat spre progres; Scutul şi Drapelul va lupta mereu pentru a-l păstra aşa”.

Bătrânul Dougherty nu-şi făcea iluzii. Declaraţia aceasta era în opoziţie directă şi făţişă cu programul său pentru viitorul oraşului, căci înţelegea să ţină Platteviile sub stăpânirea sa.

În seara aceea, Bătrânul Dourgherty nu căzu într-un somn greu după ce se întinsese în patul cel mare. Rămase mult timp treaz, rumegând planuri şi luând note pe blocuri de hârtie de pe măsuţa de noapte; note pentru informaţii pe care voia să i le ceară lui Hirsch, noul redactor-şef şi administrator al Gazetei, despre datoriile ziarului Scutul şi Drapelul şi despre raporturile cu fabricile de hârtie, Hirsch îi putea da, desigur, informaţiile necesare.

Zăcea în patul lui „Louis XV” ca un păianjen uriaş,

ţesându-şi pânza în care se vor prinde doamna McLeod ţi ziaristul ei şi, la nevoie, vor fi distruşi.

Nu dorea în sinea lui să o ruineze pe doamna McLeod, fiindcă îi plăcea, aşa cum poate place cuiva o pereche de ghete vechi şi uzate; dar dacă femeia aceea începea să facă ceva ce nu-i era lui pe plac, va trebui să o reducă la tăcere pentru a se salva pe sine însuşi de ruină şi poate chiar de închisoare. Nu se temea de ea, ci de bulgărele de zăpadă pe care ea l-ar fi putut rostogoli la vale. Şi hoţomanul acela, pe care bătrânul Flynn îi îngăduise să-l scoată din închisoare pe sub nasurile lor, ale tuturor a! Dacă şi-ar fi dat seama din vreme ce era cu adevărat tânărul acela, acum ar fi vărsat găleţile de gunoaie în căruţele Uzinelor Comunale. Bătrânul Dougherty înţelegea prea bine cine scrisese articolul. Fireşte că nu ieşea din pana bietei Vinia McLeod şi era prea abil pentru a fi pe placul Bătrânului Dougherty sau al oricărui altuia.

Luni apăru Scutul şi Drapelul cel nou. Deşi tiparul era acelaşi, totul fusese reorganizat şi repaginat în aşa fel, încât părea cu adevărat un alt ziar. Multă lume spuse că părea un ziar foarte modern. Pe când înainte avea o înfăţişare învechită şi demodată, acum părea cu desăvârţire modern. Reportajele, luate altă dată cu toptanul, cu o ţii întârziere, din ziarele macilor oraşe, erau acum prelucrate într-un spirit care le dădea tuturor un caracter local. Şi erau foarte variate. Richardson lăsa la o parte întâmplările obişnuite şi se folosea numai de acelea care aveau Un conţinut omenesc.

Numărul de luni avea ca noutăţi, coloana de „pălăvrăgeli” a lui Willie Ferguson şi un articol de Janebăld-Win asupra posibilităţii de a face din Platteville un oraş al florilor, plantând flori şi făcând grădini acolo unde până atunci nu erau decât maidane şi grămezi de gunoaie. Şi Un articol special al directoarei, Lavinia

McLeod, despre Vechile reţete de marmeladă şi de conserve, reţete ce fuseseră uitate şi pe care numai cele o bătrână de la sate sau din ranchos le mai păstra, aşa cum dovedeau marmelaflele şi conservele expuse în fiecare an la târgul din oraş. deşi numele ei nu era pomenit, trei dintre reţete fuseseră date de Maria Gashouse. Mai era apoi şi un articol de fond al lui Richardson, în care se spunea că deşi ziarul înţelegea să respecte şi să păstreze tradiţiile vechiului Scut, avea o politică nouă, care va face din el ziarul oralului şi al provinciei, o foaie atât de personală şi atât de tipică, încât va fi cunoscută şi poate chiar cântă în toate Statele Unite.

Pentru prima oară apăreau acum articole iscălite în coloanele ziarului Scutul şi Drapelul; şi lucrul acesta îi dădea un colorit special şi aducea o anumită căldură în inima celor ce iscăleau. Până şi veterana doamnă McLeod simţi, văzându-şi numele tipărit, o nouă tinereţe şi ceva care semăna cu celebritatea.

Coloana lui Willie era foarte bună: o culegere de anecdote, de aforisme, de observaţii scoase dintr-o viaţă lungă, bazată pe whisky şi pe cuceriri feminine; şi pentru Prima dată de douăzeci de ani veni la redacţie, de luni dimineaţa, cu desăvârşire treaz. În aşteptarea zilei celei mari, nu băuse deloc, aşa încât se simţi ruşinat în faţa privirilor uluite ale celorlalţi.

Marţi, puţin înainte de amiază, cel dintâi abonat nou fu primit de Myrtle Ferguson la ghişeul ei de la parter, ţ la trei după amiază mai veniseră şapte, şi ziua se încheie cu un total de nouă. Se primiră şi telefoane de felicâtări, care o tulburară pe doamna McLeod şi o făcură să nu mai Poată lucra toată ziua. Iar seara, înainte de închiderea birourilor, doamna Mabel Urquhart Jenkins, preşedinta

Cercului Feminin din Platteviile, îi telefonă Janei şi-j I spuse că în cursul adunării Cercului din după amiaza aceea, articolul ei despre înfrumuseţarea oraşului stârnise

atâta interes, încât se şi formase un comitet pentru plantarea florilor şi a arbuştilor. Doamna Jenkins o întrebă dacă primeşte să fie membră de onoare a Cercului şi gă facă parte din comitet.

Jane primi, roşie de plăcere şi de confuzie; plecând de la redacţie, se duse numaidecât la bibliotecă să împrumute cărţi despre grădinărit; şi de-abia ajunsă acasă scrise să i se trimită cataloage de seminţe. Nu se pricepea deloc la grădinărit; dar de vreme ce scria articol despre subiectul acesta, trebuia să se informeze în acest domeniu, aşa încât Comitetul să nu-i descopere neştiinţa. Mintea ei însă nu era preocupată numai de grădinărit. Mai avea şi pagina feminină de marţi şi pagina de sâmbătă pentru provincie. I se părea că până atunci viaţa nu fusese niciodată atât de plină şi de tulburătoare.

În aceeaşi seară, pe la unsprezece, doamna McLeod, Jane şi domnâil Richardson sărbătoriră evenimentul în bucătărie, cu cacao şi franzeluţe calde. Aida, stând la altă masă, asculta cu atenţie. Deşi singura băutură era cacao toţi erau puţin ameţiţi. Până şi domnul Richardson părea mulţumit, în felul lui, puţin absent, ca de obicei. Era de fapt o nouă consfătuire de la care lipseau soţii Ferguson şi bătrânul Zimmerman.

Mintea lui Richardson părea că nu e altceva decât un „rezervor fără fund de idei pentru înfrumuseţarea şi în bunătăţirea ziarului. Le expuse una după alta; şi una după alta fură ascultate şi discutate. Chiar şi Aida se amestecă în discuţii şi îşi spuse părerea.

— Dar oamenii de culoare? Noi n-avem un ziar. Nu avem unde să câtim nimic despre noi înşine. Sunt atâţi negri în Platteviile şi toţi cumpără haine şi alimente şi au drept de voţ, iar atâţia sunt chiar bogaţi.

Şi în felul acesta, din ideea Aidei, se născu pagina de vineri seara, dedicată naşterilor şi morţilor înregistrate la biserica baptistă africană, şi celorlalte întâmplări

însemnate din cartierul negru.

— Dar cine o scrie?, întrebă Richardson. Ar trebui să fie cineva de culoare.

— Fiul verişoarei mele Athena, răspunse Aida, ar putea-o scrie. A studiat la Tuskagee. E poet, dar nu câştigă mult cu poeziile lui, şi ar fi foarte mulţumit să pună mina pe doi dolari în plus în fiecare săptămână.

— Mâine dimineaţă să te duci să-l cauţi, Aida, şi să-l spui să treacă pe la doamna McLeod. Spune-i că-i vom da o slujbă.

Apoi îşi destăinui alt gând, spunând:

— Ar trebui să se găsească cineva la ţară să scrie articole despre vremurile de odinioară la Platteville. Lucrul acesta ar face mare plăcere tuturor oamenilor bătrâni;

Şi sunt mii de tineri care ar fi fost mulţumiţi să ştie ceva despre aceasta… Câteva articole bune „colorate, ar stârni mult interes şi ar pregăti terenul pentru cruciadă.

Se uită la doamna McLeod: Nu cunoaşteţi pe nimeni care

6 le-ar putea scrie?

Întrebarea o tulbură cu tot. Roşi şi se bilbăi; În cele din urmă izbuti să spună:

— Nu; dar poate aş găsi pe cineva.

În entuziasmul ei, Aida dezvălui secretul

— De ce nu-i vorbiţi despre carte, doamnă?

— Nu… nu… Şi doamna McLeod roşi şi mai tare.

— Ce carte?, întrebă Richardson.

— Ce carte?, repetă Jane.

— Nimic, nimic, se grăbi să răspundă doamna McLeod.

Însă Aida era acum hotărâtă. Punând jos ceaşca de cacao, spuse:

— Sigur: doamna McLeod a scris o carte întreagă, herând la ea atâţia ani. Şi nu e altceva decât povestirea vremurilor de odinioară din provincia Waharmatchee.

Jane o privi uluită, iar mătuşa, tot ruşinată, protestă:

— Nu e nimic… numai ceva scris ca să nu uit.

— Arătaţi-mi-o şi mie, spuse Richardson, s-ar putea l-a fie tocmai ce ne trebuie.

— Dacă vrei… Cred însă că te vei plictisi. Şi apoi fac [prinsoare că nu-mi poţi câţi scrisul. Numai bătrânul Zim-I morman reuşeşte.

— L-ar putea transcrie o dactilografă.

— E foarte lung şi ne-ar costa o mulţime de bani.

— Vedem noi ce trebuie făcut. Ar putea să fie bună pentru ziar. Ceea ce înseamnă că ar putea acoperi cheltuielile.

Doamna McLeod nu mai răspunse. Rămase mută şi înturcată. Însă domnul Richardson nu era om să renunţe la o idee. Spuse deci:

— Îmi veţi da manuscrisul şi-l voi da unei stenografe.

— Nici ea nu l-ar putea citi.

— Bine, atunci va veni la redacţie şi va lucra lângă Dumneavoastră; iar când nu va înţelege, o veţi putea ajuta. Vreţi aşa?

— N-aş vrea.

Richardson râse:

— Haideţi, ce Dumnezeu, sunteţi o veterană în ziaristică, nu un învăţăcel.

— Foarte bine… vom vedea. Roşi ca o fetiţă şi fu limpede că Richardson dobândise încă o victorie.

Ceasornicul cel vechi din bucătărie bătu de două ori.

— Pentru numele lui Dumnezeu!, strigă doamna McLeod. E ora două şi mâine dimineaţă avem de lucru.

Toţi se ridicară, şi când doamna McLeod rămase în urmă să-i dea Aidei câteva ordine pentru a doua zi, negresa spuse:

— Nu v-am spus eu, doamnă? Tânărul acesta e ca un fulger; e chiar… Iar acum se va vorbi şi despre negrii în ziare. Cunosc oamenii de la prima ochire. E un om foarte

de treabă, chiar dacă e din Nord. Râse răutăcioasă şi triumfătoare: Şi acum voi câţi şi eu în sfârşit cartea. De atâţia ani doresc aceasta!

Miercurea, joia şi vinerea aduseră alte abonamente; şi simţământul de nelinişte din redacţie merse crescând. Caracterul lui Willie Ferguson, redactor la Scutul şi Drapelul, începu să se schimbe. Iar această schimbare coincise cu Valul de abonamente Myrtle Ferguson în ghişeul ei de la parter, nou-vopsit, începu şi ea să fie mai dulce, mai puţin antipatică r, până şi gulerul înalt şi scrobit dispăru, fiind iniocuit cu un guler deschis, mult mai feminin. La tipografie, bătrânul Zimmerman îşi schimbă cămaşa

La mijlocul săptămânii, întâmplare cu desăvârşire nouă în Istoria ziarului. Luni nu-şi scoase gulerul şi cravata toată ziua. iar Willie îl jigni, întrebându-l dacă se îmbrăcase pentru a se duce undeva.

Domnul Richardson continuă să se scoale devreme, să lucreze toată ziua la redacţie, să colinde seara prin oraş şi să se întoarcă târziu la „Trăsnaia lui McLeod”, unde scria până după miezul nopţii în biblioteca lui J.E. Cu toată activitatea aceasta, era însă vădit că încetul cu încetul începe să-şi dea seama de existenţa Janei. Aşezaţi la acelaşi birou, cercetau ziarul, atunci când primul exemplar ieşea din bătrână rotativă, făcându-i critica şi căutând idei *şi* îmbunătăţiri noi. La început el şedea de cealaltă parte a biroului; dar a treia zi o privi deodată şi-i spuse în felul lui sever şi ciudat:

— Pot sta lângă dumneata? Cred că vom lucra mai bine.

Şi Jane, cu o mică tresărire interioară de bucurie îşi mută puţin scaunul, răspunzând:

— Desigur. Vino, te rog.

Uneori se duceau împreună la bibliotecă să caute vreo informaţie şi şedeau în sala de lectură uitându-se la

revistele de arhitectură, grădinărit şi urbanism. Iar adunările din bucătărie erau tot mai dese, până seara târziu, în r jurul ceştilor de cacao, când se părea că el se lasă oricum în voie şi devine mai apropiat şi aproape uman. Totuşi: purtarea şi personalitatea lui adevărată o lăsau tot nedumerită. Nu cunoscuse încă niciodată un tânăr care să t rămână. atât de deplin nepăsător la farmecul ei. Cu toate silinţele Janei, el izbutea să menţină legăturile lor pe un

I plan cu totul profesional: iar purtarea aceasta îl făcea şi

I mai interesant. Fata nu-l mai ura, poate fiindcă încetase Bă o trateze ca pe o provincială şi îi acordase o anumită

I

I încredere, cerându-i chiar unele sfaturi; sau poate fiindcă? începea să se obişnuiască cu el. Puţin câte puţin, începu chiar să descopere că era departe de a fi urât. Avea lucruri care îi plăceau: de pildă unghiul obrajilor, forma § gâtului, licărirea de ironie ce apărea şi dispărea în ochii; cenuşii îndărătul ochelarilor cu rame de oţel, şi chiar ţ umerii laţi şi pătraţi. Într-o dimineaţă i se întâmplă chiar să se trezească cu gândul: „Poate am fost o proastă crezând că Mino Dougherty îmi plăcea. Poate nu era nimic însă chiar în clipa în care se gândi la Mino, chipul lui îi apăru înainte şi nu mai fu în stare să vadă în faţa ei figura puternică şi ochii cenuşii, ci numai zâmbetul uşuratic şi părul negru al celuilalt. Şi pe neaşteptate simţi un dor aprins pentru el şi pentru felul lui de a-i lua mina sau braţul, când era cuprins de o pornire drăgăstoasă.

De zece zile nu mai ştia nimic despre el. Când i se întâmpla să treacă prin faţa palatului Dougherty (căci ziarul ti lua atât de mult timp, încât nu-i dădea răgaz să se mai plimbe), nu descoperea nici urmă de Mino sau de automobil verde. O lămuri coloana de mofturi a lui Willie

Ferguson. Lunea următoare câţi: „Aflăm că Mino Dougherty a prins un delfin uriaş la Galveston, unde îşi petrece un concediu de două săptămâni. Acum două zile a prins unul dintre cei mai mari toni pescuiţi vreodată în golf. Se pare că tânărul Dougherty se va înapoia vinerea viitoare”.

Informaţia aceasta o nelinişti. Gândr: „Iată deci unde a fost… s-a dus să petreacă… A plecat fără să-mi spună un cuvânt…”. Acum ştia. Mino nu dorise niciodată de la ea altceva decât ceea ce putea avea de la fete ca Fern Hedges. Roşi la amintirea serii aceleia de pe lacul de la Millersville, când fusese atât de proastă încât să-şi închipuie că el avusese de gând să o ceară în căsătorie, iar el o întrebase numai dacă nu voia o slujbă la Gazeta.

Se hotărî deci cu toată tăria să şi-l scoată din cap şi să se concentreze asupra domnului Richardson: nu cu gândul să-l cucerească pe noul-venit sau să se mărite cu el, ci zuxmai fiindcă gândindu-se la el ar uita mai repede.

Mai erau numai câteva săptămâni până la banchetul Partidului Democrat; şi, cu mult înainte, Mino o rugase să meargă cu el; fireşte însă că aceasta se petrecuse înainte de cearta de la Millersville, aşa încât era de aşteptat că invitaţia nu mai avea rost. Nu se putea opri însă să nu se întrebe, în clipele în care nu izbutea să-şi stăpânească gândurile, dacă la întoarcerea lui nu se va folosi de acest prştext pentru a încerca o împăcare. Iar în sufletul o ştia că dacă el i-ar fi repetat invitaţia, ar fi primit-o.

Şi iată că într-o seară Richardson îi spuse:

— Mi se pare că am lucrat destul. Ce-ai spune să mergem să cinăm împreună şi apoi să ne ducem la cinematograf? Putem pleca de la ziar fără grijă, şi puţină distracţie ne va face bine.

După ce luară apetitivul, cinară la Hotelul Beauregard, iar domnul Richardson se arătă mai deschis decât până atunci. Masa în foarte hună: biftecuri mari cu

cartofi prăjiţi şi mazăre. Începuseră să vorbească despre ziar, când Jane spuse deodată:

— Mi se pare că trebuia să ne distrăm, şi nu să vorbim despre ziar, nu-i aşa?

Richardson râse:

— Ai dreptate. Uitasem. Răul stă în faptul că nu izbutesc să mă gândesc la altceva. Nu m-am distrat niciodată atât până acum.

Ceea ce dorea şi nădăjduia fata era ca el să-i vorbească puţin despre el însuşi despre cartea lui, despre scrisorile primite de la Boston, şi scrise întotdeauna de aceeaşi mână, care îl aşteptau în fiecare seară pe masa din vestibulul cel mare al „Trăsnăii lui McLeod”. Cu toată stăpânirea lui de sine, şi deşi avea douăzeci şi opt de ani, iar ea douăzeci şi trei, ei i se părea uneori că ea este mai în vârstă decât el. Simţea o dorinţă tot mai puternică să-l ajute să petreacă, să-i dea puţin din delăsarea aceea sufletească şi animalică pe care o avea Mino în aşa de mare măsură. Im sfârşit, dorea să-l scoată din rezerva lui şi să-i satisfac în acelaşi timp curiozitatea ei feminină.

— Ai lucrat mereu la ziare?, îl întrebă puţin încurcată.

— De când eram copil, afară de timpul petrecut la colegiu.

— Înţeleg. Un om care-şi datorează totul lui însuşi.

Tânărul râse:

— Să zicem.

— Mă rog, trebuie să recunoşti. că nu arăţi aşa.

— Ce vrei să spui?

— De pildă, hainele dumitale.

— Cum adică?

Jane se aplecă înainte cu îndrăzneală şi îi pipăi stofa mânecii:

— Nu trebuie să uiţi că şi eu am fost în Est. Ştiu cât Costă hainele şi am văzut cum se îmbracă oamenii care

lucrează ca să-şi poată plăti taxele şcolare... Nu poartă asemenea stofe.

Richardson râse iar:

— Ar fi trebuit să te faci detectivă, nu ziaristă. Sorbi o înghiţitură de vin şi continuă: Hai să-ţi spun. Nu-i nimic tainic în mine. Sunt un ziarist profesionist şi, pot spune singur, destul de bun. Într-o zi voi avea multe ziare. În politică sunt radical. Cred în nevoia schimbărilor. Cred atât de mult, încât înainte de a veni aci m-am certat cu tata. Şi când i-am spus mătuşii dumitale că doream să stau în închisoare, spuneam adevărul. Nimic nu mi-ar fi putut strămuta dorinţa, afară de mătuşa dumitale cu propunerea ei. Vremurile se schimbă; pe la 1920 a murit ceva, şi lumea abia începe să admită aceasta. Viitorul va fi al acelora care înţeleg ce s-a întâmplat şi sunt gata să urmeze calea cea nouă. Râse din nou. Şi cine ştie dacă într-o bună în, dacă voi avea timp de pierdut, nu-mi voi pune candidatura la Preşedinţia Statelor Unite! Deocamdată nu-ţi pot spune mai mult.

— Ceea ce nu e mult mai mult decât ştiam până acum afară de candidatură...

O făcuse din nou să-şi simtă inferioritatea, ceea ce o supără. Şi nu-i plăcu nici felul în care întâmpină numaidecât după aceea o altă întrebare.

— Uitasem, îi spuse Richardson, săptămâna viitoare trebuie să plec pentru câteva zile în Capitală şi voi lăsa pe seama dumitale toate îndatoririle mele.

— De ce?

— Fiindcă ai inteligenţa cea mai limpede şi mintea cea mai bună din redacţie.

— Mătuşa Vinia conduce ziarul de treizeci de ani. Nu cred că i-ar fi greu să-ţi ţină locul câteva zile.

— Nu-i acelaşi lucru.

— De ce?

— Pentru că e obosită, pe când dumneata eşti în

deplină stăpânire a forţelor şi ai toate calităţile unui ziarist de prima mână. Când va trebui să plec definitiv, dumneata îmi vei lua locul.

Poate că nu doresc să lucrez toată viaţa la un ziar… Richardson zâmbi:

— Mă rog, nu spun că n-ar fi cu totul sigur că te vei mărita. Dar poţi lucra şi după aceea. În zilele noastre atâtea femei măritate lucrează.

— Mulţumesc. Am alte planuri.

Tânărul nu mai răspunse şi chemă chelnerul la plată.

În timpul tăcerii ce urmă, pe când el plătea, fata îl observă cu ochii întredeschişi, uimită puţin că simte pentru el ceea ce simţea pentru Mino la început. Un sentiment făcut din admiraţie, simpatie, nemulţumire şi atracţie. Purtarea lui Mino faţă de femei o jignise la început; le trata ca pe creaturi drăguţe şi prostuţe, care-i plăceau, făcute pentru distracţia lui. Simţea acum în domnul Richardson puţin din aceeaşi purtare; numai că la el, gândi făta, e mai degrabă o atitudine spirituală, din pricină că el e radical şi intelectual. Uneori amândoi se purtau cu ea ca şi cum ar fi fost o jucărie: o jucărie foarte drăguţă ţi plăcută, dar tot o jucărie, „asta-i din pricina înfăţişării mele”, gândi. Dacă aş purta tocuri joase şi ochelari cu ramă de baga şi nu m-aş vopsi, m-ar respecta ca pe o persoană de seamă. Simţea însă că nu s-ar putea lipsi de admiraţia lor. Tocmai pentru a-l cuceri se îmbrăca însă pe cât putea mai bine din venitul ei modest; de aceea Se uita de douăzeci de ori pe zi în oglindă.

„De ce n-ar putea uita domnul Richardson că suntem de sexe diferite?” îşi dădu însă seama că atunci legăturile lor ar fi fost cu mult prea şterse. Nu trecuse decât o săptămână de când fusese foarte necăjită că lui nu-i păsa de ea. „Sunt o proastă”, gândi iar. „Adevărat proastă. Trebuie să fiu mai mândră, dacă vreau să ajung la vreun rezultat”.

Richardson îşi aprinse o ţigară, în timp ce chelnerul îi mai turna puţină cafea. Şi îi spunea:

— Citesc cartea mătuşii dumitale. Primul capitol a şi fost transcris la maşină. G foarte bună; tocmai ceea ce ne trebuie.

— Ce înţelegi prin „foarte bună”?

— Vreau să spun că e ceva original şi că primul capitol este foarte interesant. Dacă şi mai departe e tot aşa, mătuşa dumitale va câştiga bani mulţi. r-Să sperăm. Merită cu prisosinţă.

— N-aş fi crezut. Vreau să spun că nu bănuiam în ea atât simţ de organizare.

— Poate nu e simţ de organizare; poate e altceva: a iubit viaţa aceea mai mult decât orice pe lume.

— Asta-i adevărat.

Îşi sfârşi cafeaua şi aştepta ca Jane să şi-o bea pe-a ei. Apoi spuse:

— Mergem?

Dar Jane nu-i răspunse. Privea spre uşa din spatele lui. Întoarse capul fără să vrea.

În prag era Mino Dougherty: slab, proaspăt, ars de soare. Privi împrejur şi o zări. îi privi o clipă. Apoi se înclină, se întoarse şi ieşi.

— Cine-i? întrebă Richardson. Mi se pare că l-am* mai văzut undeva.

— Un anume Mino Dougherty. Glasul ei suna slab şi îndepărtat.

— A, da, acum îmi aduc aminte. Eram la El Dorado când a fost dat afară.

— Dat afară?

— Da; era împreună cu o blondă platinată. Ţi-a trimis salutările sale călduroase. Se pare că te cunoaşte foarte bine. Mătuşa dumitale nu ţi-a spus nimic?

Jane se ridică şi, întorcând capul în altă parte, spuse cu un glas ciudat de liniştit:

— Dacă vrei să mergem la cinema, e mi bine să plecăm:

Filmul nu era prea grozav; era însă foarte sentimental, şi pe la jumătate, Richardson se aplecă în întuneric şi îi tuă mâna:

— Nu-ţi place?... Să nu-ţi închipui cine ştie ce...

Ea îşi trase mâna repede şi îi răspunse:

— Nu-mi place. Iar dacă ai neapărată nevoie să ţii ceva în mână, îţi pot da un carneţel pe care-l am în geantă. Îşi dădu seama că lacrimile îi curgeau pe obraji şi nu îndrăzni să-l lase să vadă că plânge, fiindcă el ar fi putut crede că plânge din pricina filmului acela prost; sau chiar să creadă că el ar putea fi cauza acelor lacrimi.

Ciudat era tocmai faptul că nădăjduise că Richardson e va duce la plimbare şi chiar, că-i va lua mina şi că vor fi văzuţi împreună de Mino Dougherty. Dorise să-i arate acestuia că nu-i pasă de el şi că mai erau şi alţi bărbaţi care o găseau atrăgătoare. Acum nu simţea însă niciun fel de bucurie. Nu era ceea ce îşi închipuise. În sufletul ei se simţea înjosită.

Vizita domnului Richardson în capitala statului federal avea drept scop o întâlnire cu Bill Swain, şeful statului. Numai doamna McLeod şi cu Maria Gashouse ştiau aceasta; şi niciuna nu trăda secretul cu cât treceau săptămânile, fiecare dintre cei trei conspiratori era tot jttai rezervat, ceea ce era uşor pentru Richardson, dat „ied temperamentul lui; cât despre Maria Gashouse, lunga ei experienţă cu politicienii din oraşele fluviale o frvăţase să tacă. Pentru doamna McLeod era însă mai Sfeu. Umbla prin birourile ziarului şi pe străzile oraşului ca o pisică după ce a înghiţit un canar, cu dorinţa nebună să strige tuturor: „Dacă aţi şti ce ştiu eu! Dacă aţi şti ce furtună se va stârni în Platteville în primele zile ale lunii viitoare 1” Uneori trebuia să-şi muşte limba ca să nu Vorbească; mai ales după ce făcea câte o vizită Mariei Gashouse sau la

agenţia de-pompe funebre a lui Jim Nevnnan şi afla cum mergea organizarea de-a lungul fluviului şi în provincie. Pentru prima dată în viaţa ei simţea plăcuta senzaţie că este o persoană destul de importeittă, şi făcea sforţări disperate însă zadarnice, pentru a fi mai elegantă şi a-şi ţine părul în ordine.

Tulburarea aceasta nu se datora numai apropiatei campanii împotriva Bătrânului Dougherty: mai era şi cartw. În fiecare zi o dactilografă necăjită, o anumită domnişoară Willett, şedea lângă ea în cămăruţă şi încerca descifreze secretele misterioaselor zmingălituri, întrefpându-se de o sută de ori pe zi să-i ceară ajutor doamnei McLeod, atunci când un cuvânt sau o literă erau cu des & vârşire de neînţeles. Pentru doamna McLeod, făptui că ht cotind cartea va ieşi la iveală, era un eveniment tăia respiraţia. În fiecare seară, când alte pagini ieşeau clare şi curate de la maşina de scris a domnişoarei Willie, le câtea mângâindu-le cu drag. Era pentru ea un fel de minune, cai şi cum ar fi fost vorba de o carte nouă cu care nu avea nicio legătură. Impresia aceasta contribui să-i înăbuşe modestia, aşa încât i se întâmplă să gândească:

„E într-adevăr bună. Nu se poate să o fi scris eu. Trebuie să fi fost inspirată de un spirit…” Şi începu să se gândească la cărţile de spiritism, întrebându-se dacă nu cumva era şi ea un mediu şi cartea nu-i fusese dictată de cineva… poate chiar de spiritul lui J.E., în timp ce ea stătea şi lucra în sanctuarul biroului lui. Şi îl privea sfioasă pe domnul Richardson, ascultând părerile lui, de câte ori îi aducea o duzină de pagini.

De fiecare dată el spunea decât:

— Foarte bine. E tocmai ceea ce ne trebuie. Vom începe să ne servim de aceasta în ziua când vom începe campania.

Vorbea cu indiferenţă, lăsând-o dezamăgită. Ar fi avut nevoie să-i spună cineva că e minunată, că e cea mai bună

carte ce fusese scrisă vreodată. Ar fi vrut uneori să-l vadă pe domnul Richardson entuziaznrându-se cel puţin odată pentru un fragment oarecare. îşi spunea că el se purta în felul acesta fiindcă era „un om din Nord”; aşa îşi explicau ea şi Willie Ferguson orice ciudăţenie a tânărului.

Pe de altă parte, sângele lui rece era cel mai bun lucru pentru Scutul şi Drapelul; nu era nicio primejdie ca noul redactor să fie vreodată măcar ameţit, sau să facă ceva ce n-ar fi fost mai dinainte pregătit cu toată gfija. Era de ajuns să vezi tot ce făcuse până atunci, toate schimbările aduse, şi cei două sute şaptezeci şi nouă de abonaţi noi.

Aşadar, atunci când el plecă să-l vadă pe Bill Swain, doamna McLeod se simţi cu sufletul rănit şi se întrebă ce va face în timpul lipsei lui. Nu i se părea cu putinţă să conducă ziarul fără el, nici măcar două zile. Simţi însă că-i vine inima la loc când intră să-şi ia rămas bun, înainte de a pleca la gară, spunându-i:

— I-am dat domnişoarei Baldwin toate îndrumările. Nu – vreau să vă plictisesc cu un sac de amănunte: aveţi şi aşa destule de făcut şi trebuie să vă îngrijiţi de carte.

Ea îi ură noroc şi apoi, privindu-l de la fereastră pe când trecea prin piaţă, gândi – văzând pasul lui hotărât şi elastic – că într-adevăr nu trebuie să-şi facă griji. Bărbatul acela va obţine probabil ceea ce voia. Avea în buzunar o scrisoare a Mariei Gashouse pentru Bill Swain în care îl prezenta şi-i arăta că vine să-i ceară sprijinul împotriva Bătrânului Dougherty. Bill Swain şi Maria Gashouse erau prieteni vechi; şi nu va fi prima dată când luptau cot la cot. De obicei lupta era împotriva reformatorilor; însă de data aceasta tocmai ei erau reformatorii, ceea ce li se păru într-adevăr caraghios doamnei McLeod şi chiar Mariei.

Dar când tânărul dispăru în direcţia gării, doamna McLeod se simţi din nou deprimată, fiindcă înţelesese că Richardson încredinţase ziarul Janei în locul ei, nu pentru

motivele spuse, ci pentru că era o bătrână puţin sărită, pe care nu te puteai bizui. Se simţi mulţumită însă pentru Jane. Faptul acesta va trezi în faţă sentimentul unei anumite superiorităţi şi va îmbunătăţi raporturile ei cu redactorul. „Dacă cel puţin Jane s-ar îndrăgosti şi s-ar mărita cu el – gândi – în loc să plângă după o secătură drăguţă ca Mino Dougherty”. Poate că atunci domnul Richardson ar fi rămas pentru totdeauna la Platteviile, iar Scutul şi Drapelul ar fi trăit înfloritor până la moartea directoarei şi chiar mult timp după aceea.

În biroul său din palatul Dougherty, şiretul păianjen bătrân ştia că Richardson se dusese în capitală, şi ştia perfect de ce se dusese şi chiar ziua şi ceasul în care va avea o consfătuire cu Bill Swain.

Duşmănia dintre Bătrânul Dougherty şi şeful statului nu era de dată recentă. Dăinuia de douăzeci de ani, de când se întâlniseră întâia oară la Congresul Democrat al statului. Pe atunci amândoi erau plini de ambiţie şi ţinta lor era aceeaşi: să ajungă şeful statului şi în felul acesta să aibă trecere în politica naţională, iar în cele din urmă să ajungă senator la Washington.

Pe atunci Bill Swain avea asupra Bătrânului Dougherty superioritatea de a se fi născut în regiunea aceea. Avea Un metru şi optzeci şi nouă de centimetri înălţime, fără ghete; era slab ca un cui şi avea o figură lungă şi îngustă, de culoarea pielii tăbăcâte. Erau încă destul de aproape de Vremurile imigrării, încât să iasă la plimbare fără guler, Să poarte o pălărie mare cu margini late şi să azvârle unscuipat la cinci metri. Bătrânul Dougherty care pe atunci nu era încă „Bătrânul”, era voinic şi zdravăn, cu o ceafă de taur, ca un luptător, vorbind nu cu accentul tărăgănat din Sud-Vest, ci cu un ecou de dialect irlandez. Metodele politice ale lui Bill Swain erau acelea ale crâşmelor şi ale localurilor de dans de la frontieră; ale lui Dougherty erau acelea ale unui

gunoier din Boston. Lipsurile educaţiei lui Dougherty erau suplinite de răutate. Iar în păcălirea aproapelui îl întrecea de departe pe Bill Swam.

Când se văzură întâia oară, îşi zbârliră părul cu antipatie reciprocă, întocmai ca doi câini ce îşi dau târcoale, înainte de a se înhăţa. Bill Swain îl socotea pe Dougherty un intrus, un imigrant venit să invadeze un teritoriu asupra căruia nu avea niciun drept; şi făcu în aşa fel încât Dougherty să-i afle părerea aceasta. Şi deoarece Dougherty avea sentimentul inferiorităţii sale tocmai pentru că era un nou-venit, aceasta nu făcu decât să sporească antipatia unuia faţă de celălalt.

Astfel, timp de douăzeci de ani se combătuseră sau se înţeleseră rând pe rând în politica Sud-Vestului, mânaţi de ură şi de ambiţie; iar după douăzeci de ani, Bill Swain o luase înainte. Era şeful partidului din statul federal şi avea influenţă în tot Sud-Vestul Bătrânul Dougherty era însă şi el puternic; avea în mână Platteville şi stăpânea o întreagă regiune a statului; pe de altă parte îşi organizase partizanii după modelul politicii din Boston şi din New York, şi organizaţia lui era mai solidă, mai eficace şi mai primejdioasă decât aceea descusută şi lasă-mă-să-te-las a lui Bill Swain.

Bill ştia că în toată regiunea pe care o domina nu era decât o singură ameninţare pentru putere şi autoritatea lui: Bătrânul Dougherty.

I-ar fi plăcut să-l strivească, aşa cum striveşti o insectă călcând-o în picioare, dar se temea că Bătrânul Dougherty să nu fie scorpion, şi nu furnică; iar până atunci nu-l putuse doborî.

Aşa încât, atunci când Richardson sosi în oraş. ca o scrisorică de la Maria Gashouse, care amintea pe larg despre planurile tânărului, Bill Swain îşi coborî picioarele lungi de pe birou, zvârli de la trei metri un scuipat, nimerind tocmai în scuipătoare, şi-i spuse secretarei:

— Telefonează la hotel şi spune-i domnului Richardson să vină îndată.

Se plăcură de la prima vedere. Bill Swain îl pofti pe celălalt să şadă şi îl întrebă numaidecât ce mai face Maria Gashouse, adăugând:

— Suntem prieteni de aproape patruzeci şi cinci de ani. Zâmbi… scuipă şi continuă: De fapt, Maria Gashouse m-a învăţat ce e viaţa. Eram un flăcău de optsprezece ani şi mă pricepeam mai mult la cai decât la femei. Şi pot spune că era o dăscăliţă minunatămai bună decât cele pe care le-am întâlnit mai târziu.

La această primă destăinuire în privinţa trecutului lui Bill Swain, Richardson zâmbi şi răspunse:

— Maria se simte foarte bine. Şi afacerile îi merg – bine; numai cu Bătrânul Dougherty nu se prea împacă.

— O, nu mă miră. Tipul acela n-a înţeles niciodată oamenii ca mine şi ca Maria Gashouse. Încet, aşa cum se deschide un metru de tâmplar, picioarele cele lungi se întinseră şi se aşezară iar pe birou. Luă scrisoarea Mariei, scrisă pe hârtie trandafirie, cu iniţiale aurite, şi spuse: îmi scrie că eşti pe punctul de a ruina Scutul şi Drapelul.

— Tocmai aceasta nădăjduim să facem. Şi mi se pare că izbutim destul de bine.

Bill Swain lăsă scrisoarea şi îşi întoarse spre tânăr ochii cenuşii şi pătrunzători.

— Ai multă experienţă politică?

— Destulă.

— Unde ai dobândit-o?

— Mai ales în Est. Dar şi în Illinois.

— Maria Gashouse ţi-a spus ceva despre potlogăriile acelui individ?

Da, Maria; doamna McLeod şi cu mine am adunat împreună multe date.

— Vinia e femeie foarte de treabă. Dar nu are prea mult bun-simţ.

— Nu, admise Richardson, şi eu cred tot aşa.

— Nu trebuie să stai mult timp fără să bei ceva, cum spunea tata, aminti Bill Swain lovind cu pumnul lui de fier în birou.

Uşa se deschise şi intră o tânără drăguţă.

— Domnişoară Bradford, spuse Swain, spune-i lui Anania să aducă whisky.

Tânăra dispăru, iar după o clipă intră un negru bătrân aducând sticle şi pahare. Bill Swain turnă în două pahare câte o duşcă zdravănă, spunând:

— Iată ce ne trebuie. Goli paharul şi se întoarse spre negru. Lasă sticla aici şi şterge-o. Apoi se întoarse din nouspre tânărul ziarist.

Vorbiră două ceasuri; a doua zi Richardson veni iar şicei doi bărbaţi băură din cealaltă sticlă de whisky şi iar vorbiră; şi a treia zi, când veni să-şi ia rămas bun, Bill îl bătu prieteneşte pe umăr cu mâna. spunându-i:

— Noroc, băiete! Sunt cu voi. Înştiinţaţi-mă cum merg lucrurile. Aminteşte-ţi numai că pe Bill nu l-a văzut niciodată nimeni beat. Trebuie să ai întotdeauna o viziune limpede. Dacă datele voastre sunt exacte, voi trece de partea voastră cu tot ce am. Scuipă şi adăugă: Du-i Mariei cele mai bune amintiri de la mine şi spune-i că nu voi uita niciodată ceea ce a făcut pentru mine când eram tânăr şi aveam nevoie de lecţii.

Întors la Platteviile, Richardson se duse de-a dreptul în cămăruţa directoarei. După ce o rugă pe dactilografă să se ducă să ia puţin aer în piaţă, îşi scoase pardesiul, se aşeză hotărât, îşi puse ochelarii şi scoase din servietă câteva foi. În aşteptare, doamna McLeod era foarte îngrijorată. În cele din urmă spuse liniştit:

— Ne-am înţeles. Bill va fi cu noi până la capăt. E convins de faptul că Bătrânul Dougherty încearcă să-l dea peste cap şi să-i ia locul. E gata să ne susţină când vom începe campania; cere numai ca această campanie să fie

bine făcută.

Nu se arăta deloc entuziasmat Singura dovadă a unei anumite înflăcărări interioare fu întrebuinţarea câtorva cuvinte dialectale.

Din clipa întoarcerii sale, întâmplările se urmară cu repeziciune. În dimineaţa următoare, domnul Richardson fu chemat la telefon; când luă receptorul, auzi un glas spunând:

— La telefon e W.M. Dougherty.

— Bună ziua, răspunse Richardson.

— Cred că ştii cine sunt.

— Da.

— Aş vrea să vorbesc cu dumneata.

— Prea bine.

— Poţi trece pe la mine acum dimineaţa, pe la unsprezece şi jumătate?

— Sunt foarte prins la ora aceea. N-am putea vorbi aici, în redacţia Scutul?

O tăcere scurtă, o tuse, apoi glasul răguşit continuă:

— Aş vrea să-ţi vorbesc despre un lucru personal.

Cred că ar fi mai bine să vorbim în biroul meu.

Richardson tăcu la rândul lui câteva clipe, apoi spuse:

— Bine, voi face aşa încât să fiu liber… La unsprezece şi jumătate.

După ce puse jos receptorul, se duse la doamna McLeod şi trimise din nou pe dactilografă să ia aer. Rămas singur cu doamna McLeod, îi spuse:

— Au aflat.

— Cine?

— Dougherty şi cu banda lui. Mi-a telefonat chiar acum, rugându-mă să mă duc la el.

— Şi te duci?

— Da.

— Va încerca să te înspăimânte, făcând pe grozavul.

— Ştiu. Dar s-ar putea să aflu ceva ce ne-ar putea fi de folos.

Doamna McLeod îl privi îngrijorată:

— Pot încerca să te atace.

Tânărul râse, şi de data aceasta în glasul lui era puţină, înfrigurare: m

— Nu vă îngrijiţi de aceasta. Dacă încearcă să mă lop vească o şterg ca vântul.

Doamna McLeod păru descurajată, şi Richardson continuă zâmbind:

— Trebuie să-mi ţin cuvântul încă zece zile. Nu vreau să le dau prilejul să mă vâre iar la închisoare sub învinuirea că am încercat să-i lovesc.

— Înţeleg. Cred că ai dreptate. Mi se pare că te pricepi destul de bine la asemenea lucruri.

— Întocmai.

În clipa aceea doamna McLeod observă un lucru ciudat: vinele de la tâmple şi de la gâtul tânărului erau umflate şi se zbăteau. Îşi mai dădu seama că în timp ce vorbea cu ea, rupsese în două cu o singură mină un creion gros. Rămase uimită. Nu se gândise niciodată că Richardson ax putea fi un om violent.

După cât înţelese, nu avuseseră de gând să-l înspăimânte. Când ajunse în birourile firmei „W.M. Dougherty & Fiul, antreprenori, un Secretar îl conduse îndată în biroul Bătrânului Erau acolo trei bărbaţi: unul mic, gras, cu obrajii roşcaţi şi netezi, purtând ochelari sclipitori cu rame; altul, cu chipul supt, părul cărunt şi spatele puţin adus; şi al treilea, voinic, chel, având puţin înfăţişarea unui luptător în repaus. După cum bănui numaidecât Richardson, ultimul era Bătrânul Dougherty. Al doilea era directorul Gazetei, pe care-l cunoştea din vedere; iar primul îi fu prezentat de bătrân, după ce se prezentase pe sine însuşi şi îl prezentase pe cel cărunt, ca demnul Hirsch redactor-şef şi administrator al Gazetei.

În timp ce Richardson se înclina, o uşă se deschise şi intră Mino Dougherty. Bătrânul îl prezentă pe fiul său şi cei doi tineri îşi strânseră mâna. În gestul lor era o foarte uşoară ostilitate, amestecată cu puţină neîncredere şi bănuială.

Toţi se aşezară, şi Bătrânul Doughetry îl întrebă pe Richardson:

— O ţigară de foi?

— Mulţumesc. Ziaristul luă ţigara şi o aprinse. Niciunul nu vorbi în timp ce el îndeplini această operaţie r stăteau privindu-l, ca şi cum aprinderea unei ţigări ar fi fost o scamatorie nemaivăzută. Richardson nu se tulbură deloc.

În cele din urnă Bătrânul Dougherty rupse tăcerea:

— Am stat de vorbă între noi despre ceea ce ai ştiut să faci din vechitura aceea de Scutul şi Drapelul. Ai făcut adevărate minuni cu zdreanţa aceea nenorocită de – ziar.

— Mulţumesc, răspunse Richardson.

— Bun lucru, într-adevăr, spuse omul înalt şi slab.

Vorbea nervos, ca şi cum ar fi vrut să sară de pe un scaun.

— Sunt lucruri noi foarte reuşite, adăugă şi redactorul-şef. îmi închipui că numărul abonaţilor a crescut.

Da.

— Simţitor?, întrebă directorul.

— Da. Simţitor.

Urmă o clipă de tăcere, ruptă din nou de Bătrânul Dougherty:

— E frumos să vezi un ziar vechi ca Scutul şi Drapelul înviind în felul acesta.

— Dacă se menţine, spuse roşcatul domn Hirsch. Se întâmplă destul de des să obţii o sporire a tirajului. Mai greu este să o menţii.

— Da, încuviinţă Richardson.

Mino Dougherty nu vorbea. Aşezat de partea cealaltă a mesei de mahon, îl privea ţintă pe ziarist. În privirea lui nu era nimic din blândeţea şi din prietenia pe care o arătau ceilalţi trei. În privirea ochilor albaştri se vedea bine duşmănie şi dispreţ. Şedea pe marginea scaunului, ca şi cum ar fi fost gata să sară dintr-o clipă într-alta să-i trântească un pumn în falca domnului Richardson.

Altă tăcere. Fiecare pauză parcă părea mai încurcată decât cea dinainte. Fiecare tăcere părea mai apăsătoare* părea că pune o răspundere şi mai mare pe umerii lui Richardson De altfel umerii lui păreau destul de puternici încât să poată suporta această greutate. Tot ce-i puteau scoate oamenii aceea, era un „da” liniştit. Tânărul continua să fumeze netulburat ţigara scumpă ce-i fusese dăruită.

De data aceasta administratorul Gazetei vorbi cel dintâi:

— Ne-au interesat întotdeauna tinerii ce făgăduiesc. Am văzut ceea ce faci şi suntem convinşi că eşti foarte talentat.

— Mulţumesc. În glasul lui Richardson era o umbră de ironie.

Celălalt continuă:

— Suntem mereu în căutare de talente tinere. îşi scoase ochelarii înrămaţi şi începu să-i şteargă. Ne-am gândit, domnule Richardson, că poate ai dori altă slujbă. vreau să spun o slujbă bună, bine plătitău

— Ce fel de slujbă? De data aceasta răspunse Bătrânul Dougherty:

— Ascultă tinere, cred că cel mai bun lucru e să vorbim deschis cu dumneata. Domnul Winterbottom, aici de faţă, directorul Gazetei ar vrea să se retragă la anul. Ne-am gândit că te-am putea lua co-director la Gazeta şi când va veni clipa plecării domnului Winterbottom, dumneata îi vei putea lua locul. îl privi pe tânăr cu o înfăţişare de aşteptare, ca şi cum şi-ar fi închipuit că-l va

vedea primind cu entuziasm o propunere atât de neaşteptată. Dar chipul tânărului era cu desăvârşire lipsit de expresie. Era clar că se gândeşte.

— Uij prilej minunat, spuse administratorul, în special pentru un tânăr cu totul necunoscut... un tânăr care abia...; se întrerupse încurcat şi Richardson sfârşi fraza:

— Care abia a ieşit din închisoare.

— Nu voiam să spun chiar aceasta.

— Puteţi adăuga că am fost închis numai fiindcă venisem la Platteviile fără ocupaţie. De data aceasta se simţise în glasul lui Richardson oarecare emoţie; nu o emoţie prietenească şi plăcută, ci mai degrabă una supărată. Glasul era tăios ca oţelul şi rece ca gheaţa. Mino Dougherty îl privea mereu, duşmănos.

— Ce răspuns ne dai?, întrebă administratorul.

— Răspunsul meu e nu.

— N-ar trebui să iei o hotărâre pripită. E un prilej foarte bun şi un salariu de mâna întâi. Mult mai mult decât câştigă mulţi alţii cu slujbe foarte bune. Vezi, Gazeta este cel mai însemnat ziar din provincia noastră şi înţelegem să rămână şi mai departe aşa. Mai bine să te gândeşti. Nu-ţi cerem îndată un răspuns. Te mai poţi gândi şi după aceea să ne spui.

— Nu-i nevoie. Răspunsul meu ar fi tot „nu”.

— Îmi închipui că îţi dai seama, interveni Bătrânul Dougherty, că Sculul şi Drapelul e în stare de faliment... Dacă ar vrea creditorii, ar putea chiar azi să obţină falimentul doamnei McLeod.

— Da, cunosc situaţia financiară a ziarului. Am studiat-o cu atenţie. Cred însă că dacă vom merge mai departe aşa cum am început, o vom putea îndrepta.

— Şi doreşti să rămâi la Scutul şi Drapelul?

— Da.

— Pot să te întreb de ce?, spuse domnul Hirsch.

— Fiindcă îmi place să muncesc.

— Vrei să spui că banii nu te interesează?

— Ba da, fireşte… dar nu mă preocupă.

Pe neaşteptate, Mino Dougherty nu-l mai privi ţintă şi vorbi. Glasul lui era mânios.

Cine te-a trimis?

— Cine dracu’, eşti. la urma urmei. Şi ce faci aci?

Richardson zâmbi:

— Sunt ziarist. Încerc să pun iar pe picioare Scutul şi Drapelul. Nu m-a trimis nimeni. Am venit singur.

Bătrânul Dougherty. temându-se că Mino, în furia lui, i-ar putea dezvălui planurile, interveni cu glas dulceag:

— Mai bine să te mai gândeşti, domnule Richardson. Nu vrem să te zorim. Gândeşte-te, şi dacă-ţi schimbi părerea, ne poţi da răspunsul.

— Pot să vi-l dau chiar acum. Răspunsul este nu.

— Pari foarte sigur de ceea ce spui, observă suav domnul Hirsch.

— Şi sunt.

În purtarea Bătrânului Dougherty se vădi o schimbare. Orice dulceaţă îi dispăru din glasul care luă un ton aspru:

— Atunci vrei să lupţi împotriva noastră? îl privi ţintă pe Richardson, însă acesta nu se tulbură şi răspunse.

— Nu ştiu dacă ceea ce fac eu se poate numi lupta împotriva dumneavoastră. Scutul şi Drapelul trebuie să-şi vadă de drumul lui. Nu văd de ce aceasta înseamnă o luptă. În oraşul acesta este loc destul pentru trei ziare, iar Cronica nu poate fi pusă la socoteală. Se ridică şi îşi luă pălăria. Mi se pare că nu mai e nimic de spus. Vă mulţumesc pentru propunerea dumneavoastră, domnilor, dar nu o pot primi.

Domnul Hirsch zâmbi batjocoritor de după ochelarii sclipitori:

— Mai e un lucru de spus, domnule Richardson. Când

vei fi iar pe drumuri, e mai bine să nu vii să ceri de lucru la Gazeta.

— Nu-i nicio primejdie. Bună ziua, domnilor. Şi fără ca mai adauge ceva, se întoarse şi ieşi;

Cei patru bărbaţi rămaseră câteva clipe tăcuţi. Apoi Bătrânul Dougherty izbucni:

— Cred că nu se poate spune că n-a vorbit lămurit.

— E cu siguranţă ceva suspect în omul acesta, răspunse directorul, nervos.

Bătrânul Dougherty puse piciorul jos şi se întoarse în scaunul turnant:

— Zău, domnilor cred că nu e altceva de făcut decât să distrugem Scutul şi Drapelul. îmi pare rău că trebuie s-o las pe drumuri pe doamna McLeod, dar nu se poate face altfel.

— Ea a vrut aşa, răspunse domnul Hirsh.

Mino nu spuse nimic. Se sculă şi plecă fără o vorbă.

Chiar în după amiaza aceleiaşi zile, dactilografa sfârşi de transcris cartea şi puse pe biroul doamnei McLeoo teancul gros de foi bătute la maşină în trei exemplare. Puse şi o notiţă, pentru 56 de dolari, care-i răpi doamnei McLeod o parte din plăcerea simţită la vederea acelor foi. Nu ştia cum va plăti; dar Richardson intrând, luă notiţa şi spuse:

— Văd eu de aceasta. Mă înţeleg cu Myrtle.

— Dar Myrtle n-are bani. Nu putem întrebuinţa banii încasaţi pe abonamente, când avem atâtea alte lucruri de plătit.

— Lăsaţi pe mine.

Doamna McLeod observase că de câtva timp tânărul devenise tot mai imperios; ceea ce îi făcea plăcere. îi plăceau bărbaţii care spuneau: „Lăsaţi pe mine”. De trei. zeci de ani aşteptase să-i spună cineva aşa; fraza aceasta nu-i mai fusese spusă de nimeni de la moartea lui J.E.

— Voi lua un exemplar acasă, să-l câtesc, continui

Richardson. Am cânt numai primele două capitole.

— Mă tem că-i prea lung şi plictisitor, spuse doamn- McLeod.

— Fireşte că va trebui să tăiem ceva la publicare, dar este tocmai ce ne trebuie.

În timp ce tânărul îşi lua rămas bun, doamna spuse cu sfială:

— Mi-e frică de Bătrânul Dougherty şi de şleahta lui Mă tem să nu facă ceva.

— Mie nu mi-e frică deloc. Voi rezista până în pâmelţ albe.

— Dar nu-i numai aceasta. Mai este problema Janei

Richardson părea nedumerit:

— Ce problemă 7

— Jane şi Mino.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Îi făcea curte. Cred că ea se mai gândeşte şi acum la el… i îl privi o clipă pe Richardson, ca şi cum s-ar fi întrebai cât de mult i se poate destăinui. Apoi continuă:

— Mi se pare că dumneata eşti într-adevăr unul de-al nostru; de aceea pot vorbi. Înţelegi, Jane este cu adevărat îndrăgostită de el. Încearcă singură să se facă să creadă că nu este; dar este. Cunosc toate simptomele la o femeie.

E singurul lucru ce nu se schimbă odată cu schimbarea Vremurilor. Mai şovăi puţin, şi după o clipă continuă sfioasă: Uneori mă gândesc că ar fi bine să renunţ la cruciada aceasta, dacă trebuie să însemne o ruptură între ei. Zâmbi. La început nu mi-am dat seama că e ceva serios. Să nu mă crezi proastă şi sentimentală… Dar oamenii îndrăgostiţi îmi fac întotdeauna o anumită impresie… E întotdeauna ceva minunat în ei… şi mişcător.

Pe când doamna McLeod vorbea, chipul tinferesc al domnului Richardson se făcuse tot mai serios. Când tăcu, Richardson aşteptă o clipă să vadă dacă doamna McLeod mai avea ceva de spus. Apoi vorbi:

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi. Mă tem însă că acum nu mă mai pot opri… După tot ceea ce am făcut şi am făgăduit… şi după ce am fost la Bill Swain… De altfel ceilalţi sunt hotărâţi să lupte împotriva noastră. Mi-au. dat-o să înţeleg azi dimineaţă. Au ameninţat.

— Ce fel de ameninţări?

— Că ne vor face să dăm faliment. Cred că nu se vor da înapoi de la nimic.

— Era de faţă şi Mino?, întrebă doamna McLeod cu o şiretenie neaşteptată.

— Da.

— Şi a ameninţat şi el?

— Nu. S-a mărginit să mă privească ţintă. Dar părea că mă urăşte mai mult decât toţi ceilalţi.

— Din pricina Janei.

Richardson îşi luă pălăria şi se ridică:

— Aş fi dorit într-adevăr să ştiu toate acestea puţin mai de vreme. Aş fi rămas în închisoare şi mi-aş fi văzut de treabă acolo.

— Nu trebuie s-o iei aşa. Apoi, după câteva clipe zâmbi şi continuă: Cred că va trebui să mergem înainte. Nu ştiu de ce sunt toate, întotdeauna, aşa de grele.

— Poate ar fi mai bine să o înştiinţaţi şi pe Jane. Nu ştiu însă dacă foloseşte la ceva. Acum e prea târziu.

— De ce nu-i vorbeşti dumneata? Ai o oarecare trecere la ea.

Tânărul râse:

— Mă tem că nu atât cât credeţi. Apoi scoase un sunet ca Un fluierat şi exclamă: Dumnezeule! Acum mi-aduc aminte.

— Ce anume?

— I-am povestit că Mino a fost dat afară de la El Dorado. I-am spus totul: Că era beat, că, era cu femeiuşcă aceea, că i-a trimis salutări. Credeam că o distrează. Nu mă gândeam mai departe… Acum înţeleg de ce s-a purtat

ca o artistă de cinema.

Aşadar îi spusese el în locul ei. Îi spusese tot, gândi doamna McLeod şi spuse îngândurată:

— Poate aceasta va fi de ajuns ca totul să se sfârşească.

— Mă îndoiesc, răspunse tânărul…

Într-adevăr, nu fusese de ajuns. Informaţia aceea o făcuse pe Jane numai nefericâtă şi o umpluse de îndoieli… îndoieli peste îndoieli, despre toate. Dacă Mino se purta în felul acesta, era mai bine să o ştie îndată, până nu era prea târziu-Dacă era un asemenea om, ca soţ ar fi făcut-o nenorocită. Acum nu se mai prefăcea nici faţă de ca însăşi.

ŞUA că îl iubeşte destul încât să dorească să se mărite cu el, cu toate cele întâmplate. Dar dacă se îmbătase. şi Ieşise cu Fern Hedges tocmai fiindcă era îndurerat şi nefericât din pricină că se certaseră? Atunci ea pierdea totul, fiindcă îşi bătuse joc de el. Cum să se dezvinovăţească? Şi Richardson? De ce-i povestise lucrurile acestea? Poate fiindcă înţelesese care erau sentimentele ei pentru Mino şi nădăjduise să le sfărâme? Atât de rău să fie? De aceea încercase mai târziu să-i ia mâna, în întunericul cinematografului? Se îndrăgostea de ea, sau Voia numai să-i facă curte? Deşi voia să se convingă că acesta era motivul, totuşi nu putea crede. Cu toată nepăsarea tulburătoare a lui Richardson pentru farmecul ei, şi cu toată antipatia ei şovăielnică pentru el, simţea că nu era aşa. Putea el să fie din Nord şi să nu aibă o picătură de sânge cald în vine, dar nu avea nimic vulgar în el.

Se simţea deci tot nenorocită; atât de nenorocită încât nici însufleţirea noii activităţi nu mai avea vreun efect asupra ei. Ar fi putut lămuri totul ducându-se la Mino ţi vorbind cu el; asemenea gesturi nu erau însă în firea ei, aşa cum nu erau în firea tânărului Dougherty. Mândria îi făceau pe amândoi să tacă: mândria dură, amară,

mistuitoare şi prostească a tinereţii, care cu timpul şi cu experienţa sa îndulceşte, se înmoaie şi în cele din urmă dispare. Cum ar fi putut ea, o McLeod, să se expună unei umiliri din partea unui Dougherty? Şi dacă atunci când s-ar fi dus la el, i-ar fi spus că se îmbătase şi se plimbase cu Fem Hedges fiindcă aşa-i plăcuse şi fiindcă era sătul de ea şi atâta „cum se cade”?. Dacă-i spunea că nu mai vrea să o vadă? Nu, nu putea face aceasta; chiar dacă ar fi trebuit să-şi chinuiască sufletul tot restul vieţii.

Toate îndoielile acestea o frământau. Lua hotărâri pe care le părăsea îndată. În cele din urmă, neizbutind să găsească puţină linişte, îşi spuse că trebuie să amâne orice hotărâre până la banchetul Partidului Democrat. Dacă îi trimitea un bilet, invitând-o din nou, dacă era destul de delicat încât să-şi calce în picioare mândria, îşi va umili şi ea mândria şi va face ca şi cum între ei n-ar fi fost nici cea mai mică neînţelegere. În clipele acestea dorea chiar să o părăsească pe mătuşa Vinia cu cruciada ei. Dacă însă el nu-i trimitea nimic, atunci totul se va sfârşi pentru totdeauna.

În seara aceea, când se întoarse la „Trăsnaia lui McLeod”, luă un pahar cu lapte şi o bucată de tort pregătite de Aida în bucătărie şi se duse repede la culcare, ca să nu fie nevoită să vadă pe mătuşa ei sau pe domnul Richardson. Pe masa din vestibul se afla obişnuita scrisoare din Boston. O luă şi o privi curioasă. Domnul Richardson parcă ar fi primit scrisori de la o singură persoană pe lume. Oricât privea, nu-şi putea da seama dacă e un scris bărbătesc sau femeiesc. Plicul era fin şi părea Ecump. Ţinându-l la lumină, îşi dădu seama că era puţin deschis, şi cu oarecare sforţare se puteau distinge câteva. cuvinte. O clipă ascultă ca să se asigure că nu e nimeni în camerele vecine. Apoi apropie plicul de lumină şi izbuti să câtească cinci cuvinte: „Dragă Jack, n-am ştiut că...”. Restul era acoperit de plicul de culoare închisă şi

opac.

O clipă fu ispitită să deschidă scrisoarea şi să o câtească. Gândi chiar: „Dacă omul acesta ne înşală, am dreptul să ştiu adevărul.

„Dragă Jack\… Şi spusese că-l cheamă Tom.

Ca şi cum scrisoarea i-ar fi ars degetele, o zvârli în grabă pe masă şi sui scara în fugă. În orice împrejurare s-ar găsi, o McLeod nu poate face aşa ceva.

Din pricina aceasta, domnul Richardson i se păru mai misterios şi mai interesant ca oricând.

Doamna McLeod şi redactorul ei cinară împreună; apoi doamna McLeod ieşi şi se duse la Maria Gashouse, lăsându-l pe tânăr în bibliotecă să lucreze la cartea lui despre situaţia lucrătorilor.

Rămas singur, se gândi să câtească două-trei capitole din carte şi apoi să scrie; seara trecu însă altfel. Aşezat într-unul din fotoliile de piele ale lui J.E., cu pipa între dinţi şi cu un pahar de whisky şi sifon la îndemână, câţi două capitole; apoi, fără să vrea, îl luă de pe măsuţa ăla. turată pe al treilea, şi apoi pe al patrulea, pe al cincilea, şi aşa mai departe. În cele din urmă, când se uită la ceas, era unsprezece şi jumătate. Se gândi o clipă; apoi, renunţând la orice gând de lucru pentru seara aceea, îşi continuă lectura. Puţin înainte de miezul nopţii, se deschise uşa de la intrare, şi după o clipă se auzi zgomotul paşilor doamnei McLeod, care urca scara. După aceea, în clădirea uriaşă totul fu numai linişte, iar Richardson luă din nou textul. Citi mai departe, capitol după capitol, până ce, simţindu-se amorţit şi puţin înţepenit, se ridică, se întinse şi se uită la ceas. Era două şi jumătate şi mai avea patru capitole până la sfârşit. îşi mai turnă un whisky; după aceea se aşeză iar şi reîncepu să câtească. Iar când puse jos ultima foaie, era ora patru şi un sfert. Privi teancul gros de foi cu un fel de respect; apoi stinse lumina şi se duse la culcare.

A doua zi dimineaţa nu fu văzut la cafea; dar de data

aceasta nu fiindcă mâncase mai devreme şi plecase la redacţie, ci fiindcă săvârşise aceeaşi crimă de care se făcuse de atâtea ori vinovată Jane. Trezit la şapte şi jumătate de clopoţelul deşteptătorului se întorsese pe partea cealaltă şi adormise iar. Şi Aida nu-l trezise, socotind că, devreme ce tânărul lucra mult putea să-şi îngăduie măcar odată luxul să stea în pat până târziu. La ora zece, negresa urcă scările, ducând o tavă cu cafea, plăcinte calde, ouă şi şuncă. Era prima dată de când murise J.E. McLeod, când cineva îşi lua dejunul în pat în casa aceea mare; dar Aida îl iubea pe Richardson, care ajunsese răsfăţatul ei.

Între timp, când mergea cu Jane spre redacţie, doamna McLeod încerca să-şi adune curajul; şi numai în ultima clipă, când treceau prin piaţă, izbuti să-i spună:

— Dragă, trebuie să te întreb ceva.

Jane păru bănuitoare şi aproape ostilă, şi întrebă repezit:

— Ce anume?

— În legătură cu Mino Dougherty. Crezi că cruciada îţi poate încurca planurile? Se gândise atât cum să-i pună această întrebare, şi acum simţea că fusese grosolană.

— Nu ştiu ce vrei să spui, fu răspunsul nelămurit al Janei.

— Vreau să spun că dacă nu-ţi face plăcere ca ziarul să ducă o campanie împotriva tatălui său… avem încă timp să renunţăm.

— Nu înţeleg ce mă priveşte pe mine.

— Credeam că ţii la el… asta-i tot.

Ajunseră lângă intrarea ziarului. Pe neaşteptate, Jane spuse:

— Doresc să nu-mi mai vorbeşti de el. M-am săturat… toţi nu fac decât să-mi vorbească despre el: tu, Willie, Aida şi chiar domnul Richardson.

— La drept vorbind, eu nu i-am pronunţat niciodată

numele.

— E ca şi cum ai fi făcuţ-o. Te-ai gândit întotdeauna la el şi la mine. Şi mie puţin îmi pasă de el şi de ceea ce face el.

Prin urmare totul merge bine. Jane spusese că nu-i pasă. Totuşi doamna McLeod ar fi preferat ca nepoata ei să nu fie atât de violentă când făcu această mărturisire.

Era aproape unsprezece când Richardson apăru la redacţie. Willie, încurajat de o duşcă de whisky, îl salută cu o umbră de mulţumire în glas, pentru că găsise în marele, desăvârşitul, punctualul şi implacabilul domn Richardson, un om care păcătuieşte tocmai ca el.

— Ne-am culcat târziu aseară, nu?

— Da; şi m-am lăsat furat de somn.

Tânărul se duse de-a dreptul în biroul doamnei McLeod, ruşinat ca un şcolar: – Nu ştiu ce mi s-a întâmplat; poate fiindcă am stat noaptea târziu şi am cânt cartea dumneavoastră.

— Ai nevoie de un somn bun din când în când. f în loc să plece numaidecât, tânărul se aşeză. Părea foarte serios în timp ce spunea:

— Doamnă McLeod, trebuie să vă vorbesc despre cartea aceea.

V O clipă, ea se temu de dojeni şi-l opri sfioasă:

— Nădăjduiesc că nu e nimic rău.

— Dimpotrivă, doamnă. E într-adevăr un lucru bun. Merge de minune pentru ziar. Ne va aduce abonaţi mulţi, îşi scoase ochelarii, ceea ce la el era întotdeauna o dovadă că e foarte serios, şi continuă: Dar nu-i de ajuns. Va trebui să facem ceva. O carte ca aceasta nu trebuie lăsată să se piardă.

— Ce vrei să spui?

— Că ar trebui să vă gândiţi la un editor. Nu e o carte obişnuită. E ceva mare. E cartea pe care o aşteaptă toată. America.

— Nu m-am gândit niciodată la aceasta Nici măcar n-aş şti cum să încep.

— Vreţi să mă lăsaţi pe mine?

— Ai şi aşa atâtea pe cap…

— Am un prieten la New York în legătură cu casele de editură. îi voi trimite un exemplar bătut la maşină şi ce va ocupa el de toate.

Doamna McLeod începu să plângă pe neaşteptate. Lacrimile îi curgeau din ochi, cu toate încercările ei de a se năpâni. şi se prelingeau prosteşte pe chipul zbârcât. Erau lacrimi de uşurare, de bucurie, de oboseală şi de delăsare. Vinia McLeod era una dintre femeile acelea făcute pentru a fi iubite şi apărate, iar după moartea lui J.E., nimeni n-o iubise şi nu-şi bătuse capul cu ea. În schimb toţi veniseră să o copleşească cu necazurile lor.

Cu glas sugrumat şi ruşinat şopti:

— Nu ştiu de ce îţi pierzi atâta vreme pentru mine.

Lacrimile acelea îl puseră pe Richardson în încurcătură, şi de aceea se frământa pe scaun ca şi cum ar fi avut şi el ceea ce numea Aida „nervi”.

— Şi Dumneavoastră aţi fost bună cu mine. Apoi, ridicându-se, îi puse mâna pe umărul uscat: Lăsaţi pe mine. îl voi trimite chiar azi.

Şi o lăsă singură, ca să se poată linişti plângând zdravăn.

Toată săptămâna aceea şi săptămână următoare veniră alţi abonaţi să-şi adauge numele pe listă; La parter, Myrtle Ferguson, la ghişeul ei, nu mai prididea cu înscrierea numelor, semnarea chitanţelor şi, punerea banilor în caseta veche.

Fiecare abonat nou îndulcea parcă puţin asprimea Myrtlei. Schimbarea aceasta i se păru miraculoasă doamnei McLeod. Zbârcâturile săpate pe faţa casieriţei de anii de dezamăgire, necazuri şi plictiseală, se pierdeau puţin câte puţin. Vechiul guler scrobit şi cravata

bărbătească dispăruseră, aşa cum s-a mai spus; Myrtle începuse să poarte cercei de peruzele şi într-o dimineaţă, spre uimirea tuturor celor de la ziar, apăru cu părul tăiat şi cu ondulaţi? permanentă, pe atunci la începuturile ei, făcând-o să semene mai mult cu regina unui trib de sălbatici, decât cu casieriţa unui ziar serios ca Scutul şi Drapelul

Această schimbare se datora în parte schimbării firii lui Willie, care nu-şi mai petrecea sfârşitul săptămânii îmbătându-se iar sâmbătă seara nu se mai ducea la El Dorado şi în celelalte localuri de pe Franklin Street să bea whisky şi să azvârle gologani de nichel în găurile placnelor mecanice de la Mannie Fumoy şi Estelle Laveme. îşi tăiase până şi vârfurile bătrânelor lui mustăţi pătate de tutun, şi îşi cumpărase de la Frendlich un costum nou. Ca tăietură, nu se deosebea de vechiul lui costum mototolit; stofa era însă cu pătrăţele plăcute; într-o dimineaţă adăugă, cu oarecare sfială, la această eleganţă, şi o cravati roşie, şi după aceea întinerirea lui fu desăvârşită, iar el se simţi din nou cuceritorul din tinereţe. Sâmbăta seara dinainte de începerea cruciadei o duse pe Myrtle să ia masa la hotelul Beauregard şi după aceea la teatru, să vadă „Romeo şi Julieta”.

Minunea fusese săvârşită de coloana de pălăvrăgeli. Era destul de reuşită şi succesul lui Willie fu constatat îndată în tot oraşul. Devenise un personagiu. Nu mai era, bătrânelul obosit, silit să se dea peste cap ca să afle o informaţie; acei cărora le plăcea să-şi vadă numele tipărit, îi telefonau sau veneau să-l vadă şi să-i dea informaţii personale. Iar el ştia că mulţi dintre noii abonaţi se datorau acestei coloane. Faptul acesta îi redase stima de sine însuşi, influenţând în chip neaşteptat asupra caracterului său. Acum, în costumul său nou cu pătrăţele, intra prin cârciumi şi prin cafenele cu o înfăţişare de fanfaron.

Fiul verişoarei Aidei aducea odată pe săptămână pagina dedicată naşterilor, morţilor, serbărilor şi adunărilor religioase din cartierul negrilor. Era un tinerel sfios care Beria poezii. Îi câti câteva domnului Richardson, şi redactorul îi spuse că nu erau rele, luând câteva să le publice în Scutul şi Drapelul şi plătind băiatului Athenei duci dolari din buzunarul său pentru fiecare poezie. Îi spuse chiar să-i mai aducă, fiindcă el, domnul Richardson, putea să i le publice în vreo revistă din Est.

Cea mai mare schimbare din birouri era însă aceea care privea telefonul. Ani de zile aproape nici nu fusese întrebuinţat; acum, de la nouă dimineaţa până la şase după amiaza, numai rareori înceta să zbârnâie. Aparatul cel vechi, aşezat la capătul mesei pe care erau ziarele, zbârnâia acum atât de des, încât în cele din urmă un funcţionar al societăţii de telefoane o chemase pe doamna McLeod şi o convinsese să instaleze încă două aparate, unul în cămăruţa ei şi altul pe biroul redactorului-şef. Societatea primea să facă instalaţia cu preţ redus, fiindcă scutea centrala de o muncă uriaşă şi de o mare încurcătură deoarece era silită să sune de nenumărate ori, singurul fir al ziarului fiind mereu ocupat.

Şi iată cel puţin câte puţin se înmulţiră reclamele şi, ca atare şi încasările; săptămâna dinaintea cruciadei, doamna McLeod, cu ajutorul doamnei Myrtle şi al lui Richardson, aplecată pe registrele de contabilitate, găsi, pentru prima dată, nu numai că era în stare să-şi plătească socotelile întârziate, dar că erau destui bani pentru micile facturi şi pentru plăţile săptămânale, rămânând un activ de doi dolari şi jumătate, fireşte fără a fi vorba de miile de dolari de datorii şi de ipoteci.

Cu privire la salariul lui Richardson, avu loc o discuţie aprinsă. El stăruia că nu vrea să primească mai mult de treizeci de dolari pe săptămână, ca orice reporter, susţinând că fusese angajat ca atare; dar la rândul ei

doamna McLeod susţinu că trebuia să-i plătească cel puţin de două ori atât, fiindcă de fapt îndeplinea funcţia de redactor* şef şi fără el renaşterea ziarului Scutul şi Drapelul nu s-ar fi petrecut niciodată.

În sfârşit, tânărul spuse:

— Dar ce fel de femeie sunteţi dumneavoastră? Abia aveţi câţiva gologani şi vreţi iar să dea faliment ziarul?

— Şi dumneata?, râse doamna McLeod. La început voiai să stai în închisoare şi acum nu vrei să fi plătit 1

În cele din urmă câştigă el partida, spunând că va primi atât cât dorea să-i dea doamna McLeod, numai când ziarul va fi bine consolidat. Şi în timpul acestei convorbiri be prefăcură că amândoi cred că el va rămâne la Scutul şi Drapelul.

Consfătuirea aceasta dădu în chip vădit de gândit domnului Richardson, căci în după amiaza aceea, mai tându o rugă pe Jane să meargă cu el să ia o ceaşcă de ceai în localul „Vechea VÂrginie”; în faţa ceştilor ce abureau, îi spuse fetei:

— Trebuie să facem planurile pentru atunci când voi pleca „tvsfe – v

Jane îl privi nedumerită:

— Ai cumva de gând să pleci acum?

— Nu, dar voi pleca atunci când să-i cina mea va fi terminată. Odată tot va trebui să mă întorc şi eu acasă.

Îl asculta neatentă, ca şi cum o parte din mintea ei ar fi fost absentă. Aşa încât el trebui să-i vorbească mai aspru decât voise, pentru a stabili toate lucrurile.

— La început erai entuziasmată, îi spuse. Ce ai acum? Ce s-a întâmplat?

Nădăjduia poate că fata îi va vorbi deschis despre Mino Dougherty; dar ea nu spuse nimic în privinţa familiei Dougherty şi a cruciadei. Răspunse numai:

— N-am absolut nimic.

— Într-o bună zi va trebui totuşi să las ziarul pe

seama dumitale. Va trebui să fi redactor-şef. Poate că ziarul va merge bine şi îşi va putea îngădui cheltuieli, îţi voi putea trimite ca ajutor un tinerel dezgheţat. ÎnşQ deocamdată trebrie să te învăţ tot ceea ce trebuie să ştii.

Ea îl privi cu ochi pătrunzători; apoi se uită în altă parte, spunându-i:

— Aş vrea să mă poţi învăţa să am puţin bun-simţ.

Tânărul râse:

— Mi se pare că ai destul.

— N-am deloc. Dacă aş avea măcar puţin din al dumitale…

— Ce vrei să spui?

— Că aş vrea să i-aţi lucrurile liniştită, aşa cum faci dumneata. Nu te înfierbânţi niciodată, nu-ţi pierzi niciodată Cumpătul. Eşti întotdeauna stăpân pe dumneata. îşi duse din nou privirile în altă parte, apoi izbucni:

— Câteodată mă gândesc că eşti neuman. i.

— Şi dumneata ai vrea să fi aşa?

— Da. Viaţa ar fi mult mai uşoară.

Tânărul răspunse, zâmbind:

— Partea cea mai drăguţă a dumitale este tocmai că eşti neasemuit de umană şi de spontană. îţi pierzi calmul într-o clipă şi îndată după aceea eşti numai zâmbete. Acum eşti plictisită şi în clipa următoare eşti entuziasmată; eşti romantică şi plină de sentiment. îşi aprinse o ţigară şi continuă: Mi-ar plăcea să fiu aşa. Bunul simţ te face în cele din urmă să nu poţi ancora nicăieri. Şi nu-i prea plăcut.

Deocamdată Jane îşi dădu seama că vorbesc prieteneşte. Vorbeau unul despre altul, ceea ce era foarte plăcut; iar Richardson nu i se păruse nicicând atât de simpatic. Se înfuria totuşi auzindu-l că-i spune romantică şi sentimentală.

Puţin după aceea fu şi mai supărată, auzindu-l că-i spune:

— De altfel nu sunt deloc psiholog. Nici nu ştiu să mă

analizez. Şi nu-mi place să vorbesc despre mine, însumi; totuşi îţi pot spune că nu întotdeauna se poate judeca din afară, ceea ce se petrece înăuntru.

Ar fi vrut să-l întrebe ce vrea să spună; dar tonul batjocoritor cu care vorbise despre lipsa lui de psihologie, risipise atmosfera aceea de intimitate ce începuse să se creeze. Se simţi iar tânără şi proastă. Ridicându-se şi punând ţigara în scrumieră, spuse:

— Mai bine să ne întoarcem la redacţie să aruncăm o privire asupra ziarului. Primele exemplare trebuie să fie tipărite. Se îndreptă spre uşă. îşi dădu însă seama că se schimbase ceva. Pentru prima oară bărbatul acesta îi plăcea. Simţea dorinţa să-l ajute. Nu ştia însă cum. În ce fel putea fi ajutat un om aşa de încrezut ca domnul Richardson?

Pe când mergeau spre piaţă, văzu cu coada ochiului automobilul mic verde-deschis, oprit în mijlocul străzii, din pricina semnalului luminos; în automobil era Mino Dougherty. Simţi dorinţa să-i dea bună ziua, dar nu îndrăzni. Văzu cu coada ochiului că el o priveşte şi gândi: „Drăcia dracului! De ce mă vede de câte ori sunt cu Richardson?”

Luminile semnalului se schimbară şi automobilul îşi continuă goana, aproape atingând un cărucior de copil. Când ajunseră pe cealaltă parte a străzii, Richardson îi spuse:

— Nu crezi că fiind camarazi de birou, ne-am putea spune pe nume? E o prostie să ne tot spunem domnul Richardson şi domnişoara Baldwin. Pot să-ţi spun Jane? Toţi îmi spun Tom şi mi-ar face plăcere să-mi spui şi dumneata aşa.

Richardson se întoarse deodată spre ea, cu privirea pătrunzătoare, însă figura ei era cu desăvârşire lipsită de expresie, atunci răspunse:

— Foarte bine. Vom fi Tom şi Jane. E mai intim.

— Nu credeam că intimitatea ar avea mare însemnătate pentru dumneata.

EL.râse puţin melancolic:

— Ba are. Are foarte multă.

Data începerii campaniei fu amânată de domnul Richardson. Întâi fusese hotărâtă pentru ziua de trei, adică pentru a doua zi după expirarea termenului liberării condiţionate. Hotărâre îndrăzneaţă, care o făcea pe doamna McLeod să râdă. Însă cu o săptămână mai înainte, Richardson veni la ea şi-i spuse:

— Am o idee mai bună.

— Care?

— Banchetul Partidului Democrat e fixat pentru ziua de şase, nu-i aşa?

— Da.

— Foarte bine, de ce să nu începem campania în seara zilei de cinci.

Ea se gândi o clipă:

— Ziarul nu ajunge la abonaţii din provincie decât a doua zi.

— Provincia este în mare parte cu noi. Oraşul interesează.

— Poate ai dreptate. Ca de obicei. Şi într-adevăr, chibzuind, ideea i se păru minunată.

Cu două zile înainte de banchet, Richardson anunţă în pagina editorială a ziarului că Scutul şi Drapelul va începe cu numărul din ziua de cinci, să publice în supliment un roman de la vinia McLeod, întemeiat pe istoria oraşului. Suplimentul va fi zilnic şi va fi de mare interes, nu numai pentru băirmii care aveau aceleaşi amintiri cu autoarea, dar şi pentru generaţia tânără, care nu ştia nimic despre asprimea, greutatea şi gloria vieţii de odinioară. Înştiinţarea era făcută cu dibăcie; trebuia să semene puţină spaimă în şleahta Gazetei şi a familiei Dougherty, şi să le inspire o bănuială nelămurită asupra a

ceea ce va urma, însă fără nimic prea precis ca să-i pună pe gânduri.

Toată ziua de cinci, redacţia ziarului Scutul şi Drapelul fu înfrigurată de frământare stăpânită. Acum nu se mai putea păstra secretul cruciadei. Alf Kyman, linotypistul, bătea ca un nebun clapele, uluit de ceea ce compunea. Bătrânul Zimmerman înghiţi de două ori zeama tabacului mestecat, în fierbinţeala titlurilor ce-l erau trimise. La parter, Myrtle îşi legăna cerceii de peruzele şi se purta misterios cu persoanele ce veneau să facă plăţi. Willie umblă de două ori în ultimul sertar al biroului, să soarbă putere, iar spre mijlocul după amiezii îi spuse doamnei McLeod:

— Vinia, se va dezlănţui iadul, în oraşul acesta de văcari.

Cât despre doamna McLeod, inima-i bătea nebuneşte într-o îmbinare de tulburare şi de înflăcărare. Nu atacase niciodată pe nimeni în viaţa ei şi acum trecea la atac împotriva clicii celei mai puternice din Platteville. Avea un sentiment de groază şi de ruşine, ca şi cum ar fi săvârşit o faptă pentru care ar putea fi arestată.

Numai domnul Richardson îşi vedea liniştit şi nepăsător de lucru, ca şi cum nu trebuia să se întâmple nimic nou; însă Jeane văzu expresia ochilor albaştri-cenuşii, expresie de nelinişte, aproape de înflăcărare, care o făcu dinti-odată să-şi amintească de cuvintele spuse de el când luau ceaiul: „Nu întotdeauna se poate judeca din afară ceea ce se petrece înăuntru”. Şi se surprinsese de mai multe ori observându-l, vrăjită, întrebându-se cum se putea el interesa atât de mult de ceea ce se petrecea într-un oraş pe care nu-l văzuse niciodată până acum două tuni. Ea n-avea nicio înclinare pentru lucrurile austracte şi nu putea bănui – şi nici n-ar fi crezut* dacă ar fi fost în stare să bănuiască – în ce măsură mare îl preocupa pe Richardson binele şi răul.

Vederea tânărului îi aducea puţină alinare, în ziua aceea care pentru ea devenea tot mai tristă, pe măsură ce se spulbera treptat orice speranţă de a primi un bilet de la Mino. În sinea ei înţelegea acum că Mino va privi cruciada ca o lovitură dată şi împotriva lui, deşi atacul ziarului era îndreptat împotriva tatălui său; şi se va gândi, desigur, că era un complot pus la cale de ea şi de domnul Richardson. Acum era prea târziu să mai facă ceva. chiar dacă mătuşa Vinia şi cu Richardson ar fi primit să renunţe în ultima clipă la proiectele lor. Cu toate acestea, la ora cinci, în sufletul ei mai rămăsese încă o umblă de nădejde că Mino va telefqna să o poftească să meargă cu el la banchet.

La cinci şi un sfert, când Myrtle apăru aducând în tviumf primele exemplare umede ale ziarului „inima Janei se împietrise. Mino nu dăduse niciun semn de viaţă. Ceea ca însemna că pentru el totul se sfârşise. Nu o iubise cu adevărat niciodată şi nu dorea deloc să se împace. Ea era aceea care îşi făcuse mereu iluzii, crezând că se iubesc. Pusese însă o proastă. Ziarele acelea, cu cerneala încă Umedă şi aduse de Myrtle pe braţele întinse ca să nu-şi murdărească bluza, i se părură aproape un simbol. Totul se sfârşise şi iată atacul lui Richardson împotriva Bătrânului Dougherty, în Scutul şi Drapelul. Cel puţin acesta era ceva definitiv. Foile ajunseseră acum şi în stradă. Cruciada era începută. Şi totul se sfârşise între ea şi Mino. Tiparul acela încă umed avea ceva înfiorător la vedere.

Muşcându-şi buzele, începu să cerceteze împreună cu ceilalţi – mătuşa Vinia şi Richardson, Myrtle cu Willie Ferguson, şi bătrânul Zimmerman – Scutul şi Drapelul.

Informaţiile nu aveau niciun Interes pentru el. Numai pagina editorială şi aceea din faţa ei îi interesa.

În fruntea paginii editoriale era un titlu cu litere groase: „CE ÎNŢELEG SA FACĂ LOCUITORII DIN i? LATEVILLE”, iar sub titlu, numele lui Richardson. Începea printr-o analiză a situaţiei, atrăgând atenţie asupra

faptului că, de vreme ce locuitorii din Platteviile nu făcuseră nicicând nimic pentru administraţia oraşului.

aceasta se înrăutăţise tot mai mult. până ce ajunsese un adevărat putregai şi o nenorocire pentru tot Sud-Vestul. Scutul şi Drapelul – continua articolul – făcuse o anchetă şi înţelegea să dea la lumină, într-o serie de articole, toată corupţia care fusese impusă contribuabililor unuia dintre cele mai frumoase oraşe din Statele Unite. Scutul şi Drapelul cerea cetăţenilor cinstiţi din Platteviile să se organizeze pentru luptă. Ziarul le va da tot sprijinul cu putinţă. Trebuia o organizaţie democratică, nouă şi independentă.

După acest început violent, erau o serie de paragrafe fiecare având un subtitlu: Munca deţinuţilor – Noul acoperiş al Palatului de Justiţie – Sistemul luminatului pe Hyllard Street – Noul apeduct – Săpăturile pentru noile canale şi contractele din Franklin Street.

Pe pagina din faţă era prima parte a romanului Laviniei McLeod, intitulat „FRUMOASELE TIMPURI DE ODINIOARĂ”. Era frumos şi impunător; şi în timp ce câtea primul articol al campaniei, ochii doamnei McLeod alunecau fără voia ei pe pagina din faţă, privind numele LA VINIA MCLEOD tipărit cu litere groase în fruntea paginii. În sfârşit. era o „autoare”. O clipă gândi în chip egoist că lucrul acesta era pentru ea mai însemnat decât cruciada.

Tacâturnul Zimmerman zâmbi pe neaşteptate, cu o strâmbătură a buzelor pătate de talâac.

— Mda, cred că asta-i va pune spatele la zid.

Willie Ferguson îi răspunse:

— Nu, nu-i destul. Lupta abia a început şi Platteviile a dat întotdeauna luptătorii cei mai neobosiţi din tot Sud-Vestul.

În ochii doamnei McLeod era o expresie de admiraţie, când îl privea pe domnul Richardson. Tânărul nu părea impresionat şi nici chiar mişcat, însă privea cu

atenţie pagina prin ochelarii cu rame de oţel. Iar Jane îl observa, admirându-l şi urându-l în acelaşi timp, fiindcă era atât de iscusit şi de sigur de el.

Doamna McLeod îl întrebă cu glas stins:

— Dar cum ai adunat tot materialul acesta? Vreau să spun, toate amănuntele acestea?

Richardson ridică ochii uimit:

— Dar dumneavoastră mi-aţi spus atâtea lucruri! Şi apoi Maria Gashouse mi-a dat multe informaţii; iar şeful statului a pus la lucru pe doi tineri, despre care nici nu v-am vorbit. Eu însumi am auzit nenumărate plângeri. N-a trebuit să fac altceva decât să adun acest material şi să-l orânduiesc.

În clipa aceea uşa se deschise şi intră un poştaş tinerel. Toţi se întoarseră să-l privească, parcă s-ar fi gândit că telegrama trebuia să fie primul rezultat al cruciadei. Băiatul îi privi şi întrebă:

— Domnişoara Jane Baldwin?

— E pentru mine, spuse Jane şi iscăli de primire. Atenţia celorlalţi trecu de la băiatul ce pleca la Jane.

Fata deschise telegrama cu mâna tremurând. O câţi în timp ce toţi o priveau. Apoi, pentru a îndepărta privirile de la ea spuse cu un glas ciudat de sugrumat; Nu e nimic, şi mototoli hârtia în mână. Toţi, în afară de doamna McLeod, se întoarseră iar spre ziar. Bătrâna doamnă continua să-şi privească nepoata; pe când fata îşi lua pălăria fi se îndreptă spre uşă.

O urmă pe coridor şi o întrebă i

— Veşti rele?

— Nu, răspunse Jane. Şi trecând înainte, adăugă: Te rog, lasă-mă. Trebuie să plec. Iar doamna McLeod înţelese că telegrama era de la Mino Dougherty.

Cu privirea scăldată în lacrimi, Jane coborî treptele ca o furtună şi străbătu piaţa, ajunse în goană la fântâna închinată soldaţilor şi marinarilor şi se trânti pe o bancă.

Ţinea încă într-o mână telegrama mototolită, şi o câtea iar. Nu spunea decât: „N-aş fi vrut, dar nu mă pot opri. Vrei să uiţi tot şi să vii la banchet cu mine? Salutări călduroase. Mino”.

La început nu reuşi să înţeleagă ce simte. Gândea: „Nu se poate să fi văzut încă ziarul”; şi apoi, cu o umbră de nădejde: „Poate l-a văzut şi vrea să-mi spună că nici nu-i pasă”. Apoi privi iar telegrama, şi locul de expediere îi dădu o senzaţie dureroasă. Nu fusese trimisă de la oficiul din palatul Dougherty. ci de la Millersville; iar fata ştia că într-adevăr Mino trebuia să fie acolo pentru a lua ultimele măsuri în vederea adunării. Deci încă nu ştia… Nu putea să ştie, fiindcă nu văzuse ziarul. Nu aflase încă despre atacul cel groaznic…

Cu toată disperarea ei, auzi strigătele vânzătorilor: Scutul şi Drapelul. Ediţie specială! Citiţi articolul despre marile potlogării;

După puţin timp, se ridică şi străbătu piaţa, ducându-se la oficiul telefonic ce se găsea de partea cealaltă.

Şi într-un fel de coşmar, scrise următoarea telegramă: „Totul a trecut, dar acum e prea târziu”. Formularul era scăldat în lacrimi, şi Jane gândi: „Dacă le-ar vedea, ar înşele ge”. Însă nu se pot trimite lacrimi prin telegramă…

În acelaşi timp, în birourile Gazetei avea loc o consfătuire cu uşile zăvorâte. Domnul Hirsch, redactorul-şef, împreună cu directorul şi cu Bătrânul Dougherty, şedeau în jurul mesei grele de mahon din biroul lui Hirsch. Pe masă erau două exemplare din Scutul şi Drapelul. În dosul ochelarilor lucitori, chipul roşcat al lui Hirsch avea o expresie asemănătoare aceleia a unui purcel de India înfricoşat. Figura domnului Winterbottom, directorul palid şi suferind de fiere, era încreţită, iar pe fruntea aspră a Bătrânului Dougherty apăreau broboane de sudoare pe care şi le ştergea cu o mare batistă albă.

— Ne-au luat repede, spuse Hirsch, începând atacul înainte ca noi să fim gata de apărare.

Directorul spuse cu glas domol:

— Dacă vă amintiţi, domnule Dougherty, v-am spus acum câtva timp că veţi avea supărări.

Dougherty îşi şterse sudoarea:

— Ce-mi foloseşte asta, acum! Nu ne rămâne decât să-i facem să tacă înainte de a fi prea târziu.

Hirsch întrebă cu glas suav:

— Când expiră libertatea condiţionată?

— În privinţa aceasta nu-i nimic de făcut, răspunse Dougherty. A expirat de acum cinci zile. Acum trebuie să le zvârlim în cap creditorii şi în felul acesta foaia aceea murdară va fi distrusă. a

— Trebuie timp. Ne pot face o mulţime de necazuri înainte de a reuşi să întrerupem campania. De săptămâna trecută am vrut să pun în mişcare maşina, însă dumneavoastră nu m-aţi lăsat.

— Aveam un motiv, răspunse Bătrânul Dougherty.

— Care?

— N-a vrut Mino.

— Şi de ce?, întrebă Hirsch.

Bătrânul tuşi nervos, ca şi cum se ruşina că se arată sentimental:

— Adevărul e că băiatul nu s-a prea simţit… cum să spun? nu s-a prea simţit bine din pricina domnişoarei Baldwin… nepoata bătrânei McLeod.

Directorul întări:

— Mda. acum ne va costa cam mult.

Expresia de şobolan înspăimântat dispăru de pe chipul domnului Hirsch, fiind înlocuită cu aceea a unui şoarece ironic:

— Întâmplarea nu-i aşa de rea cum puteţi crede. N-am stat nici eu cu mâinile în şold. Am scris, vreo două scris Jii şi am verificat ipotecile puse pe ziar şi pe casa bătrânei

McLeod. Nu ne va trebui atâta timp cât credeţi.

Bătrânul Dougherty izbucni pe neaşteptate:

— Cum dracu’ ai făcut asta fără ordinul meu? Eu sunt stăpân aci; nu uitaţi asta!

Deşi pe fata osoasă a directorului se ivise spaima, chipul de purcel de India a lui Hirsch nu arăta – destul de ciudat – multă teamă; poate fiindcă în lunga-i şi lipsită de glorie carieră lucrase de prea multe ori cu oameni ca Bătrânul Dougherty. La urma urmei, fusese primit la Gazeta tocmai pentru că ştia să facă unele lucruşoare…

Răspunse liniştit:

— Atunci preferaţi să mergeţi la penitenciarul statului, în loc să distrugeţi un ziar murdar ca Scutul şi Drapelui?

— La penitenciar? Cine? Nimeni n-are în mână nimic împotriva mea.

Hirsch însă stărui, punând un deget pe ziar:

— Aţi cânt cu atenţie? Doar nu vă închipuiţi că au tras toate cartuşele pentru a stârni duşmanul.

Bătrânul Dougherty începu să facă pe viteazul

— Ascultă, Hirsch. Sunt venit în oraşul acesta de mai multă vreme decât dumneata. Cunosc politica locală. Îţi spun că n-au în mână nimic împotriva mea.

Hirăch împături liniştit exemplarul său din Scutul şi Drapelul şi răspunse:

— Cu atât mai bine. Însă e mai bine să-mi urmaţi sfatul. Gândiţi-vă, şi diseară să-mi spuneţi ce-aţi hotărât. Nu uitaţi însă că mai sunt şi alţii în stare să pună ceva la cale, în afară de dumneavoastră.

— Ce vrei să spui?

— Că nu sunteţi singurul om cu oarecare influenţă în viaţa politică a statului.

Bătrânul Dougherty tuşi. Apoi înjură:

— Blestemata asta de adunare! Tocmai mâine! Se bătu cu palma pe coapsă şi o licărire de ceva ce semăna cu

admiraţia apăru în ochii lui. Porcul acela de Richardson! Nu e deloc prost! Să aleagă ajunul banchetului pentru a ne zvârli în cap murdăriile lui! Ar fi trebuit să-i oferim două mii de dolari pe lună ca să-l facem să treacă de partea noastră. Tăcu.

— N-ar fi venit nici dacă ia-ţi fi oferit două milioane, răspunse Hirsch.

— De ce?

— Pentru că aşa e el făcut. Am văzut oameni ca el. Numai de două ori… Sunt însă nestrămutaţi… Nu se vând. Sunt nebuni… oameni de felul acesta. Banii nu înseamnă nimic pentru ei.

Când, în cele din urmă, W.M. Dougherty părăsi redacţia Gazetei pentru a se întoarce acasă, Hirsch şi Winterbottom, redactorul-şef şi directorul ziarului continuară consfătuirea înaintea unei sticle de bere şi a unei farfurii de sandviciuri.

Pentru domnul Hirsch, activitatea lui de la Gazetă nu era decât o pauză de aşteptare. Ziarul din Platteville, cu politica sa, erau lucruri mărunte pentru el. Dar biroul ziarului îi slujea pentru diferite scopuri. Şederea aceasta sub numele de Hirsch. În locul acela mai mult sau mai puţin îndepărtat din Sud-Vest, îl punea oarecum la adăpost de urmările legii, care-l făcuseră să nu mai poată rămânea în Illinois şi în Indiana. Atâta vreme cât învinuirile ce-i fuseseră aduse nu se prescriau, ar fi fost destul de neprevăzător din partea lui să se întoarcă în Statele acelea; pe de altă parte, Guvernul Federal dorea să-i pună anumite întrebări, care-l cam încurcau: W.M. Dougherty cunoştea învinuirile. Dacă nu erau vechi prieteni, el şi cu Hirsch erau cunoştinţe vechi. Adevăratul nume al lui Hirsch era Sulzergher; cei doi bărbaţi se cunoscuseră cu mult înainte, la Congresul Naţional al Partidului Democrat. Ca redactor-şef, Hirsch nu era prea sclipitor. Avea însă alte calităţi, care preţuiau mai mult în ochii lui W.M. Dougherty.

Politica necinstită nu avea taine pentru el; era expert în metodele de înşelătorie şi, la nevoie, ar fi putut aduna dintr-o clipă într-alta o ceată însemnată de certaţi cu legea, gata să nu dea înapoi de la nimic. Tocmai haimanalele domnului Hirsch devastaseră de două ori El Dorado, atunci când Maria Gashouse refuzase să plătească tribut clicii lui Dougherty.

Domnul Hirsch nu semăna deloc cu reputaţia lui, cu obrajii roşcaţi şi cu ochelarii scânteietori, cu gura copilărească şi cu minutele lui grăsuţe şi curate; s-ar fi spus mai degrabă că e un profesor obosit de la o şcoală duminicală, decât un criminal crud; era însă unul dintre indivizii aceia care se distrează smulgând picioarele muştelor, şi numai portarul Gazetei ştia că el era răspunzător de focul ce mistuise cu şase luni mai înainte magazia unde se păstra hârtia pentru ziar. Se pare că domnul Hirsch turnase benzină pe un şoarece, dând foc cu un chibrit nenorocitului animal. Şoarecele fugise să se ascundă în magazia de hârtie. Cunoaşterea acestui fapt îi prilejuise portarului două sporiri de salariu, sporiri de care nimeni nu ştia nimic, afară de domnul Hirsch.

În ceea ce îl priveşte pe domnul Winterbottom, directorul, era obosit şi descurajat. Timp de treizeci şi şase de ani făcuse pe ziaristul în diferite oraşe din Sud-Vest; iar acum, la cincizeci şi şase de ani, câştiga trei mii cinci sute de dolari pe an, cu care trebuia să-şi întreţină soţia obosită şi mofturoasă şi pe patru dintre cei şapte copii, rămaşi încă sub acoperişul lui. Deşi avea titlul de director, nu conducea chiar nimic. Dacă i se îngăduia – ceea ce se întâmpla destul de rar – să scrie un articol, conţinutul acestuia nu putea avea legături decât cu buletinul meteorologic sau cu târgul provincial, sau cu vreun alt subiect inofensiv despre care putea fi indiscret. Bătrânul Dougherty îl socotea imbecil şi se slujea de el numai pentru a traduce într-o limbă ce se putea câţi, articolele negramaticale şi fără

ortografie pe care le scria el însumi în fiecare seară, în biblioteca sa din casa cea mare în stil Tudor.

Spre deosebire de domnul Hirsch, domnul Winterbottom avea înfăţişarea a ceea ce era în realitate. Avea un chip de oaie, prost şi josnic, pe un corp osos, colţuros şi deşirat. Neîngrijit şi murdar ca un măturător nesimţit, purta mânecuţe negre pentru a-şi cruţa cămăşile, în cei treizeci de ani de căsătorie, soţia lui mofturoasă născuse de două ori gemeni. Îndărătul acestei înfăţişări care îţi făcea impresia unei case neteneuite, domnul Winterbottom era plin de ranchiune. Simţea o ranchiună mare şi nelămurită împotriva destinului şi împotriva vieţii; împotriva nevestei şi împotriva acelora care, cu trecerea timpului, i se păreau copii veniţi de prisos pe lume. Era mânios pe Bătrânul Dougherty şi pe Mino, fiindcă era tânăr şi simpatic şi se bucura de toate fructele conte, de care metodismul său îl împiedicase să se bucure atunci când avusese vârsta lui Mino. Şi măi mult decât pe oricine, era mânios pe Hirsch. Acesta nu numai că era ultimul venit, dar avea o mare autoritate prin birourile ziarului şi în toată organizaţia lui Dougherty. Cu purtarea lui grosolană, domnea ca un despot peste întregul personal al Gazetei. Uneori – obişnuia Winterbottom să-i spună soţiei sale – s-ar fi putut crede chiar că Bătrânul Dougherty se temea de odiosul şi nesuferitul domn Hirsch.

În schimb Hirsch nu-l ura pe Winterbottom. Se mulţumea să-l dispreţuiască.

De aceea, în timp ce cei doi bărbaţi şedeau în faţa berii şi a sandviciurilor, convorbirea lor nu era prea însufleţită. Amândoi ştiau că această consfătuire e o comedie; iar domnul Hirsch nici măcar nu-şi dădea osteneala să arate că ar fi altceva; purtare care, fireşte, nu era făcută să-l liniştească pe domnul Winterbottom. Fără să vorbească însă, amândoi se gândeau.

Domnul Hirsch spunea în sinea lui: „Dacă nu-i atent,

Bătrânul Dougherty va avea o mulţime de plictiselii Partea rea e că e un politician de proastă calitate. Nu-i deloc modern… şi situaţia e tocmai aşa încât să-i dea posioilitatea lui Swain să-l gonească”.

Mu ştia precis cât de mari şi de complicate erau încurcăturile şi hoţomăniile bătrânului. Bănuia însă că trebuiau să fie mult mai serioase decât i le arătase vreodată W.M. lui sau oricărui altuia. Iar bătrânul era acum obosit. Poate că n-avea chef de luptă. Altfel n-ar fi îngăduit ca legătura dintre fiul lui şi Baldw n aceea să aibă vreo însemnătate! în politica necinstită trebuie să fi fără îndurare, chiar pentru mama ta! Cu sau fără faţă, Scutul şi Drapelul trebuia strivit înainte de a fi prea târziu; şi chiar băiatul acela obraznic de Richardson trebuia pus la locul lui, într-un fel sau altul.

Hirsch ridică paharul de bere până la gura sa ca un boboc de trandafir; punându-l iar jos, plescăi din buze cu mulţumire, nu pentru berea băută, ci pentru perspectiva de a-l pune la locul lui pe Richardson. Nu-i plăcuse (leioc ziaristul acela, în ziua aceea când venise în biroul Bătrânului Dougherty… Prea îndrăzneţ şi obraznic pentru un tânăr de vârsta lui. îi era antipatic şi fiindcă era sănătos şi normal. Domnului Hirsch nu-i plăceau oamenii voinici; dar la Richardson îi displăceau mai ales bărbia puternică şi ochii albaştri-cenuşii. Iar Bătrânul W.M. nu înţelegea cât de primejdioasă poate fi o fiinţă ca aceasta. Era unul dintre aceia pe care nu-i mai poţi opri când au luat-o razna.

„Acelaşi gen cu procurorul care m-a gonit din Indiana”, gândi. „Dacă i-ar fi spart cineva capul, eu n-aş fi silit bă stau ascuns în oraşul acesta de animale”.

Da, trebuia neapărat „să-l pună la locul lui” pe Richardson, dacă nu înceta campania începută. Drace, individul acela şi-ar fi putut vârî nasul şi în trecutul domnului Hirsch şi să-i facă viaţa puţin plăcută! Trebuia deci să înceapă să se mişte, făcându-le plictiseli cu

ipotecile, apoi prin presă şi cu alte mijloace de felul acesta. Pentru ceea ce voia să facă, trebuia să cheme vreo doi prieteni. Cei mai buni erau poate Bill Vulpoiul şi Herminio. Erau obişnuiţi să lucreze împreună şi aveau înfăţişarea unor oameni de treabă. Puteau să se îmbrace în aşa fel încât să pară membri la Rotary Club şi nimeni nu s-ar fi îngrijit de ei într-un oraş ca Platteviile.

„Am să le scriu astă seară când mă duc acasă”, gândi Hirsch. Nu era un păianjen mare şi grosolan ca Bătrânul Dougherty; era mic şi sprinten, şi cu privirea lui de profesor modest de şcoală duminicală, era mult mai veninos.

În faţa lui şedea domnul Winterbottom. privindu-l mânios pe sub sprâncenele zbârlite. îşi simţea stomacul greu din pricina celor câteva înghiţituri de mezeluri din sandviciuri şi se gândea înfuriat: „Dacă nu sunt atent, bătrânul se va lăsa înhăţat de data aceasta. Pot avea atâtea motive de învinuire împotriva lui... atâtea! Şi Hirsch acesta! Ce dracu’ e? De unde vine? Ce făcea înainte? Poate-l vor ataca şi pe el”.

În creieraşul lui Winterbottom ideile începură să ia forme: „Ştiu şi eu destule pentru a-l trimite la ocnă pe Bătrânul W.M. Tot ce trebuie e să deschid gura cu privire la o duzină de afaceri nu prea curate. Şi am toate datele. Ar fi răzbunarea mea pentru că s-a purtat cu mine toată vremea ca faţă de un băiat de prăvălie. îl pot pune într-o încurcătură straşnică”. Rămase mult timp gânditor, cu o tartină în mână, închipuindu-şi înfrângerea şi umilirea Bătrânului Dougherty. Se vedea pe sine însuşi pe banca martorilor. îl vedea pe Bătrân venind să-l roage şi încercând să-i cumpere tăcerea. Dar el, viermele, i-ar fi spus: „Nu, aşa ai vrut. Nu se poartă cu oamenii aşa cum te-ai purtat dumneata zece ani cu mine. Acum trebuie să te resemnezi cu ceea ce ţi se întâmplă”.

Deodată râse tare, de bucurie că şi-l închipuia pe

Bătrânul Dougherty umilit. Hohotul răsună sinistru în birou. Hirsch tresări, întrebându-l:

— Ce dracu’ ai? Ce te distrează atât de mult?

— Nimic. Mă gândeam la o poveste. Şi hohotul lui se stinse văzând chipul sinistru şi roşcat a lui Hirsch. Nu, nu s-ar fi putut revolta împotriva Bătrânului Dougherty şi să-l trimită la ocnă, fiindcă şi-ar fi pierdut slujba, iar la vârsta lui ar fi fost greu să-şi găsească alta, chiar cu; trei mii cinci sute de dolari pe an. Şi trebuia să se gândească la soţie şi la cele patru guri ce mâncau încă pe cheltuiala lui.

Era nouă şi jumătate când Bătrânul Dougherty ajunse la casa cea mare din marginea oraşului. Vederea clădirii uriaşe, goală, melancolică şi întunecată, în afară de lumina din vestibul, îl făcu pe neaşteptate să-şi dea seama de oboseala şi de bătrâneţea lui. Nădăjduise că Mino se va fi întors de la Millersville. Simţea nevoia să-şi Vadă fiul mai mult decât orice pe lume. Intrând, găsi o cină rece pregătită de Ella, singura servitoare din toată casa. Lângă farfurie era un bilet al femeii, care-i scria că-l aşteptase până la opt şi jumătate şi apoi plecase la cinematograf.

O clipă biletul negramatical şi scris cu o caligrafie de analfabet îl supără, făcându-l să-şi spună: „Poate a văzut ziarul acela blestemat şi crede că acum poate face ce vrea*, înţelese însă aproape numaidecât că judecata aceasta era superioară inteligenţei de mulatră a Ellei şi puterii el de judecată. Gândi: „Trebuie să-mi ţin firea. Dacă nervii cedează, m-am ars”.

Pe când mânca, îşi dădu seama, pentru întâia oară în viaţa lui. că era într-adevăr obosit şi plictisit. Nu mai dorei avere. Dorea numai puterea: puterea, care cuprindea nu numai Platteville, dar tot statul şi poate, mai târziu, chiar o oarecare forţă în politica naţională. Avea şaizeci şi unu de ani şi nu era bătrân. Şi-ar fi putut sfârşi cariera ajungând senator la Washington; aceasta ar fi fost o lecţie bună pentru cei ce-l atacau. Dorea puterea, aflată acum în

mâinile lui Bill Swain; şi deodată îi trecu prin cap că poate Bill Swain bănuise ambiţia lui, descoperise vreuna dintre potlogăriile lui şi era în spatele acelei cruciade, mult mai răspunzător decât bătrână McLeod şi decât tâlharul de Richardson. Poate aceştia erau numai marionete mişcate de el. Poate că misteriosul Richardson fusese trimis de Bill.

Nu putea crede că Richardson era atât de iscusit, pe cât părea. Un ziarist găsit pe stradă şi închis pentru vagabondaj, nu putea fi atât de şiret. Dacă ar fi fost el* atât de şiret încât să descopere toate amănuntele care ţâşneau din primul articol al ziarului Scutul şi Drapelul – ar fi avut un post bun la Chicago, sau la St. Louis, sau la Kansas City. Da, era ceva ascuns în toată povestea aceasta. Şi impresia aceasta îl făcu mai nesigur şi mai nervos.

Avea nevoie de Mino… Mino cu care să vorbească… Mino să-i liniştească îngrijorarea… Mino cu optimismul lui, cu sănătatea şi zâmbetul lui. Nu putu înţelege ce rămăsese să facă la Millersville după nouă.

După ce termină de mâncat, se duse în bibliotecă, îşi scoase ghetele, se întinse pe divan şi începu să facă socoteli Nu reuşea însă să lucreze. O parte din mintea lui era încordată, ascultând zgomotul fiecărui automobil care trecea. Se ridica mereu în capul oaselor, aşteptând ca automobilul să cotească pe stradă şi Mino să coboare în faţa uşii de intrare. Se gândi că Mino era singura fiinţă pe lume pe care se putea bizui, spre care se putea întoarce într-o clipă de îngrijorare. Hirsch, Winterbottom, magistraţii, şeful Poliţiei, până şi primarul, toţi l-ar fi părăsit, dacă lucrurile ar fi mers prost; ar fi alergat spre tabăra lui Bill Swain, fluturând drapelul alb. Însă pe Mino se putea bizui oricând.

Se aşeză pe marginea divanului şi îşi turnă un whisky, spunând cu jumătate de glas: „Fii tare, W.M. Nu se întâmplă nimic. Ai în buzunar pe toţi judecătorii locali. Nu-ţi pierde capul”.

Se scutură ca un leu bătrân şi râios şi se ridică greoi. Se apropie de fereastră şi stătu mult timp privind luminile automobilelor ce treceau. Unul, apoi altul, al treilea, dar niciunul nu coti pe strada lor. Pe neaşteptate, gândi înspăimântat: „Poate i s-a întâmplat ceva! Vreo nenorocire. Goneşte întotdeauna ca Un nebun”.

Îşi spuse însă numaidecât că, dacă i s-ar fi întâmplat ceva lui Mino, el ar fi fost înştiinţat, fiindcă toată lumea din provincie îl cunoaşte1 pe tânăr şi automobilul lui verde deschis. „Neghiob blestemat!”, îşi spuse sieşi. „Te porţi ci o babă proastă!”. Apoi, gândi iar: „Dacă cel puţin banchetul acesta ar fi peste o săptămână şi nu mâine”. Iar după aceea: „Poate dacă e într-adevăr îndrăgostit de domnişoara Baldwin, a făcut o prostie”. Dar nici aceasta nu era cu putinţă. Mino era prea sănătos ca să facă aşa ceva; În cele din urmă îşi spuse că, stând aşa la fereastră, nu ajungea la niciun rezultat. Avusese de gând să-şi petreacă seara fixând bazele apărării împotriva atacurilor Scutului şi iată că nu făcuse nimic. Mai bău un whisky ca să capete putere şi se aşeză iar pe divan. Nu izbutea însă să lucreze.

La unsprezece trecut, nemaiputând îndura aşteptarea, telefona la hotelul din Millersville; dar Ira Miller îi spuse că Mino plecase puţin după ora şase. Atunci telefonă la Cercul Tinerimii şi la bodega Hennessey, schimbându-şi glasul pentru ca nimeni să nu poată bănui că la capătul firului era W.M. Dougherty care se purta ca o babă isterică. Dar nimeni nu ştiu să-i spună ceva şi în cele din urmă, învingându-şi mândria, telefonă la El Dorado. Era aproape de miezul nopţii şi în fierbinţeala lui uită să-şi prefacă glasul, aşa încât omul de la bar care răspunse, îl salută aproape numaidecât cu un „Bună searu, domnule Dougherty”, ceea ce îl înfurie peste măsură

Omul de ia bar îl înştiinţă că Mino fusese în local, dar plecase de vreo zece minute. Se simţi atât de uşurat, încât

nu se supără nici când celălalt, cu o obrăznicie abia acoperită, îi spuse:

— Da, cred că aveţi nevoie să-l vedeţi în seara aceasta.

Pusese jos receptorul şi se întorcea în bibliotecă, când auzi un automobil trecând pe stradă. Simţi nevoia să se ducă la uşă, dar se nişină şi se întoarse să se întindă pe divan. Tocmai se rezema de divan, când din 9 tradă ajunse la el un zgomot puternic, urmat de o tăcere deplină. Sărind în picioare, Bătrânul alergă la uşa de intrare şi aprinse lumina.

Vuzu automobilul verde-deschis al lui Mino intrând pe jumătate în garaj. Uşile pe jumătate sfărâmate erau proptite de radiatorul spart. Mino coborî din automobil împleticindu-se. Văzând lumina aprinsă şi pe tatăl său în uşă, zâmbi prosteşte şi spuse:

— Uitasem că uşile erau închise.

Coborând treptele, bătrânul văzu că Mino nu era singur, în urma lui cobora din automobil o siluetă feminină cu părul blond platinat şi cu o blană de vulpe roşcată. Şi ea se împleticea puţin. Bătrânului i se păru că o recunoaşte.

În timp ce venea spre el, Mino spuse:

— Îţi prezint pe Fem Hedges. Am adus-o să-i dau un whisky. Fem şi cu mine vrem să ne căsătorim.

Auzind numele acela, bătrânul fu apucat de un fel de furie nebună. Câteva clipe nu fu în stare să vorbească, Beoţând numai câteva bâlbâieli. În sfârşit izbucni:

— N-o vei lua de soţie! apoi strigă fetei: Şi dumneata n-ai să pui piciorul în casa aceasta. Pleacă repede. Pleacă! Şterge-o!

Trezită puţin de spectacolul mâniei bătrânului, Fem 51 privi pe Mino, ca să-i ceară ajutor. Dar nici tânărul nu-şi putea găsi cuvintele. Bătrânul îi spuse numai:

— Cred că ai înnebunit.

Atunci Tem îşi regăsi glasul:

— A, foarte bine! Insultaţi-mă! Goniţi-mă! Ar fi trebuit să ştiu ce fel de primire mă aşteaptă! Aşa tată, aşa fiu. Frumoasă pereche de ticăloşi! Glasul i se făcu gălbatic de ascuţit: N-o să vă mai credeţi atât, când Scutul şi Drapelul vă va pune la locul vostru pe amândoi. Veţi vedea voi ce se va întâmplă. Apoi, înainte de a pleca, azvârli o ultimă săgeată: Zău că n-aş vrea să mă mărit cu fiul unui om care va privi soarele printre zăbrele!

Bătrânul Dougherty simţi din nou că se înăbuşe. Reuşi să strige bâlbâindu-se: Târâtură!, ceea ce provocă un nou şuvoi de ocări din partea fetei, în timp ce străbătea strada cu pasul nesigur. La strigătele ei, ferestrele caselor vecine şi de peste drum se deschiseră.

Două-trei minute bătrânul stătu să-şi privească fiul respirând cu greutate. Apoi îi spuse:

— Intră. Toţi vecinii ascultă.

În bibliotecă îi spuse:

— Şezi.

Mino se aşeză şi, fără să vorbească, zvârli pe masă un număr din Scutul şi Drapelul, pe care-l scoase din buzunar.

— Ce ţi s-a întâmplat? întrebă Bătrânul. Ai înnebunit?

Mino îşi ascunse faţa în mâini!

— Nu ştiu.

— Bun moment ai mai ales să te arăţi în halul acesta 1 Când mâine avem întrunirea!

— Mâine mă voi simţi bine. Beţiile nu-mi lasă niciodată urme.

Tatăl îşi aprinse ţigara de foi:

— Zău. mi se pare că fata ta de la Scutul şi Drapelul ţi-a făcut Un straşnic serviciu.

Mino însă nu răspunse.

— De acera suferi?

Tot niciun răspuns. Mino stătea nemişcat, cu faţa în mâini.

Bătrânul îşi trecu ţigara în celălalt colţ al gurii:

— Nu pricep felul acesta de a te purta. N-ai curaj? n-ai nervi?

— Ba am curaj.

— E o nerozie să te porţi ca un nătărău romantic…; Ca un sentimental nenorocit.

Mino tăcu mai departe şi Bătrânul rămase o dipş uluit. Nu-l văzuse niciodată pe Mino în halul acela.

— Ai văzut Scutul şi Drapelul?

— Da…

— Prin urmare ştii că trebuie să luptăm cu înverşunare?

— Da, ştiu.

— Nu cumva ai de gând să pui în încurcătură?

— Cum poţi vorbi aşa?

— Şi totuşi s-ar părea că da… Să te duci să te îmbeţi la Maria Gashouse! Tocmai la ea!

Mino tăcu iar. Şi din nou ţigara bătrânului trecu dintr-un colţ al gurii în celălalt.

— Ascultă-mă, băiete.

— Ascult.

— Poate că nu m-am ocupat destul de tine; dar nu-i nevoie să-ţi spun râtă treabă am şi am avut întotdeauna. Glasul lui se îmblânzise. Se simţea că acum se teme.

— Ştiu, răspunse Mino.

— Trebuie să-ţi spun ceva ce nu ţi-am mai spus până acum. Vezi, băiete, tu ai avut întotdeauna totul. La vârsta ta, eu colindam pe străzi căutând o slujbă. Iar mai înainte, am fost un băiat venit în America într-un an de foamete, călătorind împreună cu părinţii mei în cala unei corăbii încărcată cu Vite. Am început fără nimic; şi după ce m-am însurat, am dorit să am foarte mult… întâi pentru maică-ta şi, după naşterea ta, pentru tine. Nu eram bun cu mama ta. Am ştiut întotdeauna că tu nu-mi vei putea face nimic extraordinar… Eu sunt însă. şiret şi am dorit să am lucruri

frumoase pentru nevasta mea şi pentru tine. Am vrut ca familia Dougherty să aibă avere şi să fie cineva; şi când am avut avere… mama ta a murit. A fost ceva dureros şi pentru tine ca şi pentru mine. Am făcut multe lucruri ce nu puteau fi numite corecte, dar le-am făcut fiindcă voiam să o iau înainte.

— Aşa nu le vei mai putea face tu. N-am făcut însă aceste lucruri pentru ca tu să te duci să te îmbeţi şi să spui întregului oraş că vrei să te însori cu o femeie de stradă. Ceea ce faci nu e drept. Nu e drept faţă de mine şi nici chiar faţă de tine… Un băiat care a avut întotdeauna totul

Fără să ridice ochii, Mino spuse:

— Nu m-am gândit niciodată să mă însor cu Fem. A fost o glumă. Poate eram ceva cam prea beat astă seară.

— Vreau să te însori cu o fată de treabă, de familie bună şi să faceţi copii mulţi şi frumoşi. Eşti tânăr şi voinic… Eşti om să ai mulţi copii; şi dacă te însori cu o fată cumsecade, copiii ce vor veni vor fi copil aleşi. Înţelegi?

— Da.

— Aş vrea să te însori cu o fată frumoasă şi sănătoasă, de felul acelei Baldwin; nădăjduiam că lucrul acesta seva face.

— Mda, acum nu se mai poate. De astă seară nu mai pot fi îndoieli în această privinţă.

— Nu ştiam că ţinpai atât la ea. Ai avut atâtea fete, dar mi se pare că la niciuna nu te gânrioai serios.

— Într-adevăr.

— De ce nu mi-ai spus? Aş Îi găsit mijlocul să împac lucrurile. Tăcu o clipă. Aş fi renunţat la tot şi aş fi plecat chiar, dacă aceasta ţi-ar fi folosit să obţii ce doreai.

— Nu era atât de uşor.

— Mai întâi: de ce v-aţi certat?

Mino na răspunse. Tatăl lui vorbi iar:

— Ai încercat poate să ţi-o faci ca amantă?

— Nu, nici vorbă. N-o doream în felul acesta.

— Dă-i drumul. Spune-mi ce-a fost. Poate te pot ajuta.

— Zadarnic; să nu ne mai gândim la aceasta.

Bătrânul, îl privi îndelung; apoi o ciudată expresie răutăcioasă i se răspândi pe faţă. Era totodată şi expresii unui şcolar care încearcă să ascundă ceva. fi întrebă încet:

— Poate a fost ceva ce mă privea pe mine? Altă tăcere; după aceea Bătrânul Dougherty continuă înţeleg. Averea nu e totul. Ar fi trebuit să mă gândesc la altceva. Uneori trebuie să te fi ruşinat de mine.

— Nu m-am ruşinat niciodată de tine.

W.M. Dougherty făcu ceea ce nu mai făcuse niciodată în viaţa lui. Se ridică greoi şi se duse să pună o mână pe umărul fiului său şi spuse:

— Mda. Înţeleg. Acum îmi dau seama de situaţia în care te-ai aflat. Şi văd că nu te mai poţi întoarce către bătrânul tău tată. Poţi totuşi să-mi spui totul, dacă vrei şi dacă crezi că poate folosi pentru a-ţi alina durerea. Poţi spune ce crezi. Te voi înţelege.

Pentru prima oară Mino îşi ridică ochii spre el. Ochii eraibmai albaştri ca oricând, fiindcă erau umezi:

— Ce crezi că sunt eu?, întrebă mânios.

— Ascultă-mă, continuă tatăl. Acum nu mai pot da înapoi. Aşi face-o, dacă aceasta ţi-ar putea folosi; dar e desigur prea târziu. Trebuie să lupt. Mă asculţi, nu-i aşa?

— Dă.

Cu o. săptămână înainte de apariţia acestui blestemat articol, am fi putut opri furtuna. Acum e prea târziu. Trebuie să lupt, fiindcă până acum n-am dat niciodată înapoi… Şi trebuie să lupt (poate t bine să ştii şi tu) pentru a evita să sfârşesc în închisoare.

Cuvintele acestea, îl făcură pe Mino să-şi vină cu totul în fire. Ridicând iar ochii, tânărul întrebă:

— Sunt lucruri aşa de grave?

— Da, dacă au destule dovezi împotriva mea. Bill Swain vrea să scape de mine.

— Nu ştiam. Am crezut întotdeauna că…

— Sunt multe lucruri pe care nu ţi le-am spus… poate fiindcă mă ruşinam. îl bătu uşor pe umăr şi continuă: Acum e însă mai bine să te culci. Dormi, iar mâine să încercăm să părem nepăsători la banchet… Trebuie neapărat. Poate le dregem pe toate.

Mino îl lăsă şi se urcă în camera lui. În timp ce se dezbrăcă, scoase din buzunar telegrama mototolită şi o recâti: „Totul a trecut; dar acum e prea târziu”. Cu atenţie exagerată, întinse cutele foii de hârtie, o îndoi frumos şi o puse cu grijă între paginile unui volum din „Călătoriile lui Gulliver” care-i fusese dăruit de mama lui, cu mulţi ani înainte, pe când era copil. Se gândea că într-o zi sau alta telegrama aceea îi va putea fi de folos.

În redacţia ziarului Scutul şi Drapelul avu loc o adunare care ţinu până noaptea târziu. Începuse când domnul Simpson, pastorul bisericii prezbiteriene, telefonase pe la şase, întrebând dacă poate avea o consfătuire cu doamna McLeod. Citise ziarul şi văzuse chemarea către cetăţenii din Platteville. Ar fi fost deci bucuros să formeze un comitet pentru a sprijini lupta aceea.

Apoi telefonase Jim Newman de la prăvălia lui spunând:

— Bravo! E un articol minunat. Dacă mai rămâi la redacţie, vin îndată. Ce-ai spune dacă s-ar telefona lui Sam Henderson şi altor câţiva „băieţi”, rugându-i să vină în oraş.

— O clipă, răspunse doamna McLeod. Şi chemându-l pe Richardson, îi vorbi despre propunerea lui Jim Newman, adăugând: Dumneata trebuie să decizi ce facem.

— Să vină, răspunse tânărul. E întotdeauna mai bine să baţi fierul cât e cald.

Jim Newman făgăduise deci să aducă vreo rfţiva prieteni de la ţară. Apoi, pe la ora şapte, telefonase Maria

Gashouse:

— Straşnic! o lovitură de maestru! Şi când doamna McLtod o informase despre întrunirea Improvizată Maria răspunse: Pot veni şi eu pe la zece, atunci când pe aci totul merge bine. Mai sunteţi acolo?

— Cred că vom sta foarte târziu, răspunse doamna McLeod. În glasul ei era un accent isteric de triumf. O’cuprinse înflăcărarea luptei. Inima îi zvâcnea cu putere şi mâinile îi tremurau.

Alte telefoane de felicâtări; două anonime, insultătoare, care o înspiimântară pe doamna McLeod; spaima se împrăştie însă repede. Nu i se mai întâmplase niciodată nimic de felul acesta, de pe când trăia J.E. şi era o forţă politică. Creţurile dispăruseră de pe chipul ei şi o nouă lumină îi strălucea în ochi. Parcă dădea o recepţie minunat de reuşită.

La ora zece, redacţia era atât de plină, încât nici chiar Richardson nu reuşea să disciplineze toată lumea aceea.

O mulţime care înspăimânta pe doamna McLeod, pe Richardson, pe Willie şi pe Myrtle Ferguson: se aşteptaseră, fireşte, la succes, dar nu la mulţimea aceea. Amestec ciudat, în care se găseau pastori baptişti şi metodişti, împreună cu câţiva dintre aderenţii lor: Jim Newman, mare şi asudat, cu legiunea lui de vechi prieteni de la ţară doamna Mabel XJrquahardt Jenkins şi tfei membri ai „Comitetului feminin pentru înfrumuseţarea oraşului” şi, în sfârşit – prezenţă ce dădu loc la oarecare nedumerire printre unii reformatori – Maria Gashouse, într-o rochie de catifea roşie, cu o pălărie cu pene şi cu o blană de vulpe albă.

De când sosi, fu cu neputinţă să nu-ţi dai seama de prezenţa ei. Efectul intrării ei fusese înspăimântător. Doamna Mabel Urquahardt Jenkins o luase de o parte pe doamna McLeod şi îi şoptise:

— Ce caută femeia aceasta aci?

Iar doamna McLeod îi răspunse:

— Nu vă formalizaţi. E una dintre principalele noastre aderente. Are în mână toată organizaţia cartierului de lângă fluviu.

Apoi Maria dispăruse în altă cameră, împreună cu Jim Newman şi cu alţi prieteni, ca să bea împreună cu Willie Ferguson un pahar de whisky. Richardson trimise atunci să se aducă prăjiturile şi cafelele: şi chipul lui liniştit luă o înfăţişare preocupată, ca şi cum s-ar fi găsit de pe acum în fruntea unei mişcări reformatoare, şi ar fi socotit cu neputinţă să împace prezenţa în acelaşi comitet a unor persoane atât de deosebite ca cei doi preoţi, puternica doamnă Mabel Urquahardt Jenkins şi însoţitoarele ei, Jim Newman şi cohorta lui de provinciali şi „mai rău decât orice”, Maria Gashouse.

Dar tocmai ea înlătură greutăţile. Întorcându-se din camera linotypistului unde-şi împrospătase puterile cu whisky Bourbon dat de Willie, îl luă pe Richardson într-un colţ. Privind împrejur, spuse:

— Nu-i rău, nu? Nu mi-aş fi închipuit un asemenea succes. Şi mâine va fi şi mai mare.

— Desigur că multă lume era gata să lupte împotriva Bătrânului Dougherty.

— Da; însă nimeni nu avea curajul să înceapă lupta. Adevăratul motiv este însă că provincia noastră n-a văzut o luptă politică înverşunată de douăzeci de ani. îi ducea dorul. îmi cunosc eu oamenii. Nimic nu le face atâta plăcere. Priveşte-le puţin feţele.

Richardson privi. Toţi erau roşii şi înfierbântaţi. Pretutindeni se simţea entuziasmul. Deodată Jim Newman strigă:

— Parcă s-ar fi întors frumoasele timpuri de odinioară, nu-i aşa, Vinia?

În colţ, Maria Gashouse vorbea mai departe cu

Richardson:

— Nu vreau să pun beţe în roate. Nu mă puneţi în niciun comitet, altfel îi veţi pierde pe toţi puritanii; şi avem nevoie de ei. Eu voi continua să lucrez liniştită fără să mă arăt. Lasă-mă să fiu „eminenţa cenuşie!”

Cu adevărat uşurat, Richardson se întoarse în mijlocul camerei şi bătu de câteva ori cu pumnul în masă, cerând puţină tăcere. După aceea, ţinu unul dintre discursurile sale elegante, propunând alegerea unui comitet. El nefiind din oraş, ceru cu modestie ca numirile să fie făcute de o comisie compusă de doamna McLeod, pastorul bisericii prezbiteriene, doamna Mabel Urquahardt Jenkins, Sam Henderson şi Jim Newman. Aceştia cinci se retraseră în cămăruţa directoarei şi puţin timp după aceea se întoarseră cu o listă de zece persoane, aprobată apoi cu unanimitate. Alte persoane – spuse pastorul – puteau fi cooptate mai târziu, când cetăţenii cu frica lui Dumnezeu se vor fi ridicat în toată provincia pentru a sprijini cruciada.

Luând apoi măsuri pentru o adunare publică ce urma să se ţină a doua zi la biserica prezbiteriană, cei de faţă se împrăştiară; rămaseră numai cei ce făceau parte din redacţie, împreună cu Jim Newman şi cu Maria Gashouse, să-şi mai strângă odată mâinile şi să închine pentru reuşita acestui prim atac.

Se făcuse două noaptea când Maria Gashouse spuse în sfârşit că trebuie să se întoarcă la El Dorado. În prag se întoarse şi zise:

— Am uitat să vă comunic că Mino Dougherty a fost astă-seară iar în localul meu cu femeiuşcă aceea de Fern Hedges. Era beat şi spunea tuturor că vrea să se însoare cu ea.

După plecarea ei, Richardson spuse pe neaşteptate:

— Dar unde e Jane? Ar fi trebuit să fie aci.

Jane era acasă, în camera ei. Adormise de puţin timp,

doborâtă de mânia şi de necazul ce puseseră stăpânire pe ea după trimiterea telegramei.

Se dusese de-a dreptul la „Trăsnaia lui McLeod” şi se suise în camera ei; iar când Aida venise să-i spună că cina e gata şi că doamna McLeod şi domnul Richardson nu se întorseseră încă, Jane răspunsese că probabil nu se vor întoarce şi că ea nu voia să mănânce. Iar la stăruinţele Aidei să ia ceva, se înfuriase şi-i strigase prin uşă să plece şi să o lase în pace.

Aida rămase nedumerită. Apoi se pregăti să răspundă, însă închise gura şi se întoarse în bucătărie.

Negresa era mâniată, mai mâniată decât fusese VTeodată din ziua când – cu cincisprezece ani înainte – Sam fugise la Memfis cu fata aceea blondă ce răspundea la ciudatul nume de Maisie Dangerfield. Era mânioasă din mai multemotive, din pricina ticăloşiilor Bătrânului Dougherty şi ale oamenilor lui; din pricină că renaşterea Scutului răsturnase ritmul casei şi adusese o mare zăpăceală în orarul meselor; şi din pricină că Mino Dougherty o făcea nefericâtă pe mândra domnişoară Jane. Dar ceea ce îi spori mânia la culme fu gândul că cina aceea aşa de bună, pregătită de ea, rămânea în bucătărie fără să mănânce nimeni.

În firea Aidei, mâniile sincere şi puternice erau izbucniri rare. Deseori supărată şi nervoasă, nu se înfuriase totuşi niciodată cu adevărat, după fuga lui Sam. Iar acum, după cincisprezece ani, era furioasă, mânia ei fiind nestăpânită şi spectaculoasă.

Ajungând în bucătărie, puse toate mâncările pregătite pe două tăvi şi le duse celor trei cerşetori ce ocupau camera cuptorului la subsol, spunându-le acestora că, după ce vor sfârşi, să pună tăvile pe scară. Apoi, suise iar, îşi puse pălăria şi pardesiul, zăvorâse uşile, ferecase ferestrele şi plecase. În „Trăsnaia lui McLeod” rămâneau numai Jane plângând în camera ei, şi cei trei zdrenţăroşi

ce înghiţeau cu lăcomie ciorba de roşii, puiul fript şi prăjitura de ciocolată.

Străbătând aleea printre tufişurile de merişor, negresa îşi spunea: „Aşa se vor învăţa minte. Vor veni acasă şi nu vor găsi pe nimeni şi nimic de mâncare. O să le slujească drept lecţie. Ar fi putut cel puţin să telefoneze închizând portiţa în urma ei, pomi de-a dreptul spre cartierul negrilor. Nu mai fusese acolo de multă vreme; ştia însă foarte bine unde să se ducă... La localul lui Joe. Acolo găsea ţuică de cereale, puţină muzică şi o tovărăşie plăcută. Va mai auzi şi o mulţime de bârfeli şi de noutăţi, dintr-acelea ce se auzeau numai în localul lui Joe şi pe care nici doamna McLeod, nici domnul Richardson şi nici chiar Willie Ferguson, nu erau în stare să le descopere. Căci la Joe îşi dădeau întâlnire cele mai bune poame din cartier. Îndată după apusul soarelui, aceştia roiau din bucătăriile, prăvălioarele şi spălătoriile oraşului, venind să povestească tuturor că domnul şi doamna cutare se t Certaseră şi că doamna îi trântise în capul domnului vasul de preparat cocktailuri; Că domnul cutărică se ţinea după doamna Stan iar fiica acesteia, Veta, lipsise de acasă toată noaptea, plecată în costum, turistic cu tânărul Bran.

În cârciuma lui Joe se putea afla tot ce se petrece în casele boierilor ce locuiau în cartierele elegante ale oraşului.

Joe era un găligan de patruzeci şi cinci de ani, de culoarea cafelei cu lapte. Văzând-o pe Aida, scoase un strigăt de bucurie şi făcu un semn orchestrei; aşa încât negresa îşi făcu intrarea acompaniată de o fanfară potrivită pentru o artistă de circ. Joe o cunoştea pe Aida şi ştia că nu venea la el decât în împrejurări neobişnuite. Ea era mult mai apropiată de frumoasele timpuri de odinioară decât toţi ceilalţi clienţi ai localului, şi cunoştea multe cântece de pe vremea sclaviei, şi dansuri pe care cea mai mare parte a clienţilor nu le ştiuseră niciodată sau le

uitaseră. Când venea Aida la el Joe nu-i îngăduia niciodată să plătească ceea ce bea, fiindcă prezenţa ei îi aducea un câştig mai mare decât cel mai bun cântăreţ.

În seara aceea, urându-i bun-venit, Joe îşi dădu seama că era înfierbântată, şi lucrul acesta îi dădu siguranţa că va fi vioaie şi mai nostimă decât de obicei. În ochi avea o privire bătăioasă; iar. după sosirea ei, ritmul voioşiei din local deveni mai vioi, mărind simţitor consumul diferitelor băuturi alcoolice. Ştirea venirii Aidei se răspândise ca fulgerul în cartier şi puţin după aceea sala cea joasă era atât de plină încât n-ar mai fi fost cu putinţă să intre un singur om. De aceea mulţi clienţi rămaseră la uşă, iar Joe, împreună cu soţia lui şi cu trei fete de culoarea cafelei cu lapte îi servi trecând băuturile pe deasupra capetelor întinse să asculte.

Trebuiră câteva păhărele ca să o pornească pe Aida. Dispoziţia războinică se menţinea: iar câtva timp, ţuica de cereale nu făcu altceva decât să-i aţâţe mânia. Numai atunci când Joe în persoană începu să-i facă tot felul de complimente măiestre şi îi propuse să danseze împreună cu el un dans vesel indian din alte vremuri, mânia dispăru de pe faţa ei neagră.

Dinţii albi îi scânteiară într-un zâmbet, pe rând spunea:

— Tu nu poţi dansa ca indienii, Joe Jackson. Eşti un copil şi nu ştinimic.

Joe mai făcu atunci câteva observaţiuni asupra farmecului ei, şi Aida răspunse cu o ocară rabelaisiană; mai trebuie încă două pahare bune de whisky să o facă să ridică fustele şi scoţând un strigăt răguşit, începu un în mijlocul sălii, în faţa celui ce cânta din banjo, îşi ridică fustele şi scoţând un strigăt răguşit, începu un dans pe care niciunul dintre tineri nu l-ar fi putut imita, din pricina complicaţiei şi a iuţelii mişcărilor.

După ce sfârşi şi răsuflă puţin, Mu iar şi apoi cântă

un cântec vechi din timpul robiei, intitulat „Când înfloreşte bumbacul”. Afară, mulţimea era tot mai numeroasă, iar Joe şi familia lui continua să ridice paharele pline pe deasupra capetelor publicului încântat. Rareori cârciuma văzuse o seară ca aceea. Chiar şi Aida îşi uitase mânia cu totul, şi cântă şi dansă iar. Petrecea; dar în fundul sufletului, rămânea ceva treaz; un drăcuşor pe care nici muzica de banjo, nici ţuica de cereale nu reuşeau să-l izgonească. Din când în când în mijlocul unui rântec, Aida îşi amintea că avea ceva de pus la cale. Conştiinţa acestui lucru îi tulbura veselia ca o umbră; ar fi vrut să reuşească să-l prindă pe drăcuşorul acela, pentru a vedea cine e.

Puţin după miezul nopţii, unul dintre muzicanţii de la El Dorado, atras de vestea că Aida era în localul lui Joe, intră să bea ceva; şi atunci negresa îşi aminti cine era drăcuşorul care n-o lăsa în pace. În timp ce bea cu ea, muzicantul îi spuse:

— Băiatul Bătrânului Dougherty e la El Dorado. E beat şi strigă la toată lumea că vrea să se însoare cu prostituata aceea de Fern Hedges.

Aceasta era! Venise să petreacă, dar venise şi afle ceva despre Mino Dougherty, pentru că la întoarcere, să-i poată vorbi domnişoarei Jane, să-i dovedească ce fel de individ era acela şi că nu merita să fie îndurerată din pricina unei astfel de fiinţe.

Acum aflase… tocmai ceea ce voia… Nedesluşit, prin vă M de muzică şi de alcool, simţi dorinţa să se ridice în picioare şi să plece acasă să vorbească cu domnişoara Jane. În felul acesta domnişoară va şti ce ticăloşi erau cei doi Dougherty… Auzi. să strige în gura mare că vrea să se însoare eu Fern Hedges! Ţinând încă paharul în mână, se ridică şi spuse:

— Mă duc acasă.

Joe încercă să o oprească, spunându-i cu glas tânguitor:

— Nu încă, surioară. N-ai cântat şi n-ai jucat destul. I Aida era însă hotărâtă. Liniştită, dar cu o dârzenie nestrămutată, luă de pe masa alăturată o sticlă de bere şi ridicând-o deasupra capului, repetă pe un ton şi mai 1 hotărât: „Mă duc acasă!”, făcând doi paşi. De data aceasta, amintindu-şi ce-i făcuse Aida soţului ei, Sam, t când se întorsese acasă după ce o părăsise pentru Maisie; Dangerfield, Joe se dădu la o parte. Muzica tăcu, iar cântăreţul din banjo se ridică în picioare, întinzându-şi gâtul să vadă mai bine; mulţimea se dădea şi ea la o parte, făcând puţin loc, şi Aida. cu sticla de bere tot ridicată, deasupra capului, se îndreptă spre uşă, înconjurată de un nimb de demnitate şi de autoritate.

Se opri însă în prag clătinându-se, şi, ajutată de câţiva dintre cei mai apropiaţi, se căţără pe un scaun. Ridicând iar sticla, strigă mării de capete negre:

— Trebuie să-l gonim din oraş pe ticălosul acela de Dougherty. Trebuie să votaţi toţi împotriva lui. Să vă fie ruşine să lăsaţi oraşul Platteville să fie condus de un individ venit dintr-o ţară nenorocită!

Discursul acesta scurt fu salutat cu aplauze şi strigăt de: Aida are dreptate! Are dreptate! Să-i gonim! Da, îi vom goni, dacă tu mai joci odată!

Dar Aida nu mai dorea să danseze. Acum era obsedată de gândul de a îndrepta viaţa domnişoarei Jane pe calea cea bună, spunându-i ce fel de soi de individ era Mino Dougherty.

Coborî de pe scaun în mijlocul strigătelor, şi cu paşi nesiguri ieşi din local şi o porni spre casă. Pe când mergea, mormăia în sinea ei: I-arăt eu lui! Ticălos mizerabil! I-arăt eu lui! N-o poate el umili pe domnişoara McLeod Deschise portiţa împletidndu-se şi sui treptele de la intrare. Puse pe dibuite cheia în broască, deschise şi f intră în vestibulul întunecat. În grabă, nu-şi luă nici osteneală să scoată cheia şi să închidă uşa. Legănându-se puţin, ajunse la o scară, o

sui şi se duse de-a dreptul lauşa Janei. Aci, proptindu-se bine de picioarele ei mari. lovi în uşă cu sticla de bere.

După o clipă, glasul înspăimântat al Janei strigă:

— Ce s-a întâmplat? Cine-i?

Şi Aida răspunse:

— Eu sunt. Nu te teme, comoaro. Te-am trezit să-ţi spun ce fel de porc e Mino Dougherty. E în localul Mariei Gashouse, beat mort, şi spune în gura mare că vrea să se însoare cu Fern Hedges!

Câteva clipe Aida rămase tăcută, aşteptând un răspuns. Auzi însă numai suspine, şi atunci continuă:

— Domniţă, scumpo… Nu-ţi bate capul pentru un ticălos de Dougherty.

Suspinele nu încetau, iar Aida, împleticindu-se şi simţindu-se pe neaşteptate foarte somnoroasă, se întoarse şi cobori scara legănindu-se. La fiecare treaptă îi era tot mai somn. Când aproape ajunsese jos, scăpă sticla de bere care se rostogoli înaintea ei. Ajungând în sfârşit jos, nu avu curajul să dea drumul balustradei, până ce nu găseşte alt punct de sprijin; privind cu ochii somnoroşi alese cuierul în formă de copac pe care se căţărau ursuleţi, la vreo trei-patru paşi de ea, şi reuşi să-i facă fără să cadă; apucându-se însă de cuier pentru a se sprijini, acesta se desprinse şi căzu, târând-o şi pe ea în cădere. Aida încercă puţin să se ridice în picioare; dar copleşită de somn, renunţă şi rămase pe jos. După un minut, adormise adânc, acoperită de un morman de pălării şi de impermeabile, cu gura întredeschisă, sforăind fericâtă, cu conştiinţa nu tocmai limpede că-l demascase pe Mino Dougherty şi că făcuse o faptă bună. Poate că [acum domnişoara Jane îl va uita pe nemernicul acela şi se va mărita cu simpaticul domn Richardson; iar Scutul şi Drapelul va rămâne în familie.

Întorcându-se acasă pe la două şi jumătate, domnul Richardson şi doamna McLeod o găsiră acolo, sforăind; liniştită. Le trebui mai mult de jumătate de ceas să o

descurce de sub pardesiuri, să o ridice în picioare şi să o trimită la culcare.

I

A doua zi, Congresul anual al Partidului Democrat avu loc ca de obicei la Millerville. Se băură cincisprezece butoaie de bere şi fripseră trei boi şi zece miei, pe grămezi uriaşe de jăratec, pregătite cu o zi mai înainte de oameni tocmiţi pentru această împrejurare de Ira Miller. Se dădură premii pentru peştele cel mai mare pescuit în lacul de peruzea şi pentru acela ce pescuia cea mai mare cantitate de peşte; avu loc un concurs de frumuseţe printre înotători şi unul de drăgălăşenie pentru copii, toate acompaniate de muzica difuzată de megafoanele aşezate în mijlocul pilcului de plopi.

În aparenţă, succesul era mare. Câţiva copii se rătăciră; unul căzu în lac şi fu scăpat; patru sau cinci dintre servitorii veniţi cu ţuica de cereale se îmbătară, fiind lăsaţi să doarmă sub copaci până în clipa întoarcerii spre casă; două femei se luară de păr; şi patrusprezece fete, după ce dădură câte o raită prin tufişuri cu admiratorii lor, se întoarseră „logodite”. În aparenţă deci, congresul fu la fel cu toate celelalte ţinute de la data când Bătrânul-Dourgherty, cu mai bine de zece ani înainte, îl, organizase pe cel dintâi. Sufletul Bătrânului Dougherty era însă altul.

Pe când se plimba sărutând copiii, oferind ţigări de foi, bătând pe cunoscuţi pe umăr şi făcând complimente frumuseţilor ce se scăldau, sufletul lui era în altă parte. În aceste sărutări, bătăi pe umeri şi complimente, nu mai era entuziasmul obişnuit, aproape mecanic. Făcea toate aceste gesturi, însă în el simţea un gol. Adunarea aceasta, care altă dată îi făcuse plăcere, îl lăsa acum nepăsător. I se părea că lumea petrece, dar că faţă de el ne mai era aceeaşi ca mai înainte. I se părea că ori de câte ori se ducea la un grup, sub copaci, cei de acolo tăceau

stânjeniţi. Şi când oferea ţigări de foi, săruta copii şi făcea glume, i se părea ci nimeni nu le gustă, iar lumea nu făcea haz ca în ceilalţi ani. De vreo două ori, în timp ce se îndepărta după ce plecase de lângă un grup, întoarse capul să vadă dacă cei rămaşi se apropiau unul de altul să vorbească pe şoptite despre Soitul şi Drapelul. Auzea mereu un glas interior care-i spunea: Atenţie! la seama la ceea ce faci 1 Dacă lucrurile merg rău, toţi te vor părăsi! Toţi se vor îndrepta împotriva ta I încerca de fiecare dată să-şi facă curaj: Nu trebuie să-mi mai fie frică. Nu-mi pot face nimic. Nici chiar Bill Swain nu-mi va putea face nimic. Nici registrele lui nu sunt în regulă. Nu va îndrăzni să facă nimic.

Gândul acesta nu era însă atât de convingător ca celălalt. I se părea că răsună în pustiu. Şi tocmai când aproape izbutea să se convingă că nu e nimic îngrijorător, iată-l că ajungea la alt grup şi trebuia să reînceapă să se arate voios; de fiecare dată se simţea mai obosit şi îşi dădea seama tot mai mult de sentimentul de gol din el. Ceea ce îl îngrijora tot mai mult însă, era dorinţa de a şti cât de departe mergeau informaţiile Scutului şi cine era acel Richardson. Îşi cunoştea prea bine meseria ca să fie un simplu pierde-vară.

Pe de altă parte, ori de câte ori se gândea la Winterbottom şi la Hirsch, se simţea neliniştit din diferite motive. Winterbottom nu era altceva decât o rotiţă şi nu putea fi de niciun folos într-o împrejurare ca aceea. Era numai un om de paie, care nu-şi iubea patronul. Hirsch era altfel de om, mult mai rău, fiind primejdios şi necinstit. Uneori se arăta atât de obraznic, încât s-ar fi spus că el e proprietarul Gazetei. Era în stare să facă ceva necugetat, care ar fi provocat Dumnezeu ştie ce dezastru! Bătrânul Dougherty ştia multe, lucruri pe socoteala lui şi bănuia că mai sunt şi multe altele pe care nu le cunoştea. Hirsch venea din metropole şi poate nu-şi dădea seama că la

Chicago se pot face lucruri, care nu pot fi îngăduite într-un oraş mic ca Platteville.

Şi în toiul preocupărilor sale, Bătrânul Dougherty trebuia să dea o ţigară de foi, să spună o glumă, să-l bată pe vreunul pe umăr. sau să sărute un copil.

Apoi mai era şi Mino. De câte ori îl zărea, băiatul i se părea un străin. Nu era obişnuitul Mino sclipitor, voios, simpatic, mereu înconjurat de o jumătate de duzină de băieţi şi care-i făcea pe toţi să râdă de îndată ce deschidea gura. Dimpotrivă, era palid şi abătut. Mintea lui era în altă parte. De câte ori în timpul după amiezii, Bătrânul Dougherty gândi: „Nătărăul! Şi spune că beţiile nu-i lasă nicio urmă!”. Când Mino zâmbea, zâmbetul lui părea un zâmbet de dinţi falşi. Iar când strângea mâna cuiva, s-ar fi spus că era un automat.

De două ori în cursul după amiezii, Bătrânul Dougherty se retrase cu domnul Hirsch şi cu domnul Winterbottom într-o cameră a hotelului să discute ce trebuia tăcut pentru a răspunde primului atac din Scutul şi Drapelul; nu ajunseseră însă la nicio concluzie, fiindcă metodele lui Hirsch i se păreau cu totul neortodoxe, ca să spunem că el ar fi întrebuinţat de-a dreptul „maniera Torţei”. Iar în domnul Winterbottom, orice idee originală fusese distrusă de mult timp de sistemul, nivelator al Bătrânului Dougherty. De fiecare dată, tocmai când se pregăteau să ia o hotărâre, Ira Miller venise să-l cheme pe Bătrânul Dougherty. a cărui prezenţă era necesară pentru înmânarea unui premiu. În cele din urmă, târziu după amiază, Hirsch şi Winterbottom plecară împreună, ducându-se la redacţia Gazetei să se sfătuiască iar, încercând să pună la cale vreun plan care să poată avea aprobarea bătrânului.

Mino şi cu tatăl lui plecară din Millersville la ora şapte; nu mai rămăseseră acolo decât doi beţivani în puterea vârstei, părăsiţi de soţiile lor indignate, dormind

liniştiţi la marginea crângului.

În drum spre – Platteville, nici tatăl nici fiul nu vorbiră mult. Pe Mino îl durea capul, şi ori de câte ori încerca să vorbească, îşi simţea gâtlejul paralizat; nu-i păsa de altfel nimic dacă adunarea fusese sau nu reuşită, nici nu-l interesa ce plan trebuia adoptat pentru a preveni atacurile Scutului. Nu era în stare să se gândească 1» altceva decât la Jane Baldwin şi la faptul că nu simţise niciodată pentru nicio altă fată ceea ce simţise pentru ca „Ce-mi pasă de politică”, se întreba. „Ce-mi poate păsa de stăpânirea unui oraş ca Platteville?”

Fiind din fire un animal tânăr şi sănătos, beţia din ajun îl umplea de deznădejde. Conducea cu îndrăzneală, ca întotdeauna, şi de vreo două ori. când automobilul săltă la câte un hop, gândi: „Se vede că sunt într-o situaţie groaznică. Voi muri”. Şi aproape numaidecât îşi spuse: „Aş putea pleca din oraşul acesta. Jane şi cu mine i-am putea lăsa baltă pe toţi”.

Îşi dădu însă îndată seama că aceasta nu se putea. Probabil că ea nu-i va mai vorbi niciodată. Nici n-ar fi primit să fugă cu el. Şi apoi trebuia să-şi păstreze demnitatea. Un Dougherty nu putea cere hatâruri unei McLeod. Pe de altă parte, nici nu-şi putea înşela tatăl. Scoase un geamăt şi tatăl său îl întrebă:

— Ce ai? Te simţi rău?

— Nu. N-am nimic.

Bătrânul nu-l mai întrebă altceva, fiind preocupat cu încercarea de a se convinge că nimeni nu-i putea face rău, că Hirsch nu era un şantajist primejdios şi că Winterbottom nu era un nătărău desăvârşit şi nefolositor.

— Păcat că azi a fost vreme înnorată, zise deodată:

— Da, răspunse Mino. Mare păcat.

Ciudăţenia acestei afirmaţii stătea în faptul că nu fusese pe cer nici cel mai mic nor.

Ajunseră la Gazeta după ora opt şi îi găsiră pe Hirsch

şi pe Winterbottom aşteptându-i. Şedeau la cele două capete ale sălii de redacţie, întorcându-şi spatele, fiecare dintre ei adâncit în câtirea câte unui exemplar din Scutul şi Drapelul. Bătrânul Dougherty tuşi, înţelegând că cei doi coliţi ai săi discutaseră foarte puţin.

Strânşi în jurul mesei, niciunul dintre ei nu îndrăzni să nesocotească greutăţile sarcinii ce se proiecta în faţa lor şi nici dibăcia domnului Richardson. Paragraf cu paragraf, frază de frază, cuvânt cu cuvânt, Bătrânul Dougherty, Hirsch şi Winterbottom examinară toată pagina electorală. Mino luă şi el parte, dar fără interes.

Spre uimirea lor, descoperiră că nici o singură dată în tot articolul care ocupa o pagină întreagă, nu era amintit vreun nume: nici al lui Dougherty, nici al lui Hirsch, nici al judecătorului Flyn sau al şefului poliţiei. Harvey Bingham. Richardson adusese numai învinuiri grele şi precise de corupţie, făcând apel la conştiinţa şi cinstea cetăţenilor oraşului şi cerându-le să stabilească răspunderile.

„Nu era datoria Scutului să-i numească pe vinovaţi… Cetăţenii din Platteville îi cunoşteau chiar prea bine”.

Tactica aceasta stârni nedumerire în grupul aHnnat la redacţia Gazetei. Nici Bătrânul Dougherty. nici judecătorul, nici altcineva nu puteau Îi apăraţi fără a fi învinuiţi în acelaşi timp.

Discutară trei ceasuri Bătrânul Dougherty încerca să domolească zelul lui Hirsch şi temeiurile nedumeririi lui Winterbottom. Mino nu spuse decât câte un „da” sau „nu” întâmplător şi pronunţă singurele cuvinte înţelepte din timpul consfătuirii, când spuse *i*

— Dacă vreţi să ştiţi, părerea mea e că trebuie să vă prefaceţi că nici n-aţi auzit de povestea aceasta blestemată.

Nu avea însă nici energia, nici dorinţa să susţină această părere, iar ceilalţi nici n-o luară în seamă.

După trei ceasuri, aşternuseră pe hârtie un atac

personal împotriva lui Richardson şi, în al doilea rând, împotriva doamnei McLeod. Când articolul fu terminat, îl încredinţă lui Winterbottom să-l corecteze.

În acest articol. Richardson era numit un individ ieşit Dumnezeu ştie de unde, venit la Platteviile numai pentru a crea frământări şi a stârni neînţelegeri între paşnicii locuitori ai oraşului. Se vorbea despre „cazierul lui personal”, amintind că venise la Platteviile ca vagabond, arestat şi închis. Fusese liberat în chip mărinimos pe cuvânt de onoare, şi răsplătise bunătatea judecătorului Flynn şi a cetăţenilor din Platteviile ătacându-i de corupţie şi de perfidie. Mai departe, Gazeta vorbea despre doamna McLeod ca despre o babă pe jumătate tâmpită, victima unui aventurier. Nu îndrăznea să pomenească de Bătrânul Dougherty, de frică să nu arate că atacul din Scutul şi Drapelul era îndreptat chiar împotriva lui.

Răspunsul destul de moale, constituind cea mai rea tactică, deoarece îi dădu lui Richards On – acum înfierbântat de luptă – prilejul să scrie în ziua următoare una dintre replicile sale elegante. Fireşte – afirma el în răspunsul acesta – redactorul-şef fusese arestat ca vagabond, numai fiindcă venise la Platteviile să caute de lucru. În loc să procedeze ca bunul Samaritean din Biblie, administraţia comunală îl înhăţase, îl zvârlise în închisoare şi-l dăduse în judecată. Şi-ar fi dorit să-l pună la muncile lor silnice, aşa încât tâlharii din Platteviile să poată încasa de la contribuabili bani care ar fi trebuit să folosească la platatelor fără de lucru şi a acelora ce aveau nevoie să lucreze. Apoi făcea o largă dare de seamă asupra suferinţelor şomerilor cinstiţi, atât de mişcătoare şi de vorbitoare încât doamna McLeod, câtind corecturile, izbucnise în lacrimi. La sfârşit era o singură menţiune, scurtă şi demnă, despre doamna McLeod, „una dintre cefăţencele noastn cele mai vechi, mai cunoscute şi mai iubite. Firea, inteligenţa, bunătatea şi dragostea ei pentru

Platteville şi pen tur. provincie, o pun la adăpost de orice atac deasupr; oricărei insulte”.

Articolul avu un succes nemaivăzut. Ziarul se vândi în sute de exemplare şi toate inimile fură mişcate până U lacrimi pentru suferinţele şi ticăloşiile îndurate de oamenii cinstiţi ce veneau să caute de luciu la Platteville Câteva zile, şirurile de vagabonzi ce săpau canalele şi cărau gunoaiele fură tulburate în munca lor de privirile binevoitoare, de zâmbete şi chiar de darurile de ţigări şi de ciocolată împărţite la întâmplare, – fie că erau pungaşi, l’le că erau lucrători cinstiţi – de către femeile sentimentale din Platteville. Pe de altă parte, adevărul e că Platteville o iubea pe Lavinia McLeod. Şi nu voia să fie atacată nici indirect.

Chiar romanul avea mare succes. Abia după trei zile de la publicarea primelor capitole, Bătrânul Dougherty înţelese şiretenia lui Richardson când aşezase „Frumoasele timpuri de odinioară” pe pagina din faţa aceleia cu atacurile editoriale. La stânga, câtitorul avea viziunea decadenţei şi corupţiei actuale; la dreapta povestea oraşului şi a luptelor primilor săi cetăţeni pentru a întemeia o comunitate unde libertatea, cinstea, dreptatea şi mila trebuiau să fie la loc de frunte. În istorisirea doamnei McLeod era o dare de seamă mişcătoare despre întemeierea şi activitatea şarlatanilor, a femeilor uşoare şi a tuturor celor certaţi cu legea, în perioada emigrării. Vecinătatea celor două pagini spunea în chip tăcut: „La Platteville avem nevoie de un Comitet de Vigilenţă; trebuie să facem curăţenie”.

Pe neaşteptate Scutul şi Drapelul devenise ziarul cel mai interesant din Platteville. Aproape toată lumea îl cumpăra pentru a afla ultimele destăinuiri şi pentru a câţi „Frumoasele timpuri de odinioară”.

Se vindea teancuri-teancuri, şi cum la Platteville şi ia provincie era cânt de toată lumea, reclamele deveniri atât

de numeroase, încât, la cincisprezece zile după primul articol al cruciadei, trebuiră să adauge două pagini la fiecare număr.

— De (cealaltă parte a pieţii, în birourile Gazetei, domnul Hirsch şi Bătrânul Dougherty ţineau consfătuiri după consfătuiri împreună cu directorul nervos, având mereu păreri atât de deosebite încât nu foloseau decât să înlănţuie şi să încurce orice soluţie şi orice posibilitate de răspuns la atacurile care – întocmai ca pumnii unui boxer priceput – urmau unul după altul, fără să le dea răgaz să respire. Domnul Winterbottom, ajuns foarte nervos, ar fi voit să scrie pagini întregi de răspunsuri; însă Bătrânul Dougherty îi spuse crud că nimeni nu şi-ar da măcar nici osteneala să-l câtească. Hirsch propunea tot metode criminale – amintiri din trecutul lui – pentru suprimarea ziarului adversar. Altă dată Bătrânul Dougherty ar fi primit aceste propuneri fără să clipească. Ar fi pus să se toarne nisip în maşinăriile rotativei Scutului sau chiar ar fi primit să fie zvârlită în aer cu dinamită sau incendiată ciudata clădire de cărămidă unde era adăpostit ziarul; acum era însă împiedicat nu de propria-i conştiinţă, cât de vederea chipului lui Mino, zi de zi tot mai slab şi mai palid, şi de spectacolul beţiilor lui. Din iubire pentru copil nu se mai putea folosi de aceste sisteme; şi apoi trebuia să ţină seama şi de viitorii copii a lui Mino, acei Dougherty ai viitorului, care nu vor fi şantajişti şi mituitori ca el, ci vor fi gentilomi demni să locuiască în marele palat „stil Tudor” de pe Fleming Avenue.

Uneori, la aceste consfătuiri era de faţă şi Mino; de cele mai multe ori găsea vin pretext să lipsească, şi atunci când venea, rămânea cu desăvârşire mut, întrerupându-şi tăcerea numai pentru a combate vreo propunere ticăloasă de-a lui Hirsch, purceluşul de India.

Soarele arzător al Sud-Vestului răsărea şi apunea ca de obicei deasupra oraşului. Erau zile înnorate şi zile

senine, iar lumea îşi vedea de treburile obişnuite. Îndărătul acestei activităţi zilnice, era însă ceva deosebit. Sub – această suprafaţă liniştită, se afla curiozitatea, înflăcărarea, bănuieli şi nervozitate. Cetăţenii dornici de reforme începură să se alăture Comitetului şi să organizeze întruniri; alţii, a căror conştiinţă era mai puţin activă, începuseră să se gândească îndată că impozitele vor fi micşorate, dacă se vor face schimbări în administraţia orăşenească. Şi mulţi dintre aceia care aparţineau timpurilor de altă dată se interesau de perspectiva unei lupte înverşunate.

De două ori, Bătrânul Dougherty fu fluierat pe stradă de ştrengari; şi odată, trecând prin faţa unui grup de vagabonzi condamnatr cocoţaţi pe o căruţă încărcată cu gunoaie, fu salutat ou aplauze batjocoritoare. Roşi de mânie şi o clipă, simţind că i se întunecă vederea, gândi „Mi se va face rău-l. Cel mai rău lucru era însă că nu putea face nimic. Dacă s-ar fi răzbunat pe oamenii aceia, Scutul şi Drapelul ar fi aflat şi l-ar fi atacat iar.

În cele din urmă, Scutul şi Drapelul anunţă că reformiştii vor face o paradă, cu o lună înainte de alegeri, o procesiune cu torţe aprinse, ca acelea ce se făceau în vremurile Refacerii, pe când Platteville era Platteville. Mai era numai ceva mai mult de o lună, însă, după părerea ziarului, era destul timp pentru organizare. Domnul Richardson punea la contribuţie în felul acesta „Frumoasele timpuri de odinioară”; şi când Bătrânul Dougherty câţi articolul acela, înjură mult timp cu glas tare. Înţelegea ce voiau să facă: să arate că el era un intrus, venit la Platteville să aducă viciul şi corupţia.

Începu să descopere chiar în partidul lui semne de îngrijox are şi de neîncredere. Strângerile de mână erau mai puţin călduroase; tonul respectuos începea să dispară din vocile acelora cărora le dăduse slujbă sau pe care-i făcea să participe la şperţuri. De vreo două ori observă că

oameni care întotdeauna se purtaseră cu el ca şi când ar „fi fost un rege, se întorceau în altă parte şi plecau, atunci când el se ivea în uşa bodegii Hennessy. Simptomele acestea nu-l umplură de deznădejde, ci de furie, şi ajunseră să-l facă să creadă că-l pândeşte o apoplexie grabnică. Şi în cele din urmă, ieşind într-o zi de la Hennessey, i se întâmplă să o întâlnească pe Maria Gashouse. În loc să se prefacă şi de data aceasta că nu-l vede, aşa cum făcea întotdeauna, Maria veni spre el şiri spuse i

— Bună ziua, domnule Dougherty. Cum merg lu'* cruiile?

Încercă să-şi ascundă mâniai şi izbuti să zâmbeastiia, t & Bp ce răspundea j.

— Foarte bine. Şi dumitale?

— Cum nu se poate mai bine. De câtva timp îl văd des pe fiul d-lale în cartierul nostru.

Bătrânul se făcu purpuriu:

— I-am spus să nu se ducă la localul dumitale!

Maria Gashouse rămase nepăsătoare şi se mulţumi să spună:

— Ce vrei. copiii cresc. Fiul dumitale e acum bărbat.

Şi nu-i poţi spune totdeauna unui tânăr ce trebuie şi *ce* nu trebuie să facă. îi întinse mâna. Încurcat, bătrânul i-o luă şi i-o strânse moale. Trebuie să plec, încheie Maria. Am mult de lucru. La revedere.

Se întoarse repede, văzându-şi de drum. Bătrânul Dougherty, încă zăpăcât, o urmări cu privirea, apucat de o dorinţă neaşteptată să râdă. În sufletul lui, Maria Gashouse îi fusese întotdeauna simpatică, fiindcă recunoaşte în ea o fiinţă pe măsura lui, gata în orice clipă să intre în luptă împotriva societăţii. De câtva timp o bănuiacă-l ajuta pe nătărăul acela de Richardson cu toate cunoştinţele dobândite în lunga-i experienţă din anii petrecuţi la St. Louis, la Memfis. la Nachtez şi la New-

Orleans. De câtva timp bănuia chiar că-i dădea lui Richardson anumite informaţii. Acum era sigur. Convingerea aceasta i-o dădea unduitul rochei ei în timp ce se îndepărta, obrăznicia penei ce stătea ţanţoşe pe pălărie. Şi îi veni să râdă, fiindcă nu se putea împiedica să „nu o admire. Era într-adevăr nemaipomenit să se menţină atât de activă şi de voinică la vârsta ei.

Ca atâţia alţii, şi ea îl credea bătut. Scrâşni din dinţi şi spuse aproape tare: Nu m-au învins încă. I-arăt eu vrăjitoarei aceleia bătrâne! Le-arăt eu tuturor a!

Într-o după amiază târzie. Richardson intră în cămăruţa doamnei McLeod, închise uşa şi se aşeză. Înainte de a începe să-i vorbească, îşi scoase ochelarii şi o privi:

— Am să vă spun două-trei lucruri.

— Anume?

— Cel dintâi este acesta. Şi îi întinse o telegramă. Doamna McLeod începuse să se simtă cam obosită de cruciadă. Frământarea neîncetată, lupta continuă, o slăbiseră într-un anume fel; avusese clipe în care se gândea:

Sunt prea bătrână pentru a fi început un lucru de felul acesta. Aş vrea să se termine. E prea obositor pentru mine. Iar oboseala o făcea nervoasă şi uneori chiar se înspăimânta, ca şi cum ea – ar fi fost vinovată şi nu Bătrânul Dougherty. De aceea luă telegrama cu o oarecare îngrijorare.

Pe când câtea. Richardson o privea, clipind uşor din ochii lui albaştri. Doamna McLeod recâti, de două ori telegrama, ţinând-o cu mâna tremurătoare; în cele din urmă întrebă:

— E adevărat? Nu e o glumă?

— Nu. nu e o glumă.

— Două mii cinci sute de dolari! Cu neputinţă!

— E tocmai ceea ce i-am răspuns telegrafic.

Îl privi nedumerită şi-l întrebă:

— Ţar cum? I-ai scris că socoteşti că e o greşeală?

— Da; când un editor îţi propune un avans de două; mii cinci sute de dolari, aceasta înseamnă că poţi primi cinci mii; aşa încât i-am telegrafiat numai atât:. „Prea puţin!” Cartea dumneavoastră e ceva deosebit, doamnă: McLeod. Ştiu ce spun. Toată ţara aştepta o carte ca aceasta.

Doamna McLeod păru înspăimântată.

— Dar nu pot refuza două mii cinci sute de dolari. N-am dreptul. Ochii i se umplură de lacrimi. S-ar putea întâmplă să nu-mi mai dea nimic; şi dumneata nif şti câta nevoie am.

Richardson se aplecă spre ea şi-i mângâiegenunchiul:

— Lăsaţi pe mine. Dacă primul editor care a văzut-o e de părere că face două mii cinci sute de dolari, credeţi-mă pe mine: veţi obţine mult mai mult. Sunt foarte mulţumit, căci aceasta dovedeşte că romanul este într-adevăr bun. aşa cum am crezut eu.

Doamna începu să plângă. 1

— Nu poate fi adevărat. Sunt sigură că e o glumă.

E o glumă proastă, făcută de nu ştiu cine.

— Vă repet că nu e glumă.

— Nu ştii câtă nevoie am de banii aceştia Nu ţi-am spus, ca să nu te mai pun pe gânduri; dar banca nu mai vrea să mai reînnoiască ipotecile de rangul mi îi i al doilea puse pe „Trăsnaia lui McLeod”. jFCare bancă?

Banca… Provinciei.

Ochii albaştri se înăspriră:

— E banca Bătrânului Dougherty, nu-i aşa?

— Da.

Mi-am închipuit că va încerca ceva de felul acesta.

— Şi apoi şi fabrica de hârtie stăruie să-i achit datoriile. Dacă nu plătim, nu ne mai trimite hârtie.

— Nu-i aşa că-şi dau multă osteneală? Pentru a doua oară de când îl cunoştea, doamna McLeod văzu cum rupe

creionul în două cu o mână. Apoi Richardson continuă J Mda, sunt mai multe feluri de a omorî un porc... Acum trebuie să mergem înainte.

— În ce privinţă?

— În ceea ce am început. Trebuie să facem al doilea pas. Trebuie să cerem o anchetă şi trimiterea în Jhdecată. Avem toate datele necesare. Îl putem trimite pe Bătrânul Dougherty la ocnă pentru douăzeci de ani şi pe acel răufăcător de Hirsch să-i ţină tovărăşie. Bill Swain e gata să meargă până la capăt. Nici chiar judecătoarul local nu va putea scăpa banda aceasta de tâlhari.

Doamna McLeod se frământa:

— Nu. nu. Nu putem face aceasta. Nu putem merge atât de departe.

— De ce?

— Din pricina Janei.

— Ce o priveşte lucrul acesta pe Jane?

— O priveşte, fiindcă în cele din urmă ar putea fi închis şi Mino.

Mânia lui Richardson păru că se mai potoleşte, şi el spuse:

— Nu, nu cred că trebuie să ne îngrijim de aceasta. Nu e nicio dovadă că Mino e amestecat. Cred că Bătrânul Dougherty nu l-a amestecat în nicio afacere murdară. După câte ştiu. aceasta va fi singura lui faptă cinstită.

— Dar chiar dacă Mino nu e amestecat... Bătrânul Dougherty e tatăl lui.

— Eiţi?

— Şi aceasta ar însemna ca bunicul copiilor Janei să fi stat în ocnă.

— O! priviţi prea departe... peste generaţii. Tăcu şi îşi puse ochelarii. Doamna McLeod tremura acum toată. Uitase vestea despre carte. Uitase succesul campaniei lor şi sporirea tirajului ziarului. Sfioasă, dându-şi seama că e cam neroadă, spuse:

— N-aş vrea să fac rău nimănui. Când am început campania aceasta, nu ştiam că l-ar putea duce pe cineva la închisoare şi că va avea consecinţe triste. Uneori aş dori să nu mă fi gândit la ea. Aş vrea... Se întrerupse deodată şi roşi.

Richardson zâmbi.

— Înţeleg. Aţi dori să nu mă fi scos din închisoare şi să nu-mi fi dat un post.

— Nu, nu vreau să spun aceasta, doamne fereşte 1 Numai...

— Acesta-i răul unei reforme: îi târăşte pe toţi cu ea.

— Mai e şi Harvey Bingham şi cei opt copii ai lui, N-aş vrea să-l fac să aibă necazuri.

Richardson înjură printre dinţi. Apoi răspunse: – Staţi jos, doamnă McLeod, şi să vorbim serios. Doamna se aşeză şi tânărul continuă: Ascultaţi. Aţi pornit împotriva unei bande de răufăcători. Oameni care nu v-ar cruţa, dacă aţi fi în aceeaşi situaţie. Înţeleg să se apere, şi chiar dacă dumneavoastră aţi întrerupe campania, ei ar continua lupta. Vor pielea dumneavoastră şi noi trebuie, vrând-nevrând, să ne apărăm. Priviţi ce sisteme au! Se agaţă de ipotecile dumneavoastră. Pun în mişcare conducerea fabricii de hârtie şi vor face şi mai rău.

— Înţeleg, răspunse moale McLeod. Dar e aşa de „dureros... să te gândeşti să trimiţi oameni la închisoare, închisoarea e groaznică.

— Ei au vrut aşa. De ani de zile merită acest sfârşit, şi acum nu pot face altceva decât să plătească ticăloşiile.

Deodată doamna McLeod îşi luă o înfăţişare mâhnită.

— Cred că trebuie să-ţi mărturisesc ceva.

— Anume?

«— Am scris lui Mino Dougherty.

— Pentru numele lui Dumnezeu, în ce privinţă?!”; r acmet o mare sforţare, cu faţa purpurie, doamna McLeod mărturisi:

— I-am scris să-i spun că Jane e îndrăgostită de el şi că ea n-are niciun amestec în cruciadă şi nici n-o putea împiedica. Rămase o clipă. tăcută, luptând cu ea însăşi pentru a-şi continua mărturisirea: Am făcut ceva şi mai rău: i-am spus că nu vom face nimic cu adevărat serios, din pricina lui şi a Janei.

— O, sfinte Dumnezeule! strigă Richardson şi începu să râdă. Şi continuă să râdă, să râdă, până ce doamna McLeod se sperie. Atunci, gâfâind încă, îi spuse: Nu mai e nimeni ca dumneavoastră pe lume… nimeni.

— Râzi de mine? Nu înţeleg ce găseşti de râs…

— Nu; nu rid chiar de dumneavoastră. Poate aveţi dreptate. Poate e întotdeauna mai bine să fim omenoşi. Numai că, înţelegeţi, Mino îi va duce scrisoarea tatălui său şi toţi vor râde de noi. Chipul lui deveni pe neaşteptate serios: Vedeţi, acum nu mai puteţi părăsi lupta. Toată organizaţia statului e în joc.

— Măcar de-am putea-o părăsi!

— I-aţi spus Janei ce aţi făcut?

Nu, ce Dumnezeu! N. – aş avea curaj. M-ar. omorî.

— Şi cum ştiaţi că făcând aşa ceva, i-aţi putea face un bine?

— Ajunge să te uiţi la ea, biata fată.

— Mi se pare puţin cam palidă.

— Şi nimeni n-ar reuşi să o facă să recunoască adevărul. Spune numai că puţin îi pasă de Mino» Dougherty. Spune că dacă l-ar întâlni, nu i-ar da nici bună ziua. Mândria aceasta blestemată a familiei McLeod.

— Mi se pare că dumneavoastră nu prea aveţi aşa ceva, spuse Richardson.

Doamna McLeod zâmbi:

— Altă dată aveam foarte multă; însă experienţa m-a învăţat multe. Sunt bătrână şi am învăţat că uneori mândria poate fi un rău sfătuitor. Ne poate distruge toată viaţa.

— Sunteţi neschimbată. Aveţi un fel special de a încurca totul. Deodată deveni serios: La cât se ridică ipo

— Teca?

— La zece mii de dolari… şi mai sâni şi dobânziie no doi ani. Ochii i se umeziră şi Richardson crezu că va izbucni în plânsete. De aceea am atâta nevoie de cei două mii cinci sute de dolari. Poate dând un acont…

— N-ar ajunge. Nu mai aveţi altceva de ipotecat?

— Nimic. Totul a fost ipotecat. N-a mai rămas nimic. Redactorul tăcu câteva minute. Apoi declară:

— Mă voi duce să vorbesc cu ei.

— Nu va folosi la nimic, mai ales după ceea ce s-a întâmplat.

— Aş fi dorit să fiu informat de la început.

— Nu mi-aş fi închipuit vreodată că ar fi putut face aşa ceva.

În faţa acestei naivităţi, tânărul rămase iar tăcut. Apoi o întrebă:

— Cu cine pot vorbi la bancă?

— Directorul general este Elmer Hoskins. Cred de mai bine să vorbeşti cu el.

— Foarte bine, îl voi vedea. Acum nu vă mai gândiţi la aceasta. Se poate întâmpla să reuşesc să fac ceva.

De data aceasta ea nu-şi putu stăpâni lacrimile, care-i inundau faţa, cu toate încercările ei de a le opri. Murmură spunând:

— Nu ştiu de ce îţi dai atâta osteneală pentru mine. Eşti prea bun. Iar eu sunt o bătrână neghioabă.

Richardson se aplecă încurcat şi îrepuse braţul său voinic în jurul umerilor plăpânzi:

— Pentru că ţin la dumneavoastră şi vă cred o fiinţă înţeleaptă şi extraordinară. După o mică pauză, unghiul drept al bărbiei deveni dur şi el adăugă: Şi fiindcă mi-ar face plăcere să le dau o lecţie bună porcilor aceştia!

Era adevărat că Jane era palidă. În fiecare zi părea tot mai abătută. îşi îndeplinea lucrul, dar fără pasiune, fără interesul pe care-l arătase înainte de începerea campaniei. Şi pe neaşteptate (cel mai rău semn, care a sperie pe mătuşă mai mult decât orice) păru că se obişnuieşte cu gândul că între ea şi Mino Dougherty totul se sfârşise. Deveni chiar puţin mai drăguţă cu Richardson şi încetă să se mai hârâie cu bătrânul Willie Ferguson. Începu să aibă înfăţişarea aceea căreia doamna McLeod îi spunea: înfăţişare de mătuşica bătrână. O înfăţişare de resemnare, aproape de pace, pe care o văzuse aşa de adesea pe chipul mătuşilor din generaţia ei, care suferiseră în tinereţe o dezamăgire în dragoste. Doamna McLeod cunoştea înfăţişarea aceea şi găsea că pe chipul tânăr şi drăgălaş al Janei era peste măsură de dureroasă… încercă să-şi spună sieşi că asemenea lucruri nu se mai întâmplă azi… dar nu era convinsă, văzând mereu în faţa ei chipul Janei din zi în zi mai nepăsător, mai drăguţ şi mai anemic. Socotise întotdeauna că nepoata ei nu e în stare să iubească în înţelesul cunoscut de ea şi de alţii câţiva din generaţia ei; o crezuse întotdeauna o fată modernă; şi ştia că pentru fetele moderne, iubirea nu are mare însemnătate. Şi totuşi, iată chipul Janei mereu în faţa ei, dimineaţa la cafea, ziua la redacţie, seara la cină, mereu cu aceeaşi înfăţişare resemnată şi răbdătoare de „mătuşică bătrână”. Fata nu se mai ducea nici măcar la cinematograf, deşi chiar domnul Richardson o poftise de vreo două ori.

E tocmai ca povestea lui Romeo şi a Julielei, se gândi doamna McLeod puţin mişcată de romantismul ei fără leac.

Şi poate din pricina aceasta îi venise gândul să joace ea rolul lui Fra Lorenzo şi să trimită scrisoarea.

Efectul acelei scrisori asupra lui Mino nu fu tocmai acela pe care îl nădăjduise doamna McLeod; şi nici nu se folosi de ea, aşa cum se temuse Richardson. Citind-o se simţi înviorat şi îndată iar descurajat. Altă nebunie de-a

doamnei McLeod! Oricum, chiar dacă ceea ce îi scrisese doamna McLeod era adevărat, el nu putea părăsi acum pe tatăl lui pentru a se întoarce la Jane; aceasta era eu neputinţă, acum când Bătrânul Dougherty era pus la zid şi părea în fiecare zi tot mai obosit şi mai suferind. Campania aceea îngrozitoare trebuia să înceteze; iar el ştia – mai bine decât puteau şti doamna McLeod şi domnul Richard& on că lucrul acesta nu mai era cu putinţă. Bulgărul de zăpadă începuse să se rostogolească şi nimic n-ar mai fi putut opri oamenii fanatici ca pastorul Simpson şi doamna Mabel Urguahardt Jenkins. şi persoană ca Maria Gashouse, prea bucuroasă că se pot răzbuna. Nici pe Bill Swain, ea», *în* după atâţia ani, putea să-şi strivească rivalul. S-ar fi putut obţine o renunţare din partea doamnei McLeod şi poate chiar din partea lui Richardson, care nu putea fi băiat rău, gândi Mino în sinea lui. Dar ceilalţi… Nu, nu era nădejde. Să se ducă la tatăl lui şi să-l convingă să părăsească lupta, să plece pentru totdeauna din Platteviile şi din statul acela? Nici aceasta; ar fi ca şi cum ai vrea să-l ajuţi pe duşman.

Era într-adevăr îngrijorat din pricina lui Richardson. Dacă Jane renunţase într-adevăr la el, s-ar fi putut îndrăgosti de celălalt, lucrând toată ziua în acelaşi birou cu el.

Nu răspunse la scrisoare şi n-o arătă nici tatălui său, nici altcuiva. O rupse şi o aruncă în coşul de hârtii; apoi se duse la cârciuma Hennessey să bea ceva şi să facă o partidă de biliard şi să-şi uite necazul. Îşi spunea că totul se terminase şi că avea ce merita, fiindcă se plimbase prosteşte cu o fată frumoasă *ci* Jane, fiindu-i mereu inferior. Poate că Fern Hedges era femeia potrivită pentru el.

În casele de pe malul fluviului, Maria Gashouse îşi continua campania, fiind chiar prea îndrăzneaţă. Toţi o cunoşteau: lucrătorii de pe cheiurile de ancorare, acei ce

trăiau în cocioabe prin locurile cele mai expuse inundaţiilor, negri şi copiii. Oriunde se ducea, popularitatea ei se dovedea prin saluturile, glumele şi câteodată prin aplauzele cu care o primeau. Avea obiceiul să trimită de Crăciun câte cincizeci de coşuri cu alimente în cartierul săracilor şi să împartă toată ziua câte o supă caldă oricui dorea, la El Dorado. Ajuta familiile sărace cu mici împrumuturi şi de vreo două ori scăpase o casă din ghiarele unei bănci hrăpăreţe. Făcuse toate acestea din bunătatea sufletească şi din acel impuls care o făcea să fie cea mai bună prietenă, deşi era bătrână. Mai făcea aceste lucruri şi fiindcă avea avere şi n-avea pe nimeni pe lume cui să-i lase averea. Cu toată înclinarea ei pentru politică, de când se aşezase în Platteviile se ţinuse departe de ea, până când Richardson şi Scutul şi Drapelul nu începuseră campania. Se aruncase în ea cu trup şi suflet, şi toată bunătatea şi dărnicia ei fuseseră răsplătite. Tot cartierul de-a lungul fluviului era cu ea. Nici chiar organizaţia Bătrânului Dougherty nu putea face nimic împotriva puterii ei. Bătrânul putea să plătească şi acum cinci dolari de fiecare vot, însă Maria ştia că cea mai mare parte dintre alegători ar fi luat banii, s-ar fi dus la urne şi ar fi votat împotriva lui, dacă ea le spunea să facă aşa. Toţi o cunoşteau pe Maria. Gashouse; de ani de zile era în mijlocul lor. Deşi se împopoţona şi purta rochii de catifea, nu făcea deloc mofturi; ştia foarte bine să povestească anecdote piperate şi să ocăre ca ei; rui semăna cu Bătrânul Dougherty, care nu ştia decât să-i stoarcă; trăise prea mult în mijlocul dezolării, al viciului şi al mizeriei, ca să nu fie plină de omenie. Şi toţi, bărbaţi, femei şi copii, ştiau că se pot bizui pe (a.

Nu patima pentru politică şi nici zelul de reformare e în demnau acum să se zbată. Era împinsă mai degrabă de pnlima luptei şi de dorinţa răzbunării; şi cu cât campania mergea înainte, de o simpatie tot mai mare pentru

Richardson.

Acesta se ducea să o vadă de două ori pe săptămână, la să afle noutăţi şi să constate progresele campaniei în cartierul acela. Uneori şedeau la măsuţa Mariei Gashouse din colţul sălii, lângă bai; mai adesea se retrăgeau însă în salon, unde beau câte un pahar de bere adusă de Minr<W, vara Aidei. Şi vorbeau liniştit despre atâtea lucruri. În rifară de afaceri: despre doamna McLeod şi despre bunătatea ei, despre frumoasele timpuri de odinioară, despre e pisoadele glorioase din trecutul Mariei, despre mizeria din cartierul fluviului şi despre ceea ce ar trebui pentru lecuirea ei.

— Nimic, spunea Maria. Domnul Iisus a avut dreptate. Vor fi întotdeauna săraci. Nu poţi face altceva decât să încerci să-i faci mai puţin nenorociţi.

Partea aceea din sufletul Mariei care se dedicasie întâmplărilor sentimentale pe vremea când fusese tânără, îl preţuia acum pe domnul Richardson, părându-i rău că are şaizeci şi opt de ani în loc de treizeci, îi plăcea culoarea deschisă a pielii lui. limpezimea privirii şi felul cum arăta fercheş, parcă ar fi fost întotdeauna scos din cutie. îi plăceau umerii laţi şi puternici, şi căldura glasului său – când se înflăcăra împotriva Bătrânului Dougherty şi a exploatării săracilor şi a nenorociţilor.

Un tip bine, gândea cu partea aceea a spiritului ei care în alte vremuri se consacrase iubirii. Câte n-aş fi putut face pentru el, dacă l-aş fi cunoscut acum treizeci sau patruzeci de ani!

I se părea că-l vede în costumul ciudat de acum cincizeci de ani, în Platteville-ul copilăriei sale, în fruntea unui Comitet de Vigilenţă, cu două pistoale prinse în brâu. Dacă ar fi avut mustăţi, ar fi semănat mult cu J.E. McLeod. Nu putea face însă nimic altceva decât să se poarte ca o mamă şi să-l ajute când poate.

Îi povestea uneori câte ceva din viaţa ei, însă nu reuşi

să ştie despre el nimic mai mult decât îi spusese înliia oară. Încercă să afle sentimentele lui pentru Jane. şi el îi răspunse:

— Îmi place. E o fetiţă interesantă; am însă o drăguţă.

— Unde?

— În Est.

— O drăguţă cu care te vei însura?

— Da.

— Când?

— Când voi sfârşi ceea ce am făcut aci şi când doamna McLeod nu va mai avea nevoie de mine.

Într-o seară, după ce Richardson îşi luase pălăria, spunând: Trebuie să mă întorc să lucrez, reintrară în sală de dans, Maria Gashouse se opri însă în prag, privind la doi bărbaţi de lângă bar. Richardson se întoarse, aşteptând-o şi o întrebă:

— Cine e?

Maria veni spre el, răspunzând;

— Mi se păruse că văd pe cineva cunoscut.

— Cineva important? Iar ea ştia că prin cuvântul important, tânărul voia să vorbească despre, partizanii Bătrânului Dougherty, amestecaţi în campanie.

Maria se aşeză la măsuţă şi spuse:

— Poate m-am înşelat. Era o figură pe care mi se părea că o cunosc. Apoi în şoaptă: Stai şi i-a o bere.

— Dar trebuie să plec;

Ea repetă, cu glasul aspru şi crunşi şi!

— Stai şi ia o bere.

Richardson înţelese şi se aşeză spunând:

— Foarte bine.

Cerură bere şi Maria Gashouse întrebă deodată:

— Cine e domnul Hirsch?

— Nu ştiu. O fi domnul Hirsch.

— Nu, nu cred că-l cheamă aşa.

Tăcură, bând berea. Apoi Maria întrebă iar:

— Nu cunoşti pe nimeni în Poliţia Federală?... Vreau să spun detectiv?

— Nu. De ce?

— N-ar strica să-i rogi să se ocupe puţin de domnul Hirsch.

În mintea domnului Richardson se făcu deodată lumină. Până în clipa aceea nu se gândise în mod special la Hirsch, decât pentru a-l găsi antipatic, după convorbirea avută în biroul lui Dougherty, când îi oferise o slujbă. Era într-adevăr ceva lipicios în individul acela; ceva sinistru în obrajii lui roşcaţi, în părul prea moale, în gura subţire şi crudă, Hirsch nu era un individ grosolan ca Bătrânul Dougherty; avea în el ceva pieziş şi îndoielnic. îşi dădu pe neaşteptate seama de aceasta destul de lămurit şi o întrebă pe Maria:

— De ce mă întrebi?

— Aşa; o părere.

Sfârşi berea şi el aprinse o ţigară. Vorbind în şoaptă, cu glasul şuierând printre dinţii falşi, Maria spuse:

— Când ieşi de aici, coteşte de-a lungul sălii de dans până ce ajungi la trecătoarea dintre local şi casa mea. Intră acolo şi vei da de uşa subsolului. Stai acolo ascuns puţin; voi veni să-ţi deschid.

— De ce?

— Fă cum îţi spun.

— Bine.

Richardson se ridică nepăsător şi ieşi prin uşa principală a barului El Dorado. Afară, furişându-se prin întuneric, urmă sfaturile Mariei şi după o clipă se afla ascuns lângă uşa subsolului simţindu-se cam încurcat. După câteva clipe auzi deschizându-se uşa localului; ascuns în umbră, privi şi văzu doi bărbaţi profilaţi lămurit în lumina clară a firmei electrice. Cei doi făcură câţiva paşi până la marginea trotuarului. Aci se opriră, privind

nehotărâţi în dreapta şi în stânga şi vorbiră între ei. Nu auzi-ce spuneau, însă după o clipă, îi văzu zorindu-se pe strada ce ducea spre centru şi pe care ar fi trebuie să plece el. În aceeaşi clipă auzi o cheie învârtindu-se în broască în spatele lui şi îndată după aceea glasul înăbuşit al Mariei. Gashouse:

— Intră repede. Aveam dreptate.

O urmă până în salon.

La strălucirea marelui candelabru, văzu o lumină nouă pe chipul Mariei.

— Pleacă repede, până nu se întorc înapoi.

— Cine?

— Cei doi, care te-au urmărit când ai plecat. Şi du-te acasă pe străzi ocolite, nu pe Alamo Street: iar când ajungi, nu merge pe aleea dintre tufişuri. Treci prin magazie. E deschisă?

— Nu ştiu.

— Dacă e închisă, sparge geamul unei ferestre şi sări pe ea.

Richardson aprinse o ţigară şi întrebă I

— Dar de ce atâta mister?

— Nu ştiu. Am o intuiţie, îi luă de braţ. Te scot pe uşa bucătăriei. Iar mâine cumpără-ţi un revolver.

Tânărul îi urmă sfaturile: şi trebui să spargă geamul unei ferestre a magaziei pentru a intra în „Trăsnaia lui McLeod”; pătrunse pe uşa subsolului, ascultând-o pe Aida, care doimea în bucătărie. Înfăşurată într-un chimonou cu flori uriaşe, negresa, înspăimântată la culme, ridică zăvorul uşii când recunoscu glasul lui Richardson şi-l întrebă:

— Ce s-a întâmplat? De ce intraţi pe aci?

— Nu-i nimic. Am vrut să mă întorc acasă fără să dau peste cineva cu care nu voiam să vorbesc. Îi puse mâinile pe umăr şi o rugă să nu-i spună nimic doamnei McLeod.

Aida îl privi, arătându-şi tot albul ochilor. Apoi îl

întrebă:

— Ce-aţi făcut?

— Întoarce-le în pat şi încearcă să dormi.

De data aceasta negresa nu răspunse. Puse zăvorul, mormăi ceva pentru ea, întinzând uriaşa ei buză inferioară. Richardson o cunoştea acum destul de bine ca să înţeleagă că era jignită şi supărată. Când punea buza de jos, acesta era preludiul nervilor. Era. furioasă nu pentru că fusese trezită, ci pentru că nu-i făcuse nicio destăinuire.

Puţin timp după ce Maria Gashouse se întoarse la măsuţa ei, izbucni o ceartă în colţul său, în spatele orchestrei de negri. Nu ştia cine începuse; dar când Jack sări în mijlocul celor ce se certau, lovind cu mâinile lui lungi de cimpanzeu, încăierarea se lăţi şi cuprinse jumătate din sală. Sticle şi pahare zburară prin sală, spărgând lămpi şi geamuri. Orchestra şi fetele alergară grămadă spre uşă şi o clipă după aceea sala era plină de poliţişti care o arestară pe Maria Gashouse şi pe unul dintre acei ce serveau la bar; ceilalţi fură daţi afară, cu excepţia a patru bărbaţi pe care Maria nu-i mai văzuse încă niciodată.

Îi suiră. pe ea şi pe omul de la bar, în autocarul poliţiei, şi în timp ce se îndepărta. Maria auzi în urma ei zgomotul oglinzilor prefăcute în ţăndări şi a mobilelor sfărâmate. Scrâşnind din dinţii falşi, începu să înjure. De data aceasta localul era devastat pe îndelete, Nu va rămâne nici un singur scaun teafăr. Devastarea aceasta o supără numai într-o oarecare măsură pe Maria Gashouse. Nu înjura din pricina aceasta. Puteau chiar să dea foc casei, căci până la urmă tot vor fi învinşi. În năvala de gânduri, în mintea ei se făcu lumină ca şi cum ar fi luminat-o Dumnezeu. Înţelese dintr-odată cine erau bărbaţii ce şezuseră la bar şi plecară apoi să-l urmărească pe Richarsdson. O amintire din trecui. Unul dintre cei doi era Mahoney „Mutră-de-maimuţă”. Îşi vopsise părul şi îşi

lăsase mustăţi, dar era tot „Mutră-de-Maimuţă”. Nu putea uita faţa aceea cu bărbia ieşită, cu ochişorii de porc şi umerii obrajilor osoşi.

Gândi: I-arăt eu lui. dar am nevoie de domnul Richardson. Probabil că vor încerca să mă împiedice să-l văd. Nu e bine să le vorbeşti celor de la poliţie despre „Mutră-de-maimuţă”. E sigur că el şi tovarăşii lui au fost tocmiţi de banda lui Dougherty… Probabil au fost chemaţi de ticălosul acela de Hirsch. S-ar putea ca Bă. trinul Dougherty să nu ştie nimic.

Bătrânul Dougherty nu era om să amestece criminalii într-o luptă de felul acesta. Alunecând de la o margine la cealaltă a autocarului poliţiei, Maria se gândi că devastarea barului El Dorado nu însemna nimic. Clica lui Dougherty făcuse o mişcare greşită. Poţi tocmi tâlhari într-o metropolă ca Chicago, dar nu într-un orăşel ca Platteville. Locuitorii acestuia, chiar dacă erau aserviţi lui Dougherty, n-ar fi răbdat aşa ceva. Probabil că Hirsch era răspunzător de lovitura aceasta. Dar cine dracu’ era acest Hirsch? Maria Gashouse nu-l mai văzuse niciodată înainte de venirea lui în Platteville; însă individul nu-i plăcea deloc.

În dimineaţa următoare o învinuiră că ţine un local ce nu respectă măsurile regulamentului poliţienesc şi îi cerură două mii cinci sute de dolari cauţiune, ca să o pună în libertate provizorie: pe de altă parte, judecătorul Flynn nu-i admise să pună drept garanţie El Dorado şi nici casa ei. Trebuiau bani gheaţă. Bătrânul Dougherty se gândise la toate. Voiau să o ţină închisă, ca să nu mai poată continua să ia voturi în cartierul fluviului. Nu-i păsa că stă la închisoare! Nu era pentru prima oară!, şi se gândi cu o anumită filosofie că odihna aceasta îi va da răgaz să se gândească la alte planuri împotriva bandei Bătrânului. Singurul lucru cu care-şi bătea capul era cum să-l apere pe Richardson de Mutră-de-Maimuţă şi de sinistrul lui

complice.

Făcu aşa fel încât să poată vorbi cu Harvey Bingham, ţelul poliţiei, şi-l întrebă:

— Unde va ajunge oraşul nostru. dacă dumneata îngădui să pătrundă aici criminalii tocmiţi la St. Louis?

Harvey răspunse că nu înţelegea nimic din ce-i spunea; şi Maria îl creiu, fiindcă Harvey nu era prea deştept şi nu prea ştia să se prefacă. Îl lămuri cine era Mahoney „Mutră-de-maimuţă” şi îi povesti câteva întâmplări din viaţa lui sângeroasă. Când sfârşi, Harvey păru încurcat ţi se scarpină în cap:

— Nu ştiu cum au intrat în Platteviile asemenea indivizi, fără să aflu şi eu. Facem o supraveghere foarte serioasă.

— Nu mă îndoiesc. Dar îi supravegheaţi pe vagabonzi. Iar aceştia nu sunt vagabonzi. Sunt oameni primejdioşi. Caută şi-i spune şefului dumitale că dacă aceştia fac ceva, s-a sfârşit cu el. Cunosc lumea de aici, fiindcă şi eu sunt din vechea ceată. Îndură multe lucruri, dar nu să se importe asasini de aiurea.

Harvey Bingham o închise iar în celulă şi plecă scărpinându-se uluit în cap. Ceea ce-i spusese bătrâna Maria nu-i plăcea. Atâta vreme cât se glumea, treacă-meargă; dar nu putea risca să-şi piardă locul atât de bun. Avea opt copii la care se gândea, şi gândul ci în Platteviile putuseră pătrunde criminali îi zbârlea puţinele fire de păr rămase pe chelie.

A doua zi dimineaţă, Richardson se sculă devreme şi plecă mai înainte ca doamna McLeod şi Jane să se fi sculat. Nu aşteptă nici chiar factorul, care i-ar fi putut aduce o scrisoare din Boston.

Când aduse cafeaua. Aida se arătă nervoasă şi gemu tot timpul, însă doamna McLeod nu era în stare să o vindece, neavând mijlocul necesar, deoarece nu ştia de întoarcerea lui Richardson seara târziu, pe uşa subsolului.

îşi dădu totuşi seama că „nervii. Aidei aveau ceva deosebit; nu se putea însă dumiri. Între un geamăt şi celălalt, Aida avea o înfăţişare de taină şi de triumf ascuns. În cele din urmă, când termină de mâncat, doamna McLeod se hotărî să întrebe:

— Se poate şti ce dracu’ ai azi?

— Nimic, răspunse Aida mândră. Am nervi.

— Să chem doctorul?

— Doctorul nu-mi poate face. Atunci, pierzându-şi răbdarea, doamna McLeod izbucni:

— Probabil urmările nopţii de alaltăieri.

Dacă ar fi putut, Aida ar fi roşit de ruşine la această Insultă. Nimeni nu-i vorbise despre beţia ei. Doamna McLeod şi cu domnul Richardson o duseseră în pat şi a doua zi se purtaseră ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— N-are nicio legătură… Apoi se întoarse şi spuse mândră: Trebuie să fie vina nebunului acesta de domn Richardson. N-am mai văzut pe nimeni ca el.

Între timp Richardson se duse la redacţie şi orânduiso materia pentru numărul de seară. Scrise apoi un bilet doamnei McLeod, spunându-i că avea câteva lucruri de făcut şi că probabil nu se va întoarce înainte de amiază.

Îl lăsă pe birou şi plecă. Trecu piaţa şi intră în clădirea Băncii Naţionale din Platteville. Birourile abia se deschiseseră, iar casierul nu venise încă, aşa încât trebui să aştepte câteva minute, ceea ce făcu fumând şi bătând nerăbdător din picior, în timpul acesta, portarul şi cu femeia de serviciu aveau o convorbire al cărui înţeles îl prinse încetul cu încetul.

Femeia spunea cu un puternic accent polonez j

— Ieri seara au arestat-o pe Maria Gashouse.

— Cum se poate? întrebă portarul.

— Un mare număr de poliţişti au intrat în local şi au scos-a afară.

— Dar de ce?

— Fiindcă în localul ei se petrec scandaluri.

— Şi unde-i acum?

— În închisoare.

— Ce ticăloşie şi ce ruşine!

Câteva frânturi din această scurtă convorbire se furişară prin ceaţa gândurilor şi proiectelor ce asaltau mintea lui Richardson. – începu atunci să asculte cu atenţie, fără să piardă o silabă, gândind:

Zău, sunt mai ticăloşi decât credeam. Însă gândul că în oraş se afla o pereche de asasini care-l căutau probabil pe că-şi că banda lui Dougherty o dusese la închisoare pe Maria Gashouse, îi făcu o anumită plăcere. Aceasta tosemna că le era frică de el şi de Sculul şi Drapelul, de Comitelui Reformator şi de voturile pe care le putea controla Maria Gashouse, într-un fel sau altul. Acesta era primul semn sigur că adversarii erau dezorientaţi. Şi el, ca şi Maria Gashouse, îl bănuia mai mult pe Hirsch decât pe Bătrânul Dougherty. Şi în timp ce asculta, îi veni altă idee.

Între timp venise casierul şi ieşise în vestibul să-l primească; o primire la care într-adevăr nu se aştepta. Era un omuleţ rotund, cu-ochelarii cu rama de baga şi care-l salută spunându-i:

— Încântat că vă văd. domnule Richardson. Telegrama a sosit. Am pregătit banii. Cum îi vreţi?

— Douăsprezece mii în hârtii de câte o mie şi restul în hârtii de câte o sută.

— Ce zi minunată! Luaţi loc; vi-i pregătesc îndată. Duceţi o campanie minunată în Scutul şi Drapelul. Pentru doamna McLeod trebuie să fiţi ca un trimis al lui Dumnezeu.

— Nu m-a trimis Dumnezeu. Doamna McLeod m-a ecqs din închisoare.

Casierul râse, cu o umbră de enervare în glas:

— Da, am auzit. Ah! ah!

Apoi îi întinse banii într-un plic, pe care tânărul îl

puse în buzunarul dinăuntru al hainei, mulţumindu-i.

— N-aveţi de ce, răspunse casierul. A fost pentru mine o plăcere. Sunt întotdeauna gata să vă servesc. Ştiţi, m-am înscris în Legiunea Reformatoare. Aproape toţi de aici de la bancă fac parte din ea.

— Foarte bine. Mulţumesc încă odată.

Ieşi, gândindu-se la schimbarea pe care cei cincisprezece mii de dolari plătiţi la ordinul telegrafic al Băncii Naţionale din New York o putea aduce în purtarea unui casier de bancă dintr-un orăşel de provincie. Cu patru luni înainte, dacă ar fi intrat îmbrăcat aşa cum îl întâlnise doamna McLeod lângă fântâna închinată marinarilor şi soldaţilor, ar fi fost probabil dat pe uşă afară.

De la bancă se duse de-a dreptul la oficiul telegrafic, de unde trimise o telegramă la Cartierul General al Poli şi ei Federale din Omaha. Cuprinsul era acesta: „Sunt pe urmele unui complot criminal. Trimiteţi-l pe T.R. Richardson la Scutul şi Drapelul din Platteville”. Iscălitura nu era însă T.R. Richardson.

Trimise apoi altă telegramă Asociaţiei Presei Canadiano-Americană. Acesta era şi mai scurtă: „Garantaţi credit nelimitat Laviniei McLeod de la Scutul şi Drapelul din Platteville: „Telegrama aceasta fu iscălită şi ea cu numele din care Jane câtise o parte, prin plicul venit din Boston. Ieşind de la oficiul telegrafic, bărbăţia pătrată a tânărului era cam voluntară, iar ochii cenuşii de oţel puţin mai metalici.

Se duse de-a dreptul la Banca Fermierilor din Palatul Dougherty, unde, după zece minute de aşteptare, fu primit de directorul general, cu mult mai puţină căldură decât îi arătase casierul Băncii Naţionale. Convorbirea fu scurtă. Richardson scoase plicul cu cei 15.000 de dolari şi-l puse pe biroul de mahon; puţin după aceea, părăsea biroul, având în buzunar ipoteca doamnei McLeod şi ceva mai mult de trei mii de dolari.

De la Banca Fermierilor trecu la biroul avocatului Landon. Acesta era un om slab, cavernos şi pios; nu era tipul care-i plăcea lui Richardson, dar era avocat cinstit şi membru al Comitetului Reformator: două calităţi de care Richardson. avea nevoie atunci.

Vorbiră jumătate de ceas: Richardson îi explică ce i se întâmplase Mariei Gashouse şi nevoia de a o scoate îndată din închisoare. Avocatul Landon, membru al bisericii prezbiteriene, nu prea aproba opera Mariei Gashouse, fiind convins că, pentru binele oraşului şi al ci înşişi, o zi de carceră nu i-ar face rău. Trebuiră mai mult de douăzeci de minute să-l convingă: dar în cele din urmă îşi luă pălăria şi. Însoţit de Richardson, o porni spre judecătorie.

Bătrânul judecător Flvnn nu fu tocmai mulţumit văzându-i pe Richardson şi pe avocatul prezbiterian intrând în sala de şedinţe. Din clipa în care îi văzu aşezându-se liniştiţi în ultimele bănci rezervate publicului, nu mai fu în stare să fie atent la micile procese ce se desfăşurau. Cei doi nu erau cetăţeni paşnici veniţi şi asiste la şedinţă, ci erau două păsări prevestitoare de rele. Şi cum, ca toţi cei din banda lui Dougherty, era şi el cel puţin înspăimântat, prezenţa lor îi făcu nervos. Avea câteva păcate pe conştiinţă, iar prezenţa şefului cruciadei şi a unui membru al Comitetului Reformator nu era menită să-l liniştească.

Pe deasupra, mai era şi povestea libertăţii provizorii a Mariei Gashouse. Judecătorul ştia că depăşise limitele legale refuzându-i Mariei Gashouse dreptul de a pune cauţiune proprietatea ei; şi ştia că C.M. Landon, deşi bisericos, era un avocat foarte bun şi tare ca o stâncă, la nevoie. Oamenii ca el îl tulburau. Cu oamenii necinstiţi se putea sta întotdeauna de vorbă: totul se reducea la preţ. Dar cu fanaticii aceştia doi! Zadarnic să discuţi cu ei: „Blestemăţie!, spuse în sinea lui. De ce i-am făcut pe plac

Laviniei McLeod şi l-am lăsat pe porcul acesta în libertate? La urma urmei el era răspunzător de cruciada rare frământase întreg oraşul şi ameninţa acum săsfăă ime mecanismul construit cu atâta grijă, mecanismul. care le folosea lor tuturor. Dacă n-ar fi făcut prostia aceea, astăzi blestematul de Richardson ar fi fost ocupat cu golirea găleţilor de gunoaie, în loc să stârnească toată zarva aceea”.

Se auzi singur spunând hamalului ce stătea în faţa lui ca acuzat: „Achitat. Şi apoi uşierului: „Cheamă-l pe celălalt”.

Nu putea şti nimic bun din faptul că G.M. Landon venise personal să o scoată din închisoare pe Maria Gashouse. Aceasta însemna că tot oraşul, cetăţenii buni şi cei răi, erau uniţi împotriva clicii lor. Maria Gashouse şi avocatul prezbiterian: ce ciudată împerechere!»

Mai era tulburat şi de ştirea pe care i-o dăduse Harvey Bingham înainte de deschiderea şedinţei… că în oraş erau doi asasini. Bătrânul Flynn nu ştia cine-i adusese, însă bănuia aproape sigur.

Când sfârşi ultimul proces, îl văzu pe Richardson şi pe avocat ridicându-se şi venind spre el. Ştia ce-i vor spune; şi, într-adevăr. nu se înşela. Richardson scoase trei hârtii de câte o mie de dolari şi le puse în faţa lui, spunându-i’s

— Am venit pentru libertatea provizorie a Mariei Gashouse.

Nu avea altceva de făcut decât să primească garanţia şi să îndeplinească formalităţile necesare, ca şi cum în această poveste n-ar fi fost nimic neobişnuit. După ce sfârşiră, avocatul Landon, cu înfăţişarea unui profet din Vechiul Testament şi cu glasul de gheaţă, spuse:

— Vă prevenim că dacă la proces Maria Gashouse va fi declarată vinovată, vom face apel. Dacă va fi nevoie, vom merge până la Curtga Supremă de Casaţie.

Bătrânul Flyn, care ani şi ani de zile tiranizase şi nenorocise pe acuzaţii lipsiţi de ajutor, primi cuvintele acestea cu umilinţă, mărginindu-se să răspundă;

— Legea trebuie să-şi urmeze cursul.

— Aceasta doresc şi eu, răspunse Landon. Apoi, ca un „bună alua” scurt, repetat şi de Richardson, ieşi împreună cu acesta din sala de şedinţe, lăsându-l pe judecător destul de îngândurat şi grijuliu, întrebându-se ce puteau avea aceştia în mână de se arătau atât de siguri de ei.

De abia se închiseseră uşile închisorii, după ce o lăsară pe Maria Gashouse să iasă, şi ea se grăbi să-l informeze pe Richardson şi pe avocat despre tot ceea ce îl privea pe „Mutră-de-maimuţă” şi pe demnul lui tovarăş. Era la curent cu tot ce îi privea pe aceşti indivizi, având îndărătul lor o lungă serie de crime săvârşite în oraşele fluviale, şi nu cruţă amănunte lui Richardson şi avocatului uluit.

La sfârşit. faţa bătrânului prezbiterian era palidă şi contractată.

— E o ticăloşie!, strigă cu glasul lui tăios. Să aducă criminali în oraşul nostru! Trebuie să trecem îndată la fapte!

— Duceţi-vă la şeful Poliţiei, îl sfătui Richardson. Şi avocatul se îndreptă numaidecât într-acolo, cu toată iuţeala picioarelor lui lungi şi cu cozile redingotei flulurându-i pe genunchii ososi.

Întors la redacţie, Richardson se duse în biroul d-nei McLeod, închise uşa în urma lui şi îi întinse ipoteca ridicată.

Uluirea. directoarei fu atât de mare, încât nu putu face altceva decât să întrebe, ţinând în mâna tremurătoare documentul:

— Ce-i asta?

— Ipoteca dumneavoastră e radiată.

— Dar cum?

— Nu vă bateţi capul. Am avut eu grija.

— Dar cum ai putut? Uluirea îi strâmba trăsăturile J. Etei.

— Nu vă bateţi capul. Vă voi lămuri mai târziu. Acum am prea mult de lucru.

„Şi o lăsă cu documentul în mână.

— Rămasă singură, doamna McLeod privi cu grijă coala de hârtie; nu fiindcă ar fi. Înţeles ceva, ci fiindcă i se părea că aşa trebuie să facă. Înţelegea că ipoteca, era radiată; că preocuparea aceasta dispăruse; şi deodată se simţi fericâtă şi uşoară ca un fulg, ca şi cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Însă fericirea făcu loc spaimei; nu din pricina ameninţărilor, sau din pricina răului ce i s-ar fi putut face, ci din pricina intervenţiei magice a lui Richardson în viaţa ei monotonă. Cine era oare acest tânăr? Şi de ce făcea atât pentru ea? Cum îndrăznea ea, o McLeod. să primească atâtea de la un străin? Avea dreptul? Ce-ar fi spus J. E?

Dar când îi spuse tânărului, revenit în birou ceva mai târziu:

— Nu-ţi pot da voie să faci aceasta pentru mine, el răspunse simplu:

— N-avem timp acum să discutăm aceste lucruri. Nu fiţi atât de sigură că le fac pentru dumneavoastră. Le fac pentru mine însumi. Acum nu vă bateţi capul cu ele. Poate veţi înţelege într-o zi.

Chipul tineresc era foarte serios şi pentru întâia oară în glasul lui era o umbră de nerăbdare. I se păru aproape grosolan, aşa încât se simţi mai înspăimântată şi mai nedumerită ca oricând.

— Nu trebuie să vă îngrijiţi de plata hârtiei, continuă Richardson. Am avut grijă şi de aceasta. O bătu prieteneşte pe umăr cu o drăgălăşenie care o uimi. Nu vă bateţi capul. Continuaţi-vă lucrul. Comitetul pentru procesiunea cu torţe se va aduna de îndată ce ziarul va

intra în maşină; şi eu am o mulţime de lucruri de făcut până atunci.

Doamna McLeod nu ştiu nimic despre „Mutră-de-maimuţă” şi despre tovarăşul lui, până când, pe la cinci, Mytle Ferguson sui treptele să-i aducă primul exemplar din ediţia de oraş. În prima pagină, cu titlul uriaş, cu litere cât pumnul, se putea citi toată povestea: Sosirea unor asasini la Platteville. Ultima noutate introdusă de clica corupătorilor.

Reportajul era scris minunat. Vorbea despre El Dorado, despre arestarea Mariei Gashouse şi despre învinuirile ce i se aduceau, şi despre prezenţa în local a unor cunoscuţi răufăcători, amândoi travestiţi, însă recunoscuţi de martori care îi văzuseră altă dată. Li se dădea chiar şi numele: Mahoney zis „Mutră-de-maimuţă” şi Herminiuţ, alias Herminio Sánchez. Ultimul nume era o ipoteză fericâtă a Mariei Gashouse, care ştia că perechea lucrase împreună la New Orleans şi la Memfis. Poliţia – continua articolul – fusese înştiinţată despre prezenţa celor doi la Platteville, însă nu-i găsise. Scutul şi Drapelul destăinuia că nu se putea aştepta mare lucru de la poliţia subjugată elementelor corupătoare din Platteville. Până acum – scria Richardson – Platteville nu fusese murdărit de elementele cele mai josnice; se părea însă că duşmanii legii şi ai ordinii nu înţelegeau să dea înapoi de la nimic. Prezenţa lui „Mutră-de-maimuţă” şi a lui Herminiuţ era o insultă pentru cetăţenii oraşului.

Doamna McLeod simţi că-i aleargă pe şira spinării fiorii groazei în timp ce câtea povestirea; şi-l întrebă pe Richardson: i

— De ce nu mi-ai spus nimic?

— Fiindcă nu voiam să vă îngând uraţi.

— Acum nu voi mai putea închide ochii.

— Nu vă vor putea tulbura în niciun fel.

— Nu mă gândesc la mine. Mă tem pentru dumneata.

— Nu vă mai gândiţi. Am văzut eu altele.

— Ar trebui să ai pe cineva să vegheze asupra dumitale. Richardson zâmbi:

— Nu e chiar aşa mare primejdie. Îi mângâie mâna. Mă pot apăra singur.

Ieşind însă de la birou, găsi un paznic care-l aştepta. Stătea în prag, cu pălăria în mână, legănându-se înainte şi înapoi cu mâinile uriaşe ajungându-i la genunchi. Era Jack „dă-l afară* de la El Dorado.

Maimuţoiul îi întinse zâmbind un bilet scris de Maria Gashouse, care-i spunea numai că i-l trimite pe Jack, căruia îi dăduse instrucţiuni să-l urmeze pe domnul Richardson pretutindeni, chiar la „Trăsnaia lui McLeod”, unde va dormi în faţa uşii camerei lui de culcare.

„Te poţi bizui pe Jack. Are revolver şi ştie să-l folosească. I-am spus să nu se depărteze de dumneata. şi cum nu e prea deştept, nu vei putea scăpa de el chiar dacă ai vrea. Nici să nu te gândeşti însă la aşa ceva, câtă vieme cei doi sunt în oraş. Ştiu ce spun”.

Richardson zâmbi, rupse biletul şi îi spuse lui Jack:

— Şezi aci. Şi Jack se aşeză, lăsându-şi între genunchi mâinile uriaşe în care-şi ţinea pălăria. Din clipa aceea nu se mai dezlipi de Richardson. Când tânărul se ridica de la birou, se ridică şi Jack. Şi când redactorul se duse la tipografie. sau se duse să vorbească cu Myrtle, maimuţoiul îl urmă. îl însoţi până şi la toaletă, aşteptându-l afară, ca un câine credincios.

Din colţul lui, Willie Ferguson îl privea pe Jack cu respect şi începea să se gândească să-şi caute şi el un însoţitor. De câtăva vreme era din ce în ce mai nervos; iar acum, ştirea că în oraş erau criminali, îl făcea să umble mai des la ultimul sertar al biroului, pentru a găsi în sticlă tăria şi curajul care nu-i lipsiseră încă niciodată. Iar de la locul ei, Jane privea şi ea, puţin cam impresionată de importanţa crescândă a lui Richardson, şi tulburată de

prezenţa gorilei venite din lumea zbuciumată a cartierului de pe malul fluviului, despre care ea nu ştia nimic.

La ora şase, redacţia începu să se umple de membrii Comitetului organizator al Procesiunii. Era pasto Tul Simpson şi bătrânul avocat Landon, întunecat ca întotdeauna, dar întrucâtva triumfător; erau doamna Mabel Urquahardt şi Jim Newman, cu câţiva prieteni de la ţară. Maria Gashouse, poetul negru, fiul Athenei, vara Aidei, şi Joe, proprietarul localului din cartierul negrilor. Era o adunare impunătoare, deoarece cuprindea reprezentanţi ai aproape tuturor claselor sociale din Platteviile; şi era vădit că jumătate din Comitet – ca Joe, Maria Gashouse, Jim Newman şi prietenii lui – se găseau acolo nu atât din dorinţa de a face din Platteviile un paradis al moralităţii, ci fiindcă erau sătui de stăpânirea Bătrânului Dougherty.

Acum cruciada mergea de la sine. Mătura totul în avântul ei şi poate începea să scape de sub controlul acelora care începuseră. Lucrul acesta nu s-ar fi putut întâmpla în regiunea de Est a Statelor Unite, însă ceea ce spusese de la început Maria Gashouse, era adevărat. Platteviile şi provincia iubeau luptele politice, şi de o bucată de vreme erau lipsiţi de aceasta.

Cam la aceeaşi oră, un grup de oameni îngânduraţi se adunau la redacţia Gazetei: Bătrânul Dougherty. judecătorul Flynn, Harvey Bingham, Winterbottom şi Hirsch, în afară de un anumit număr de membri mai puţin importanţi ai clicii. Numai Mino lipsea.

Grupul fusese convocat pentru a. discuta cele publicate în Scutul şi Drapelul cu privire la prezenţa în oraş a lui „Mutră-de-maimuţă” şi a lui Herminiuţ, fiindcă Bătrânul Dougherty, cu simţul lui de politician, înţelesese numaidecât cât rău putea face situaţiei sale povestea aceea. Era un pas nou în campania lui Richardson, care îl făcea să apară ca un tâlhar tăbărât în Platteviile pentru a exploata populaţia şi aducând metode criminale într-un

oraş liniştit şi respectabil din Sud-Vestul Statelor Unite.

Partea rea era că niciunul din grup nu-i văzuse pe cei doi răufăcători şi niciunul nu părea în stare să pună mâna pe ei.

Harvey Bingham, puţin înspăimântat şi însoţit de doi agenţi, îşi petrecuse ziua cercetând cârciumile, bordelurile şi hotelurile de mâna treia, bătând în uşi. cu pistoalele în mâna şi descoperind – când se deschideau uşile – numai borfaşi de rând prea bine cunoseuţi. Bătrânul Flynn era rezervat; nu-i văzuse pe răufăcători, dar avea prea multă experienţă ca să poată crede că lucrurile nu existau numai fiindcă nu le văzuse el;

Bătrânul Dougherty era nedumerit ca un taur sâcâit prea mult de toreadori. Mesteca o ţigară de foi şi privea împrejur, întorcându-şi capul mare şi cărunt. Blestemata aceea de cruciadă devenea ceva uriaş. N-ar fi crezut niciodată că s-ar fi putut întâmplă aşa ceva. Nu-şi închipuia ră Estul şi Vestul Statelor Unite, erau atât de deosebite, încât lumea din Platteville să fie cu totul alta decât aceea din Boston şi din Chicago.

Sfiosul Winterbottom era de-a dreptul îngrozit. Hirsch, purcelul de India, avea înfăţişarea lui de şoarece şiret şi spunea că, după părerea lui, toată povestea era inventată de Scutul şi Drapelul şi că nici nu existau oameni ca „Mutră-de-maimuţă” şi Herminiuţ.

Auzind aceasta, Bătrânul Dougherty mirii, mormăi şi spuse:

— Dacă aceştia doi sunt aci, nu ştiu cine i-a adus şi ce fac. Apoi se adresă supărat lui Harvey Bingham şi judecătorului Flynn. E datoria voastră să-i găsiţi şi să-i goniţi din oraş. Prezenţa lor aci nu ne poate face decât rău. Bănuia cine-i putuse aduce la Platteville şi, împins de această bănuială, aruncă o privire la Hirsch; dar ochişorii de şoarece nu destăinuiră nimic pe chipul roşcat.

Continua să vorbească mult timp, fără să hotărască

nimic. Bătrânul Dougherty începu să se uite la ceas, întrebându-se de ce nu se întorsese Mino, căci dorea să-l vadă; nu pentru că în ultimul timp ar fi fost prea folositor, mai ales că părea că vrea să se spele pe mâini de toate poveştile acelea, şi fiindcă, oricum, dorea să-l ştie acolo în cameră. S-ar fi simţit mai puţin singur. Era tulburat şi din pricina unui telefon primit din capitala Statului. Unul dintre oamenii lui, reprezentantul districtului, făcuse cercetări din proprie iniţiativă şi aflase o mulţime de lucruri destul de puţin plăcute; cel mai rău era că Bill Swain şi clica lui plănuiau să facă din ancheta asupra celor ce se petrec la Platteville o afacere de stat. În felul acesta ar fi dus lucrurile dincolo de competenţa judecătorilor asupra cărora Bătrânul Dougherty îşi putea exercâta influenţa. Faptele urmau să fie privite din punct de vedere al codului penal: alt motiv pentru care Bătrânul Dougherty nu-i plăcea prezenta la Platteville a lui „Mutrăde-maimuţă” şi a lui Herminiuţ.

În timp ce se gândea îngrijorat la dezvoltarea luată de campanie în ultimele ceasuri, şi asculta fără prea multă atenţie tânguielile lui Winterbottom, uşa se deschise deodată cu violenţă şi intră Mino. Nu Mino cel nepăsător şi absent din ultimele trei-patru săptămâni; ci un Mino al cărui chip frumos era ca purpura şi ai cărui ochi albaştri aruncau flăcări. Trântind uşa în urma lui, tânărul întrebă:

— Ce fac în Platteville cei doi criminali?

O clipă de tăcere; apoi Bătrânul Dougherty răspunse:

— Nu ştiu; e tocmai ceea ce dorim să aflăm.

— Desigur că nu ceilalţi i-au adus!

Domnul Hirsch întrebă dulceag, cu o umbră de zâmbet pe chipul lui de şoarece:

— Cum poţi fi sigur că nu i-au adus ceilalţi? Se pare că Maria Gashouse îi cunoaşte.

Mino se întoarse spre el şi bătu cu pumnul în masă:

— R Am vorbit cu Maria Gashouse. Şi cred că ştia al

dracului de bine cine i-a adus aci. Şi trebuie să plece! Repede! La dracu’! îl ameninţa pe Hirsch peste masă: Ai înţeles? Trebuie să o şteargă! apoi se întoarse spre ceilalţi – Sunt gata să lupt. Şi voi lupta. Dar nu vreau să am alături de mine asemenea oameni. Ne-au făcut destul rău şi faptul acesta ne poate doborî. Se întoarse din nou spre Hirsch şi-l întrebă: Unde sunt acum?

— Nu ştiu, răspunse nevinovat Hirsch. Nu ştiu nimic despre ei.

— Ai face bine să-i găseşti, strigă Mino. Apoi îi spuse lui Harvey Bingham: E mai bine să te pui şi dumneata în mişcare. Şi să trimiţi doi poliţişti să stea de pază la Scutul şi Drapelul, atâta vreme cât cei doi răufăcători sunt în oraş.

— Nu ştiu ce să fac, răspunse suav Hirsch. Nu ştiu într-adevăr nimic despre ei.

— Rezemat de spătarul scaunului, Bătrânul Dougherty privea cu o licărire nouă în ochi. Acesta era Mino ăl lui.

15 – El Doradoun adevărat Dougherty, în care se trezea sângele bătăios. Nepăsarea şi deznădejdea îl părăsiră pe neaşteptate.

Mino se întoarse spre tatăl său:

— Vino. Să mergem de aci şi să încercăm să judecăm puţin. Iar celorlalţi: ŞI voi încercaţi să faceţi ceva ca să-i goniţi pe cei doi indivizi.

Tocmai ce dorise Bătrânul Dougherty. Ştia că pentru el partida nu era egală şi ştia că aproape fiecare mişcare făcută de ei fusese prostească şi nechibzuită; nu fusese încă în stare să-şi vină în fire şi să se gândească la felul în care să-şi combată duşmanii în chip inteligent. Poate că fusese prea mult timp puternic, sau poate îmbătrânea; şi iată că Mino intrase cu violenţă şi cu autoritate; un Mino nou, un Mino aşa cum nădăjduise el întotdeauna că va fi. Se ridică liniştit şi îl urmă pe băiat, lăsând în cameră pe

şeful poliţiei, pe magistrat şi pe domnul Winterbottom uluiţi şi înspăimântatv iar pe domnul Hirsch, „botul de şoarece*, nepăsător şi sigur de el; prea sigur pentru a fi în afară de orice primejdie.

În vestibul, Bătrânul Dougherty, îl întrebă mulţumit pe Mino:

— Ce ţi s-a întâmplat, băiete?

Mino aprinse o ţigară şi aruncă chibritul cu violenţă.

— M-am săturat să te văd ţapul ispăşitor al tuturor acestor nătărăi şi încurcă-lume ai orăşelului acesta. Acum trebuie să luptăm, însă nu cu sistemele acelei moluşte de Winterbottom şi ale acelui şarlatan de Hirsch. Platteviile e un oraş de treabă şi este şi oraşul nostru, ca al atâtor altora. Eu mi-am petrecut toată viaţa aici. Nu e niciun motiv să nu avem o organizat io democratică, bună şi puternică; nu însă aşa cum o înţeleg indivizii de soiul lui Hirsch şi a bătrânului Fliynn. Nu putem merge mai departe cu metodele lui Hirsch într-un oraş ca acesta. Vino, hai să luăm masa la Millersville. discutând cu puţină judecată.

Bătrânul îşi urmă băiatul, râzând în sinea lui. După ce se suiră în automobil şi porniră, Mino mai Spuse:

— Tare neghioabă idee a fost arestarea Mariei Gashouse şi devastarea localului! Cine dracu’ a avut-o?

— Bătrânul PI Inn.

— E mai bine să ne scăpăm de el. Trebuie să schimbăm toată tactica şi să adoptăm altă linie de purtare. Trebuie să ne scăpăm de bătrânul Flynn şi de porcul de Hirsch; şi poate chiar de nătărăul de Winterbottom.

— E tocmai ceea ce aşteptam să putem face; şi tu eşti cel potrivit pentru a face acest lucru. Chipul i se lumină de un zâmbet; un zâmbet de bucurie pentru schimbarea lui Mino. Nu-i păsa nici de faptul că automobilul verde-deschis mergea cu o viteză de o sută patruzeci de kilometri pe oră pe şoseaua spre Millersville. În sufletul lui nu era totuşi

prea sigur că schimbarea aceasta nu venise prea târziu. Nu pomeni însă nimic despre teama lui. Nu voia să toarne apă rece peste spiritul bătăios al băiatului.

Ar fi putut să nu fie prea târziu. Dacă s-ar fi scăpat de Flynn şi de Hirsch, ar fi putut câştiga mult, căci partizanii Bătrânului Dougherty erau numeroşi, iar în Platteviile, toată lumea ţinea la Mino; se putea chiar întâmpla ca Bill Swain să-şi schimbe gândul şi să renunţe să deschidă acţiune penală împotriva vechiului său duşman. Dt fapt, toată povestea s-ar fi putut desfăşura altfel, dacă în cele douăzeci şi patru de ceasuri ce urmară nu’s«m şi petrecut fapte noi.

În seara aceea. Richardson lucră până târziu în biroul său, după ce doamna McLeod, Jane şi Willie plecaseră. Rămăseseră numai el şi Jack; linotypistul în camera lui şi rotativa de la parter erau acum tăcute, căci activitatea zilei se încheiase. Scrise o scrisoare lui Bill Swain. una agentului din New York care se ocupa de cartea doamnei McLeod şi alta Asociaţiei Presei Canadiano-Americane, pentru a confirma telegrama – lui de dimineaţă. Lângă el, Jack. paznicul nelipsit, cu chipul fără expresie, făcea jucării de carton şi din capse, cu mâinile lui uriaşe de maimuţă.

După ce sfârşi scrisorile. Richardson începu să lucreze, pregătind note, schiţând articole, trasând liniile atacului de a doua zi. Scutul şi Drapelul trebuia să apară cu trei-patru ceasuri înainte de retragerea cu torţe, şi numărul special trebuia să aibă puterea să aducă tot (naşul la procesiune.

Lucra de vreun ceas, rând se auzi bătând în uşă. Se întoarse şi spuse:

— Intră! auzindu-l, Jack sări în sus, lăsă ce avea în nună, apucă revolverul şi ţinti uşa. Aleasta se deschise încet; însă în loc de „Mutră-de-maimuţă sau de Herminiuţ, cei doi văzură intrând o femeie în puterea vârstei, pe care

niciunul dintre ei nu o cunoştea.

Era o femeie osoasă, cu chipul palid şi obosit şi cu privirea rătăcâtă. Purta o rochie neagră de lână, lucioasă şi uzată, cu un guleraş de blană de dihor mâncată de molii Primele ei cuvinte i se adresară lui Jack:

— Lasă jos arma. Apoi către redactor: d-voastvă sunteţi domnul Richardson?

— Da.

— Dumneavoastră sunteţi deci tânărul care a stârnit atâta vâlvă?

Richardson zâmbi:

— Se pare.

— Foarte bine, eu sunt doamna Winterbottom, soţia directorului Gazetei.

Îşi strânseră mâna: apoi tânărul o pofti să şadă şi-i porunci lui Jack să pună revolverul în buzunar.

În timp ce doamna se aşeza, tânărul ghici că era foarte nervoasă, cu toată înfăţişarea ei de cal războinic. Avea în ea o sfială ciudată, care o făcu să-şi încrucişeze sirins numite cu mănuşi decolorate pe geanta roasă.

— Poate că sunteţi surprins că mă vedeţi aici, îi spuse tânărului redactor.

— Mă bucur că vă văd.

— Suntem singuri? Şi femeia privi îngrijorată spre maimuţoi.

— Nu vă îngrijiţi de Jack.

— Aş prefera să plece. Ceea ce trebuie să vă spun e cu totul secret.

Richardson zâmbi’s

— Foarte bine. Apoi către Jack: Stai la uşă, Jack.

Ar putea să suie cineva scara şi să intre în cameră înainte ca noi să ne putem da seama. Dacă stai tu în capul scării, poţi vedea pe oricine vine.

Uriaşul se ridică prosteşte, clătinând din cap şi îl ascultă. Doamna Winterbottom trase scaunul mai aproape

de domnul Richardson şi după ce înghiţi în sec, începu:

— Este vorba de Gazeta şi de W. Dougherty. Trebuie să vă spun multe lucruri. Vi se va părea ciudat că viii aci să-l trădez pe bătrân. Omul acesta ne face însă, pe Homer, pe mine şi pe copiii noştri, să murim de foame de aproape zece ani, şi se poartă cu Homer ea şi cum ar fi noroiul de pe ghetele lui. Bărbatul meu e un burii director. E priceput şi dezgheţat, dar Bătrânul l-a ruinat. Nu mai are niciun viitor.

Aşteptă să vadă ce-i va răspunde Richardson; însă acesta părea că nu găseşte altceva să-i spună decât:

— Nu ştiam nimic din toate acestea.

— Nimeni nu ştie!, continuă doamna, strângând cu violenţă geanta cea roasă: Toţi cred că Homer are un post bun şi că trebuie să fie recunoscător, Nimeni nu ştie cum l-a exploatat W.M. pe Homer şi l-a chinuit... Da, la chinuit ani şi ani. Homer era un om simţitor. Astă seară a venit acasă abătut şi deprimat, spunând că trebuie să plece, fiindcă nu mai poate răbda. Nimic nu-i mai rău decât să ai de lucru cu un om ca Hiisch. De când a venit la Gazeta, şi el l-a chinuit pe Homer. Făcu o pauză ţi lăsă ochii în jos; şi Richardson văzu că îşi coboară privirea fiindcă ochii îi erau plini de lacrimi. Avem opt copii de crescut. Un ziarist n-ar trebui să aibă copii.

Îl privi iar, ca şi cum s-ar fi întrebat dacă va îndrăzni să continue. Apoi îşi luă inima în dinţi:

— Am o mulţime de informaţii să vă dau. Sunt atâtea lucruri pe care W.M. nu l-a putut împiedica pe Homer să le afle; aşa încât, când Homer a plecat m-am aşezat şi am scris tot. Deschise geanta şi scoase o coală de hârtie acoperită cu un scris neregulat. Homer nu ştie că sunt aici. Şi doresc să nu ştie nimeni.

— Fiţi liniştită, nu voi spune nimănui nimic. Vă puteţi încrede în mine.

— Poate că informaţiile acestea vă vor fi de folos

dumneavoastră şi lui Bill Swain. A venit timpul să fie curăţit şi oraşul acesta. Iar mie şi lui Homer nu ni s-ar putea întâmplă ceva mai greu, acum când soţul meu s-a hotărât să plece.

Richardson aşteptă, puţin cam stânjenit, şi femeia continuă: „

— Ştiu totul despre scandalul cu canalele de pe Halstead Street şi despre şperţuirea femeilor de pe Franklin Street şi multe alte lucruri. Bătrânul Dougherty l-a pus câteodată pe Homer să-l ajute în operaţiile sale murdare. Şi mai sunt multe alte lucruri... destule să-l trimită pe Bătrân la ocnă.

Puse foaia pe masă, şi în timp ce Richardson asculta şi lua note grăbite, dădu drumul la tot ceea ce ştia despre ce făcuse clica lui Dougherty în Platteville: ca un şuvoi ce fusese stăvilit de zece ani de necazuri şi de suferinţe. Bună parte dintre informaţii erau cunoscute de Richardson, însă erau şi câteva lucruri pe care nu le ştia. Singura greutate era să pună puţină ordine în valul acela de amintiri şi de învinuiri. De vreo zece ori trebui să o întrerupă, pentru a întreba:

— Când s-a întâmplat aceasta?

În timp ce vorbea, faţa doamnei Winterbotton se lumina treptat, ca şi cum izbucnirea aceasta fusese pentru ea o uşurare. Vorbi un ceas şi sfârşi spunând:

— Aceasta e tot. Dacă îmi voi aminti altceva, vă voi comunica.

— Mulţumesc, doamnă. Ceea ce mi-aţi spus e de mare preţ.

— Folosiţi-le aşa cum credeţi. Numai să nu spuneţi că eu v-am informat.

— Aveţi încredere în noi.

Femeia se ridică, iar sfioasă, însă totodată agresivă j

— Acum mă duc. Trebuie să fiu acasă înainte de înapoierea lui Homer. S-a dus la bodega Hennessey şi cred

că se va îmbăta turtă. Dar astă seară-nu-mi pasă.

Richardson se ridică şi o însoţi până pe coridor, unde Jack stătea în aşteptare, rezemat de perete. O privi coborând şi o văzu uitându-se cu grijă spre piaţă înainte de a ieşi. Apoi tânărul se întoarse şi spuse:

— Mda, Jack, acum ne putem duce acasă.

Se întoarse să-şi ia notiţele de pe birou, le puse într-o mapă, stinse lumina şi închizând uşa, o luă spre piaţă, cu Jack pe urmele lui, ca un câine mare danez.

Tufişurile de liliac şi de merişor ce mărgineau aleea din curtea. ŢTrăznaici lui McLeod” erau un loc ideal pentru ascunzişuri. Iar Richardson şi cu Jack puteau fi victime uşoare, unul adâncit în proiectele sale pentru campanie, celălalt mulţumindu-se să meargă lângă el, ca un câine credincios. Fireşte că Jack nu era un intelectual şi nici nu era în stare de o convorbire; aşa încât, de la ziar până la „Trăsnaia lui McLeod”, cei doi nu schimbară aproape niciun cuvânt.

Odată Richardson spuse:

— Te-ai putea duce acasă să te culci în patul tău. Jack. Nu mi se va întâmpla nimic. Însă Jack nu se lăsă convins:

— Doamna McGovern, mi-a spus că trebuie să mă ţin scai de dumneavoastră, că o hârtie de prins muşte, şi mă voi ţine scai.

Când deschise poarta aproape scoasă din ţiţini, Jack „îndemnat de un instinct animalic, scoase revolverul din toc şi U ţinu pregătit. Vederea armei învechite scinteind la lumina felinarului îl făcu pe Richardson să şovăie o. clipă: poate îi trecu prin gând că ar fi fost mai înţelept să intre, ca şi de dala cealaltă, pe fereastra magaziei. Râse însă şi spuse:

— Înainte, Jack.

Acesta o luă înainte, cu curaj, ţinând revolverul întins. Richardson îl urma; întunericul îi ascundea

zâmbetul. Când ajunseră în capul scării înalte ce ducea la intrare, Richardson râse iar, spunând!

— Ai văzut, Jack? Nu era nicio primejdie;

Dar în aceeaşi clipă se auzi detunătura înăbuşită a unei arme moderne de foc – foarte modernă chiar. Pălăria lui Richardson îi zbură de pe cap, ca şi cum violenţi încărcăturii l-ar fi împins înainte, tânărul sări în cameră aproape fără să mai atingă ultimele trepte. În aceeaşi clipă, Jack îşi lăsă capul în jos şi dintr-un salt îşi găsi adăpost îndărătul unui colţ al balustradei înalte; acolo aşteptă puţin, observând lumina ce se zărea în tufişuri când arma, sau mai bine zis cele două arme, traseră iar după Richardson. Atunci, cu arma lui veche cu repetiţie, ochi cu grijă spre punctul unde apăruseră luminile, în mijlocul tufişurilor de liliac. Trase de cinci ori, atent şi hotărât; iar la al patrulea foc se auzi un urlet şi apoi se făcu tăcere. Jack îşi păstra al şaselea foc de rezervă.

O tăcere de vreo trei minute; apoi, ridicându-se cu băgare de seamă, ajunse la uşă şi intră în casă. În vestibul, Richardson, întins pe divan, părea puţin cam tulburat, ştergându-şi cu batista sângele ce curgea dintr-o rană de la cap. În faţa lui, doamna McLeod, înfăşurată într-un halat vechi, cu părul căzându-i despletit pe fată, îşi frângea mâinile plângând şi spunând:

— Ştiam. Ştiam. E grav de tot?

— Nu, nu e nimic, răspunse Richardsort.

În clipa aceea apăru Aida tânguindu-se, şi doamna McLeod se grăbi să-i poruncească să se ducă după apă caldă şi prosoape.

Jane se şi duse la telefon să cheme poliţia; o Jane plină pe neaşteptate de hotărâre, în care se trezise tot sângele bătăios al familiei McLeod. Obţinând legătura cu poliţia, spuse cu glas autoritar:

— Trimiteţi îndată doi agenţi la „Trăsnaia lui McLeod. Fără atâta vorbărie. E un rănit şi prin preajmă

sunt criminali.

Întoarsă în vestibul, le găsi pe mătuşa şi pe Aida aplecate asupra lui Richardson şi oblojindu-i nervoase rana făcută de lovitura care-i luase pălăria. Văzu îndată că mâna mătuşii tremura prea tare pentru a putea face ceva bun şi că Aida nu era în stare decât să geamă şi să se tânguiască, aşa încât luă din mina Aidei ligheanul cu apă caldă şi din mâna mătuşii prosopul, spunând:

— Dă-mi voie. Apoi porunci negresei. Du-te şi adu tinctura de iod din baie şi o sticlă de whisky.

La sosirea poliţiei. Richardson era iar în picioare, cu capul înfăşurat într-o bucată de pânză şi fără să simtă altceva decât puţină ameţeală. În schimb, doamna McLeod se simţea rău. Întinsă într-un fotoliu din biroul lui J.E., înghiţea cu greutate băutura turnată de Jane printre buzele fără culoare. Aida nu mai gemea. îşi venise în [are, fiind prada unei mânii violente; nu una dintre acelea din pricina cărora se îmbufna, ci o mânie care-şi vărsă focul în clipa când Jack deschise uşa şi-i lăsă înăuntru pe Harvey Bingham cu doi agenţi. Văzându-i negresa urlă:

— Halal de poliţişti!... Să lăsaţi să-l atace pe un om ca domnul Richardson! Netrebnici! Oameni de nimica!

Nimeni nu putu scoate un cuvânt până ce Richardson, preferatul ei, nu-i porunci să tacă. îl asculta orbeşte pe tânăr. mai ales acum când bietul martis avea capul legat într-o faşă pătată de sânge. Nu mai striga, dar nu tăcea. Refugiată după fotoliul stăpânei sale. continuă să mormăie şi să bombănească. privindu-l pe Harvey Bingham cu ochi scânteietori, ca o vrăjitoare voodoo.

Şeful poliţiei avea o înfăţişare somnoroasă, uluită şi. Înspăimântată. îşi dădea oarecum seama că el va fi acela ce va suporta consecinţele acestei întâmplări. Asupra lui se va revărsa nu numai dezaprobarea întregului oraş, dar chiar şi furiile Bătrânului Dougherty şi ale lui Mino, fiindcă nu-i arestase pe cei doi ucigaşi şi nu trimisese agenţi să-l

apere pe domnul Richardson şi birourile ziarului Scutul şi Drapelul. Tulburat la vederea atacului de nervi al doamnei McLeod şi de bombănelile de vrăjitoare. ale Aidei. şeful poliţiei înţelegea că în povestea aceasta urâtă va trebui un ţap ispăşitor şi că acest rol îi va reveni lui. Nimic nu-l mai putea scăpa: pierduse pe toată linia. Şi spaima lui creştea, văzându-l pe elegantul domn. Richardson cu capul înfăşurat într-un bandaj atât de mare încât părea un turban. Zâmbetul tânărului îi îngheţa sângele în vine.

Nu avva altceva de făcut decât să încerce să fie autoritar; şi când Harvey Bingham voia să fie autoritar, devenea pretenţios. Cu chipul roşu de spaimă şi de uluială, porunci oamenilor săi:

— Duceţi-vă şi căutaţi prin tufişuri. Eu văd de percheziţionarea casei.

Cei doi agenţi (unul dintre ei fiind chiar acela care râsese de Richardson în ziua când, cu atâta timp înainte, fusese arestat) nu păreau prea dornici să „caute prin tufişuri”. Unul spuse că ar fi mult mai bine să caute în timpul zilei; însă şeful poliţiei deveni în clipa aceea întruchiparea însăşi a poliţiei şi strigă cu voce tunătoare:

— Aţi auzit ordinul meu? Duceţi-vă şi căutaţi prin tufişuri!

Şi cei doi poliţişti, impresionaţi de neaşteptata schimbare a şefului lor, plecară din cameră ruşinaţi. În uşă fură ajunşi de Jack cu revolverul cel vechi mereu în mână.

După ce agenţii ieşiră, Harvey Bingham se simţi din nou abătut. Făcea pe mândrul faţă de subalterni, însă ştia foarte bine că această tactică nu folosea la nimic eu ceilalţi din cameră. De aceea, întorcându-se spre doamna McLeod. spuse:

— Îmi pare foarte rău. Vinia. de ceea ce s-a întâmplat. Toată ziua i-am căutat pe cei doi criminali.

Îi răspunse Jane, încă plină de spiritul familiei McLeod:

— Plăcut oraş devine Platteville-ul, dacă nu mai poţi fi sigur nici acasă la tine!

— O, îi vom prinde, domnişoara Baldwin. Nu vă fie frică. Am telefonat pretutindeni pe o rază de o sulă de mile. ca să nu se poată ascunde nicăieri prin împrejurimi.

— Da. bombăni Aida, şi până atunci domnul Richardson putea foarte bine să fie ucis. E uşor să închizi grajdul după ce au scăpat vitele.

Făcându-se că nu o aude, şeful scoase un carneţel şi un creion şi se adresă lui Richardson:

— Acum, domnule Richardson. te rog să-mi spui ce s-a întâmplat.

Richardson îi povesti totul ceea ce de altfel era destul de simplu; însă înainte de a fi terminat, Jack se întoarse în bibliotecă. îşi puse revolverul la brâu şi mergea legănându-şi mâinile lungi de maimuţă. Gura lui mare se strâmbă într-un zâmbet care-i descoperea toţi dinţii neregulaţi şi spuse:

— Am cules unul.

— Ce vrei să spui, Jack, întrebă Richardson.

— L-am nimerit în cap. îl aduc aci. În timp ce toţi ieşeau din bibliotecă să se ducă în vestibul, cei doi poliţişti intrau pe uşă, ducând un bărbat leşinat găsit printre tufişurile de liliac şi de merişor. îl întinseră pe jos. Unul dintre poliţişti îşi scoase chipiul, îşi şterse năduşeala, apoi trecu batista de-a lungul panglicii de piele din interiorul chipiului şi întrebă:

— Unde-i telefonul? Trebuie să chem o ambulanţă. Mormăind neîncetat, Aida îl însoţi la telefon; când se întoarse, îl văzu pe Richardson îngenuncheat lângă criminalul leşinat.

— Nu e încă mort, dar nu se poate spune dacă rana este gravă. Nu putem face nimic până ce nu vine doctorul. Apoi îl privi pe Bingham şi continuă: Cred că dacă îşi vine în fire atât cât trebuie ca să poartă vorbi, prietenul dumitale Hirsch va trebui să plece din Platteviile.

O clipă, şeful poliţiei îl privi ţintă: apoi, în creierul lui obtuz se făcu puţină lumină şi răspunse:

— Ciudat, nu m-am gândit la aceasta. Nu-mi trecuse prin minte că Hirsch ar putea fi amestecat în toată povestea aceasta. Şi o umbră de zâmbet apăru pe gura lui prietenoasă.

Aida îl bătu cu palma pe umăr pe Jack, spunându-i:

— Eşti un bun ochitor, Jack. Îngerul legii trebuie să-ţi fi îndreptat glonţul. Şi încă odată zâmbetul larg de mulţumire scoase la iveală dinţii stricaţi ai maimuţoiului.

Uşa se deschise şi Maria Gashouse intră. Era în cămaşă de noapte şi în pantofi cu tocuri înalte; îşi pusese pe umeri un pardesiu de catifea roşie şi pe cap o pălărie peste clădirea de bucle. Văzând grupul în vestibul, îl privi numaidecât pe Richardson, întrebându-l: – Nu. nu sâni nici măcar rănit.

— Minnie a auzit povestindu-se întâmplarea în dreiuma lui Joe. Mi-am luat pardesiul şi am alergat aci… Apoi îl privi pe cel ce zăcea întins pe jos şi spuse aproape iară să vrea: E chiar el… Mahoney „Mutră-de-maimuţă”… N-a fost de ajuns să-şi vopsească părul şi să-şi lase mustăţi ca să-şi schimbe mutra aceea urâtă… Apoi se întoarse:

— Cine l-a nimerit?

— Jack, răspunse Richardson.

Şi Maria îşi îmbrăţişa servitorul şi-l sărută pe obraz, spunându-i:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Jack! apoi către Harvey Bingham: Straşnic şef al poliţiei mai eşti! Mă arestezi pe mine şi laşi liberi prin oraş Criminali ca „Mutrăde-maimuţă”! Atinse cu vârful pantofului piciorul celui leşinat, şi-i spuse lui Jack:

— Păcat că nu l-ai omorât!

— Nu, protestă Richardson; când îşi va veni în fire, va putea spune multe.

Sosi ambulanţa, şi „Mutră-de-maimuţă, tot leşinat fu?

cos afară de cei doi agenţi şi de şeful poliţiei, ultimul liind fericât că scapă de mânia Janei, bătaia de joc a Mariei Gashouse, de ocările Aidei şi de privirea dulce de mustrare a doamnei McLeod. Se simţea însă puţin uşurat. Richardson îi dăduse o indicaţie. O simplă indicaţie. îşi dădea seama nu tocmai lămurit că ziaristul trebuie să aibă dreptate. Nu încăpea nicio îndoială că Hirsch îi adusese pe e ei doi ucigaşi la Platteville. Poate că nu va mai fi el, Harvey Bingham, ţapul ispăşitor… sau, cel puţin, nu el singur.

Doctorul veni cu ambulanţa, desfăcu voluminosul bandaj care înfăşură capul lui Richardson şi arurtcă o privire grăbită la rană. Spuse că nu era nimic; ajungea puţină tinctură de iod şi nu era nevoie de kilometri de faşă… Puţină vată şi câteva fâşii de plasture.

După ce plecă doctorul, Aida spuse:

— Acum vă fac puţină cacao.

Însă Richardson răspunse că le trebuia tuturor a ceva mai tare şi-i porunci negresei să se ducă să aducă o sticlă de whisky şi puţină apă rece:

— Vom bea ca să ne venim în lire şi apoi ne vom duce la culcare. Mâine va fi o zi mare.

— Mai e vorbă! strigă Maria. Era triumfătoare, deoarece, cu simţul ei politic, asemenea aceluia al domnului Richardson, înţelegea toată însemnătatea celor întâmplate.

În timp ce Aida era dusă după whisky, doamna McLeod începu să plângă încetişor, spunând:

— Dacă aş fi prevăzut toate acestea, n-aş fi început niciodată campania.

Richardson îi luă o mină şi i-o mângâie.

— Nu vă mai gândiţi la aceasta; totul merge de minune. Ceea ce mi s-a întâmplat nu-i nimic. Aş prefera să fi fost rănit mai rău. Ar fi meritat. Şi cred că chiar dacă prietenul meu, ucigaşul, s-ar duce pe lumea cealaltă, n-ar

fi o pierdere prea mare.

— Întocmai, încuviinţă Maria.

Aida reapăru şi toţi băură pentru succesul cruciadei. Lui Richardson şi Mariei Gashouse, victoria li se părea, foarte apropiată. Pentru a o linişti pe doamna McLeod, tânărul spuse:

— I-am pus în asemenea situaţie, încât acum se vor bate între ei. Vor încerca să facă din şeful poliţiei un ţap ispăşitor, iar Bingham se va revolta împotriva lui Hirsch. Se bătu pe coapsă şi adăugă: Veţi vedea ziarele de mâine!

Maria Gashouse le spuse „noapte bună”: iar lui Richardson, care propunea ca Jack să o însoţească până acasă, îi răspunse:

— Nu, am un taxi care mă aşteaptă. Şi e mai bine ca Jack să rămână aici să vă păzească pe toţi. Întorcându-se spre Jack adăugă: vei dorim pe divanul din vestibul, şi dacă porcul celălalt se întoarce, îl vei primi şi pe el aşa cum se cuvine. Făcu semn cu mâna, salutându-i, şi, strângându-şi pardesiul peste cămăşuţa trandafirie, ieşi şi cobori treptele „Trăsnăii lui McLeod 1, printre tufişurile bătrâne de liliac şi de merişor.

Cea dintâi care se duse să se culce fu Jane. Nu spuse nici măcar „noapte bună”, fiindu-i frică să nu izbucnească în lacrimi. Emoţia ce o stăpânea era o îmbinare de mânie şi de durere amară. Nici mânia nu era simplă; în parte se îndrepta împotriva lui Mino Dougherty şi în parte împotriva ei însăşi, fiindcă îi plăcuse şi. crezuse în el. Durerea venea din convingerea că Mino îşi bătuse joc de ea.

Crezuse în el, cu toate cele întâmplate. Se prefăcuse că nu înţelege aluziile Aidei, că nu vede durerea mătuşii Vinia; şi chiar atunci când mândria ei fusese rănită de povestea cu Fern Hedges. refuzase să creadă ceva împotriva lui. Luptase împotriva influenţei tuturor celorlalţi, împotriva propriului ei bun-simţ, împotriva mindi

ici familiei McLeod, şi nu avusese în schimb decât umilinţă. şi dezamăgire. Căci acum nu se mai putea înşela singură: nu mai putea crede că cei doi Dougherty nu erau aşa de negri precum se spunea.

Aduseseră criminali în Platteviile, ca să-l umoare pe Richardson. Asupra acestui lucru nu mai era îndoială. Richardson era bandajat la cap şi unul dintre ucigaşi fusese dus la spital cu un glonţ în cap: Dacă Jack nu l-ar fi rănit, poate că Richardson ar fi fost acum mort; iar, după el, criminalii ar fi tras împotriva sărmanei mătuşi Vinia, sau împotriva lui Willie Ferguson, sau chiar împotriva ei.

Aprinse lumina în camera ei, se aşeză într-un fotoliu şi aprinse o ţigară. Nu era în stare să se dezbrace şi nici să-şi facă toaleta pentru culcat, atâta vreme cât nu vedea lucrurile lămurite în mintea ei; nu era încă sigură că totul nu fusese decât un vis urit şi că, trezindu-se, nu ar fi văzut că nu era nimic adevărat.

Asemenea lucruri nu se puteau întâmpla într-un oraş liniştit ca Platteviile. Bătrânul Daugherty nu era în stare de asemenea comploturi şi chiar Mino… Mino al cărui zâmbet era aşa de drăguţ, Mino care o dusese de atâtea ori să ia cina la Millersville… Totuşi era adevărat. După trei ţigări, nu mai putea nădăjdui să se trezească şi să constate că fusese un vis. Acum ştia ce trebuie să facă. Trebuia să-şi salveze demnitatea proprie, mândria ei, ca să spună întocmai ceea ce credea despre el.

După ce se dezbrăcă, îşi puse un halat şi se aşeză la birou.

Ar fi vrut să-i scrie „Stimate Domnule Dougherty”; înţelegea însă că ar fi fost o nerozie şi că l-ar fi făcut poate să râdă. „Stimate Domn” era şi mai rău. Multă vreme căută zadarnic cum i-ar putea scrie pentru a-l putea face să înţeleagă răceala şi dezgustul ei, dar totul i se păru. stupid, şi în cele din urmă trebui să se hotărască să-i scrie „Dragă Mino”. Nu se putea altfel.

Scrise repede, cu scrisul ei mare, care părea disproporţionat cu statura ei.

„Dragă Mino.

Îţi scriu pentru a-ţi spune că nu vreau nici să-ţi mai aud numele. Dacă din întâmplare mă vei întâlni pe stradă, ţi-aş rămâne îndatorată dacă ai intra în vreun gang, aşa încât să nu trebuie să te văd. Aceasta e ceea ce simt pentru dumneata. Un şarpe sau un şoarece m-ar scârbi mai puţin decât mă dezgustă vederea dumitale sau a tatălui dumitale. După cele ce s-au întâmplat, oraşul ar trebui scutit de prezenţa voastră. Aşa se întâmpla cu oamenii de felul vostru când trăia unchiul meu J.E.

Fiecare ceas petrecut cu dumneata a fost un ceas pierdut.

Jane Baldwin”.

Recâti scrisoarea, întrebându-se dacă merge; şi luând iar tocul mai adăugă câteva rânduri sub iscălitură:

„Până acum inima mea nu lua parte la cruciadă. N-am luat parte la ea din pricina dumitale; dar acum când ştiu cine eşti, nu voi avea răgaz până ce nu vei fi alungat din Platteviile”.

Puse scrisoarea într-un plic, scrise adresa şi apoi se culcă; rămase însă mult timp trează, suferind în mândria-i rănită şi în conştiinţă că toţi ceilalţi, avuseseră dreptate şi că acum trebuia şi ea să recunoască. Avea însă în durerea ei, o mângâiere: se simţea liberă, ca atunci când ieşind din colegiu, venise la Platteville.

Acum totul se sfârşise cu Mino Doughevtv; însă îşi dădea seama că şi acea umbră de interes pe care o simţea pentru Richardson, nu însemna nimic. Îl văzuse cu capul însângerat, scăpat de moarte ca prin minune, şi nu simţise nici cea mai mică emoţie, aşa cum simţise mătuşa Vinia, Maria Gashouse şi Aida-Ele puteau fi îndrăgostite de nepreţuitul lor reformator, ea însă nu. Dimpotrivă, simţea pentru el un fel de ură asemănătoare întrucâtva cu ceea ce

simţea împotriva lui Bătrânul Dougherty şi judecătorul Flynn. Dacă el n-ar Îi venit niciodată în Platteville, totul ar fi continuat ca mai înainte şi ea probabil n-ar fi rupt legăturile cu Mino. Şi când, în cele din urmă. adormi, ultimul ei gând conştient fu: De ce l-a scos din închisoare mătuşa Vinia?

Odată cu răsăritul soarelui, a doua zi dimineaţa veni şi căldura; căldura apăsătoare şi prăfoasă din câmpiile Sud-Vestului. De-a lungul străzii Franklin şi pe malul fluviului, hamali negri dormeau copleşiţi la umbra magaziilor celor mari. Pe Main Street cetăţenii încercau să umble pe partea umbrită a străzii, însă chiar pe acolo căldura răsfrântă de pavaj şi de clădirile de pe partea cealaltă a străzii îi apăsau ca o greutate. În redacţia ziarului Scutul şi Drapelul, noile ventilatoare electrice bâzâiau, frământând aerul cald. Bătrânul Jim Newman spuse că nu-şi amintea de asemenea căldură de cincizeci de ani.

Cu toată căldura aceasta, Comitetul Reformator lucră toată ziua, gâfâind şi asudind, la lipirea steguleţelor şi a insignelor, chemându-i pe aderenţii mai puţin înflăcăraţi, şi organizând diferite secţiuni ale paradei demonstrative ce trebuia să aibă loc seara.

Vestea atacului săvârşit împotriva domnului Richardă On de către răufăcători străini de oraş, chiar în faţa uşii „Trăsnăii lui McLeod”, trecu din gură în gură cu o iuţeală uluitoare. Jack, de obicei tăcu ca un peşte, se duse dintr-o cârciumă într-alta, bând şi povestindu-şi isprava; pe la ora două, copleşit de alcool şi de conştiinţa vitejiei sale, se culcă pe jos în camera din spate a bodegii Hennessey şi r. dormi. Doctorii şi infirmierii spitalului răspândiră şi ei povestea, iar cei doi agenţi care-l însoţiră pe Harvey Bingham nu putură ascunde nimic soţiilor lor, cu toate ordinile primite. Şi cu cât se răspândea ştirea, cu atât valul de sârbă, de mânie şi de teamă străbătu Platteville-ul şi

întreaga regiune până în vârful dealurilor.

Cetăţenii cinstiţi se întrebau ce va ajunge oraşul lor, dacă oamenii nu se mai puteau simţi în siguranţă în casele lor. Soţia lui Homer Winterbottom îl înfruntă pe soţul oi înainte de plecare, spunându-i cu ton triumfător.

— Acum vine rândul tău. Vor voi să scape de un om rare ştie prea multe. Frază nu tocmai potrivită pentru a-i da curaj soţului fricos.

La fiecare jumătate de ceas, Richardson, cu zgârietura acoperită de o bucată de plasture, telefona la spital să afle dacă „Mutră-de-maimuţă îşi venise în fix-e şi putea vorbi; răspunsul era însă acelaşi: rănitul nu se trezise din leşin. S-ar fi putut să moară din pricina glonţului de revolver, dar era voinic şi putea să scape. Era însă limpede că Richardson dorea ca individul să poată vorbi chiar în ziua aceea. Cu toată căldura, tânărul dădea dovadă de 3 energie uluitoare. Şedea la birou fără haină, scriind articole, răspunzând la telefon, chemând spitalul, poliţia şi cartierul general al Comitetului Reformator, ca şi cum cruciada era toată pe umerii lui; ca şi cum şi-ar fi dat «ama că momentul hotărâtor al campaniei se apropia şi nu trebuia scăpat.

Jane, încă supărată, îl privea uluită. Nici chiar doamna McLeod, nici chiar însuşi J.E. n-ar fi putut da dovadă de atâta energie pe o căldură ca aceea. Spectacolul dat de Richardson o înspăimântă.

Nu numai căldura o făcuse pe Jane inutilă toată ziua. Mai era şi faptul că se simţea golită şi amărilă, ca şi cum nimic pe lume n-ar mai fi putut însemna ceva pentru ea. Trimise lui Mino scrisoarea cu un curier, pentru a fi sigură că o va primi cât timp focul indignării îi mai mistuia *în – A* inima. Scrisoarea plecase, şi acum totul era sfârşit. Nu se dusese nici să ia masa; nu-i era foame şi nu avea puterea să se îidice de la birou şi să plece din redacţie. La trei după amiază, simţi o tresărire de interes când Harvey

Bingham telefonă, spunând că îl prinseseră pe celălalt criminal în localul Walkers Ford. Însă Herminiuţ nu putuse spune nimic şi nu va mai putea vorbi niciodată. Când îl înconjuraseră, încercase să-şi deschidă drum trăgând cu revolverul, şi şeriful local îl culcase la pământ cu un foc tras de la distanţă cu un revolver Winchester de mare calibru. Comentariul lui Richardson fu scurt:

— De ce dracu' l-au omorât? Acum că a murit, nu ne nici poate fi de niciun folos.

Când biata doamnă McLeod află vestea aceasta, se retrase în cămăruţa ei şi izbucni în plâns. Din clipa în care îl găsise pe Richardson cu faţa însângerată în vestibulul, Trăsnăii lui McLeod1, rămăsese atât de zdruncinată încât nu mai era bună de nimic; nu izbutea nici măcar să-i dea an ordin Aidei. Se trezise în toiul nopţii şi rămăsese trează până ce zorii îi umpluseră camera de lumină. Ceea ce se întâmplase era prea mult pentru ea. De când fusese tânără, avusese curajul şi energia să continue lupta până la capăt, dar acum se simţea obosită şi înspăimântată. I se părea că toate se întâmplaseră din pricina ei, din pricina gândului ei nebunesc de a curăţi oraşul. Nu-şi închipuise niciodată ce ar putea produce o cruciadă ca aceea. „Sunt prea bătrână şi obosită”. Localul Mariei Gashouse era devastat. Jane cu inima sfâşiată şi cu perspectiva de a ajunge o mătuşica bătrână; Richardson scăpat ca prin minune; la spital un om cu un glonţ în cap, şi o sută de alte grozăvii. Lui Richardson parcă nici nu-i păsa însă de toate acestea. Stând la birou, lucra ca un hamal, ca şi cum Platteville ar fi fost oraşul lui şi el însuşi ar fi fost un McLeod. Gândi din nou: Sunt o bătrână sfârşită. N-am tăria să duc la capăt ce-am început. Sunt o neroadă bătrână.

Ciudat, fiindcă nu dorea altceva decât să facă din Platteville un oraş activ, înfloritor, plin de fericire, în care toţi să fie buni şi să se iubească între ei.

Până în clipa când ziarul intră la maşină. Richardson continuă să lucreze pe nerăsuflate, schimbând paginaţia, icriind alte titluri de efect. Venise momentul., momentul potrivit pentru strivirea Răului şi pentru triumful Binelui în Platteviile; numărul acesta din Scutul şi Drapelul trebuia să le întreacă pe cele mai bătăioase publicate în vremea reformei de J.E. şi de tatăl lui. Trebuia să fie un număr istoric, păstrat de fiecare cetăţean pentru a-l arăta nepoţilor. Nicio spărtură nu trebuia lăsată înfront, la dezlănţuirea atacului!

La ora patru, ziarul intră în maşină. Şi când ultimul rând fu dus de bătrânul Zimmerman la tipografie. Richardson se odihni şi bău un whisky, spre uimirea lui Willie Ferguson.

Şi atunci aflară despre ultima nenorocire.

În timp ce Richardson bea încă, uşa ce dădea spre scara interioară se deschise şi Jacobi, şeful maşinilor, intră. Chipul lui pătat de cerneală de tipărit, era galben ca ceara; ţinea în mină un inel de fier, turtit aproape cu desăvârşire. Întinzându-l spre redactor, strigă:

— Uitaţi ultima lor lovitură!

— Ce vrei să spui? întrebă Richardson.

Jacobi arătă ceea ce fusese odată un inel de fier:

— Cineva trebuie să fi intrai azi-noapte în tipografie, punând fierul acesta între maşinăriile rotativei. Când am început să tipărim, blestematul acesta de inel a stricat rotativa.

Foarte palid, Richardson întrebă 5

— Nu se poate repara?

— Nu, răspunse Jacobi. S-a şi neat.

— Ce porci! strigă Ferguson.

O clipă Richardson rămase tăcut. Apoi, într-o inspiraţie neaşteptată, întrebă:

— Nu-i aşa că avem o maşină de mână?

— Sigur.

— Foarte bine, vom face o ediţie specială pe maşina plată… într-o singură pagină. O vom împărţi pe străzi.

— Ne va trebui un secol să tipărim un ziar în condiţiile acestea.

— Vom lucra toţi, răspunse Richardson. Au încercat să ne lovească de moarte. Le vom arăta noi. Fapta aceasta va fi o armă în mâinile noastre. Noi vom fi aceia ce vom lovi. Scriu îndată o dare de seamă violentă despre ceea ce ne-au făcut… Zimmerman o va culege şi foaia va fi împărţită pe străzi înainte de începerea defilării cortegiului.

E tocmai ceea ce ne trebuia… o faptă ca aceasta! Nici că se putea întâmpla ceva mai bun… Spune-i lui Zimmerman să vină aici.

Se duse repede la birou şi după o scurtă pauză, începu să bată energic la maşina de scris. Zimmerman mergea de colo până colo, din tipografie în redacţie, meşterind tabac şi culegând aproapte tot atât de repede pe cât scria Richardeon. Într-o jumătate de ceas era gata. După douăzeci de minute, maşina lucra, tipărind numărul special şi istoric din Scutul şi Drapelul. Vânzătorii obişnuiţi ai ziarului fura puşi să găsească alţi copii să le ajute la împărţirea gratuită a foilor în tot oraşul, în cartierul de lângă fluviu, pe Main Street, în mahalale, pentru ca tot oraşul să afle despre complotul pus la cale împotriva ziarului, în ajunul Marelui Cortegiu.

Toţi cei din redacţie lucrară cu schimbul la maşina plană, până şi Jane, a cărei ochi scânteiau de admiraţie pentru această nouă dovadă de forţă-Puţin după ora şapte, un băiat aduse o scrisoare pentru Jane; o luă fără să spună nimic şi şp duse la toaletă. Recunoscuse scrisul şi, în timp ce o deschidea, mâinile îi tremurau. Citi:

„Dragă Jane.

Poţi crede ce dracu’ vrei. Nu te pot împiedica. Dac nici eu nici tata nu ştim nimic despre cei doi criminali. Să

mă trăsnească Dumnezeu dacă nu spun adevărul. Trebuie să fi fost ceva pus la cale de Hirsh. În orice caz, acum Hirsch nu mai poate face niciun rău; aceasta nu înseamnă că lupta s-a sfârşit.

Mino”.

În timp ce câtea, auzi strigătele vânzătorilor ce împărţeau ziarul tipărit de mână; îndoind biletul şi punându-l în geantă, înţelese că orice ar putea face Mino şi cutatăl lui, lupta era sfârşită; şi se simţi pe neaşteptate fericâtă, fiindcă îl credea pe Mino. Îl cunoştea. Era superstiţios. N-ar fi chemat trăsnetele lui Dumnezeu asupra capului lui.

— La şapte şi jumătate cortegiul începuse să se formeze pe un câmp mare, proprietatea avocatului Landon, la marginea oraşului, nu departe de Fleming Avenue, unde era palatul Dougherty. Adunarea era prezidată de pastorul Simpson şi de avocatul Landon, asistaţi de doamna Mabel Urquahardt Jenkins. Toţi trei purtau pieziş pe piept o panglică largă albă pe care cuvântul COMANDANT, în Utere de aur arăta misiunea lor. Nu era uşoară, căci erau acolo câteva sute de persoane de disciplinat: unii îşi puseseră costume de odinioară, alţii erau în alb, ca îngerii nepătaţi, alţii purtau hainele de toate zilele, însă îşi puseseră pe piept panglici pe care scria: „Să curăţim oraşul” sau „Jos cu Dougherty şi cu banda lui”. Alţii, în sfârşit, duceau torţe şi steaguri. Zăpăceala era sporită de vreo cincizeci sau şaizeci de băieţi de toate vârstele, veniţi să se distreze privind spectacolul, însoţiţi de câini de toate rasele, care făceau un zgomot nemaipomenit cu lătrăturile şi hârâielile lor. * La marginea câmpului erau trei. prăvălioare de plăcinte calde, una a unui argentinian şi celelalte două ale unor greci: toate treifăceau afaceri straşnice.

Un ceas întreg cei trei „comandanţi” îşi dădură osteneala să pună puţină ordine în haosul acela; în cele din

urmă, văzând că toate încercările lor sunt zadarnice, cerură ajutorul lui Jim Newman, iar acesta, desprinzând de la barieră unul dintre caii lui negri de dric, sări pe el. şi se azvârli în mijlocul mulţimii. Ajutat de glasul de stentor dăruit de mama natură, amplificat de un megafon de hârtie cenuşie împrumutat de la unul dintre cei doi greci, Jim izbuti să-i încoloneze pe toţi cei veniţi, aşa încât fiecare să-ţi ţină locul.

La ora nouă fără un sfert cortegiul se puse în mişcare spre centrul oraşului, cu torţele aprinse şi cu steagurile fluturând în vânt.

În frunte era pastorul Simpson, suit (cu oarecare teamă) pe un cal alb bătrân şi purtând o haină care-l făcea să semene cu ceva între generalul Robert Lee şi un amiral din secolul al XVIII-lea. Numaidecât după el venea fanfara orăşenească din Millersville, lipsită însă de cel ce cântă din trombon şi un clarinetist, amândoi reţinuţi de ocupaţiile zilnice în slujba întreprinderilor Dougherty. După fanfară era un batalion de doamne baptiste, toate în alb, ca nişte îngeraşi, cântând „înainte, creştini, mergeţi la război”, acompaniate de fanfara din Millersville. În urma lor, o delegaţie a Federaţiei Cercurilor Feminine din Platteviile, condusă de doamna Mabel Jenkins, îmbrăcată şi ea în alb, cu o cruce roşie cusută pe piept sub insigna de „comandant”. Jumătate dintre doamne purtau torţe şi cealaltă jumătate steaguri mari, pe care erau scrise fraze ca acestea: „Unde s-a dus acoperişul Palatului de Justiţie?”; „Trebuie să închidem Franklin Street”; „Cetăţeni din Platteviile, ridicaţi-vă şi votaţi împotriva lui Dougherty!”: „Ce s-a făcut cu banii pentru canalele de pe Elm Street?; i.

Al treilea batalion de manifestanţi era* cam dezordonat. Se compunea dintr-o delegaţie din cartierul de pe malul fluviului, recrutată de Maria Gashouse printre hamali, şomeri, haimanale şi obişnuiţi ai barului El Dorado.

Şi aceştia aveau torţe şi plancarde pe care se câtea; „Purtaţi-vă bine cu lucrătorii”; „De ce trebuie să lucrăm pentru Bătrânul Dougherty?”; „Faceţi din Platteviile un oraş primitor pentru cei ce vor să lucreze”. Jumătate din acest batalion era puţin cam ameţit şi toţi be legănau în dezordine, cântând cântece de taverne, ce nu se potriveau deloc cu cântecele doamnelor. În fruntea batalionului îngeresc, doamna Mabel Urguahardt se făcu roşie de mânie şi de ciudă; era însă prea târziu ca să mai schimbe locul diferitelor batalioane ce formau cortegiul, aşa încât trebui să se resemneze să meargă înainte, tulburată de cacofonia celor două coruri. Abia când ajunse în centrul oraşului, doamnei Urguahardt îi trecu prin gând că batalionul haimanalelor nu-l arma pe al ei dintr-o greşeală, ci poate dintr-o mică răutate a lui Jim Newman...

După hamali – şi de data aceasta» puţin cam prea aproape de ei – o altă cohortă de îngeri în alb; erau îngeri metodicii, conduşi de pastorul Burwash pe alt cal alb. Urma fanfara trompetelor de argint şi apoi un mare contingent de cetăţeni intraţi în procesiune în ultima clipă. Duceau şi ei plancarde şi făclii. Venea apoi corpul local de cercetaşi şi cercetaşe, şi la sfârşit delegaţia de provinciali condusă de Jim Newman; prea gras ca şi călărească. tot drumul, Jim era condus înti-o trăsurică deschisă, scoasă dintr-una din magaziile lui şi trasă de doi cai negri de dric. Puţini dintre provinciali aveau sub cincizeci de ani; iar unii aveau peste şaptezeci. Călăreau pe cai de stepă şi purtau pălării cu margini largi şi cizme cu pinteni lungi, cum nu. se mai vedeau în regiune de jumătate de secol. Unii erau îmbrăcaţi ca indieni şi toţi vociferau într-un chip cu totul tulburător pentru înger îi metodişti dinaintea lor. Bătrânii crescători de vile erau foarte bine dispuşi, susţinuţi de sticluţe de whisky ce treceau din mână în mână. Sam Henderson călărea unul dintre caii lui tăi caţi, formând ariergarda împreună cu Hal Pieree, care ducea cu el ceva

neobişnuit, la care nu se gândise nici Richardson, nici Comitetul.

Făcuseră o paiaţă dintr-o haină veche a lui Jim Newman umplută cu paie şi îi înfipseseră o plancardă pe care era scris cu litere uriaşe: W.M. Dougherty. îi legaseră un ştreang şi, pe când călăreau, trăgeau paiaţa în praful serii de vară, scoţând din când în când chiote sălbatice. Pe toată lungimea cortegiului, alergau vânzătorii ce împărţeau foile ediţiei istorice a ziarului Scutul şi Drapelul, cu povestirea ticăloasei agresiuni împotriva redactorului şef şi a actului de sabotaj împotriva rotativei ziarului.

Cortegiul străbătu străzile principale şi în cele din urmă intră în Main Street şi ajunse în piaţa principală. Aici se adunase o mulţime uriaşă, care salută cu strigăte şi aplauze pe îngerii pastorului Simpson; strigăte şi aplauze ce crescură la culme când apărură crescătorii de vite, cu caii lor speriaţi de lumina torţelor şi cu chiotele lor sălbatice de război.

Când cortegiul trecu prin faţa redacţiei ziarului Scutul şi Drapelul, toţi ridicară ochii spre ferestrele luminate, unde se strânsese întregul personal; la una dintre ferestre stătea Richardson, zâmbitor şi doamna McLeod tremurând toată şi cu ochii plini de lacrimi în timp ce treceau, pastorul Simpson, doamna Urquahardt şi pastorul Burwach salutară milităreşte. Îngerii îşi reîncepură cântecul; cei din cartierul fluviului aplaudară şi cântaia iar cântecul de taverne, iar crescătorii de vile scoaseră chiotele lor sălbatice, toţi mai tare ca oricând. Nimeni nu ţinu seama că prin aplauzele şi strigătele lor erau salutaţi nu numai de doamna McLeod şi de Richardson, dar chiar de Maria Gashouse, Aida şi fiul verişoarei Athena. Într-adevăr, Maria Gashouse dorise să vină la ziar şi stătea discret mai îndărăt, distrându-se peste măsură de mult. Băuse o duşcă de whisky împreună cu Willie Ferguson şi-l dăduse o palmă pe spinare, spre marea

indignare a doamnei Myrtle.

Numai Jane nu era voioasă. După puţin timp se retrase în fundul redacţiei, prefăcându-se că e adâncâtă într-o lectură.

Era înspăimântată în adâncul sufletului. De patru cinci. zile îşi dădea seama de sentimentul de duşmănie crescândă care-i frământau pe cetăţenii din Platteville; iar în seara. aceea se îngrozise. Nu ştia de ce; îi era însă groază de retragerea aceea cu torţe şi se simţea pierdută din pricina spiritului de revoltă şi de ură pe care-l bănuia în mulţimea aceea. Pe neaşteptate i se făcu frică pentru Mino şi dorea să fi fost. plecat la Millersville sau în altă parte. Atât Mino cât şi tatăl lui ar fi trebuit să plece… să nu rămână în oraş în timpul cortegiului. Dar un glas interior îi spunea că nu piccaseră. Celor doi Dougherty le plăcea lupta. Nu s-ar fi ascuns, tremurând de spaimă. Şi, de după paginile deschise ale unui ziar, şopti o rugăciune pentru ca Mino să nu iasă pe stradă în seara aceea.

Cei doi Dougherty nu plecaseră. De după ferestrele întunecate ale direcţiei Gazetei, priveau cortegiul Bătrânul tăcea, înspăimântat pentru prima oară până în cele mai ascunse colţuri ale sufletului său. Nu se aşteptase ca manifestaţia să fie atât de impunătoare. Spusese şi repetase că se va sfârşi ca un balon de săpun; nu se putea nega însă că succesul era măreţ. Şi era aplaudai – de public, de lumea aceea pe care el o crezuse credincioasă lui însuşi, căreia îi făcuse atâtea hatâruri.

În spatele lui, Hirsch, – purcelul de India – era înspăimântat şi tăcut. Lovitura cu inelul de fier aruncat în rotativă nu reuşise. Avusese drept rezultat furia Bătrânului Dougherty, care-l dăduse afară din slujbă, şi pe aceea a lui Mino, care-l ameninţa că îl omoară: iar pentru Richardson se sfârşise printr-o nouă victorie. În spatele tuturor a era Winterbottom, tremurând ca un membru al Curţii lui Ludovic al XVI-lea la vederea mulţimii revoluţionare.

Stăteau tăcuţi în întuneric: şi când coada cortegiului făcu ocolul pieţii, trăgând după ea. prin praf. paiaţa Bătrânului Dougherty, Mino se întoarse şi ieşi din cameră.

— Unde te duci? îl strigă tatăl său.

— Nu te îngriji de mine.

— Nu face pe prostul. Nu ieşi pe stradă E primejdios.

Singurul răspuns fu însă zgomotul uşii trântite. Bătrânul se ridică greoi în picioare şi plecă după băiat; când ajunse însă jos, Mino dispăruse în mulţime, aşa încât Bătrânul Dougherty se întoarse înapoi. Nu dorea deloc să dea ochii nici cu manifestanţii, nici cu mulţimea. O femeie, una dintre cele găzduite de Esteila Laverno, îl zări o clipă prin uşă şi urlă:

— ROmorâţi bestia aceea botoasă!

Între timp Mino, făcându-şi loc cu coatele, trecu strada spre Scutul şi Drapelul. Stătuse jumătate de ceas în spatele Bătrânului, în întunericul ferestrei. Văzuse îngerii baptişti şi metodişti. delegaţiile feminine, oamenii din cartierul fluviului şi pe crescătorii de vite. La lumina torţelor câtise planeardele insultătoare. Şi mânia puse treptat stăpânire pe el. O mânie violentă şi sălbatică ce îl ardea ca o flacără. În sfârşit, vederea efigiei tatălui său târâtă prin praf în mijlocul strigătelorumpluse măsura. Văzuse roşu şi se simţise cuprins de o dorinţă puternică de a-l ucide pe Richardson, care sttmise tot tărăboiul acela şi o îndepărtase de el pe femeia iubită.

În timp ce trecea prin piaţă, fu recunoscut de câţivs dintre manifestanţii înfierbântaţi; însfi înainte ca el să fi avut timp să-i spună ceva, el trecuse. Ajunse sub ferestrele ziarului Scutul şi Drapelul şi, intrând pe uşă, sul scara în goană.

La fereastra redacţiei, stând cu spatele spre el, erau toţi cei ce creaseră toată zăpăceala aceea din Platteviile, cei ce erau răspunzători de insultele aduse tatălui său… Erau toţi. afară de Jane. Văzu într-o clipă că fata nu era

printre acei ce priveau mulţimea ce aplauda, la lumina torţelor.

Străbătu camera şi, apucându-l pe Richardson de un umăr îi strigă:

— Hai. vino jos, fiii de câine Vino să boxăm

Uluit. Richardson îl privi o clipă. Apoi ochii i se înveseliră. îşi scoase liniştit haina şi răspunse:

— Desigur, hai afară. Şi se îndreptă spre uşă.

În clipa aceea, doamna McLeod, dându-şi seama de ceea ce se întâmplă. Începu să urle:

— Nu te duce, domnule Richardson, nu te duce! Dumnezeule, ce trebuie să facem?

Willie Ferguson rămase nedumerit, însă Maria Gashouse strigă:

— Nu le îngriji! Mă duc şi eu şi voi avea grijă să boxeze cinstit! îi supraveghez eu. Stai liniştită!

Sărind din colţul ei. Jane începu să strige la rândul ei j

— Mino! Tom! şi îi urmă în goană pe scară.

Aida, care privise din biroul doamnei McLeod, retragerea cu torţe, împreună cu verişoara Athena, ieşi afară întrebând:

— Ce s-a întâmplat? Ce-i zgomotul acesta?

Mino şi Richardson dispăruseră însă, urmaţi de Maria şi de Jane; iar doamna McLeod rămăsese să plângă şi să-şi frângă mâinile, mângâiată de bătrânul Zimmerman şi de Willie Ferguson.

Richardson şi cu Mino străbătură strada printre manifestanţii uluiţi şi alergară în piaţă. Aci. lângă fântâna monumentală, întinseră pumnii şi lupta începu. – tJn corp-la-corp straşnic. Mino era un luptător înnăscut *, şi Tatăl Ceresc nu-i dăduse degeaba umeri puternici lui Richardson. Se încăierară ca doi cerbi tineri şi o clipă după aceea se formase în jurul lor un cerc de bărbaţi şi de femei din cartierele fluviului şi de fete de pe Franklin Street,

libere în seara aceea, deoarece se ştia că tot oraşul se va duce să vadă retragerea cu torţe, iar cafenelele vor rămâne pustiu în mijlocul mulţimii, Maria Gashouse şi cu Jane îi pierdură din vedere pe cei doi tineri şi îi căutară zadarnic cinci minute încheiate, până ce strigătele de aprobare ale micului cerc de privitori le îndreptară spre fântâna închinată soldaţilor şi marinarilor. Aci, în lumina nesigură, descoperiră cele două siluete ce se loveau pe rând. Niciunul dintre ei nu era mai tare. Amândouă fetele erau tot atât de însângerate şi cămăşile erau sfâşiate pe amândouă piepturile. împrejurul lor mulţimea creştea, în timp ce Maria Gashouse, ajunsă cea dintâi, striga:

— Înapoi! Faceţi-le loc! înapoi!

Şi iată că Jane sări între cei doi luptători, strigând:

— Ajunge! Ajunge! Lasă-l! Lasă-l!

O clipă fu cu neputinţă de înţeles căruia dintre cei doi bărbaţi îi vorbea şi care dintre ei voia să fie lăsat în pace. Numaidecât după aceea se văzu că lovea cu pumn uşorii ei în pieptul gol al lui Richardson, continuând să strige: „Lasă-l! Lasă-l!”, iar lupta fu întreruptă; în liniştea neaşteptată, lumea mai auzi glasul fetei strigând întoarsă spre Richardson:

— Totul e din vina dumitale! Nu s-ar fi întâmplat nimic… nimic, dacă nu veneai dumneata!

Apoi începu să şteargă cu batista ei faţa însângerată a lui Mino. Până în clipa aceea, câţiva din mulţime îşi arătaseră simpatia, insultându-l pe tânărul Dougherty; văzând-o însă pe nepoata doamnei McLeod că venea în ajutorul lui, tăcură; şi râu se mai auzi decât un murmur Uşor, ce creştea treptat-treptat, pe măsură ce alte persoane se adăugau la cele ce priveau lupta. Şi atunci, Maria Gashouse amintindu-şi de puterea care o avea atunci când i se întâmpla să trebuie să gonească ea însăşi pe cineva din localul ei, îşi făcu loc printre ei şi în rochie de catifea roşie şi cu pălăria cu pene, se apropie de

domnul Richard-Bon să-l ajute.

În aceeaşi clipă, trei poliţişti săriră în fugă şi fără vreo. somaţie îl înconjurară pe Richardson, spunându-i:

— Sunteţi arestat!

Aceasta depăşea puterea de răbdare a Mariei; se adresă deci noilor veniţi, cu un torent de cuvinte luate din vocabularul localurilor îndoielnice. Richardson o întrerupse însă, pe când îşi ştergea sângele:

— Lasă-i în pace! Lasă-i să mă aresteze!

— Nu cred. Şi faţa lui umflată se schimonosi într-un zâmbet ce era mai degrabă o strâmbătură. Apoi spuse poliţiştilor: – Vin îndată! Ce învinuire mi se aduce?

— Aţi tulburat liniştea publică.

— Dar el, atunci?, strigă Maria Gashouse arătându-l pe Mino, care încerca să scape de îngrijirile Janei. El a început!

— Taci! îi strigă Richardson. Şi întors către poliţişti, continuă cu o înfăţişare de martir creştin: – Să mergem. Duceţi-mă! Şi se îndreptă spre strada închisorii.

Maria nu mai era însă în stare să se stăpânească. În Veşmântată în rochia ei de catifea purpurie, se căţără pe una dintre figurile alegorice ce împodobeau fântâna (era figura Războiului) şi ajunse să se agăţe de acelea ce înl făţişeau Pacea şi Abundenţa. De acolo de sus, începu să vorbească mulţimii:

— Cetăţeni din Platteviile! Trebuie să mai răbdăm oare asemenea insulte? Trebuie să mai îndurăm tirania şi. corupţia? Trebuie să lăsăm să fie persecutat în chip ticălos un om cinstit ca domnul Richardson?

— Nu! Nu!, urlă mulţimea de lucrători de pe ţărmul fluviului, şi de femei de pe Franklin Street, la care se adăugaseră mulţi cetăţeni onorabili şi cinstiţi.

— Trebuie, continuă Maria. să-i măturăm pe ticăloşii aceştia! Să-l liberăm pe cel arestat pe nedrept! Cine vine cu mine la închisoare să-l liberăm pe domnul Richardson?

O aprobare sălbatică porni din mulţime.

— Atunci să mergem! Să-l smulgem din mâinile poliţiei. Haideţi să-l scăpăm pe domnul Richardson!

Maria părăsi statuia Abundenţei şi, trecând peste silueta prostită a Războiului, porni spre închisoare, urmată de o mulţime dezlănţuită, ca pe vremea când regiunea era năpădită de turmele de vite lăsate libere. Toţi doreau să-l salveze pe erou. Se împrăştiară prin piaţă şi pe străzi, unde se mai adăugară mulţi care făcuseră parte din cortegiul risipit în faţa Palatului de Justiţie.

Şi toţi – îngeri baptişti şi metodici, cercetaşi, femei de pe Franklin Street, crescători de vite, doamne din cercurile feminine şi hamali din port – conduşi de Maria Gashouse, porniră împreună, umăr la umăr, spre închisoarea oraşului.

Clica lui Dougherty greşise iar. De data aceasta greşeala fusese a lui Harvey Bingham şi a judecătorului Flynn. Procedaseră după o sugestie făcută cu mult timp înainte de Hirsch, purceluşul de India: dacă se putea pune în sarcina lui Richardson cel mai mic lucru, trebuia închis numaidecât; închis, ar fi în siguranţă şi nevătă? mător. Lucrul acesta fusese spus însă cu câteva săptămân» mai înainte; iar în seara aceea, dacă nu s-ar fi-ascuns în redacţia Gazetei, domnul Hirsch le-ar fi spus să nu se atingă de Richardson nici chiar dacă ar fi săvârşit o crimă. După întâmplarea cu inelul de fier, în seara aceea nu se puteau gândi să-l atingă nici măcar cu un deget pe eroul popular. Dar ne ci Hirsch, nici Bătrânul Dougherty nu erau aproape de locul luptei; iar şeful poliţiei, care privise cortegiul din piaţă, nefiind prea deştept, crezu că face ceva bun folosindu-se de aceşti prilej neaşteptat, Acum, în biroul lui, în aceeaşi clădire cu închisoarea, stând cu uşile şi ferestrele închise, se căia că fusese atât de nesocotit. În fundul sufletului, era un om liniştit, căruia nu-i plăceau în niciun fel scandalurile; şi nu i se mai întâmplase niciodată

să se găsească în mijlocul atâtor tulburări. În faţa închisorii, îngerii, cercetaşii. crescătorii de vile, prostituatele de pe Franklyn Street, urlau toţi cerând libertulea eroului lor. Pândind pl într-o crăpătură a obloanelor, privi câtva timp mulţimea. Lumina ce murea ti torţelor aproape arse dădea feţelor o înfăţişare de cruzime neobişnuită.

În spatele lui, în birou, arestatul – îmbrăcat numai cu pantalonii şi având cămaşa în zdrenţe – zâmbea şi îşi ştergea sângele ce-i curgea pe faţă. Deodată Bingham se întoarse şi-i spuse:

— Dacă vii cu mine, te scot pe uşa din dos. pe unde se aduc cărbunii.

Richardson zâmbi mai larg:

— Nu vreau să mă mişc.

— Ce vrei să spui?

— Îmi place să stau aci. E un loc liniştit.

Purtarea aceasta îl lăsă nedumerit pe şeful poliţiei. Acum că-l avea în mină, i se făcuse frică. Nu reuşea să-l înţeleagă. Era mai şiret decât Bătrânul Dougherty. decât Hirsch şi decât judecătorul Flynn, mai şiret decât oricare dintre cunoscuţii lui. Şi deodată îi trecu prin gând că poate era o înşelătorie şi că Richardson făcuse în aşa fel încât să fie arestat, ca să-şi bată încă odată joc de ei.

St: uită din nou prin crăpătură şi văzu că mulţimea încurajată de Mari). Gashouse, pusese mâna – Dumnezeu ştie de unde! – pe un stâlp de fier şi acum se pregătea să spargă cu el uşa închisorii. Până şi cei doi pastori dădeau o mână de ajutor. Maria, cu pălim pusă pieziş pe pieptănătura complicată, striga: Curaj băieţi! Spargem uşa cât ai clipi din ochi 1

Şeful poliţiei începu să se simtă prost şi întorcându-se repetă:

— Să mergem: fii bun, vino cu mine.

— Nici nu mă gândesc, răspunse Richardson

încăpăţânat.

Mai înainte ca şe Ml poliţiei să poată deschide iar gura, se auzi zgomotul semnificativ ce venea de la uşa lovită de stâlpul de fier. Apoi a doua şi a treia lovitură. Harvey Bingham care nu era venit de ieri de alaltăieri

Me

În Platteviile, începu să-şi amintească de ceea cd putea fi în stare mulţimea de aci, odată dezlănţuită.

Pentru a treia oară îşi repetă propunerea, şi pentru a treia oară Richardson îl refuză.

— Atunci, hotărî Bingham. plec singur.

O ultimă lovitură, şi uşa cedă, însă mai înainte ca mulţimea să năvălească, şeful poliţiei şi cei trei poliţişti dispăruseră în subsol, ieşind pe uşiţa pe unde se aduceau cărbunii şi care dădea în Market Street.

Însângerat, jupuit şi pe jumătate gol, Richardson aşteptă în biroul lui Bingham pe Maria Gashouse şi cohorta ei.

Între timp în alt loc al pieţii, avusese loc altă fugă de acelaşi fel, pe o uşă asemănătoare. Nervosul Winterbottom, Bătrânul Dougherty şi Hirsch „bot de şoarece” coborâseră scara de serviciu a Gazetei, trecând prin curtea plină de gunoaie şi speriind două pisici hoinare. Săriră un gard; şi abia ajunşi pe stradă, domnul Hirsch se grăbi să dispară în noapte. La colţ, domnul Winterbottom îl privi pe bătrân, şovăi o clipă şi apoi spuse:

— În oapte bună.

— Noapte bună!, răspunse bătrânul; şi fiecare îşi văzu de drum.

Încrezător în protecţia întunericului, Hirsch ajunsese la uşa de serviciu a hotelului Beauregard. Din fericire tot oraşul era în clipele acelea în faţa închisorii şi străzile erau pustii. Se sui grăbit în camera lui şi îşi pregăti geamantanul. După o jumătate de ceas. se afla ascuns în depozitul de bagaje al gării, aşteptând trenul de

douăsprezece şi douăzeci şi unu pentru St. Louis.

Rămase pitit în colţul lui, până când auzi fluieratul locomotivei. Atunci, luându-şi geamantanul, deschise uşa şi se pomeni în braţele a doi bărbaţi cu o înfăţişare nu tocmai liniştitoare. Unul îl apucă de braţ, în timp ce celălalt îi spunea:

— Bună seara, domnule Sulzberger. Ne pare rău că trebuie să vă tulburăm plimbarea.

În clipa aceea Hirsch luă înfăţişarea unui şoarece prins în cursă. Gura lui subţire se înăspri, ochii părură două gămălii.

— Ce vreţi? Daţi-mi drumul. Nu mă cheamă Sulzberger şi trebuie să iau trenul.

— ÎI vei lua, nu te îndoi, răspunse cel ce îl ţinea de braţ. Numai că nu vei călători singur. Te vom însoţi.

— De ce mă puteţi învinui?

— De foarte multe lucruri.

Domnul Hirsch renunţă la atitudinea îndrăzneaţă.

— Foarte bine. Dar daţi-mi drumul. Vă urmez de bunăvoie. În tren întrebă: Cum aţi aflat unde eram?

— Ne-a spus o păsărică.

Richardson jucase o carte, telegrafiind Poliţiei Federale. Maria Gashouse îi spusese că Hirsch nu-i plăcea; şi avusese dreptate.

Venirea poliţiştilor îndepărtase numaidecât atenţia mulţimii de la spectacolul nemaipomenit al nepoatei doamnei McLeod care sărea în ajutorul fiului Bătrânului Dougheriy. Maria Gashouse, căţărată pe statuile fântânii. ocupa acum centrul scenei; iar Mino Dougherty, aproape cuminţit, simţi deodată dorinţa să dispară nevăzut. Urmat de Jane, se strecură printre grupurile cărora nu le mai păsa de ei şi se îndepărtară de fântână. La marginea pieţii, se găsiră cu desăvârşire singuri, căci mulţimea condusă de Maria pornise spre închisoare.

Rămaseră câtva timp tăcuţi, în timp ce Jane încercă

şi mai oprească, cu o bucată din cămaşa sfâşiată, sângele ce picura din buza crăpată a lui Mino. Până în clipa aceea, din pricina înflăcărării generale, întâmplarea n» li se păruse deloc neobişnuită nici unuia dintre ei; dar acum, când piaţa începea să fie liniştită, senzaţia aceea de singurătate îi încurcă şi îi intimidă.

— Acum mă simt bine, spuse Mino.

— Adevărat?

Urmă fcâtă tăcere lungă.

Erau din nou prieteni; şi totuşi nu erau. Vechea intimitate reapăruse, însă se lovea de mândrie. În chip instinctiv se simţiră mai aproape unul de altul decât fuseseră Vreodată; aproape ca o intimitate dintre doi soţi căsătoriţi de multă vreme, trecuţi împreună prin multe necazuri. Nu lămuriseră nimic. Situaţia era şi mai rea ca înainte, (dacă era cu putinţă), căci domnul Richardson fusese dus la închisoare şi cruciada continua mai violentă ca orirind.

Mino o privi rece şi spuse:

— Mda, cred că acum e mai bine să te întorci la redacţie.

— Şi eu cred. Glasul ei suna depărtat şi nepăsător.

— Eu mă întorc la Gazeta.

— Noapte bună.

Apoi, nemaiştiind ce să spună, îi întoarse spatele şi trecu iar prin piaţa acum pustie. Auzea strigătele îndepărtate ale mulţimii, ajungând până la ea, şi zgomotul făcut de drugul de fier ce lovea în uşa închisorii Un zgomot înspăimântător, ca acela de care îşi aducea nelămurit aminte că îl auzise în copilărie, când era linşat câte un negru la Millersville, iar ea se trezea îngrozită în toiul nopţii şi rămânea trează, în pătucul ei, până dimineaţa.

Gândi: ar trebui să mă întorc şi să-l sfătuiesc să dispară... să plece până ce încetează tulburările. Şi Bătrânul ar trebui să plece. Mulţimea înfierbântată e în

stare de orice.

Se întoarse iar şi, fără să se ruşineze, căci nu era nimeni să o vadă, alergă să-l găsească pe Mino acolo unde îl lăsase: dar tânărul plecase. Atuţici porni spre Scutul şi Drapelul.

De la fereastra redacţiei, doamna McLeod şi cu Aida văzură mulţimea întorcându-se de la închisoare. Rămăseseră singure, fiindcă toţi ceilalţi plecaseră cu mulţimea. Chiar şi doamna McLeod ar fi vrut să meargă, însă Aida. pe neaşteptate autoritară, se împotrivise spunând:

— Nu vă veţi îndepărta nici un singur pas, doamnă. Sunteţi prea bătrână ca să vă duceţi să vă amestecaţi prin gloata aceea de albi zdrenţăroşi.

Aşteptaseră aşadar, nedumerite şi înspăimântate de vuietul ce venea până la ele. Şi iată că valul de strigăte se apropie acum; văzură că lumea se întoarce spre ziar. Toţi ţineau încă torţe muribunde şi. fumegânde; şi în mijlocul îngerilor şi a hamalilor, purtată pe umeri de trei-patru rancheros, se vedea silueta lui Richardson rămas numai cu pantalonii pe el.

Înnebunită de bucurie, Aida se aplecă pe fereastră strigând:

— Înainte băieţi! Bravo! Iar către doamna McLeod:

Ce v-am spus eu atunci când tânărul acesta ne-a intrat întâia oară în casă? Nimeni nu-l poate învinge. E prea deştept.

În faţa ziarului, mulţimea se opri, aplaudind şi cântând, iar Richardson alunecă de pe umerii celor ce-l duceau şi o zbughi spre scară. Atunci, Maria Gashouse, suită pe balustradă cu ajutorul a trei-patru oameni din cartierul fluviului, strigă:

— De trei ori „trăiască” pentru doamna McLeod!

Şi urletele se ridicară spre cer. Încă odată chipul bătrânei doamne fu inundat de laciimi; îndărătul ei,

redacţia se umplea între timp de prieteni şi de admiratori… Erau Maria Gashouse, cei doi pastori şi zeci de alţi aderenţi» înflăcăraţi la culme.

Willie Ferguson scoase sticla cu whisky din ultimul sertar şi o făcu să treacă din mână în ra mă: toţi băură din sticlă şi. când fu goală, Jim Newman trimise pe fiul Athenei la bodega Hennessey să cumpere alta.

Ridicând sticla deasupra capului, Willie – înfierbântat şi întinerit – strigă:

— Zău, cred că i-am arătat cine e stăpân în Platteville! De trei ori „Trăiască” pentru domnul Richardson!

Pe la unu noaptea, adunarea din birourile ziarului Scutul şi Drapelul începu să se împrăştie şi mulţimea să se răspândească. În cele din urmă, rămaseră numai doamna McLeod şi Richardson, aşezaţi unul în faţa celuilalt. Iar doamna McLeod spuse:

— Ar fi bine să mergi acasă şi să pui puţină carne crudă pe ochiul lovit. Altfel, mâine vei arăta foarte rău.

— Nu-i nimic. Aş vrea să ştiu unde s-a dus Jane.

— Probabil s-a dus acasă să se culce. În zăpăceala mea, am uitat cu desăvârşire de ea. Richardson nu-i povesti scena petrecută lângă fântână, când Jane îl atacase, lovindu-l cu pumnii în piept. În schimb spuse:

— A fost puţin cam dureros pentru ea.» tot ce s-a întâmplat.

Fără să-l asculte, doamna McLeod sări deodată de pe scaun, aproape strigând:

— Am uitat… Ai o telegramă 1

Se duse şi o aduse din biroul ei şi i-o dădu. Richardson o deschise, o câţi şi apoi i-o întinse zâmbind:

Editorii oferă acont cinci mii. Să duc mai departe tratativele pentru un film?

Doamna McLeod se lăsă pe un scaun.

— Ce v-am spus? întrebă Richardson.

— Nu înţeleg nimic, răspunse încet doamna McLeod. Mi se învârteşte capul

— Beţi o duşcă. Şi îi turnă puţin whisky într-un pahar de carton.

În clipa aceea apăru în prag silueta Janei. Era puţin zăpăcită şi ruşinată; s-ar fi spus că aproape se făcuse mai mică în timpul serii. Rămase o clipă în prag, galbenă, şovăitoare, aproape neşjiind dacă trebuie să intre sau să întoarcă spatele şi să fugă. Ceilalţi doi o priveau, aşa încât fu o tăcere stânjenită.

Apoi fata, cu glasul ciudat de umil, şopti:

— Îţi cer iertare. Iartă-mă. Trebuie să-mi fi pierdut capul. Mi-e ruşine parcă aş fi furat ceva.

— N-ai de ce, răspunse Richardson. Nu m-am distrat niciodată atât schimbând câţiva pumni.

— Ce s-a întâmplat, întrebă doamna McLeod. Te-a lovit cumva rău Mino Dougherty?

— Nu; Jane a încercat să mă bată.

Toţi trei erau foarte obosiţi din pricina înflăcărării şi a emoţiilor ultimelor trei zile şi trei nopţi. Atât de obosiţi încât, ducându-se acasă în taxiul chemat de Richardson, nu spuseră niciun cuvânt, adâncit fiecare în gândurile sale. Într-un colţ, doamna McLeod, încă uluită de tot ceea ce se întâmplase, de ciudata desfăşurare de întâmplări, care într-un timp atât de scurt schimbase toată viaţa et şi o azvârlise într-o luptă a cărei violenţă nu şi-ar fi putut-o închipui niciodată. Temerile şi părerile de rău erau aproape. uitate, căci avusese clipa ei de glorie, când Maria Gashouse ceruse să se strige de trei ori „trăiască” pentru doamna McLeod şi mulţimea răspunse cu entuziasm. Zâmbea în întuneric, fără să-şi dea seama, gândindu-se din nou şi la veştile nemaipomenite cu privire la carte. Un singur lucru îi lipsea, ca să fie fericâtă; siguranţa că J.E. ştia nu numai că ea scăpase ziarul, dar îl făcuse ţi bătăios, aşa cum era pe vremea lui.

Lângă ea, Jane, istovită, se rezemase de pernă, dându-şi seama nelămurit că Richardson, pe care cu puţin înainte îl atacase cu unghiile şi eu pumnii, şedea lângă ea zâmbind în sinea lui. Vedea cu coada ochiului zâmbetul acela, atunci când îl luminau felinarele. Zâmbetul acesta o înfuria şi o umilea, fiindcă înţelegea că era provocat nu numai de succesul serii, ci şi de spectacolul pe care-l dăduse ea, aizvârlându-se ca o pisică sălbatică la pieptul lui voinic. Zâmbea desigur şi pentru că se gândea că în clipa aceea ea îşi trădase sentimentele pentru Mino Dougherty şi fiindcă, deşi făcea pe intelectuala şi pe superioara, se purtase ca o lucrătoare de fabrică. Faptul acesta o necăjea, căci se gândea că acum sau mai târziu va trebui să-i explice de ce îşi pierduse capul; îi va explica, numai să nu mai vadă zâmbetul acela supărător.

Iar în colţul lui, Richardson zâmbea mai departe.

Ajunşi în sfârşit la „Trăsnaia lui McLeod” şi rămaşi singuri în vestibul, în timp ce doamna McLeod se dusese să dea ordine Aidei, Jane îşi luă inima în dinţi, vorbind cu greutate:

— Iartă-mă, dacă am fost atât de proastă.

Richarc son zâmbi iar, dispreţuitor, şi răspunse:

— Nici nu merită să vorbim despre aceasta.

— În orice caz, îţi mulţumesc că te-ai bătut pentru mine.

La cuvintele acestea, Richardson zâmbi şi mai tare. unul dintre ochi era aproape închis din pricina umflăturii; iar pe un obraz avea trei zgârieturi lungi, pe care Jane-nu le văzuse până atunci.

Înfăţişarea lui, cu pieptul gol, acoperit numai de haină, era atât de ciudată, încât dacă n-ar fi fost supărată, Jane ar fi izbucnit în râs.

— Dar nu era deloc pentru dumneata, vorbi tânărul. Ce te-a făcut să crezi aceasta?

Chipuşorul Janei se încrurjtă puţin şi îi apăru o

lumină ce o făcea să semene iar cu Jane cea obişnuită, nu umilită şi nenorocită.

— Dar atunci pentru ce te-ai bătut?

— Înainte de toate fiindcă Mino Dougherty dorea mult şi n-am voit să-l dezamăgesc. În al doilea rând – şi glasul lui era dulce şi cam ironic, ca în timpul conferinţelor sale de marţi – am luptat pentru un pricipiu. Observă desigur înfăţişarea mirată a Janei, căci continuă: Da, mă tem că tocmai dumneata n-ai fost deloc în cauză. Ştiu că femeilor le place să fie pricina certurilor, dar din păcate a fost o luptă pe care aş numi-o „abstractă”, pe Un plan ideal foa l te înalt.

Jane se aşeză; toată sfiala dispăru şi izbucni:

— Eşti odios! Eşti odios şi fără inimă.

— Nu spur că nu eram gata să mă îndrăgostesc de dl.. Însă în primul rând ar fi fost cel mai rău lucru, şi în al doilea rând am o logodnică, aceea care îmi scrie în fiecare zi.

— O! făcu Jane.

Oboseala începea să-i învingă pe amândoi. Ca să-şi arate nepăsarea. Jane îşi scoase pălăria şi se întoarse spre oglindji, prefăcându-se foarte ocupată să-şi aşeze părul. Dar în oglindă vedea iar imaginea chipului lui, lovit şi batjocoritor. Cu o izbucnire de mânie, se întoarse din nou spre el.

— Atunci de ce m-ai făcut să cred că te interesezi de mine?

— Când?

— Când ai încercat să-mi mângâi mina la cinematograf.

— Ţi-am spus să nu-ţi închipui cine ştie ce. Mi simţeam singur în clipa aceea.

— O faptă ruşinoasă.

— Nici pomeneală. Dar vreau să-ţi spun ceva. Ai face bine să fii cu socoteală, căci altfel îl pierzi pe Mino

Dougherty. Toţi bărbaţii se satură până la urmă când femeile fac atâtea mofturi.

— N-am fost niciodată nesocotită şi puţin îmi pasă dacă nu-l mai văd niciodată pe Mino Dougherty.

Încă odată străluci o s-o înteiere răutăcioasă în ochii lui Richardson.

— Acum nu mă mai poţi face să cred aceasta. După ce m-ai lovit cum m-ai lovit! îşi acoperi pieplul gol, strângând gulerul hainei cu o mişcare de pudoare exagerată şi spuse: Mâine voi fi numai vânătăi!

— Eşti odios, odios!, repetă Jane şi începu să plângă.

— Linişteşte-te, o încurajă Richardson, punându-i o mâna pe umăr Dar Jane se scutură mânioasă şi spuse:

— Plâng pentru că sunt obosită.

— Nici eu n-am crezut că plângi pentru altceva.

Pe neaşteptate, Jane se întoarse şi-l întrebă:

— Cum e fata aceea? Seamănă cu mine?

Richardson râse:

— Nu. Nici n-ar putea fi mai deosebită. Clipi din ochi: E o reformatoare ca şi mine. Şi e plină de bun simţ.

— Niciun reformator n-are bun simţ.

Richardson râse iar:

— Poate că ai dreptate. Şi poate că de aceea reformatorii sunt reformatori.

Dir. uşa bucătăriei, străbătând sufrageria întunecată, Be auzi glasul Aidei:

— Dacă nu veniţi se răceşte cacaua.

În dimineaţa următoare toţi dormiră până târziu, deoarece ziarul nu putea fi tipărit decât cu maşina de mână, într-o singură foaie, scrisă în întregime de Richardson: după amiază era destul timp pentru aceasta. La ora unsprezece, doamna McLeod răspunse zbârnâitului telefonului şi auzi un glas care i se părea întrucâtva cunoscut:

— Bună ziua I

— Bună ziua.

— Aci e W.M. Dougherty.

— O! Şi o clipă, bătrână doamnă fu cuprinsă iar de mii de spaime… Se gândi că ar putea pune să o arestez pentru atacul închisorii, că voia să-i spună că o va declara în stare de faliment că o dădea în judecată pentru a o preveni că va pune să o ucidă. Încercând să-şi facă curaj, răspunse cu glas tremurat: Da… Ce este? Ce doreşti?

— Aş vrea să vă vorbesc. Când vă pot vedea?

— O… când vrei. Când vrei.

— Chiar acum?

— Chiar acum.

— Aş vrea să vă văd singură.

— Foar e bine.

— N-aş vrea să vin la biroul dumneavoastră şi îmi închipui că nici dumneavoastră nu vreţi să veniţi la mine.

— De ce nu vii aci… la „Trăsnaia lui McLeod”? Nu ne va vedea nimeni.

— Foarte bine. Vin îndată.

Abia puse jos receptorul şi doamna McLeod se simţi din nou cuprinsă de îndoielile şi temerile ei. N-ar fi trebuit să-i spună că-l va primi singură. Desigur că venea să o înspăimânte, sau să-şi bată joc de ea. Prevedea că dacă voi fi singuri în aceeaşi cameră, el ar fi putut i-o sili să facă ce vrea el, să înceteze cruciada, să părăsească oraşul şi chiar să-i vândă Scutul şi Drapelul. Se spălă repede, se pieptănă şi se duse să bată în uşa lui Richardson. Nu răspunse nimeni. Bătu iar, de mai multe ori, însă zadarnic; în cele din urmă deschise uşa şi văzu că nu era nimeni în cameră.

Nevoia de a-l găsi deveni atunci tiranică şi isterică. Dar Myrtle Ferguson, chemată la telefon, şi răspunse că nu-l văzuse. Poate, gândi atunci înspăimântată. s-a dus să se plimbe şi se va întoarce. În orice caz, trebuie să mă îmbrac. Nu-l pot primi pe W.M. Dougherty în halat. Şi în timp ce se îmbrăca, îşi repeta mereu sieşi: Nu trebuie să-

mi pierd capul. Nu trebuie să-mi; pierd capul. Dar de ce nu-i domnul Richardson aici când am nevoie de el?

Auzi soneria de la uşa de intrare; suna violent, agresiv şi o clipă doamna McLeod crezu că leşină.

Aida se duse să deschidă; văzându-l pe domnul Dougherty, chipul ei de culoarea ciocolatei se făcu galben, iar ea îşi spuse: A aflat de oamenii din subsol şi vine să ne aresteze pe toţi.

Bătrânul nu părea însă aprig şi spuse:

— Am o întâlnire cu doamna McLeod.

— Poftiţi… poftiţi… aci, în bibliotecă. Şi îl însoţi în camera tapetată cu cărţi legate în piele roasă, atât de deosebită de biblioteca din casa lui mare de pe Fleming Avenue. Vederea atâtor căx ţi îl înspăimântă puţin. Cărţile erau unul dintre puţinele lucruri pe lume pe care le respecta.

Doamna McLeod coborî scările cu sufletul la gură şi intră. Iată-l pe duşmanul ei stând într-unul dintre fotoliile cele mari de piele; mare şi impunător (Ce trebuia să-i spună? Ce trebuia să facă?). Dar pentru prima oară de când îl cunoştea, el se ridică şi îi veni în întâmpinare: nu era furios şi necuviincios, ca monstrul pe care şi-l închipuise în clipa în care îi vorbise la telefon; dimpotrivă, părea abătut şi încurcat.

Primele sale cuvinte fură acestea:

— Cred că aţi fost foarte mirată auzindu-mă telefonind…

— Într-adevăr, încuviinţă doamna McLeod. Încercând şi se arate nepăsătoare. Cu ce te pol servi? Nu vrei să şezi?

— Mulţumesc. Şi domnul Dougherty se aşeză iar. Voiam să vorbesc cu dumneavoastră… să vedem dacă nu ne putem înţelege.

Şi dintr-odată, ca prin minune, ei nu-i mai fu frică şi înţelese că celălalt nu-şi va bate joc de ea. Poate din pricina amintirii aplauzelor din seara precedentă, poate

din pricina avansului de cinci mii de dolari de la editor, sau poate din pricina gândului că, la urma urmei, orice s-ar fi întâmplat, îl avea pe Richardson să descurce totul. De aceea, cu o nouă demnitate, întrebă:

— Ce anume vrei să spui prin „să ne putem înţelege”?

Înainte de a răspunde, Bătrânul îşi aprinse o ţigară de foi. Apoi spuse:

— M-am gândit că vom putea ajunge la un fel de compromis pentru tot ce s-a întâmplat.

Era vădit că fiecare cuvânt pe care-l spunea îl durea. Făcuse de atâtea ori acorduri politice, dar le făcuse întotdeauna aşa cum voise; pe când acum el – el, neînvinsul W.M. Dougherty – trebuia să facă propuneri nu unui grup mai puternic, ci unei femei, unei femei cam neroade.

În faţa lui, doamna McLeod şedea pe marginea unui scaun, înspăimântată din nou, fiindcă nu se pricepea deloc în politică şi la compromisuri. Se temea să primească orice ar fi propus el. Nu trebuie să spun nici da, nici nu, gândi, trebuie să spun că voi vedea. Iar cu glas tare răspunse:

— Ar fi mai bine să-mi spui care sunt propunerile dumitale.

Era foarte plăcut să poată vorbi în felul acesta cu Bătrânul Dougherty. Când se ducea la biroul lui, avea întotdeauna senzaţia că bătrânul râdea de ea ca de o babă nebună. Acum totul se schimbase, datorită lui Richardson. Acesta stătea în spatele ei, ori de câte ori avea nevoie, şi o ajuta ca şi cum ar fi fost băiatul pe care-l dorise şi-l visase.

W.M. scoase fumul pe nări; apoi se aşeză picior peste picior şi spuic pe un ton confidenţial:

— Vreau să vă spun ceva. doamnă McLeod. Am avut întotdeauna simpatie şi admirare pentru dumneavoastră. Nu cred că sunteţi prea şireată, dar vă ştiu plină de compătimire; de aceea vă fac o destăinuire. O pauză; apoi

continuă: trebuie să mă întorc cu mulţi ani înapoi, când aveam şase ani şi abia debarcasem în ţara aceasta. Până la vârsta aceea nu avusesem niciodată destul de mâncare; şi părinţii mei se hotărâră să-şi strângă catrafusele şi să plece în America, atunci când văzură că nu n-ai au nici cartofi în grădină. Abia în America mi-am putut potoli prima oară foamea. Părinţii mei şi noi, cei şapte copii, locuiam în două camere într-un cartier din sudul oraşului Boston. Chipul lui se însenină puţin. Acolo am învăţat politică… în Statut Bostan. Acolo poţi învăţa totul. Şi până atunci nu învăţasem nicio iotă. Îşi scoase ţigara din gură şi întrebă: Aveţi puţin timp? Căci povestea pe care vreau să v-o spun e cam lungă.

— Oricât e nevoie. Nu putem tipări ziarul ca de obicei fiindcă rotativa e stricată.

La aceste cuvinte, bătrânul îşi încruntă fruntea şi spuse:

— Trebuia să vă spun că nu ştiam nimic despre aceasta, însă mi-am închipuit cine-i autorul şi l-am dat afară. Dar nu despre aceasta voiam să vă vorbesc. Tuşi puţin cam încurcat. Nu ştiu de ce vă povestesc aceste lucruri. Ku le-am spus altcuiva decât lui Mino.

— Continuă, îl încurajă doamna McLeod, începând să se simtă şi ea puţin ştânjenită. Bătrânul Dougherty se frământă şi se zbuciumă în fotoliul cel mare de piele, ca şi cum sforţarea de a i se destăinui ei îi pricinuia o adevărată durere fizică. Continuă, repetă doamna, înctreând jar să-i dea curaj.

Şi bătrânul continuă, îi povesti tot ceea ce îi povestise lui Mino în seara când băiatul se întorsese acasă beat cu Fem Hedges; îi vorbi despre căsătoria lui, despre moartea soţiei, despre ambiţiile lui pentru Mino şi despre felul cum nu se îngrijise de Mino, tocmai ca să poată câştiga mai mulţi bani şi băiatul să poată trăi cinstit, ca un domn.

— Cred că am făcut din când în când porcării; dar are încercat să fac în aşa fel încât să: nu-l amestec pe Mino. Multe lucruri nici nu le-a ştiut până în clipa când au fost publicate de Scutul şi Drapelul; şi lovitura n-a fost uşoară pentru el… Însă n-a vrut să-şi părăsească babacul. Aşa a dovedit e & mă iubeşte. Dacă ar fi fost un bun politician, m-ar fi imitat; Mino n-are însă stofă de politician. Are capul prea înfierbântat şi prea plin de idei…

Seamănă puţin cu mama lui. Cred că a suferit mult mi ultimele două luni… atât din pricina campaniei ziarului dumneavoastră, cât şi din pricina dirăguţei dumneavoastră nepoate.

— O!… tăcu doamna McLeod, foarte interesată. A suferit… într-adevăr?

— Ar trebui să-l cunoaşteţi cum îl cunosc eu. B bolnav. A slăbit; a pierdut cu siguranţă vreo zece kilograme.

Ochii doamnei McLeod se umplură de lacrimi. Le simţea că vin de câtăva vreme, de când el îi spunea povestea tinereţii lui; iar acum, gândul durerii lui Mino le făcuse să izbucnească. În acelaşi timp însă gândi: Nu trebuie să mă las înşelată. Dacă mi-a vorbit aşa, e fiindcă vrea să obţină ceva de la mine; şi cu toate acestea sunt atât de tulburată, încât aş fi în stare să spun da.

— Am hotărât deci, continuă Bătrânul, că n-am niciun drept să-mi fac băiatul nefericât. Am şaizeci şi cinci de ani şi m-am bucurat de viaţă plăcută. Nu că m-aş simţi obosit şi n-aş mai avea putere să lupt. Nu trebuie să credeţi aceasta nici o singură clipă. Aş putea lupta până la nouăzeci de ani. Dar e pentru el. Dacă n-ar fi. el, m-aş apăra şi m-aş lupta până aş izbuti să vă distrug ziarul. În schimb, înţelegeţi, dacă eu las baltă totul şi nu mai lucrez, Mino e liber. Şi iată propunerea mea: De câtva timp doresc să iau vacanţă, să pescuiesc şi să joc popice. Mâine plec la Dayton şi voi rămâne câtva timp… poate pentru totdeauna.

Din partea mea, Partidul Democrat se poate da peste cap. Şi în felul acesta oraşul va rămâne la dispoziţia dumneavoastră, a pastorului Burwash, a domnului Richardson şi a Mariei Gashouse.

Stând în faţa lui, doamnei McLeod i se părea că inima e gata să-i plesnească. Victorie! Victorie! Ceea ce Visase atâţia ani, se împlinea!

— Fac aceasta în special pentru Mino, continuă Dougherty. Dacă eu mă dau la o parte, Mino şi cu nepoata dumneavoastră se pot împăca. Şi dacă plec la Dayton, fiului meu nu-i va trebui să-i fie ruşine de mine.

— Nu spune asta!, protestă doamna McLeod. Sunt sigură că nu se ruşinează deloc de dumneata.

— O, ba da. Şi e firesc. Dacă aş fi în locul lui, aş simţi la fel. Nu se poate altfel. Dar va putea veni din când în când la Dayton şi poate va veni şi ea. E drăguţă şi simpatică, deşi cam încrezută. Strivi mucul ţigării de alama unui vas de flori. Ceea ce doresc este ca dumneavoastră să-mi făgăduiţi că încetaţi campania dacă plec din oraş şi mă las de politică.

Câteva clipe doamna McLeod tăcu. Ar fi vrut să-i spună: Desigur, vom înceta atacurile. Atunci s-ar fi făcut pace şi linişte, iar după toată revărsarea aceea de ură, Mino şi Jane ar fi reînceput să se vadă şi Jane ar fi fost fericâtă. Teama de Richardson o reţinea însă; teamă de ceea ce ar fi spus, teama să nu o socotească neroadă. Apoi răspunse:

— Cred că ne vom putea înţelege; dar mai întâi trebuie să vorbesc cu domnul Richardson. Spunând aceasta, încercă să ia o înfăţişare nepăsătoare, dar nu făcu decât o strâmbătură foarte caraghioasă.

— Domnul Richardson, spuse Bătrânul Dougherty, ar trebui să se dedice politicii. Cred că ar izbuti foarte bine.

— Da, e foarte inteligent. Şi doamna McLeod se simţi mulţamită, ca şi cum Richardson ar fi fost inventat de ea.

— Un lucru aş dori să ştiu, continuă Bătrânul

— Ce anume?

— Cine este şi de unde a venit.

— E ziarist şi vine din New York.

— Dar atunci cum a venit aici fără ocupaţie şi a fost arestat pentru vagabondaj?

— Nu era fără ocupaţie. Lucra.

— La ce?, întrebă Dougherty uluit.

— La o carte. Scriao carte despre şomaj şi despre felul cum sunt trataţi aceia ce nu găsesc de lucru.

W.M. Dougherty. Se gândi o clipă la această mărturisire uluitoare. Apoi închise ochii şi buzelei. Se strâmbară într-o expresie de dispreţ.

— Înţeleg. Un radical.

— Cred.

— E nebun; dar aceasta nu-l împiedică să fie foarte bun ziarist. Se ridică şi îşi luă pălăria: Nu vreau să vă mai reţin; doresc însă să înţelegeţi un luciu. Că plec din pricina lui Mino. Nimeni nu-mi poate face nimic. Dacă n-ar fi la mijloc fericirea băiatului, nu m-aş unii de aci şi în cele din urmă v-aş convinge.

— Înţeleg.

Bătrânul porni spre uşă şi apoi se opri:

— Din păcate, mi-a teamă că e prea târziu pentru a mai împăca lucrurile între băiat şi nepoata dumneavoastră. El este foarte mândru şi cred că şi ea la fel.

— Într-adevăr, recunoscu doamna McLeod.

El o privi întrebător, aproape umil, şi apoi spuse:

— N-aveţi vreo obiecţie împotriva căsătoriei lor?

— Nu, niciuna. Era tocmai ceea ce dorea canţai mult în clipa aceea. Dorea să dispară înfăţişarea de „mătuşica. bătrână” de pe chipul frumos al Janei; şi ştia că pentru aceasta nu era decât un singur mijloc.

Bătrânul se făcu şi mai umil:

— Şi aţi fi dispusă să mă ajutaţi, ca să izbutim?

— Desigur.

— Nu ştiam. Aşa cum stau lucrurile… îşi învârti pălăria în mâini. Seamănă puţin cu povestea mea… vreau să spun că povestea dintre minş şi mama lui Mino. Familia lui mă socotea inferior ei. Ea era o doamnă, pe când eu eu eram un nenorocit.

— Înţeleg. Până acum câteva luni nici nu s-ar fi putut gândi că o McLeod s-ar fi putut căsători cu un Dougherty; de atunci însă se petrecuseră multe întâmplări. Platteville-ul şi împrejurările nu mai erau ca odinioară. Vremurile se schimbaseră. Iar Richardson – n-ar fi putut să spună în ce fel – o învăţase multe lucruri. Dougherty îi întinse mâna cam încurcat:

— La revedere, doamnă. Mi-a făcut mare plăcere să vorbesc cu dumneavoastră. După cum v-am spus, mi s-a părut întotdeauna că sunteţi o femeie plină de compătimire.

focă odată lacrimile curseră din ochii doamnei McLeod de data aceasta erau însă lacrimi de bucurie. Toate se vor sfârşi cu bine. Iar ea dorise întotdeauna ca toţi să fie fericiţi. Şi iată că acum chiar Bătrânul Dougherty va fi fericât, căci se va dedica pescuitului şi popicelor. I se păru chiar simpatic şi se gândi că până şi dracul poate fi simpatic, dacă îl cunoaşte cineva bine.

lângă uşa de intrare, Bătrânul îi strânse iar mâna:

— La revedere, doamnă.

— La revedere; şi vino din când în când să mă vezi.

— Mulţumesc. Cred însă că va trece câtva timp fără să ne vedem.

Eupă ce cobori treptele, se întoarse iar spre ea:

— Ţineam să vă spun că retragerea cu torţe de aseară 6 fost spectacolul cel mai frumos văzut în Platteville de când am venit eu în acest oraş.

Cupă ce plecă Bătrânul, doamna McLeod o găsi pe Aida aşteptând-o; negresa o întrebă:

— Ce voia dracul bătrân?

Pleacă. Nu mai poate răbda. Acum nu mă întreba fcitceva. Trebuie să mă duc să-i spun Janei.

fosă Jane nu primi ştirea cu bucuria pe care şâo închipuia ea. Stând lângă fereastră, în camera ei, cu înfăţişarea resemnată de „mătuşica*, se mulţumi să răspundăi E o păcăleală. Şi oricum, acum e prea târziu.

Nu era însă o păcăleală. W.M. Dougherty ara învins şi nimeni nu ştia mai bine ca el însuşi. Avea în buzunar o scrisoare-expresă care spunea numai atât: „Mai bine că tai funia cât mai e vreme”. Şi era semnată de Bill Swain. Nu putea spune însă aceste lucruri duşmanului Acestuia trebuia sări spună că părăsise lupta din propria-i iniţiativă.

Ieşind pe portiţa aproape scoasă din ţâţâni a „Trăsnăii lui McLeod”, dădu din cap, aşa cum îşi scutură capul un leu bătrân. Nu izbutea să înţeleagă cum fusese învins într-un timp atât de scurt. Până şi organizaţia lui, mecanismul acela construit cu atâta griji după modelul studiat atâta vreme la Boston, se prefăcuse în bucăţi.

Poate e altfel de lume, gândi el. Poate e o mentalitate pe care n-am înţeles-o niciodată bine.

Dar, de fapt, îl bătuse tânărul acela inteligent, aed Richardson. Era un tip talentat, chiar dacă era un afurisit de radical.

Se duse la biroul său, trecând pe străzile mai puţin umblate, fiindcă nu dorea să vadă lumea. Acei pe care-i întâlnea se făceau că nu-l văd, sau se mulţumeau şi schiţeze un salut, fără măcar să-şi scoată pălăria. Iar el făcuse destul de multă vreme politică, pentru a putea pricepe înţelesul acestei purtări.

În drum, însă uită de durerea înfrângerii şi nu văzu măcar nici pe trecătorii pe care-i întâlnea; vedea numai nisipul auriu de la Daylon şi un bar plin de whisky, auzind pocnetul popicelor ce se ciocneau când le dobora cu o lovitură puternică.

În timp ce W.M. Dougherty şi doamna McLeod discutau în biblioteca „Trăsnăii lui McLeod”, Mino şi cu Richardson şedeau la cele două capete ale unei mese lungi, în biroul firmei „WM. Dougherty & Fiul, antreprenori”.

Erau îmbrăcaţi complet; însă hainele nu puteau ascunde urmele bătăii din ajun. Ochiul stâng al lui Mino era umflat, iar buza de sus crăpată şi pansată; Richardson avea o vânătaie sub ochiul drept şi obrazul umflat, ca şi cum ar fi suferit de măsele. În faţa lor, pe masă, era o sticlă de whisky cu două pahare.

Richardson ridică pahărul şi zise:

— Bine. În orice caz, să bem pentru ceea ce am vorbit.

Când sosise, cu douăzeci de minute mai înainte, Mino îi deschisese ungur şi îl privise, cu ochiul nelovit, cu o expresie uşoară de supărare şi tu multă uimire şi bănuială.

— Bună ziua, îi spuse foarte rece, şi Richardson răspunsese:

Bună ziua, iar apoi îl întrebase: Pot să-ţi vorbesc despre ceva important?

— Dacă e într-adevăr important, intră, răspunse Mino. Rămase în picioare fără să-l poftească pe Richardson să şadă, însă acesta nu aşteptă să fie poftit şi luă un scaun, spunând:

— Şezând vorbim mai bine. Aşa încât lui Mino nu-i rămăsese altceva de făcut decât să se aşeze şi el.

— Acum trebuie să pun la punct două-trei lucruri, continuase celălalt. Înainte de toate, eu n-am nimic împotriva dumitale… personal, se înţelege. Din cele ce mi s-au spus, trebuie să fii un om de treabă.

— Mulţumesc.

— În al doilea rând, Jane n-a fost niciodată amestecată în cruciadă. Aşa încât, nu te-a înşelat cât de puţin.

— Ştiam.

— Cum asta?

Fiindcă nu e o fată în stare să joace teatru.

— În al treilea rând, n-a fost niciodată nimic între mine şi Jane. Am privit-o de vreo două-trei ori cu oarecare interes… însă lucrurile au rămas aici. Oricum n-a fost nimic din partea ei.

Mino îl privi fără să vorbească*, dar în ochiul lui albastru era o expresie de uluială. După o clipă, întrebă:

— Ea te-a trimis?

— Nu; nu ştie nimic. Ar sări în sus dacă ar afla.

— De ce?

— Pentru că ar spune că aceasta nu mă priveşte. Am venit însă să pun lucrurile la punct. Mă simt răspunzător de anumite neînţelegeri. Jane nu ţi-ar spune niciodată aşa ceva… e prea mândră.

— Sunt convins. Şi cred că aceasta e piedica dintre noi.

— Când încetează armistiţiulupta poate reîncepe. Dar să nu crezi că Jane are vreun amestec.

— Uneori am crezut într-adevăr… până aseară. Richardson zâmbi:

— Da, aseară a lămurit foarte bine lucrurile „Are pumni destui de grei pentru statura ei. Trase de câteva ori din ţigară şi apoi adăugă: Fireşte, nădăjduiesc că nu m-am înşelat. Doreşti să te căsătoreşti cu Jane, nu-i aşa? Nu cumva sunt un nătărău, spunând lucruri fără temei?

— Şi ce crezi că putem dori? De ce m-am bătut cu dumneata?

Puţin cam nedumerit, Richardson răspunse:

— Ce vrei, nu poţi fi niciodată cu desăvârşire sigur.

— Şi nu ştiu zău ce te priveşte pe dumneata. Ai făcut totul pentru a provoca o ruptură între noi!

— Nici prin gând nu mi-a trecut. Nu ştiam nimic. Iar când am aflat, era prea târziu să mai opresc campania,

chiar dacă aş fi vrut. Dar aceasta n-are acum nicio importanţă. Trebuia numai să punem lucrurile la punct.

— Cred că pot vedea singur de ceea ce mă priveşte.

Un zâmbet apăru pe chipul lovit al lui Richardson.

un zâmbet de prietenie irezistibilă, un zâmbet care avea ca atât mai multă valoare cu cât era al unui om care râu era – Mino – darnic cu zâmbetele sale.

— Ascultă, te rog. Nu înţeleg să mă amestec în ceea ce nu mă priveşte, nici să fac pe superiorul. îmi plăceţi şi dumneata şi Jane, şi doresc să vă văd împăcaţi. Fac aceasta fiindcă asemenea fapte îţi dau un sentiment de bunătate interioară... nu pentru altceva. Jane e foarte abătut! de câteva săptămâni. Aprinse o ţigară. Dacă aş fi în locul dumitale, m-aş duce îndată la ea, chiar în dimineaţa acesta: m-aş duce cu automobilul acela frumos şi nou al dumitale şi a-şi lua-o îndată să mă căsătoresc fără întârziere, înainte de a se însera. O pereche ca voi doi, are pentru naţie o valoare socială. Ar trebui să aduceţi pe lume vreo douăzeci de copii, pentru binele Statului. Iată ce ne trebuie... copii şi iar copii în viguroasa şi onorabila clasă mijlocie.

— De ce. nu începi o campanie demografică în Scutul şi Drapelul?

— Foarte bună idee... pentru când vom fi reparat rotativa. Se sculă în picioare: Acum însă, trebuie să mă întorc la redacţie.

Şi Mino se ridică, încet, încă bănuitor, spunând:

— Bem ceva?

— Cu mare plăcere.

Luă o sticlă de whisky, puţin cam plictisit de faptul că Richardson socotea cruciada sfârşită şi bătălia câştigată, Turnă whisky în două pahare, şi atunci Richardson spuse:

— În orice caz, să bem pentru nunta voastră şi pentru o familie numeroasă.

— Lasă astea, protestă Mino. Ridicară paharele, şi

Richardson continuă:

— Jane se crede superioară. Să nu-ţi pese de aceasta. Ceea ce îi trebuie, este să fie stăpânită.

— Vrei să-mi spui dumneata cum trebuie să mă port cu logodnica mea?

În clipa aceea uşa se deschise şi Bătrânul Dougherty intră *, se opri în prag, nemaifiind în stare să înainteze de uluială, în faţa spectacolului ce i se arăta ochilor. Mino şi Richardson beau împreună… Simţi cum i se suiesângele la cap şi o clipă îi fu iar frică de un atac de apoplexie. Băiatul lui şi cu Richardson, amândoi zgâriaţi şi cu vânătăi, părând prieteni… Un spectacol ce îl întrecea chiar şi pe acela al capitulării sale în faţa doamnei McLeod. Îl auzi pe Richardson spunând: Acum să bem pentru nuntă.

— Vino, babacule. Vorbeam despre pescuit. Vino să bei un whisky cu noi.

Dând drumul clanţei, Bătrânul răspunse:

— Da, dar nu trântor simpatic.

După ce o înştiinţase pe Jane despre câştigarea victoriei, doamna McLeod trebui să-i spună şi Aidei tot ce se întâmplase. Era grăbită să se ducă la redacţie să le povestească tot soţilor Ferguson şi bătrânului Zimermman, însă ştia că dacă nu potoleşte curiozitatea Aidei, negresa s-ar fi văicărit toată ziua şi ar fi avut „nervi”, ti povesti la repezeală convorbirea, lăsând la o parte multe amănunte; dar fu. zadarnic, căci Aida, bănuind că nu-i rune unele lucruri, nu mai înceta cu „Cum?” şi cu „De ce la sfârşit, negresa mai întrebă:

— Şi domnişoara Jane a făcut pace cu Mino?

— Nu ştiu.

— Ce ruşine să alerge după el în felul acesta!

Doamna McLeod se gândi o clipă, apoi întrebă:

— Ai fost îndrăgostită, nu-i aşa, Aida?

— Da. Sunt mulţi ani de atunci.

— Şi de ce l-ai luat pe Sam?

— Fiindcă eram nebună după el.

— Era un trântor, nu-i aşa?

— Da, un trântor simpatic.

— Foarte bine, Mino Dougherty e un Dougherty simpatic. Iar tu trebuie să o laşi în pace pe domnişoara Jane.

Apoi, punându-şi cât putu mai bine pălăria ei veche, doamna McLeod se grăbi să plece la ziar.

Aci o aştepta altă surpriză. Myrtle Ferguson îi ieşi înainte cu o înfăţişare uluită, ţinând în mână o carte de vizită:

— Domnul acesta vrea să vă vorbească.

Şi, o clipă, doamna McLeod simţi că-i stă inima în loc, văzând respectul şi misterul întipărite pe chipul Myrtlei. îi trecu prin gând: „O fi cineva de la Poliţia Federală”. Apoi luă cartea de vizită şi câţi:

JOHN M. BURNHAM Gazeta din New York Curierul, din New York Cronica, din Boston Ziarul, din Chicago Gazeta, din Detroit Revista, din San Francisco Globul, din K ana sas City

Ridică privirea, cu ochii încă plini de uimire, spre Myrtle, iar aceasta spuse:

— Trebuie să fie Burnham de la trustul de presă.

— Şi ce-o fi vrând?

— De, poate să cumpere Scutul şi Drapelul. Poate a aflat ce-a făcut ziarul nostru.

— Se poate. Pofteşte-l să intre. Nu-l putem lăsa să aştepte pe un om ca el.

Se înfierbânţase şi simţea că i se învârteşte capul.

Se gândi să-i ceară lui Willie o duşcă de whisky, însă nu era timp. Trebuia să facă ordine pe birou. Ce-ar fi gândit un om ca John M. Burnham despre o directoare de ziar care-şi ţinea biroul în halul acela? Deschise în grabă sertarele şi zvârli în el hârtiile claie peste grămadă. Şterse praful de pe birou cu o batistă, scuipând ckiar pe birou ca

să poată şterge o pată de cerneală făcută cu trei zile înainte, când văr şase călimara. Încercând să-şi potrivească părul şi să-şi îndrepte bluza şi guleraşul; uşa se deschise şi Myrtle Ferguson, cu un glas ciudat de tenor, încă plin de respect spuse:

— Poftiţi la doamna McLeod, domnule Burnham. Doamna McLeod salută, făcând o sforţare să-şi stăpânească tremuratul glasului:

— Bună ziua. Nu luaţi loc?

— Mulţumesc.

Îl privi cu ochi de femeie. Era un bărbat frumos, de vreo cincizeci şi cinci de ani: o figură hotărâtă, cu maxilarele puternice şi pătrate, cu bărbia voluntară şi cu ochii cenuşii limpezi.

O tăcere stânjenită: apoi marele domn Burnham spuse:

— Eram la St. Louis şi m-am gândit să viu să-l văd pe fiul meu.

— Fireşte, răspunse doamna McLeod nedumerită, însă nevoind să pară neghioabă.

— Nu mai ştiam nimic despre el – de câtva timp. Ştiţi, avusesem oarecare neînţelegeri mărunte… Păreri diferite, atât în domeniul politicii, cât şi în privinţa felului cum trebuie condus un ziar. Atunci s-a hotărât să plece să lucreze câtva timp pe seama lui. Cred că v-aţi dat seama că e un radical… înfierbântat peste măsură…

Doamna McLeod crezu o clipă că înnebuneşte. Ar fi vrut să răspundă; dar nu putea continua să se prefacă, făcându-se că pricepe ceea ce spunea celălalt, fără să rişte să se încurce şi mai mult.

De aceea răspunse:

— Nu ştiu despre ce vorbiţi. Nu cred că-i cunosc pe fiul dumneavoastră. Nu cunosc niciun Burnham.

Oaspetele o privi uimit:

— Nu e aici redacţia ziarului Scutul şi Drapelul din

Platteviile?

— Ba da.

— Ei bine, fiul meu lucrează aici.

— Trebuie să fie o greşeală. Nu avem în personalul nostru pe nimeni pe care să-l cheme aşa.

Domnul BUmham nu răspunse numaidecât. Scoase din buzunar o telegramă şi o întinse doamnei, spunând:

— Am primit-o alaltăieri de la el.

Doamna McLeod câţi:

„Vino să vezi ce-am făcut. Caută-mă la ziarul Seutul şi Drapelul, în Platteviile. Jack”.

— Nu înţeleg, repeta doamna McLeod, dându-i înapoi telegrama. Avem aci de câtva timp un tânăr, dar îl cheamă Richardson.

Domnul Burnham închise ochii şi întrebă;

— Cum arată?

— Un tânăr blond, cu ochii albaştri-cenuşii, foarte harnic… Şi în timp ce vorbea, o s-o înteiere de înţelegere îi fulgeră prin minte. Richardson semăna cu domnul Burnham; acesta trebuie să fi fost întocmai ca el la vârsta lui, înainte de a fi organizat marele trust de presă. Iată de ce se pricepea tânărul aşa de bine în gazetărie! O clipă îl privi ţintă pe oaspete, apoi continuă: Poate că domnul Richardson este fiul dumitale şi lucrează sub alt nume.

Domnul Burnham zâmbi:

— Nu m-aş mira. E în stare să facă asemenea lucruri. Dar spuneţi-mi vă rog: e băiat de ispravă? Doamna McLeod îi povesti tot. De câtva timp. simţea dorinţa să spună cuiva ceea ce gândea despre redactorul ei; însă nu avusese pe nimeni cu care să poată vorbi.

Şi iată că acum avea prilejul să spună tot ce credea. Îi povesti vizitatorului său totul: cum îl găsise în închisoare, împotrivirea de la început, când nu voia să fie scos de acolo şi apoi cum pusese din nou ziarul pe picioare, începuse cruciada, cum începuse să-i publice

cartea, şi atacul celor doi criminali, şi retragerea cu torţe, şi lupta eroică cu Mino Dougherty, scoaterea din închisoare şi triumful final, care culmina cu plecarea Bătrânului Dougherty în Dayton. Apoi încheie:

— Ar trebui să se dedice politicii. A spus-o şi Bătrânul Dougherty.

Se putea vedea uşor că domnul Burnham era înrântart. Zâmbea. Povestea luptei şi liberării dina închisoare îi distra şi spuse:

— Bun băiat. Plin de spirit şi energie; păcat că-l încăpăţânat. Poate îi va trece cu vârsta.

— Cred că e foarte priceput în gazetărie.

— Fireşte. A lucrat de pe când era un băieţandru. Are marna reformelor. Vrea să schimbe lumea. Ar face mai bine să-şi vadă de meseria lui.

Şi iată că în clipa aceea intră domnul Richariâson, zgâriat tot şi plin de vânătăi.

Jane era la jumătatea aleii mărginite de liliac şi de merişor când auzi glasul Aidei strigând-o:

— Domnişoară Jane! Domnişoară Jane! La telefon Glasul negresei o făcu să tresară şi chiar să o sperie puţin; nu fiindcă ar fi fost întâia oară când o striga, ci fiindcă avea un sunet neobişnuit, o notă ciudată. De o săptămână, Jane începuse să-şi dea seama de multe lucruri; mărunţişuri care-i scăpaseră întotdeauna în perioada ei de fericire. Ca şi cum nefericirea îi ascaţise simţurile; scârţâitul unui scaun, trântitul unei uşă, claxonul unui automobil în timpul nopţii, făceau uneori să-i vibreze nervii într-un chip de nesuferit. Acum, trecând prin faţa Aidei, o privi bănuitoare; dar nu văzu altceva decât zâmbettd care descopereau toţi dinţii negresei.

Telefonul era un aparat vechi, agăţat de zid, sub scară; luând receptorul, Jane se aşteptă să audă glasul mătuşii sau al domnului Richardson, ca să o dojenească pentru că întârzia să vină la redacţie. Ib schimb auzi un

glas ce nu putea fi confundat:

— Dumneata eşti Jane?

Crezu că leşină şi se ţinu de masă să nu cadă. Adunându-şi toate puterile, izbuti să spună:

— Da; cu cine vorbesc? ca şi cum n-ar fi cunoscut glasul.

— Ştii prea bine, răspunse acesta.

— Da, da, ştiu. Însă dintr-odată fericirea o făcu atât de timidă, încât nu ştiu ce să spună. Singurele fraze ce-i veneau în minte erau acelea pe care mândria ei nu-i îngăduia să le spună. Nu reuşi nici măcar să-i explice că nu mai era nici mimată, nici supărată; că nimic nu mai avea importanţă, de vreme ce vor fi iar împreună: nici familie, nici mândrie, nici cruciada şi nici chiar respectul de ea însăşi.

— Cred că ai aflat vestea.

— Dei, Mino.

— Vrei să iei diseară masa cu mine *7*

— Da. Ar fi vrut să plângă. Ar fi vrut să spună atâtea, însă nu izbutea decât să scoată un sfios „da”, ca o şcolăriţă.

— Să mergem la Millersville. E zi de lucru*, nu va fi multă lume.

— Da.

— Vin să te iau de acasă pe la cinci.

— Bine.

O clipă de tăcere: apoi glasul – glasul acela scump, atât de mângâietor, atât de primejdios – continuă:

— Ce ai? Tot mai eşti supărată pe imne!

— Nu, Mino. Şi apoi, eu o sforţare mrieşă pentru a-şi umili mândria, izbuti să spună: N-am să mai fiu niciodată grosolană.

Şi atunci glasul, cald şi drăgăstos, fu> OM te frumos ca penele păsării paradisului:

— Eşti o fată de ispravă. Nu ştiu cum voi putea

aştepta până la cinci.

— La revedere, Mino. îşi luă rămas bun în grabă, înainte de a izbucni în plâns. Simţea un nod în gât:

— La revedere… murmură iar.

— La revedere.

Se lăsă să alunece într-un fotoliu mic de lângă telefon şi începu să plângă, aşa cum nu plânsese încă în viaţa ei. Lacrimile ciudate, voluptuoase, lacrimi de fericire isterică, ce i se părură că o răcoresc şi îi redau puterea. Din dosul uşii, de unde ascultase, apăru silueta Aidei:

— Ce ai, comoara mea? Vreo veste rea?

— Nu… nu… nu…

Aida îi dădu o palmă prietenească pe spinare şi spuse:

— Atunci mă duc să aduc puţin whisky.

Când se întoarse, Jane ofta mai încet; şi în timp ce bea, negresa spuse această frază ciudată:

— Cred că de acum nu mai eşti fetiţă. Eşti o femeie ca Aida şi ca mătuşa McLeod.

Cu mult înainte de ora cinci, automobilul verde-deschis era în faţa porţii, şi Mino, cu ochiul umflat şi cu plasturele pe buză, suia scara câte trei trepte odată, în ajun, în lumina slabă din piaţă şi în învălmăşala luptei, Jane nu-şi dăduse seama cât e de palid şi de slab. Acum, văzându-l atât de suferind, îi veni să plângă; dar îi veni şi să râdă, fiindcă înfăţişarea aceea dovedise că tânărul nu suferise mai puţin decât ea.

După ce el ajunse în capul scării, câteva clipe se simţiră amândoi cuprinşi iar de sfială. Nu era decât un mijloc pentru a o împrăştia: Mino ar fi trebuit să o ia în braţe şi să o sărute: nu îndrăzni însă să facă aceasta la lumina zilei, cu lumea care trecea pe trotuare şi cu Aida desigur ascunsă după perdelele salonului.

Deodată Mino rupse tăcerea.

— Eşti gata?

Jane râse nervos:

— Poate nu se vede?

— Atunci să mergem.

Automobilul o luă nebuneşte la goană, ca întotdeauna când îl conducea Mino. Trecură de palatul Dougherty, de casele pretenţioase şi de grădinile de pe Fleming Avenue şi ieşiră din oraş; dar amândurora peisajul acela cunoscut li se părea o lume nouă, deosebită, luminată de o lumină nemaivăzută… Când ajunseră la zece mile de oraş, Mino opri pe marginea şoselei. Ar fi trebuit să fie un copac sau un tufiş; însă pe câmpia aceea nu era nimic: nu se vedeau, în – depărtare decât plopii ce se înălţau lângă clădirile fermelor.

Singuri în mijlocul acestei întinderi, având drept martori numai boii cu coarne scurte dindărătul gardului de sârmă, Mino o luă pe Jane în braţe şi o sărută, ţinând-o mult timp strânsă la piept. În cele din urmă se desprinseră cam palizi şi stânjeniţi, iar tânărul spuse:

— E mai bine să mergem la Millersville înainte de a se mai întâmpla ceva.

Era o plimbare cu totul deosebită de aceea de acum câteva luni, când se certaseră şi Mino oprise automobilul, ameninţând că o duce înapoi la Platteviile. Acum vorbeau despre cruciadă, despre Richardson, despre carte şi chiar despre apropiata plecare a tatălui lui Mino, nu în chip serios, ci ca şi cum totul ar fi, fost o glumă. Nu le mai păsa de nimic. Jane izbucneşte prosteşte în hohote de râs, ca o fetiţă, ceea ce nu mai făcuse în viaţa ei. În sinea ei gândea însă: Poate aşa a fost mai bine. Acum am mai mult bun simţ. Înţeleg ceea ce merită să-i dai atenţie şi ceea ce nu. Nu voi mai fi niciodată rea şi urâcioasă. Doamne, ajutăm-mă să fiu bună, orice ar face Mino… Acum ştiu ce doresc. Ce teribil e să fi atât de fericât! Şi din când în când arunca o privire spre Mino, să se încredinţeze că e lângă ea, că nu-i un vis. îşi spuse iar: poate a fost un bine că a venit

Richardson şi a stârnit toate acestea.

În timp ce urcau şoseaua spre vârful dealului, dincolo de care era Millersville, Mino spuse:

— Minunat băiat, Richardson.

Fata râse:

— Erai gelos pe el, nu?

— Da. Înfiorător de gelos.

— N-aveai dreptate. Nu-l decât o maşină. Nu e nici măcar uman. E numai un reformator.

— Fac prinsoare că ai cochetat cu el.

— Da, însă numai ca să te fac să te înfurii.

— Mda, ai reuşit.

Richardson fu acela care propuse să sărbătorească împăcarea şi logodna lui Mino Dougherty şi a Janei Baldwin printr-o masă. Vorbi despre hotelul Beauregard; însă doamna McLeod se împotrivi cu tărie.

— Nu se poate, din pricina Aidei. Nu s-ar potoli dacă nu i-am 4 a ei voie să pregătească masa. Vom chema pe vara ei Athena să servească la masă. Aşa făceam întotdeauna când dădeam mese. A servit în casa unui fabricant de bere la St. Louis şi se pricepe de minune.

Se sfătuiră în privinţa invitaţilor. Va veni domnul Burnham, marele Burnham de la trustul presei, şi apoi soţii Ferguson şi părinţii Janei.

— Şi W.M. Dougherty? întrebă Richardson.

— A şi plecat, răspunse doamna McLeod. S-a dus la Dayton a doua zi după retragerea cu torţe. Şovăi o clipă; Apoi spuse: Dar mai e cineva pe care aş vrea să o poftesc.

— Cine?

— Maria Gaschouse.

— Dar, fireşte!

Timp de două zile, Aida, ajutată de Athena, care dormea noaptea în patul verişoarei sale, lucră la pregătirea banchetului: ciorbă de roşii, păstrăvi din heleşteul vărului, erau fripţi în făină de ovăz, pui fripţi de

Maryâand, mazăre boabe, pure de cartofi – o adevărată poemă – salată, îngheţară şi tort de ciocolată.

În ziua banchetului, Aida era strălucitoare şi înfierbântată. Vimic mai firesc: perspectiva de a da de mâncare multor persoane îi ridica moralul negresei. În felul ei de a se purta era ceva ce dădu de bănuit doamnei McLeod. De treizeci de ani trăiau împreună, stăpână şi slugă; de treizeci de ani erau prietene; de treizeci de ani se cunoşteau prea bine, şi doamna McLeod cunoştea toate semnele ce dovedeau că Aida are un secret. Erau aproape tot atât de vădite ca şi acelea care arătau „nervii” Aidei. Stăpâna ei o văzu toată ziua zâmbind singură, ţopăind şi vorbind singură.

Ar fi fost zadarnic să întrebe de ce. Atunci când Aida avea un secret sau pregătea o surpriză, nimic şi nimeni n-ar fi putut să-i smulgă vreun cuvânt. Doamna McLeod n-avea nici cea mai mică bănuială despre ce putea i. Totuşi, bănuiala ei se înfiripă atunci când, la ora şapte, ducându-se în sufragerie, văzu că Aida pusese un tacâm mai mult. Întrebă ce înseamnă aceasta, Aida luă înfăţişarea pe care doamna McLeod o numea „înfăţişarea unei pisici după ce a înghiţit canarul” şi răspunse:

— Se vede că a greşit Athena. E cam zăpăcâtă, şi luă tacâmul.

Întorându-se însă din întâmplare în sufragerie puţin timp după aceea, doamna McLeod văzu că tacâmul fusese iar aşezai pe masă şi înţelese că va veni un oaspete neaşteptat. Nu mai spuse nimic, însă îşi bătu capul să ghicească cine ar futea fi.

Pentru prima oară după mulţi ani, doamna McLeod îşi ondulă părul în după amiaza aceea. îşi puse cea mai bună rochie de mătase, iar când fu gata, se privi în oglinda dulapului cel mare din camera ei şi rămase uimită că poate părea atât de elegantă şi de îngrijită. Părea chiar întinerită; mult mai tânără decât păruse în ultimii ani. Ca

şi cum ultimele zile ar fi şters zbârcâturile obişnuite de pe chipul ei. În timp ce se privea, îl auzi pe domnul Richardson ieşind din camera lui, coborând scara şi ieşind din casă. îl văzu pe fereastră trecând stradă şi cotind pe Main Street. „Unde dracu’ se duce la ora aceasta?”, se întrebă. „Nu m-au e decât jumătate de ceas până la cină.

Nu avu timp să se mai gândească, deoarece în clipa aceea sosi automobilul care-i aducea pe părinţii Janei şi trebui să-i primească.

Puţin după aceea veni şi Jim, iar Jane se coborî să se îngrijească de apetitive; apoi apăru domnul Burnham şi. după câteva minute, Maria Gashouse într-un taxiu, îmbrăcată în verde deschis – rochie de vară, de seară – cu o blană de vulpe albă pe umăr. În pieptănătura complicată avea piepteni împodobiţi cu briliante; la gât, la mâini şi la urechi, cele mai frumoase bijuterii ale ei. iată-l apoi şi pe Willie Ferguson, într-un frac închiriat, care-i atârna pe spate ca un cort, şi Myrtle îmbrăcată în mătase albastră. Şi în sfârşit Mino, având încă pe faţă câteva semne, însă dezumflat şi fără plasture intră cu un zâmbet pe jumătate fericât pe jumătate încurcat.

Jane împărţi apetitivele şi adunarea începu să se învioreze. Domnul Burnham şi cu Maria Gashouse se împrietenire îndată, şi el o făcu să-i povestească numeroase întâmplări din viaţa localurilor de dans şi a barurilor: de lângă fluviu. De două trei ori stăpâna casei se apropie zadarnic de fereastră să vadă dacă vine domnul Richardson; a patra oară aşteptarea el fu însă răsplătită.

Domnul Richardson urca scara de la intrare însoţit de o necunoscută. O simplă privire o făcu pe doamna McLeod să înţeleagă că nu era o doamnă din Platteviile.

O clipă după aceea, Richardson era în salon şi o prezenta:

— Logodnica mea, Serena Higginson.

Era o tânără înaltă, îmbrăcată cu o rochie cu hăinuţă

de flaneluţă şi pantofi cu tocuri joase. Avea părul negru, lung şi strâns într-un coc la ceafă. Nu s-ar fi putut spune nici că e frumoasă, nici că, e urâtă; dar se vedea sigur că e inteligentă. Nu era timidă. Strânşe mâno tuturor, cerând iertare pentru mica întârziere datorită trenului. Abia sosise şi n-ar fi avut timp să-şi schimbe rochia, chiar dacă şi-ar fi adus una de schimb. Telegrama lui Jack – spuse – sosise abia cu patruzeci de minute înainte de plecarea din Boston a trenului pentru Vestul Statelor Unite.

— Jane – foarte aproape de Mino, aşa încât degetele lor se atingeau – simţi, văzând-o, un sentiment nelămurit de uşurare. Ştia că în seara aceea e mai drăguţă, decât oricând; şi gândi: „Dacă acesta e gustul lui, nu mă mir că nu s-a îndrăgostit de mine”. Şi apoi: „Dacă bunul simţ are înfăţişarea aceasta, mai bine să nu-l am”. Totuşi Serena Higginson şi domnul Richardson păreau atât de potriviţi unul cu celălalt! Cu multă drăgălăşenie, domnişoara Higginson o întrebă pe Jane:

— Şi pe când e nunta?

Jane şovăi o clipă: însă Mino o încurajă, zâmbind;

— Haide, spune!

— Ne-am şi căsătorit, răspunse Jane. Ne-a cununat vărul Ira, la Millersville, a doua zi după retragerea cu torţe.

— Am vrut să ne căsătorim înainte de a se mai fi întâmplat ceva, adăugă Mino.

Când se risipi uimirea pricinuită de această mărturisire, toţi o sărutară pe mireasă; mama Janei plânse puţin şi apoi toţi băură în sănătatea tinerei perechi.

Apoi Richardson ridică paharul:

— Acum să bem în sănătatea doamnei McLeod, care a purificat oraşul Platteville; şi în timp ce toţi îi urau sănătate, bătrână doamnă, roşie şi fericâtă, îşi simţi ochii plini de lacrimi de emoţie şi de stânjenire. Încercă să vorbească, simţind cum i se îneacă glasul:

— N-am făcut eu nimic; domnul Richardson a făcut totul.

Tânărul râse:

— N-aş fi putut face nimic dacă dumneavoastră nu m-aţi fi scos din închisoare. Apoi scoase din buzunar un plic mare şi spuse: lată contractul pentru carte; şi întorcându-se spre logodnica lui, o informă: Doamna McLeod a scris o carte. Cel dintâi editor care o câtit-o a şi reţinut-o. Titlul este: „Frumoasele timpuri de odinioară”. O privi pe doamna McLeod, şi între ei trecu o fulgerare de înţelegere: E un titlu prevestitor de bine, adăugă tânărul. Atunci îl întrerupse glasul Athenei

— Cina e servită, doamnă.

Mergând în sufragerie la braţul vestitului domn Burnham, doamna McLeod zări silueta Aidei ce dispărea spre bucătărie. Negresa stătuse ascunsă după perdelele de catifea, încă de când domnul Richardson intrase aducând cu el „surpriza”.

SFÂRŞIT